

5:43

తెలుగు స్వతంత్ర విషయసూచిక

సంపుటి 1. సంచిక 31
శుక్రవారం, మార్చి 4, 1949

పుట

ముఖద్వితం — శ్రీ దేవదాస్ గాంధీ- ఈయన మాస్కూలు ఇండియా రాయ్ బారిగా నియమితుడు కొగలడని వార్త పూలసేవ (యొకిపాట) — సంహార	
వెంకటసుబ్బారావు	2
సంపాదకీయం	3
యశోదావర — సాకా	5
ఇండియా-పాకిస్తానుల ఆర్థికానుబంధం — కె. సన్యాసయ్య	7
నా సైనిక సమస్యలు	9
పల్లెదారు (కథ) — కొండేపూడి సూర్య కామరాజు	13
విజయనగర సామ్రాజ్యము (చరిత్ర) — డాక్టర్ నేలమూరి వేంకటరమణయ్య	17
రచయిత-విమర్శకుడు — చతురూచి సూర్యనారాయణమూర్తి	21
మన వైళ్ళ తీరు — వి. వెంకటేశ్వరరావు	23
కమ్యూనిస్టు సిద్ధాంతం — క్రైష్ణ ఫర్ హానిస్	24
బెల్జియం పిలుపు (కథానిక) — డోలరీ పార్క్స్	30
అవాహన — శ్రీరంగం శ్రీనివాసరావు	33
యాత్రీకులు (రూపకం) — అంగర వెంకటకృష్ణారావు	35
సామన్యమ్యం మహావిశ్వాసం — 'సామాన్యం' —	37
నారీజగత్తు: ఆమెకా మహిళ	41
'ఎలాగంటూ, ఈ మనిషిలో' (గల్పిక) — చోడవరపు బాపూరావు	45
అనవేశ్యం	47

పూలనేవ

నందూరి వెంకట సుబ్బారావు

(భాగ్యశ్రీ)

పానిలే పానులే పూలచాయలకు
పూలనేవయె ప్రాపలిడె మాకుమాకు !

గోపూజ పూలునే
కోయగా తడవాయె—
పుపుపు నడుమ కవుల
కెవరికో ఎరనంట ! ॥ పానిలే ॥

తను దలచి పూలె నా
తలనుంచ తప్పాయె—
తనకంటె పూలె నా
తల నేలు శ్రీ లంట ! ॥ పానిలే ॥

ఈ మేని పూ తావె
యెడము మా కిడ నాయె—
తావి తెర వనలక్ష్మి
దాచుకొన్నా నంట ! ॥ పానిలే ॥

మనసు తెలియని పేర
మంచియే చెడుగాయె—
ఈ పూసరుల సిరులు
ఎంకి కవసర మట ! ॥ పానిలే ॥

స్వతంత్ర

తెలుగు విశ్వవిద్యాలయము

సంపుటి-1

సంచిక-81

మార్చి 4, 1949

గ్రంథాలయము

వసతి సంఖ్య.....

పన్నుల పెరుగుదల

తది.....

గతచిన సోమవారం రాష్ట్ర శాసనసభ సమావేశపు బడ్జటు చర్చలో పాల్గొంటూ సర్ ఎం. వ. ముత్తయ చెట్టియారు గారు యిలా అన్నారు: “బడ్జటుపై మనం ఎంతదూరం చర్చసాగించినా, అది కేవలం అసహజంగానే పరిణమిస్తుంది. ప్రభుత్వం నిర్ణయించిన విధానంలో మార్పు తీసుకురావడం అసంభవం; ఒక వేళ మనం చేసిన ఏ సూచనతోనైనా మంత్రులు ఏకీభవించినా, డబ్బులేదు - ఏం చెయ్యగలం అంటారు డబ్బు లేదు: కాబట్టి ఆహారం, వస్త్రసమస్య, గృహ నిర్మాణం—వీటిగురించి ప్రభుత్వం ఏం చెయ్యడానికి శక్తిలేదు” అంటే యీ చర్చని ప్రయోజనమనే భావాన్ని ఆయన సూచించారు.

ఆ సమావేశంలోనే ప్రస్తావిస్తూ ప్రముఖ వాణిజ్యవేత్త శ్రీ కొంథారీ యిలా అన్నారు: “కొత్తగా విధించిన పన్నులు కేవలం తాత్కాలికమనే ఆర్థిక మంత్రి హామీ సమ్మతకర్మ కాదనే నా వివేకం చెబుతోంది; వెనుదిరిగి ఆయా ఘట్టాల్లో విధించిన కొత్తపన్నుల చరిత్ర సింహావ లోకనం చేస్తే, ఒకసారి ప్రవేశపెట్టినవి మరీ తిరిగిపోవు. అయినా ఆర్థికమంత్రి అంటే వ్యక్తి అని ఆశ్చర్యం.”

మాజీమంత్రి శ్రీ కె. ఆర్. కరంత్ చర్చలో పాల్గొంటూ, గృహనిర్మాణం, విద్యాసౌకర్యం, స్థానికపాలన—అత్యంత ప్రాముఖ్యంగల ఏ సమస్య తీసుకున్నా, ప్రభుత్వవిధానం సరియైనదనికాని, సమగ్ర మైనదనికాని అనగల్గడానికి అవకాశం లేదన్నారు.

శ్రీ కరంత్ అభిప్రాయంతో వ్యతిరేకించడానికి ఏ వర్గానికి అవకాశంలేదు; అటువంటి నిరాశాపూరితమైన, సర్వతోముఖ నిప్పుహాజనకమైన బడ్జటు నిర్మించడంలో ఆర్థికమంత్రి కృతకృత్యుడై నందుకు ఆయనను అభినందించక తప్పదు. సామాన్యుని జీవితావసరవస్తువులు ఏవీ ఆర్థిక మంత్రి దృష్టి తప్పిపోలేదు; దాదాపు అన్నిటిమీదా సరికొత్తపన్ను విధించబడింది. కొబ్బరి, నూనెవిత్తులు, చెరుకు, మిరపకాయలు, కాఫీ, బంగాళాదుంపలు, మిరియాలు, పసుపు, అరటిపళ్లు—వీటిన్నిటి మీదా మొదటి అమ్మకంపై పన్ను విధించబడింది. బస్సు చార్జీలపై నూటికి ఎనిమిదోవంతు సర్చార్జి విధించబడింది. పంచాయితీ, మునిసిపల్ ఆవరణలలో ఉండే యిళ్ళ పన్నులపై ఆ రకంగానే సర్చార్జి విధింపబడింది. కాఫీహాటల్లు, సినిమా హాలులు, అన్నవిక్రయశాలలు.

అన్నిటిమీదా పన్ను విధించబడింది. ఆర్థికమంత్రి అంచనా ప్రకారం రాష్ట్రబడ్జెటులో లోటువచ్చింది. లోటు భర్తీ చెయ్యాలి. అంతేతయి వస్తుసముదాయం అంతటిమీదా పన్ను విధించారు. ఇదివరకు ఏ కారణాలకల్ల యీ వస్తువుల మొదటి అమ్మకంపై పన్ను మినహాయించారో ఆ కారణాలు యీ కొత్తపన్నులనల్ల అదృశ్యం అవపు సరికదా, స్థిరపరిచం అవుతాయి

ఏటన్నీటి పర్యవసానంగా సామాన్యుడి జీవనభారం మరింత అధికం అవుతుంది దేశంలోని అధిక చలామణీ అరికట్టి, వస్తువుల ధరలు తగ్గించే పడుత్యలక్ష్యసాధనకి యీ పన్నులు తీ. మైన అవరోధం కల్గిస్తాయి. ఈ పన్నులన్నీ తిరిగి తిరిగి ఎన్నో వేధిస్తాయి? అమ్మకపు పన్ను ఆఖరికి కొనుగోలుదారు డే యిచ్చుకోక, సి ఉంటుందని ప్రభుత్వమే అంగీకరించింది. జీవితానంతర వస్తువుల ధరలన్నీ పెరిగిపోతాయి అనునిత్యం వంటిట్లో ప్రతి సంసారికీ కావలసిన సామానులే కాక, బస్సు చార్జీలు, రవాణా చార్జీలు, యిళ్ళ అద్దెలు, సినిమారేట్లు, ఎలక్ట్రిసిటీ ఖర్చులు- అన్నీ విజృంభిస్తాయి. జీవన వ్యయం పెంచుచున్నది. బడ్జెట్ ప్రవేశ పెడుతూ, కొత్త పనులన్నీ, అధికచలామణీ ఆకకట్టేందుకు చేసే ప్రయత్నమేనని ఆర్థికమంత్రి ఉద్ఘాటించాడు అంత విభ్రాంతికిరమైన ప్రకటన యింకోటి ఉండబోదు.

అసలే కార్మికవర్గం, మధ్య తరగతి ప్రజలు చాలా దుస్సహమైన జీవితాల గడుపుతున్నారు. సర్వత్రా అసంతృప్తి క్రమ్ముకుని ఉంది. మూడు సంవత్సరాల కాంగ్రెస్ పరిపాలన తరవాత సామాన్య

పౌరుడి జీవితం మరింత అభావనం అయినంతే, శోచనీయమైన విషయం. పులి మీద పుట్ట అన్నట్టు, కేంద్రప్రభుత్వపు బడ్జెటుకూడా మరికొన్ని కట్టాల్సే తెచ్చి పెట్టింది. దినదిన గండంగా జీవితం గడుపుతున్నారందరికీ భవిష్యత్ ఇంకా అంధకారంగా గోచరిస్తుంది ఆపైన అశాంతి చెలరేగి రాచ్చుజీతాలకోసం ఆందోళన, అందుకల్ల ఉత్పత్తిధరలు పెరగడం, ఆపైన మరి సొచ్చుధరలు, ఆందోళన, అధిక చలామణీ- యీ విషయ కానికి మహా ప్రస్థానం ఎలా ముగుస్తుందో ఊహించడానికే శయం వేస్తుంది దేశం విపరీతమైన పరిస్థితుల్లో ఉంది. రక్షణశాఖకి ఆదాయంలో సగానికి పైగా న్యయపడుతోంది; అంతటితో ఆగేటట్టుకూడా లేదు. ఆర్థికవంగంలో అసమర్థుల పరిపాలనకిది సమయంకాదు. ఉప్పుపై పన్ను హెయ్యకం సహించలేక మహాత్ము పోక మహాద్యమం లేవకీశాదు. ఆ ఉద్యమం పవిత్ర శ్యాగభరితంగా అధికా, చేపట్టిన నేటికాం గెస్ మంతు. ముప్ప మినహా తక్కిన అన్నిటిమీదా పన్ను విధించి మహాత్ముని సిద్ధాంతాలకే వికృత వ్యాఖ్యానం సృష్టించారు ప్రజాపరిపాలన బాధ్యతారహితమైన కేరీరంగం కాదు: అసిధారావతం శత్రుబృంద క్రితం షర్మ చక్రవర్తి- “నా రాజ్యంలో ప్రజల్ని సుఖపెట్టలేకపోతే నా దిగ్విజయ యాత్రలు నాకే ఎదురు తిరుగుతాయి” అన్నాడు. ఎన్నికలలో కాంగ్రెస్ విజయం పొందటం ఎందువల్ల? రాష్ట్రమంత్రులు ఓసారి ఆపిషయమై ఆత్మశోధన కానింజుకొనడం ఎంతో అవసరం.

యథాలాపం ::

హృదయంయొక్క శిశ్నావ్రహ్మ
కమే ద్వేషం—బై రన్.

ప్రథాని శ్రీ. రామస్వామిరెడ్డియార్
కోరికపై శ్రీ కళా వెంకటరావుగారు
యీ వారం మద్రాస్ వచ్చారు. పచ్చి
రావడంతోనే, కాంగ్రెస్ లెజిస్లేచర్ పార్టీ
నాయకుని ఎన్నికతో తనకేమీ ప్రసక్తి
లేదని ఒక ప్రకటనచేశారు తత్పందర్భం
లో తన విరాగభావం నిరూపించడానికో
అన్నట్లు, ప్రతిసంవత్సరం నాయకుని ఎన్నిక
జరగాలనే నియమాన్నే రద్దు పరచమని
ఒక సూచనకూడా వెలువరించారు.
మద్రాసులో ఆయన ఆడుగుపెట్టిననాడే,
ఆయన గౌరవాధ్యం ఆర్థికమంత్రి శ్రీ
గోపాలరెడ్డి ఒక విందు ఏర్పాటుచేశారు.
మంత్రనర్తకాలకి చెందిన ఎనెంబ్లీ సభ్యు
లంతా విందుకి ఆహవాతులయ్యారు. శ్రీ
ఓమాందూరునే నాయకునిగా తిరిగి ఎన్ను
కోవాలని ఆ సమూహేళంలో ప్రతిపాదించ
బడ్డ ఒక సూచనకి తీవ్రమైన ప్రతిఘటన
ఉదుర్కొన్నదని తెలుస్తోంది. ఒకరిద్దరు
మినహాయించి, తక్కినవారంతా నాయ
కత్వంలో మార్పునే వాంఛించారు: యీ
ప్రథానితో విసుగెత్తి పోయామనీ, ఏమై
నాసరే ఆయన నాయకత్వం అక్కరలేదనీ,
వాళ్లన్నారు.

ఓమాందూర్ నాయకత్వంపట్ల నల్ల
చొక్కాలవారు ప్రదర్శించే ఉత్సాహం
ఒక చిత్రమైన పరిణామం. ఆ ఉద్యమ
నాయకులు తరుచు శ్రీ ఓమాందూరును
స్వర్గీయ పానగల్ రాజాతో సరితూగ

గల నాయకుడని అభినందిస్తారు. పాన
గల్ రాజా ఉచ్చదశలోనున్నది బ్రిటిష్
పరిపాలన ఉజ్వలంగా సాగే దినాలలో.
దేశభక్తులకి సముచితమైన అవధులు
మీరి పానగల్ రాజా రాజకీయాలు నడి
పించాడనీ, అతడు సామ్రాజ్యవాద
సహాయకారి అనీ. ఆ రోజుల్లో స్వాతంత్ర్య
ప్రపారాటం సాగించిన కాంగ్రెసు నాయ
కుల నిశ్చితాభిప్రాయం. ఈ ఖండనల
పల్ల వీమీ కలతచెందినట్లు పానగల్
ప్రవర్తించలేదు. కాని, వాస్తవంలో,
బ్రిటిష్-వ్యతిరేక శక్తుల ఉనికిని ఊతగా
తీసుకుని, బ్రిటిష్ వారి ప్రాపు తనకు ఇతో
ధికింగా లభించేట్లు చూసుకున్నాడు.
అయితే అలా సంక్రమించిన అధికారాన్ని
ప్రభుత్వశాఖలు భారతీయులపరం అయే
మార్గంలో అనన్యంగా వినియోగించాడు:
ఆ రోజుల్లో అది గురుతరపనుస్య తన
పదవి సురక్షితంగా ఉండడానికి ఏ సాధన
మైనా నిరాక్షేపణగా ప్రయోగించాడు:
కాని ఆయన అనుసరించిన విధానాలు
ఉదా రత్నం తోనే కూడుకొని
ఉండేవి. తక్కిన సాధనసంపత్తిని ఉప
యోగించినట్లే, కులతత్వవాదం కూడా
తన పదవి సురక్షితంగా ఉండడానికి
ప్రయోగించేవాడు. ఆయన కులతత్వ
వాదం పై పైని నిలిచి పోయేది
కాని రక్తమజ్జాస్థిగతమైన ద్వేషభావాల
క్రోడీకరణకాదు. నాగరికులలో నాగరికుడు
పానగల్. హుందా, మర్యాదా
ఆతన్ని ఎన్నడూ వీడి ఉండేవి
కావు సిద్ధహస్తుడైన చిత్రకారుడు వర్ణ

స్వీగతపట్ల ఎటువంటి అభిరుచి చూపు
తాడో, అంత కళాసక్తితోనూ పాన
గల్ రాజా రాజకీయపు పన్నాగాలలో
పాల్గొనేవాడు తత్ఫలితంగా ఓడిపోయిన
తన ప్రతికటుల హృదయాల్లో ఏ విధమైన
స్వర్ణభావమూ రగుల్కొడానికి వీలు
లేకుండా చేసేవాడు.

* * *

పానగల్ తో ఓడిపోయిన ప్రతికటులు,
ఆ ఓటమిని క్రీడాంగంలో ఓటమివలెనే
స్వీకరించి, ఆయనతో పోటీకి దిగడమే
మహద్బాగ్యం అనుకునేవారు. శ్రీ
ఓమాందూరు విషయంలో, ఆయనపక్షం
నిలిచి, గెలిచినా ఆది ఒక గౌరవంగా
భావింపబడడంలేదు. ముచుపుల్ని యీస
డించి, కసిరి, కొంచపరచి నొప్పికల్పించే
నేర్పు శ్రీ ఓమాందూరుకి పెట్టనిసాము.
ఆఖరికి తమని ఆజ్ఞాపించేహక్కు ఆయన
చేతుల్లోపెట్టినందుకు విచారంతో తమ్ము
తామేనిందించుకునేటట్లు చేసే లక్షణమా
యనది. మొదట్లో ఉపవాసాలూ, నిర్ణీత
దినాల్లో మానభారణవంటి నియమాచర
ణలద్వారా ప్రజాదృష్టి బలవంతంగా తన
పక్కకు తిప్పుకున్నా, వెనువెంటనే అవి
వాటిగాంభీర్యమాహాత్మ్యాన్ని కోల్పో
యాయి. తన ఉన్నతపదవిని సక్రమంగా
నిర్వహించడానికి కావలసిన శక్తి సామ
ర్థ్యాలలోటును కప్పిపుచ్చడానికి ఆయన
నియమాచరణలు అవకుంతనమాత్రమేనని
తేలిపోవడానికి ఎంతోకాలం పట్టలేదు.
ప్రభుత్వానికి చెందిన బాధ్యతాయుత
మైన పదవుల్లో ఏ మాత్రం అధిక్యత లేని
తన అభిమానుల్ని కొందర్ని ప్రతిష్ఠించ
డానికి ఆయనపక్ష తాపత్రయాలతో,
ఆయన ధర్మాభిరతి కీర్తికూడా గాలిలో
హరించుకుపోయింది. అతి స్వల్ప నిమ

యాలుపట్ల బ్రహ్మాండమైన క్రద్ధమాని
దృష్టి కేంద్రీకరించే వ్యాపకంలోపడి,
ఒమాందూర్ ప్రభుత్వం అతి ప్రధాన
మైన విషయాల్ని విస్మరించింది. అన్ని
విధాలా ఆశాదృష్టికీ, పరితృప్తికీ ప్రజలు
దూరం అయిపోయారు. ఒక్క నల్ల
చొక్కాలవారికి మాత్రమే ఆయన అభి
మానపాత్రుడూ, వీరుడూ అవగల్గారు.

* * *

నల్లచొక్కాలవారు ద్రావిడస్థాన్
పతాకాన్ని ఎగరవేసి, ఆర్యుల్ని దేశం
నుండి తరిమివెయ్యడానికి కంకణం కట్టు
కున్నారు. హిట్లర్ అవలంబించిన పద్ధతి
చారిది. సమత, ధర్మం, సమానన్యాయం-
యీ సిద్ధాంతాలకీ వారి ఉద్యమానికీ
చుక్కెదురు సదుపాయమైన అనకా
శాల్ని పురస్కరించుకుని ప్రజాసామాన్యం
లో అంతర్లీనంగా ఉన్న ద్వేషావేగిని
రెచ్చకొట్టి చేజిక్కిన వాళ్లపై ప్రసరింప
చెయ్యడం నల్లచొక్కాలవారి ప్రత్యేకత.
వాళ్ల చేతుల్లోఉన్న ప్రతికటు ప్రజాభి
రుచిని కలుషితంచేసి ఘాతుకచర్యలకీ
హింసాకాండకీ పురిగొల్పడంనల్ల, అవి
సంఘక్షేమానికే భంగకరం. ఈ నాడు
కమ్యూనిస్టుల చర్యలు ఏ విధంగా శాంతి
భద్రతలకీ రాజ్యసుస్థిరతకీ భంగకరమో,
నల్లచొక్కాలవారి ప్రతిఘటనోద్యమం
కూడా అంతే ఇరువురు అనుసరించేదీ
ఒకటేమార్గం: ఆ మార్గం, చైనాలోవలె,
ప్రభుత్వాధికారాన్ని కాదని శక్తిని
పరీక్షించే పార్టీనైన్యాల సృష్టికీ దారి
తీస్తుంది! అయితే, కమ్యూనిస్టుల ప్రమాదం
ఎంత విస్తృతమైనదో ప్రభుత్వం సరి
గానే అవగాహన చేసుకుందిగాని, నల్ల
చొక్కాల ఉద్యమంపట్ల ఆశ్చర్యకర
మైన మెత్తదనాన్ని ప్రదర్శిస్తోంది.-(సాక్షి)

నాదినక సమస్యలు

1

అ శుభం కాస్తా నా కళ్ళతో మానే ప్రాచుర్యం లేదుట్రా నాయనా అనే మాటామృతాటల వల్ల నయితేనేం, అవతల సుబాధా మించిపోతుందన్న తొందరవల్లనయితేనేం నా పదమూడోయేట - 1954-55 లో చెయ్యటానికి మా నాన్నగారు విషయాంతరం. అది ఇంకా వారంబోజులు వుందన వరకూ ఒకటి నెండు విషయాలు జ్ఞాపకం ప్రారంభమైంది. మొదటిది - ఈ రెండు నేకాల ఆర్థిక పరిస్థితులూ ఒకదాని కొకటి అనుబంధంగా ఉండడం సహజం. ఇంకవరకూ ఇండియా అకాడమీ వేళం ఆనే ప్రాచీనకమీద చేకంబివివిధభాగాల ఆర్థికనిర్మాణం జరిగింది. కొన్ని కొన్ని రాష్ట్రాలు

పారిశ్రామికంగానూ, మరి కొన్ని వ్యావసాయకంగానూ మాత్రం అభివృద్ధిపొందిన రాష్ట్రాలైన వ్యాపారాధ్వారా వివిధభాగాల అవసరాలు తీరేవి. సింధురాష్ట్రం లోని పత్తి బొంబాయిరాష్ట్రంలోని మిల్లులలో బట్టగా తయారయి తిరిగి ఆ రాష్ట్రానికి వెనుకూ ఉండేది. తూర్పుబెంగాలు లోని జనపనార కలకత్తా మిల్లులకు నిరాఘాటంగా వస్తూఉండేది. సింధురాష్ట్రంలో బట్టలమిల్లులుకాని, తూర్పుబెంగాలులో జనపనార ఫ్యాక్టరీలుకాని స్థాపించడం అంతగా అవసరం కాలేదు. ఈ కారణంవల్ల ప్రస్తుతం పాకిస్తాన్ లో ఏర్పడిన రాష్ట్రాలలో పరిశ్రమలు లేనేలేవని చెప్పవచ్చును. అక్కడ కావలసిన పారిశ్రామిక పదార్థాలు ఇండియా నుండి ఎగుమతికావాలి. ఆ విధంగానే ఇండియా లోని మిల్లులకు కావలసిన ముడిపత్తి, జనపనార పాకిస్తాన్ నుండి దిగుమతికావాలి. అది జరగక పోతే పాకిస్తాన్ లో పారిశ్రామిక పదార్థాల కొరత ఏర్పడుతుంది; ఇండియాలోని మిల్లులకు

నేను నా భర్త కష్టపడుతుంటానని పాలాని తగిన సలహా ఇవ్వగల జ్ఞానం వచ్చేటప్పటికి ఆయన బి. యె. పరీక్షమీద (రాబట్టు బ్రూన్) దండయాత్రలు నాలుగు సాగించారు. మరల ఆ సువత్సరం పరీక్షకు గూడా వెళ్లారు. నా పోరువల్ల నయితేనేమి; మునుముందు పుట్టినవాడివి, యేమో ఉద్ధరిస్తావని నా కష్టానికమంతా నీ చదువుకు పోకాను, నిన్నుగాకుండా నీ భార్యను గూడా పోషిస్తూ నీ పరీక్షరుసుములు గూడా చెల్లించుకో. అనే మా మాతృశ్లోకం నుండి $6\frac{1}{2}$ లక్షల శేఖర నిగుమతిఅయినా, ఇంకా నాలీనా సుమారు

10 లక్షల శేఖర వరకూ ఉంటుంది. పాకిస్తాన్ లో 13 లక్షల శేఖర ఉన్నట్టి అవుతూన్నా, అక్కడినుంచి అందులో సగంమాత్రం వచ్చేవిరాష్ట్రాలు

జరిగింది. అదైనా పూర్తిగా రావడానికి ఎన్నో అటంకాలు. ఆ కారణంవల్ల ముడి పత్తి విషయంలో సరియయిన ఏర్పాటులు జరిగితే తప్ప మన వస్త్రపరిశ్రమ వివక్షర పరిస్థితులలో చిక్కుకుంటుంది.

ఇది జనపనార విషయంలో ఇంకా నిజం. జనపనార ఫ్యాక్టరీలు కలకత్తాలోనూ, కలకత్తా ప్రాంతంలోనూ వందకు మించిఉన్నవి; పాకిస్తాన్ లో ఒక్కటిలేదు. చేకవిభజనకు పూర్వం లెక్కలప్రకారం నూటికి 73 వాతున పాకిస్తాన్ లోనూ, మిగతా 27 వాతున ఇండియాలోనూ జనపనార ఉన్నట్టి జరుగుతున్నది. ఇండియాకు 50 లక్షల శేఖర జనపనార పాకిస్తాన్ నుండి దిగుమతి అయితే తప్ప, జనపనార మిల్లులకు ముడి పదార్థాల కొరత ఏర్పడుతుంది.

పాకిస్తాన్ లో పరిశ్రమలు లేనికారణంగా మనం అక్కడికి కొన్ని ముఖ్య పారిశ్రామిక పదార్థాలను ఎగుమతి చెయ్యవలసి ఉంటుంది. ఇండియా-పాకిస్తాన్ మధ్య జరిగే వ్యాపారం క్రింది పట్టికలో

స్వీగ్ధతపట్ల ఎటువంటి అభిరుచి నూపు
తాడో, అంత కళాసక్తితోనూ పాన
గల్ రాజా రాజకీయపు పన్నాగాలలో
పాల్గొనేవాడు తత్ఫలితంగా ఓడిపోయిన
తన ప్రతికటుల హృదయాల్లో ఏ విధమైన
స్పృహవమూ రగుల్కోడానికి వీలు
లేకుండా చేసేవాడు.

* * *

పానగల్ తో ఓడిపోయిన ప్రతికటులు,
ఆ ఓటమిని క్రీడారంగంలో ఓటమివలెనే
స్వీకరించి, ఆయనతో పోటీకి దిగడమే
మహద్బాగ్యం అనుకునేవారు. శ్రీ
ఓమాందూరు విషయంలో, ఆయనపక్షం
నిలిచి, గెలిచినా అది ఒక గౌరవంగా
భావించుకుంటేడు. మరుపుల్ని యాగ
చంచదార

ఉక్కు - 10 పేల టన్నులు	10.0
టన్ను 1-కి రూ. 500/-	2.5
బొగ్గు - టన్ను 35 రూ. చొ॥	
35 లక్షల టన్నులు	10.5
మనప్పలి	2.0
టీ	3.0
పిమెంటు	2.0

మొత్తం 65.2

పై చట్టకనుజుట్టి మనకు పాకిస్తాన్ నుండి జనప
నార, పత్తిపంటి ముడి పదార్థాలు దిగుమతి కావా
లనీ మనం అక్కడికి బట్టలు, చంచదార, బొగ్గు,
ఉక్కు మొదలైన పారిశ్రామిక పదార్థాలు ఎగు
మతి చెయ్యాలనీ లేలుతుంది. అక్కడినుంచి ముడి
పదార్థాలు లేకపోతే మన పరిశ్రమలు సాగవు;
మన వస్తువులు లేకపోతే అక్కడ ప్రజాసామా
న్యం ఇబ్బందిపడుతుంది. కాని ఒక్క రేడా
ఉంది. పారిశ్రామిక పదార్థాలు లేకపోయినందు
వల్ల ఎక్కువగా ఇబ్బందిపడినా ఏదోవిధంగా
పాకిస్తాన్ ప్రజలు గడపగడప; కాని ముడి పదా
ర్థాలు లేనిదే మనం ఒక్క చావర్స రమేనా గడ
పడం అసాధ్యం. రెండు దేశాలనుభ్య వ్యాపారం

యోజనాపట్ల బ్రహ్మాండమైన శ్రద్ధనూసి
దృష్టి కేంద్రీకరించే వ్యాపారంలోపడి,
ఓమాందూర్ ప్రభుత్వం అతి ప్రధాన
మైన విషయాల్ని విస్మరించింది. అన్ని
విధాలా ఆశాదృష్టికీ, పరితృప్తికీ ప్రజలు
దూరం అయిపోయారు. ఒక్క నల్ల
చొక్కాలవారికి మాత్రమే ఆయన అభి
మానపాత్రుడూ, వీరుడూ అవగల్గాడు.

* * *

నల్లచొక్కాలవారు ద్రావిడస్థాన్
పతాకాన్ని ఎగరవేసి, ఆర్యుల్ని దేశం
నుండి తరిమివెయ్యడానికి కంకణం కట్టు
కున్నారు. హిట్లర్ ఆ యాత్రాల దిగుమతి
వారిది. ప్రస్తుత ధనం ఉండదు. ఇది చాలా
ప్రమాదకరమైన పరిస్థితి. అందుచేత పాకిస్తాన్ కు
ఇంకా ఎక్కువ ఎగుమతులను చేసే అవకాశాలను
మనం పరిశోధించాలి.

ఈవిధంగా ఎంతోకాలం నడవడానికి వీలు
లేదు. ఈసారిగా మనం ముడిపెట్టి, జనపనారా
దేశంగానే కావలసినంతగా ఉత్పత్తి చేసుకోవడా
నికి ప్రయత్నించాలి. తిరువామ్మూరులోనూ,
ఇతరచోట్లా జనపనారను ఉత్పత్తిచెయ్యడానికి
ప్రభుత్వం ప్రయత్నాలు చేస్తుండడం మహావహ
మైన సంగతి. ఈవిధంగానే పాకిస్తాన్ కూడా
పరిశ్రమల స్థాపనకు ప్రయత్నాలు జరుగుతూన్నవి.
అప్పుడు మనకు అక్కడనుండి ముడిపదార్థాలు
ఆపలేరావు. ఆ కాలంనాటికి మనదేశంగా ఆహార
పదార్థాలతోబాటు ముడిపదార్థాల ఉత్పత్తిని
కూడా మెచ్చించాలి.

ఈ మధ్యకాలంగా పాకిస్తాన్ లో సంప్రదిం
పులుజరిపి ఒక వ్యాపారపుబొంబడిక చేసుకోవాలి.
కాశ్మీర్ యుద్ధవీరమణి ఫలితంగా రాజకీయసౌఖ్యం
ధాలలో ఏర్పడిన సుముఖవైన ద్రవనం ఆర్థిక శక్తివ
హారాలలో ప్రతిఫలించడం ఆందరూ ఆశించదగి
నది. పై సరికంకా రెండుదేశాలకూ గల వికల్పం
తాత్కాలికంగా రాజకీయరంగంలో చెడినా,
ఆర్థికరంగంలో సాఫల్యం పొందకపోతే రెండు
దేశాలూ తీరని నష్టానికి గురికాక తప్పదు.

నా దినక సమస్యలు

1

అ శుభం కాస్తా నా కళ్ళలో చూసే ప్రాప్తం లేదుట్రా నాయనా అనే మాటామృతమంటల వల్ల నయితేనేం, అవకల సుబంధం మించిపోతుం దన్న లోందరవల్లనయితేనేం నా పదమూడోయేట నా వివాహము చెయ్యటానికి మా నాన్నగారు నిశ్చయించారు. వివాహం వారంరోజులు వుందన గానే మాయుటికి బంధువులంతా రావటం ప్రారం భించారు. వాళ్ళందరికీ తగిన మర్యాదలు చెయ్య లేక, మాకమ్మ, నాన్న మొదలైనవారంతా సతమత వస్తుతుండేవారు; అయితే, ఆపుడు బియ్యం రేషన్, మొదలగునవి లేవుగాబట్టి, కేవ లం 'దబ్బు' సమకూర్చుకోటానికే మా నాన్న, అమ్మ యెంతో కష్టపడేవారు. ఆపుడు వాళ్ళ కష్టాల్లాగాని, వాళ్ళ ఆనందాలలాగాని పాల్గొనే అవసరమే వుండేదిగాను నాకు, మా బంధువుల పిల్లలతో హాయిగా కళలతో కబుర్లతో కాల తేటా చేస్తుండేదాన్ని. ఎలాగయితేనేం వివాహం జరిగిపోయింది.

నాకు వివాహసమయంలో, మా అత్తారు పెట్టిన చంద్రహారము తళ తళ మీద. బెనారసు చీర జరి డిడై ఉమీద వుండేది గాని మనస్సు- ఈ మెరుపుల వస్తువుల యెరతో, నాస్వేచ్ఛావాతావర గానికి సరిహద్దులు నిర్మిస్తున్నారనిగాని, నాజీవితం లో నూతనాధ్యాయ ప్రారంభమనిగాని తెలియదు. మా అమ్మను యెవరన్నా మీ అల్లుడు యే చది వాతమ్మ అని అడిగితే, బి. యె. చదువుతున్నా డమ్మా, ఇది కాగానే బి. యె. చదివి ప్రాక్టీస్ పెద్దాడమ్మా అని మా అమ్మ చెబుతుంటే, నేను, నిజంగా ప్లీడర్ భార్యనైవట్టే భాదించుకొని గర్వపడేదాన్ని. ముందు జీవితంగా, ప్లీడర్ భార్య లేకపోగా, ప్లీడర్ గుమాస్తా భార్యకు గూడా లేని జీవితసమస్యలను యెదుర్కొనవలసి వుంటుందని తెలియదు.

నేను నా భర్త కష్టసుఖములలో పాల్గొని తగిన సలహా ఇవ్వగల జ్ఞానం వచ్చేటప్పటికి ఆయన బి. యె. పరీక్షమీద (రాబర్టు బ్రూన్) దండ యాత్రలు నాలుగు సాగించారు. మరల ఆ సంవత్సరం పరీక్షకు గూడా వెళ్లారు. నా పోరువల్ల నయితేనేమి; మునుముందు పుట్టినవాడివి, యేమో ఉద్ధరిస్తావని నా కష్టాధికమంతా నీ చదువుకు పోకాను, నిన్నుగాకుండా నీ భార్యకు గూడా పోషిస్తూ నీ పరీక్షరుసుములు గూడా చెల్లించ లేను అనే మా మామగారి ఈసడిపులవల్ల నయితేనేం- అసావత్సరం పరీక్ష ప్యాప యారు.

దానితో చదువుకు స్వస్తిచెప్పటం, ఉద్యోగ గాన్వేషణ ప్రారంభమయినాయి. ఎలాగయితే నేం, ఉద్యోగంలో చేరారు. సరియైన బహు మతులతో వైవాళ్ళను తృప్తిపరచను చేతగాక, ఉన్న కొద్ది ఆస్తిని అమ్మి కాలేజీలకుపోసి, ఉద్యోగము అనేది లభిస్తుందా లేదా అనే ఆదుర్దాతో కాలేజీలోనుంచి బయటికి వచ్చింద మొదలు పరిత పించే మధ్యతరగతి జనులకు లభ్యమయ్యే గుమాస్తా ఉద్యోగం లభించింది. ఆ గుమాస్తా ఉద్యోగం తోనే మొదలు యెంతో సంతోషించాము.

ఆ ఉద్యోగనిమిత్తం వేరే ప్రాశ్నా మేము కాపురం పెట్టవలసివచ్చింది. ఈ ఉద్యోగంలో వచ్చే మారు రూపాయలు మాకే చాలుతుందా- ఉన్నదబ్బు కాస్తా కొడుకుమీద పెట్టుబడిపెట్టి, యేమో పెద్ద ఉద్యోగంచేసి ఇల్లు నింపుతాడనే కొందరిక ఆశతో యెదురుచూస్తున్న తల్లి దండ్రు లను తృప్తిపరచటానికే చాలుతుందా? ఎటు చాలని సంపాదనతో, ఆకాలితో సుసారాన్ని భారంగా ఈదుతుండగానే స్వాతంత్ర్యమునే ఆశ జ్యోతి పొడచూపింది. స్వాతంత్ర్యంవస్తే నేకంలా కరువు అంటూ వుండదు, రామరాజ్యంగా వుం టుందని ప్రాసించి నిర్మించిన ప్రాహ్లాదాన్ని మొదలుట కూలిసాయి. సాత గవర్న మెంటు

చాయింది. క్రొత్త గవర్నమెంటు వచ్చింది. ప్రకం
చంలా యెన్నోమార్లు జరుగుతున్నాయి
గాని మా తీవ్రతలో మాత్రం యే మార్పు
లేదు. విద్యో అలెకెస్స పది రూపాయలు
యెక్కువ వచ్చినయి గదా అని నంతోషిస్తే, ఆ
పదిరూపాయలకూ సరిపోను ఇవకల జీవితావసర
వస్తువుల ధరలు పెచ్చాయి. ఏనాటికైనా ఈ
'జీతం చాలదు' అనే సమస్యతీరి మంచి పరిస్థితులు
వస్తాయనే మాధవిశ్వాసంతోటి యెదురు
చూస్తున్నాను.

ధన్వంత్

పి. సరోజిని

2

నేనొక విద్యార్థినిని. ఎంతో ఆనందమయంగా,
ఏ తాపత్రయం లేకుండా స్వేచ్ఛగా గడుప
చలసిన విద్యార్థిని జీవిత మీ విధంగా నాశనమయి
పోతున్నందుకు నా కెంతో విచారముగావుంది.
కాని యేమి చేయగలం? స్వార్థపరులైన తోటి
మానవుల మూలంగా మేమంతా నాశనం
కావలసి వచ్చింది.

నేనంటే చిన్నప్పటినుండి ఇష్టమగుటచే మా
అమ్మమ్మ నన్ను తన దగ్గరే పెట్టుకుంది. తానే
వదిలివేస్తావుంది. నాకు ఒక సామయ్య వున్నాడు.
అయినకిక్కడ యిరువురు పిల్లలు, తాను స్కూల్
యినప్పైకొక గుంపు వనిచేసేవారు. నేను స్కూలు
తైరలు ప్యాసైనతరువాత, మా అమ్మమ్మ ఆడ
పిల్లల కెక్కువ చదువొడుకని ఎంత గోలపెట్టినా
వినకుండా, మా మామయ్య నన్ను కళాశాలగా
చేర్చించారు. అంతపట్టుపట్టి నన్ను చదివించినందుకు
మనస్సులో ఎన్నో అభివందనాలిప్పించాను. అభ్యు
దయ మార్గముల నన్నేషించి, వాటి నాచరణలో
పెట్టేవారిగా అగ్రగణ్యులు మా మామయ్య. ప్రికి,
పురుషునితో పాటు సమానమైన హక్కుగలదని
వాదించేవారిలా ప్రభవములు. బాలిమకవినక్షత
లేకుండానంచరించేవారు అన్నిటికంటే ఎన్న
దగిన మంచుగుణమేమిటంటే అనుమాన మినుమం
తైనారేమి. తన స్నేహితులంతమంది వచ్చినా
నన్ను తీసుకువెళ్లి నాళ్ళతో పరిచయంచేసి
మాట్లాడించేవారు. సమాశన ధర్మాచారములు
మంటగలుపుతున్నావురా, అని మా అమ్మమ్మ
ఎంతపెప్పినా వినేవారు కాదు.

అసలాయనయొక్క అభ్యుదయో క యా లం
అమెజు అర్థమయేది కావు. అమెజుడు, ప్రపంచమే
అర్థముచేసుకొనలేక చాయింది. మానవులందరూ
సమానులనీ, బారిలోగొప్ప బీద అన్న వివక్షత వుండ
కూడదనీ, ప్రతివారు సమాజమున కుపకరించే
పనిచేసి మరల దానివల్లనే అనుకూలఫలిత మను
భవించి విశమత్యంగా కాంఠియుతంగా
జీవించుట అవసరమనీ అయన వుద్దేశము. జమీం
దారులపైన, పెద్ద భూస్వాములపైన అతనికి
యిష్టమండదు. రైతుహారీ ప్రజల రక్తము పీల్చి
పిప్పిచేసి గడించిన దబ్బుతో కాలమీద కాలు
వేసుకొని పంచభక్త్యపరమాన్నాలతో భుజించు
నిక్కమైన ద్రోహులని అతని అభిప్రాయం.
దబ్బున్న కొంద రావిధంగా వుండుట, కొందరు
గంజిత్రాగుతూ ఆకలిబాధతో వుండుట చూచి-
ఎందు కీ మానవులమధ్య యింతభేదమనీ ఎప్పుడూ
నాతో అనేవారు.

ఈ విధంగానే అయన సమయం వచ్చినప్పు
డెల్ల పదిమందిలో గట్టిగా వాదించేవారు. ఇది
మాత్రం చాలమందికి బాగున్నప్పటికీ, కొంతమం
దికి చాల కష్టంగా వుండేది. ముఖ్యముగా
కాంగ్రెసు బురఖాదారులు మా మామయ్యను
కామ్రేడ్ అనే బిరుదు పారేకారు. అదే ఇంత
వరకూ మా నాశనానికి కారణం. ఈ విధం
గానే ఎంతమందిపనిచేసినా, మామయ్యను కమ్మూ
నిస్తనేవారు.

ఈ విధంగా కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం దృష్టిలో
దేశద్రోహిగా ఎన్నబడిన మామయ్యను వుద్యోగం
నుండి ఆకారణంగా తొలగించారు. మాట్లా
డుటకు ఏలులేదు స్వకంఠ పోరుడు. అరెస్టు
చేయలేదు కదా అంటే చాలనుకుంది మా
అమ్మమ్మ.

ఇప్పుడు మా పరిస్థితి విశింకుస్వరంగా
ప్రేలాడుతున్నట్లున్నది. దబ్బు లేకపోతే
జీవించే దెలాగా? మార్క్సినిలింటే ఎన్నాళ్లు గడు
స్తుంది. మా మామయ్య చదువు బానిసత్వద్యోగా
నికేగాని స్వకంఠజీవనాని కు ప క రిం చ దు
కదా! అటుంటున్నప్పుడు తనపై ఆధారపడివున్న
మా అందరినీ ఎట్లా భరింపగలకు! ఇటువంటి
పరిస్థితులలో నన్ను చదివించుటెట్లు! కళాశాల
విద్య అంటే సామాన్యమా! ప్రతి దిన్నెమునానీ

దశ్యే. చదువులకుకూడ భర్త ఎక్కువైపోయింది. భావిభారతపాదులకు మా జీవితం చూసి మామయ్య దుఃఖిస్తారు.

స్వార్థభూయిష్టమైన ఈ ప్రపంచంలో నావంటి వారికేమందు జీవించడం మెలా గన్నదే ముఖ్య విషయం. నన్ను ప్రతినిమిషం బాధిస్తున్నదీ నమస్కే. డబ్బులేకపోలే పనికిరాముగదా? ఇటు పంటవృథు నా కర్తవ్యమేమిటి?

నే నేరాజకీయపక్షానికి చెందినదానిని కాను. మాయింటి పరిస్థితినిబట్టి, ముఖ్యముగా ప్రతిదినము నాకండ్లముందుజరుగుచున్న విషయాల బట్టి నేనీవిధంగా వ్రాశాను.

విశాఖపట్టణం

ఎస్ అమ్మాజి

3

ప్రచ్ఛా బంగారంలాగు పండిన పరిణెన్నులను బొయ్యారంగా పోవుటూ వీచేగాలికమ్మదనంలా అనుకుంటూ వుంటాను. 'మా తాత చాలా తెలివైన వాడని! ఏ కాలమలా లేక చెమటతోనే చేతుకడుపుకోవలసివచ్చినా, దున్నడానికి ట్రాక్టర్లు లేకపోయినా, పంటకంటె రెట్టింపు పన్నున్నా, ఆ మట్టితోనే కుస్తీపట్టి మోక్షం చెందేడు. ఇంత శ్రమ ఎందుకని రెండు ఇంగ్లీషుముక్కలు చదువుకునేవుంటే ఏ డిప్టీకలెక్టర్ చేసి గొప్ప గౌరవం సంపాదించివుంటాను. కాని ఆయనగారి స్వయానా మనుమళ్ళమైన మేము మొన్నటి కరువులో ఏమయిపోయి వున్నామో!

మాతాత అంత తెలివైన పనిచేశాడు గనుక మా కీనాడు లిండికి కొదవలేదు. మాకే కాదు మా చుట్టూలిరిగే కాకులకూ కుక్కలకూకూడా పొట్ట నిండుతున్నది. దేశంఅంతా ఎండి మాడిపోయినా ఈ తాలూకాలో మా పచ్చదనానికి నిరువురాదు. అందుచేత మా దైనందిన సమస్యలు మాకు మరే యంధ్రంవచ్చినా బోధపడవు.

ప్రపంచకం ప్రతిమూలలోనూ మారుమోగుతున్న లిండి, గుడ్డ, కొంప ముఖ్యసమస్యాక్రయం మా జోలికి రాలేదు. ఇప్పుట్లోరాదు. ఎందుకంటే మేమే గుడ్డకట్టుకున్నా సాయంత్రానికి పేడ కంపు కొట్టవలసిందే. కనుక మా అడంగుల చినికి తోయిన పీడభాగము నాలుగుమూళ్ళముక్క చివు

కుని చుట్టబెట్టుకున్నా మాకు మూడిన ముప్పేమీ రేదు. మాతాతలు కట్టిబిచ్చిన పాతకొంప చూరు కింద నడుంవచ్చినా సుఖంగానే కుతుకుబట్టుతుంది. కనుక మా గృహనిర్మాణంకోసం ప్రభుత్వం భారీ ప్రణాళికలను తయారుచేయ నక్కర్లేదు.

ఒక సువత్సరంపాటు 'నాగలి పారవైచి ఇది మా పనిగా'దని అన్నామంటే మమ్మింత నీచులుగా మీకు చూపిస్తున్న నాగరికత కైలాస ప్రయాణం కొనసాగిస్తుంది. మీవట్నాలు వ్యకాన వాటిక తాతాయి. మీలాంటి సోమరిపోతులకు ఇంత గంట దొరకాలంటే మా వృత్తి దివ్యంగా కొనసాగాలి. అందుకు మాకు కాంతి అవసరం. స్వాతంత్ర్యం రానేవచ్చింది. అభ్యుదయాన్ని ఎవరూ ఆరికట్టలేదు. కాని కాంతి నెలకొల్పడమే సామర్థ్యం. మీ నిపుణుల ఈ. కు. ప్రజ్ఞలు, మీ పత్రికల పిచ్చివ్రాతలు, మీ ఫీరంగుల ఫీంకాదాలతో మమ్ము విసిగించకండి.

భిక్షకాస్త్రం చదువుకున్నాం, ఇన్నిదేశాలు పర్యటనచేశాం, ఇన్నివిషయాలు కనిపెట్టేం అంటే 'కాబోలు' అనుకున్నాం గాని అందువల్ల నల్ల పూసంత ఉపయోగమైనా కనబడిందా? దేశంలో కరువు వచ్చేస్తన్నది- ఇకే మంచి రెండుస్వల్పంగా లోపునే పుట్టమనిగిందని-చిందులు, ద్రోహులే ఏమయింది. ఎప్పుడయినా పంట వృద్ధిచేయడానికి రైతుకు న్యాయంగా నరివడిటంత ఎరువులు దొగిలేయా? ఎరువుల డిమాండ్ పెట్టి డిమాండ్ చేటరు అనే మరొక కమిషన్ ఏజంటును నియమించి, రూపాయికి పావురా తక్కువగాకుండా ఆయన ముట్టించుకుంటే దానిని అపగలిగేరా? ఉన్న చేలనే పండించలేనప్పుడు బంజరుల దున్నించి ఏం సాధించారు?

స్వతంత్ర భారతదేశంలో ప్రజాప్రభుత్వం అంటేకాదు. 'ఏటికి ఎకరానికి 2 నుండి 5 రూపాయలవరకు అంచం లింట్లున్న పి. డబ్ల్యు. డి. వారి ఆకలి మాన్మగలిగేరా? ఎంతకాలమని ఈ జాగలకు సహించం? ఓర్పు దక్కిలే 14 అంటున్న మీరు ఓర్పుతప్పవలసిన అగత్యం ఏమిటో తెలుసుకోరా?

రాళ్ళనుగొట్టి, బిళ్ళను దున్ని, చెమట కాలవలతో కడిసి పండించిన మా రాజనాలను సరకు

మైన (కంట్రాటు) ధరలకంటే కొంచెం తక్కువకు బెదిరించి పట్టుకుపోతున్న మిమ్మొకటి అడుగు కాదు. మీరు ప్రాజెక్టులు కట్టకపోతే పోసింది. కాలువలు మరమ్మత్తుచేయించకపోతే కొత్తయేమీ లేదు. మావోట్లవల్ల ఇతర అధికారుల సుపాదించుకుని మానూబే మరచిపోలే - మా ఖర్చు. కాని కలుపు తీసుకుడానికి చిన్ని లొకయినా సరసమైన ధరకు సరఫరా చేసిమరుగమన్నమాట గుర్తుంచుకొని మరి రండి రేపు వోట్లకు ప్రాధేయపడడానికి. మానో వ్యవహారం ఏనుగుతో చెలగాటం. విశ్వాసం ఉంచినంత కాలమే మోయడం.

రామచంద్రపురం దే కేశవరావు

4

నేను అనుభవమీద, దేని గూర్చి ఆశపడకూడదని, ఆ విధంగా ఆశిస్తే నిరాశే అవుతుందని, గ్రహించుకున్నాను. నేను ఆశించిందల్లా నిరాశే అయింది. నిరాశే అవుతున్నది. ఓ పనిచేసి దాని గూర్చి మర్చిపోయి నవ్వుదే అది అవుతున్నది. ఈ సుపాదకుడు నా వ్యాసం వేసుకొని బహుమానం ఇస్తే ఇవ్వచ్చు, లేకపోతే లేదని ఈ వ్యాసం రాస్తున్నాను.

పత్రికల్లో నావ్యాసం పడుతుందని, వ్యాసంతో పోలు నాపేరు పడుతుందని నాకు లేదు. ఆ తాదాక్రమం పోయింది ఏనాడో. దానికి కారణం చిన్న చిన్న కథా రచయితలు ఎక్కువ అయి పోయారు. వాళ్ళ వ్యాసాలు వెయ్యలేక-వేస్తున్నామనీ, లేదా వెయ్యలేమనీ సమాధానాలు ఇవ్వలేక మన పత్రికాసంపాదకులంతా సకమకం అవుతున్నారు. అది చాలక ఇంకా పారితోషికం కూడా ఇస్తారా? పూర్వం నా వ్యాసాలు పత్రికల్లోపడలే చూసి గంతులేనేపాడిని. కాని నా బైనికసమస్య ఒక్కడల్నే అవ్వటంవల్ల ఇప్పుడు వుత్సాహం పోయింది. ఆదాయం తక్కువ, ఖర్చు ఎక్కువ. కాబట్టి డబ్బు ప్రధానసమస్య అయి పోయింది!

సరిగ్గా యిరవై సంవత్సరాలకే నేను జిల్లా కోర్టు అఫీసులో ఆఫీసర్ డివిజన్ గుమస్తా పోస్టు కొట్టాను. లక్ష్మీచావు అన్నారు అందరూ. ఎందుచేతనంటే మూలుస్తైలు ప్యాసయిన మొగ్గుచేవాణ్ణి, ఎకాంటెన్టు ప్యాసవ్వడంవల్ల అది

దొరికింది. గవర్నమెంటులో మాత్రం అంత వేగంగా దొరకదు. అయితే ఏంబాధం? నేను వుద్యోగం చేస్తున్నాను. కాని గుండెలు మాత్రం బితుకుబితుకు మంటుంటాయి రోజూ. అఫీసులో యముదోచ్చి ప్రాణాలు తీసుకుపోతాడన్నట్టుగా ఎప్పుడూ గర్జనలు, ఘోరకారాలు. ఏం చేసినీ? పెర్మనెంటువాణ్ణి కానుకదా! ఏ రెండు సంవత్సరాలకో అవ్వచ్చు; అంకవరకు వుంటానా, వూడతానా అని భయం. ఇదే నా బైనికసమస్య! 'వుంటానా, వూడతానా?' దినదిన గండం. ఎలాగో కంటిమ్యా అయిపోతున్నాను. దేవుడా నీదేభారం అనుకుంటాను రోజూ. డబ్బులున్నప్పుడు ధర్మంచేస్తాను. 'నీకు ధర్మం చేస్తున్నాను, భగవంతుడు నాకు మేలు చేస్తాడు' అనుకుంటుంది అంకస్సు. స్వార్థంతో ధర్మంచేస్తో సంతృప్తి పొందుతుంది.

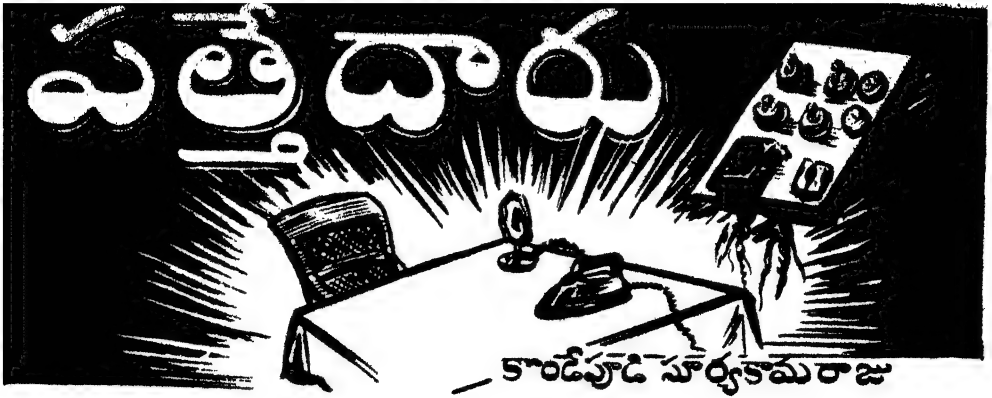
ఇప్పుడు నా జీవితం చాలమాడా తున్నది. ఎక్కువ సుపాదించాలి. ఎక్కువజీతం దొరికే వుద్యోగంకోసం అనుచన ఎప్పుడూ. నెలకే రెండు మందలు వస్తే బాగుండు నమకుంటుంది మనస్సు. కాని ఎంతచెట్టు కంకాలి అనుకోదు. ఆశల కంటేమిటి? ఇంకాకరు నేకో పెద్ద సినిమా స్టార్ అయిపోవా లనుకుంటారు. నేను అందంగా టిప్ టాప్ గా వుంటే నాకా పిచ్చిమాడా వుండును. డబ్బుంటే మంచి పత్రిక ప్రారంభించి డబ్బు సుపాదాద్దామని వుంది. పిచ్చి! ఇలాగే ఏవో అడియానలు. ఇవన్నీ నిరాశలైతే తప్పా? నా అనుభవంబట్టి నిరాశే అవుతుం దనుకోవాలి. కాని పాడు మనస్సు వూరుకోదు. బహుమానంకోసం కొట్టాడుతుంది.

వికాఖపట్టణం

బి. భాస్కరరావు

క్రిందటివారం యీ శీర్షిక కింద ఉత్తమరచనకు 10 రూపాయలు బహుమానం పొందినవారు: చన్నా ప్రగడ తిరుపతిరావు, నిజాంపట్టణం.

ఈ వారం ఉత్తమరచన బహుమతి వచ్చేవారం ప్రకటించబడుతుంది-[సూ.]

చెల్లకోతగ్గ స్నేహితులెవరూ ఆమెకు లేక పోయినా, పేటలోనుండే చాలమంది భాను మరియుల సానుభూతి కనపరచేవారు. ఆమె చాలా ఆమాయకురాలని యిరుగు పొరుగు వారి విశ్వాసం.

భానుమూర్తి కొన్ని సెలలకైతం చిన్న ప్రమాదానికి గురియై మరణించాడు. ఆతడు భార్యను పెట్టిన కష్టాలు తెలిసినవాడైతరూ ఆతని చావుకి విచారించలేదు. భానుమతి వంటి సద్గుణసంపన్నురాలు భానుమూర్తివంటి కిరాతకుడికి భార్య కావటం చాలా విచారకరమైన విషయంగా పరిగణించేవారు.

ప్రమాదం జరిగినరోజున, భానుమతి మేడమీద నుండి చాలరోజులనుంచి ఉపయోగంలేక మూల పడివున్న 'ఎలెక్ట్రిక్ ఫైర్' కిందకు తీసుకువచ్చింది. చలి విపరీతంగా వున్నందువల్ల పడకగది కాస్త వెచ్చచెయ్యవచ్చు గదా అని ఆమె వుద్దేశ్యం. కాని దానికి ప్లగ్గ అమర్చబడి వుండకపోవటంవల్ల దాన్ని పడకగదిలో మంచమీద పెట్టి ఎలెక్ట్రిక్ షియన్ కొరకు కబురుపంపే ప్రయత్నంలోవుంది.

ఇంతలో భానుమూర్తి చలితో వణుగుతూ యింటికివచ్చి 'ఫైర్' చూసి, దానివల్ల వేడివుట్టింది చలిపోగొట్టుకోవచ్చు కదా అని తనే దానికి ప్లగ్గ వెయ్యటానికి పూనుకున్నాడు. ఫైర్ వంటింట్లోకి తీసుకెళ్ళి స్క్రాప్రయవర్గో చని సాగించాడు. ప్లగ్ అమర్చిన వెంటనే మామూలుగా యిస్త్రీపెట్టెకు పువయోగపడుతున్న ప్లగ్ సాయం టుకి యీ ప్లగ్ పెట్టాడు, బెట్టు చెయ్యడానికి. వెంటనే ఒక్క మెరుపు మెరిసింది. ఉత్తర దిశలో భానుమూర్తి కిందపడిపోయాడు.

ఈ సందర్భంగా పంచాయతీదార్లు వేసిన ప్రశ్నకు జవాబిస్తూ, ఇంటికి వచ్చేటప్పటి తన భర్త మిలిమిరి త్రాగివున్నాడని భానుమతి చెప్పింది. ఇంకొక ప్రశ్నకు జవాబిస్తూ, తన భర్తకు విద్యుచ్ఛక్తి గురించి అంతగా తెలిదని, 'ఎలెక్ట్రిక్ ఫైర్'కు కట్టబడివున్న చిన్న కార్డుమీద సూచనల ననుసరించి ప్లగ్ బిగించినాడని ఆమె చెప్పింది.

పోలీసువారి పరిశోధననుబట్టి భానుమూర్తి చేసిన పొరపాటు సుదాపుగా గ్రహించవచ్చు. ఫైర్ యొక్క కేబిల్ లో మూడు సన్నవైర్లు వున్నాయి. వాటిలో రెండు—ఒకటి ఎరుపూ, ఒకటి నలుపూ—కరెంటుకి కలపడానికి ఉద్దేశించబడినవి. అనుపచర్య రబ్బరు తొడిగిన మూడో తీగ, ప్లగ్ యొక్క 'ఎర్త్ పిన్'కు తగిల్యేది. భానుమూర్తి ఎరుపూ అనుపచర్యతీగలలో తికమకపడి, ఫైర్ యొక్క లోహభాగంనుండి వెళ్లే అనుపచర్య తీగను యెర్త్ కు అమర్చుకుండా కరెంటుకిపెట్టాడు. అసమయంలోనే ఫైర్ ను తన యెడమ చేత్తో పట్టుకునివున్నాడు. అందువల్ల విద్యుచ్ఛక్తి అతడి శరీరంలో ప్రవహించి తక్షణికంగా వ్రాణాలు పోగొట్టుకున్నాడు.

పంచాయతీ లీపు 'యాక్సిడెంటల్ డెత్' అని వేరే చెప్పనక్కర్లేదు.

పాపం! అవిధంగా భానుమతి భర్తను పోగొట్టుకొని తనకు గల కొద్దిరాబడితో నిరాదాంబర జీవితం గడుపుతోంది. ఆమె ఎవరియిళ్ళకూ వెళ్ళకూ వెళ్ళదు, ఎవరూ ఆమెయింటికి రారు. కాని యీమధ్య పురుషోత్తం వెళ్ళాం పార్వతి మాత్రం భానుమతిని చూట్టానికి తరచు వస్తోంది.

పార్వతి పూర్వం భానుమతి యింటికి వచ్చింది. భానుమతి మరణించిన కొద్ది రోజులకి పట్నంలో యింకో యింటికి వెళ్ళిపోయింది. ఆమె ఎక్కడవుంటున్నదీ యెవరికీ వివరంగా తెలీదు.

పార్వతి భానుమతివద్దకు చాలసార్లు వచ్చింది. ఇవన్నీ పిలవని పేరంటాలే. వచ్చినప్పుడల్లా కుశల ప్రశ్నలయిన వెంటనే భానుమతి మరణాన్ని గూర్చి మాట్లాడుతుంది, ఎంతో శ్రద్ధతో. భానుమతి మాత్రం అసూయకంగానూ, ఆవేశం లేకుండానూ మాట్లాడేది. ఆమె పార్వతి నేమీ ప్రశ్నించేది కాదు. ఆఖరికి పార్వతి ఎక్కడ వుంటున్నదీ కూడా ఆమె కనుక్కోలేదు.

ఈ విధంగా కొన్నాళ్లు గడిచాక, పార్వతివచ్చి యితర విషయా లేమీ మాట్లాడకుండా భర్త మరణాన్ని గూర్చే తవ్వతూండటంవల్ల భానుమతికి ఆమె రాక విసువునూ ఆనవ్యాన్ని కలిగించటం మొదలుపెట్టింది. సాయంత్రం వడుతుందంటే భానుమతికి గుండెదడ మొదలుపెట్టేది. ఏ క్షణంలో పార్వతి వస్తుందో, ఏమేం ప్రశ్నలువేసి తనను బాధిస్తుందో అని ఆమెకు విచారమైన భయం వేసేది. అసలు పార్వతి తన యింటికి ఎందుకు రావాలి? తన్నా విధంగా ప్రశ్నించి, అసలే భర్త మరణానికి కుమిలికుమిలి విడుస్తాన్న తన్నెందుకు యింకా నిడివికాలి? పోనీ, అసలు యింకా రావాద్దని చెప్పేస్తే—ఈ విధంగా ఆలోచించేది, ఒకొక్కప్పుడు. కాని తీరా పార్వతి వచ్చాక ఏమీ ఆనలేకపోయేది - ఎందుకో, ఆమె కామనో దౌర్బల్యం!

రెండురోజులు తిరక్కుండానే మళ్ళీ పార్వతి వచ్చింది. ఈసారి ఆమె మామూలుగా వచ్చేటట్టు సాయంత్రం కాక ఉదయాన్నే వచ్చింది, తన రాకలో ఏదో విశేషాన్ని సూచిస్తూ.

“నీ భర్త మరణాన్ని గూర్చి మాట్లాడాలి” మామూలుగా వేసే కుశల ప్రశ్న యినా వెయ్యకుండా, గుమ్మంలో కాలుపెడుతూనే అంది పార్వతి.

అసలు పార్వతి వస్తుందంటేనే భానుమతికి గుండె దడపుడుతుంటే, ఇంక యీ ప్రశ్న విశేషపు టికి ఆమెమనస్సు ఎట్లా వుంటుందో వర్ణించటం ఆనవసరం.

“అంటే ఏమో ప్రశ్నలతో ప్రశంగాల తీరు వన్న మాట” భానుమతి అంది. తన ఓర్పును కడి కట్టో దిగించి.

“అదే తేదు. నిన్ను యిచ్చటికి ఎన్నోసార్లు ప్రశ్నించాను. ఇక వాటిని సింహవలొకనం చెయ్యటమే తరవాయి.”

భానుమతి గాభరా ఎక్కువైంది. ఆమె మానం వహించటంకన్న యింకేమీ చెయ్యలేకపోయింది.

పార్వతి మళ్ళీ అందుకుంది.

“మీ ఆయన వచ్చేలావున నువ్వే ప్లగ్గ అమర్చటానికి ప్రయత్నించలేదని ఆ రోజున చెప్పావు. నీకు చేతకాదు కాబట్టి చెయ్యలేదని చెప్పావు. ఈనాగలే నువ్వు పంచాయతీలాకూడా చెప్పావు—అవునా?”

భానుమతి ఆవునన్నట్టు కిందమాస్తా వూరుకుంది.

“నీ భర్తకు కొద్దిగా వర్ణదోషం (కలర్ బ్లయిండ్ నెస్) ఉందన్నావు!” దొరికిపోయావులే దొంగవి, అన్నట్టు చూస్తూ అంది పార్వతి.

పార్వతి మాట్లాడుతున్నంతసేపూ భానుమతి ముఖవర్ణం అనేకరకాలుగా మారుతోంది. ప్రస్తుతం ఎర్రగా కండగడ్డలాగా వున్న ఆమెముఖం అణచి వూచిన రోపాన్ని తెలియబరుస్తున్నది. ఆమె యేమీ మాట్లాడలేదు.

“ఈ విషయాలన్నీ ఆలోచించి నేను కొన్ని సత్యాలను లయటపెట్టవలసివుంది—నువ్వు యిద్దరకాలంలో—అంటే నీ పెండ్లికిముందు విమర్శచేస్తే పరికరాలను రయారుచేసే కార్థానాలో పని చేశావు. అందువల్ల నీకు ప్లగ్గ అమర్చే స్వల్ప విషయం తెలీందంటే దాంట్లా యేమీ ఆర్థంలేదు. నువ్వు చెప్పినది అబద్ధమని నేను వేరే చెప్ప నక్కర్లేదు.”

భానుమతికి ముచ్చెమటలూ పోకాయి. పెదవులు చప్పరించి వూరుకుంది.

“ఇక వర్ణదోషం వున్నవాడిని నిమానంలో వైలట్ గా తీసుకుంటారంటే నువ్వు నమ్ముతావా? —భానుమతి యిద్దరలో నిమానపు వైలట్ గా పనిచేశాడు. అందువల్ల అతడికి వర్ణదోషం వుందంటూ పూర్తిగా ఆనశ్యం. పోనీ నిర్వాక వచ్చిందనుకుందామంటే వర్ణదోషం పుట్టుకతోవచ్చేదనీ, మధ్యలో ఎప్పుడూ రాదనీ నువ్వు ఏ దాక్తరు

నడిగి... చెబుతాడు—కువ్వ ఆశ్చర్య పడనక్కర్లేదు. ఇకన్నీ, నేను వాకబు చెయ్యగా బయట పడిన సత్యాలు—అలాడు మైలబ్ గావున్నప్పుడే కదూ, నీతో మొట్ట మొదట. పరిచయం ఏర్పడింది!”

ఈ స్థితిలో భానుమని మనోభావాలను చెప్పటం కష్టమే. బహుశా— కోపం, ఓటమి, అన్నిటికన్నా ఎక్కువ—భయం కలిసి ఆమె మనస్సును కలచి వుంటున్నది.

“అయితే నువ్విప్పుడనేదేమిటి?—మీరండు నాయుణ్ణోంది బయటికి నడు. నన్ను ప్రశ్నించటానికి నీకేం అధికారంలేదు.” మొండికైతెయ్యకుని రబ్బరు బుడగలా పేలింది, భానుమతి.

“చెల్లీ, కాంటింను. ఇప్పుడు నేను బయటికి పోయినా నీకేమీ లాభముండదు. ఈ మాటే మొట్ట మొదట అంటే నీకు లాభించివుండును.” ఎంతో కాంతాన్ని ప్రదర్శిస్తూ అంది, పార్వతి.

“నాకులాభం వుండనక్కర్లేదు. మీరండు బయటకు నడిచి మరీ మాట్లాడు.” కోపంతో వణికిపోతూ అంది, భానుమతి.

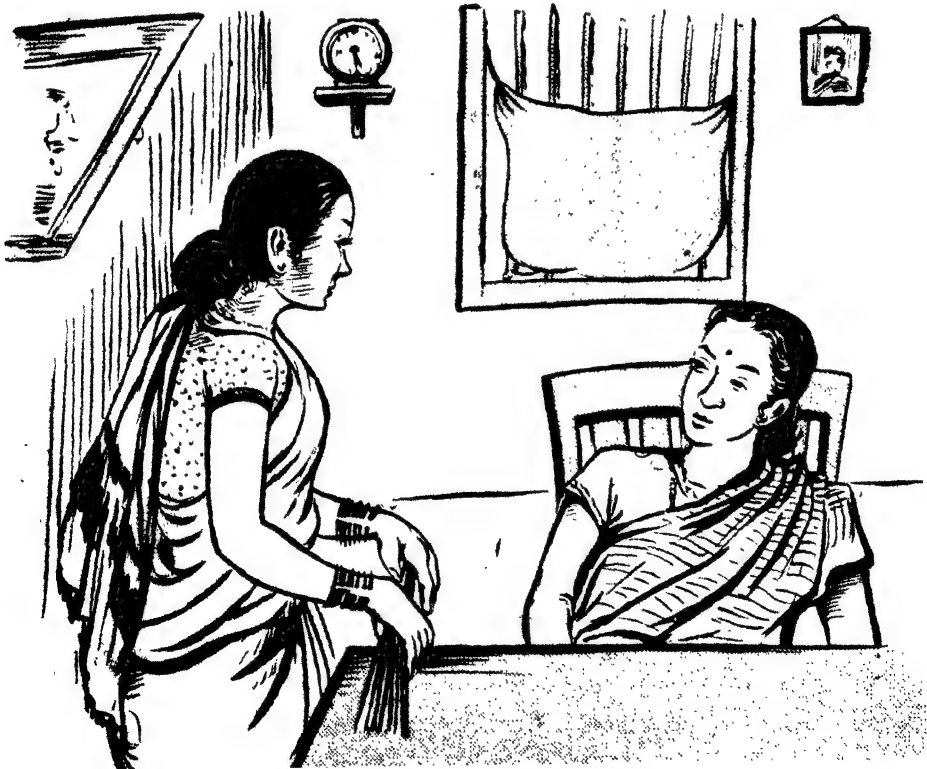
ఈ మాటని నిర్లక్ష్యంచేసి తన ‘హండ్ బాగ్’ తెరిచింది పార్వతి.

ఒక్కసారిగా ముఖంలోని నంగంతా పోగొట్టుకొని తెల్లగా పారిపోయింది, భానుమతి. దాన్లోంచి ఏ యాటంబాంబు బయటపడుతుందో అని నందిమీదే దృష్టి నిలిపింది.

యాటంబాంబు బయటపడలేదుకాని పార్వతి అరచేతిలో రెండు సన్నని రబ్బరు గొట్టపుముక్కలు కనపడ్డాయి. ఒకటి ఎరురూ—మరొకటి ఆకుపచ్చా. భానుమతి మూర్ఛపోవలసిందే కాని మూర్ఛ పోలేదు. ఆ ప్రయత్నంగా అంది.

“ఇది... ఇది నీ కెట్టా...”

“అవును, ఇది నా దగ్గరకు వచ్చాయి, నీ అశ్రద్ధవల్ల—జ్ఞాపకంలేనూ? నువ్వు ఆ రోజున చీకటిపడ్డాక, అంటే ప్రమాదం సంభవించినరోజున,

మీ యింటికి మా యింటికి మధ్యనున్న గోడవద్దగర
నిలుబడి విడో విసరటం, నేను పికారుకుంచి తెరిగి
వచ్చి చీరమారుస్తూ నా గదికిటికిపోంచి నృప్తుంగా
చూశాను. కాని అప్పు డావిషయం వట్టిండుతో
లేదు. తరవాత కొన్ని గంటల్లో, ప్రమాదం
వీషయం తెలిసింది. మర్నాడు పంచాయతీనుండి
తెరిగి వచ్చాక వీటికోసం వెతకటంలా నే నాట్టే
అయానవడవలసిన ఆవసరం లేకపోయింది.

భానుమతికి భయము, కోపమామూడా ఎరిపా
యాయి. ఆమె గంభీరంగా అంది—

‘అవును. అవి నేను విసరినవే.’

‘ఇప్పుడు వివరంగా చెప్పు. నువ్వో చేసింది.’

‘చెప్పేదేముదీ!—నే నతడిని చంపితిరాలి.
అంతకన్న వేరేమార్గం కనపడలేదు. ఒక్క
నిమిషంనూడా భరించలేని బాధలు పెట్టాడు.
ఎన్నాళ్లు సహించనూ...’

‘అగు, నిన్ను నేను ఎందుకు చంపావని అడ
గటలేదు. ఎట్లా చంపావని అడుగుతున్నా.

‘దాంట్లో ఏమీ వింతలేదు. చాలా స్వల్ప
విషయం. తండ్రిగో మొత్తం మూడు నన్ను తీగెలు
వేర్వేరు రంగులుగల రబ్బరుగో కప్పబడి వున్నై.
నేను చేసిదట్లా నుమారు అంగుళం పాడుగున
ఎరుపూ ఆకుపచ్చా తీగెలనుండి రెండు రబ్బరు
ముక్కలు తీసి ఆరెంటిసి తారుమారుచేసి శగ
ల్పాను. అంతే నే చేసింది. అంతకంటే యింకేమీ
చెయ్యవలసిన ఆవసరం మూడా లేదు.

‘మరి యీ రబ్బరు ముక్కలు?’

‘అవి, తరవాత నాకు కావలసిన పని జరిగి
పోయాక’ రోలీసువాళ్లుకు అనుమానం కలగకుండా,
జాగ్రత్తగా కోసితిపేసి విచక్షణలేకుండా మీ
యింట్లోకి విసిరాను. తర్వాత ప్లగ్ల ఆవిధంగానే
కరెంటుకు తగిల్చి పోలీసుస్టేషనుకి ఫోన్ చేశాను.

‘అదా బంగడి. ఆయితే నా చీర నూరు
ముందే అంతా జరిగిపోయిందన్నమాట.’

‘అవును.’

పార్వతి లేచింది వెళ్ళడానికి. భానుమతి
బాలిగా అడిగింది—

‘నువ్వుప్పుడు పోలీసుస్టేషనుకి వెడుతున్నావా?’

పార్వతి కొద్దిసే పాగాచించి అంది—

‘ఇంకా లేదు. వెళ్లేదీ లేనిదీ నీకు కొద్దికోజాల్లా
తెలియబరుస్తాను. ఈగోపల ఏమీ ఆఘాయిత్యం
చెయ్యబోకు—ననుస్తే’—పార్వతి వెళ్లిపోయింది.
భానుమతి ఒక్కనిట్టూర్పు విడవటంకంటె ఏమీ
చెయ్యలేకపోయింది.

నుమారు వారం గడిచాక భానుమతి గుండెలో
టెలిఫోన్ గంట గణగణ మోగింది. శన ‘వ్రాత’
తెలుసుకోటానికి రిసీవరు అందుకొని చెవిదగ్గర
పెట్టుకుంది.

‘హలో! ఎవరు మాట్లాడేది’ టెలిఫోన్లో
ప్రశ్న.

‘నేనూ, భానుమతిని—భానుమూర్తి భార్యని.’
అదుర్దాలో తడబడుతూ అన్నది, భానుమతి.

‘నుంచిది. నీకు శుభవార్త. నువ్వింక బెంగ
పెట్టుకోవక్కరలేదు’—ఈమాట వినపడ్డమేమిటి,
భానుమతి తెల్లటిమూఖం గులాబివర్ణంగా మారడ
మేమిటి—రెండు ఒక్కసారి జరిగిస్తే. ‘హమ్మ
య్య’ అని ఒక్కనిట్టూర్పు విడిచి అంది—

‘నీకు నేను చాలా కృతజ్ఞురాలని. నీ రుణం
ఎట్లా తీ...’

‘దానికేంటే — అన్నట్టు నువ్వు సంగతి
విన్నావా? పాపం-మా వారు మొన్న లక్ష్మీవారం
నాడు విద్యుత్ప్రమాదంవల్ల స్వర్గస్థులయారు. పంచా
యతీ తీర్పు యిప్పుడే తెలిసింది—ప్రమాదంవల్ల
మరణం.’

(ఇంగ్లీషు కథకి స్వేచ్ఛానువాదం)

పిల్లవాడు : నాన్నా, మొదట మాట్లాడేయంత్రాన్ని ఎడిసన్ చేసిన
మాట నిజమే?

తండ్రి : లేదుబాబూ దేవుడుచేశాడు. ఆపివెయ్యడానికి వీలుండే
మొదటిదాన్ని ఎడిసన్ చేశాడు.

రచయిత—విమర్శకుడు

పోతుకూచి సూర్యనారాయణమూర్తి

సాన పెట్టనిదే వ్రాసినాడో కోర్కెలేదు. సాస్కారంలేనిదే మానవునిలో మానవత్వం గోచరించదు. సరియైన విమర్శ, తగు వ్యాఖ్యానం లేనిదే మహాకావ్యంకూడ రాణించదు.

రెండు మాసాలు - యీ మధ్య, "తెలుగు స్వతంత్ర"లో అనేకవ్యాసాలు, వాటిపై విమర్శలు, ప్రతివిమర్శలు, ఎన్నో ప్రచురితమయ్యాయి. నిజంగా అటువంటి విమర్శలు, వాదోపవాదాలు సకారణంగా జరుగుతుండడంవల్ల ప్రతికని చూడ్డానికి చాల కుతూహలంగాను, ఆత్రుతగాను ఉంటోంది. మానసికంగా స్థానిత్వాన్ని ఆపాదించుకునే కొందరికి, యీ వాదోపవాదాలు, విమర్శలు చాల అనవసరంగాను, నిష్ఫలంగాను కన్నడవచ్చు. కాని సాహిత్యానికి, దాని అభివృద్ధికి ముఖ్యంగా యిటువంటి విమర్శలు, వ్యాఖ్యానాలు చాల ఉపయోగకరం. ప్రభుత్వంలో ప్రతికత్తు పార్టీ చేసే అమూల్యసేవ ఏమిటంటే ప్రభుత్వంలోని యిటు బాటున్న ఎత్తివాడి, నిష్పక్షికంగా విమర్శించి, ప్రజల కన్యోత ప్రయోజనకరంగాఉండే శాసనాల్ని అమలుజరపడం, ప్రజాహితంగా ప్రభుత్వాన్ని నడిపేటట్లు ఏర్పాట్లు చేయడమున్నా. ఇది ఎంతవరకు జరుగుతోంది అన్నది వేరే ప్రశ్న. జరగవలసినది మాత్రం అది అని మరచిపోకూడదు. ఇంచుమించుగా యీ సూత్రమే సాహిత్యానికి కూడ వర్తిస్తుంది.

రచయిత ఏ ఉద్దేశకంగానో, ఏ మహత్తర భావసంచలనంగానో ఒక వాక్యాన్ని సృష్టిస్తాడు. పూర్తిచేసేదాకా, కావ్యంలోని రసవిశిష్టతగాని, రసవిహీనతగాని అతనికూడ కనిపించదు. సామూహికమైన కావ్యానికి, చివర, మొదలును దిద్దుతాడు రచయిత. రచయిత వ్రాసినట్లా ప్రతీసామాన్య డిగ్రీ ఆర్థికాకావోనచ్చు. అర్థంకాదుకూడ. అందరికీ సుగమంగా బోధపడేట్లుచేసేది వ్యాఖ్యానం, లఘువిమర్శ. అంచేత వ్యాఖ్యానాలకి, విమర్శలకి సాహిత్యంలో ఎంతైనా అవశ్యకత ఉంది.

కేవలం రుద్రానేంద్రులం చేయడంమాత్రమే విమర్శ అని చాలమందికి దుర్భిప్రాయం ఒక

టుంటుంది. రచనలోని తప్పుల్ని, అసభ్యతల్ని ఎంచడం మాత్రమేకాదు విమర్శ. కావ్యంలోని గుణగణాల్ని సహేతుకంగా, నిష్పక్షికంగా, సామూహికంగా విశదపరుస్తూ, ప్రజానీకానికి గ్రాహ్యమయ్యేట్లుచేయడం విమర్శకుల విధి. అదే వారి లక్ష్యంకూడ.

ఏదైనా రచన బాగులేదని అన్నామంటే దానికి రెండు కారణాలుండొచ్చు: నిజంగా ఆ రచన నిర్లక్ష్యంగానైనా ఉండాలి; లేదా ఆ రచనలోని విశిష్టతని అవగాహన చేసుకొనే బుద్ధి మళలత మనకి ఉండకపోవాలి. అందుచేత దేనినైనా విమర్శించేముందు, మన భీక్షిని యోచించి మరీ మొదలుపెట్టాలి. నా కర్థంకాని రచనను నిర్లక్ష్యం అని దూషిస్తే ప్రయోజన మేమిటి! నేను కూడ విమర్శించాను అనే ఆత్మశృప్తి ఉంటుంటేమో! ఇది ఎంతసంకుచితమో ఆలోచించండి. నా కర్థంకాని రచన ఏదైనా ఉంటే, దానిమీద వ్రాయబడిన వ్యాఖ్యానాలతోనూ, విమర్శలతోనూ పెతుతున్నాను.

అప్పుడు రచనలోని యభ్యంతరత్వం తెలుసుకుంటాను. అంతే కాని నాయుద్వం పచ్చినట్లు ఆ రచనని, ఆ వ్రాసినమనిషిని, ఆ ప్రచురించిన సాహసనుని తిట్టిరాస్తూ నాకసిని తీర్చుకోడానికి సాహసించను. నేను సర్వజ్ఞుణ్ణికాదు కదా! నిజానికి ప్రపంచంలో ఎవరూకారు. అందుచేత ప్రతీది ప్రతీ వారికి సులభంగా అర్థమవుతుంది, అర్థమవాలి అనుకోవడం భ్రమ, అన్యాయం. ప్రతీరచయిత వ్రాసింది అర్థం కావాలంటే వ్యాఖ్యానకర్తల్ని, విమర్శకుల్ని ఆసరా చేసుకొని చూడడం శ్రేయస్కరం. అదే సరైన మార్గం.

షేక్స్పియరును వ్యాఖ్యానించి, విమర్శించే మేధావుల్ని చూస్తే, నిజంగా ఆ షేక్స్పియరు ఆ చిన్న వాక్యంలో అంత భావాన్ని యిమిడ్చి వ్రాశాడా అనిపిస్తుంది ఒక్కొక్కప్పుడు. విమర్శకుని ప్రతిభ, అసలు కావ్యానికి వన్నెలు దిద్దుతుంది. అందుకనే విమర్శకునికి సూక్ష్మగ్రాహ్యత, నిశితబుద్ధి, ఉద్రేకశూన్యత అత్యవసరం. రచనలోని

సాగనుల్ని, కొత్త అండాల్ని, నూతన భావాల్ని మనకి వ్యక్తంచేస్తాడు విమర్శకుడు. దానిలోని లోటుల్ని కూడ చూపుతూ ఆ లోటుల్ని ఎక్కువీసి వేయాలి కూడ తనకి తోచినవిధంగా కావ్యానికి కళంకం రాకుండా చూచిస్తాడు. సామాన్యునికి సులభంగా అర్థంకాని విషయాల్ని, సుకరంగా తెలియ చెప్పడం అనే ఉంది విమర్శకుని బుద్ధి కుశలత.

రచయిత ఉద్దేశాలలో మనం ఏకీభవించక పోవచ్చు. ఆ పంథా మనకి నచ్చకపోవచ్చు. మన యిష్టానిష్టా లనుసరించి రచయితని, ఆతణ్ణి మెచ్చుటనే యితరుల్ని నిర్ణేతుకంగా, సంకుచితంగా దూషించడం సాహసం. రసగ్రహణ శక్తిగా లేదాటున్నాయి. ఒక ఉద్దేశాన్నే తెలియపర్చడానికి అనేక మోస్త్రులుంటాయి. కాని మనకి నచ్చిన మోస్త్రే విశిష్టమైనదమోడం సమంజసం కాదు. మనకి నచ్చని కావ్యవస్తువుల్ని వివరించుకోవడం భావ్యం కాదు. రసికుడికి ఎవ్వడూ ప్రణయం, ప్రియురాలు, వసంతాలు, శోకిలలు, పుష్పసారభాలు కావ్యవస్తువులుగా కన్పిస్తాయి. ఆకలితో అటమటించే ఆర్తునికి ఊమం, భాగ్యం, ఆశాంతి, నిర్దాక్షిణ్య ప్రపంచం-యివే గోచరిస్తాయి. బాహ్యజగత్తులో ఆట్రే ప్రమేయంలేని వేదాంతికి ఆత్మ, పరమాత్మ, నిర్గుణబ్రహ్మం, ఆనంద స్వరూపం-యిట్లాంటివి కన్పిస్తాయి వర్ణనకి. మానసిక ప్రవృత్తుల భేదాల ననుసరించి కావ్యవస్తువులు కూడ మారుతూంటాయి. రచయిత తనకోసం మాత్రమే వ్రాసుకోడు. తనలాటివారు ప్రపంచంలో అనేకులుంటారు. వారందరూకూడ అతని లాగే ఆలోచిస్తూ ఉండవచ్చు. అటుమటివారికి అతనిరచన రుచిస్తుంది. ఇతరులకి వెగటుగా లోచవచ్చు. దాన్నిబట్టి ఆ రచనలోని విశిష్టతని కాదంటామా?

రచయితని సరిగా అర్థంచేసుకోవాలంటే, ఆతనిలో మనం లీనమయిపోవాలి. ఆతని హృదయానికి దగ్గరకాపోవాలి. అతని భావనాపద్ధతిని శ్రద్ధగా గుర్తించాలి. అప్పుడే అర్థం అవుతాయి అతని ఆశయాలు, భావాలు. మొదటిసారి 'శ్రీశ్రీ' గారి 'జగన్నాథ రథచక్రాలు' చదివినప్పుడు, ఎందుకా యిన్ని 'జగన్నాథ'లు యిన్ని 'రథచక్రాలు' అనుకున్నా. మామూలుగా చూస్తే

అమ్మి వ్యర్థంగా కన్నడతాయి. కాని ఒకసారి ఆయన ఎక్కడో చదువులే విన్నాను. శ్రోత లందరూ ఎంతో నిశ్శబ్దంగా ఉన్నారు. వాతావరణంలో నిశ్శబ్దత, గాంభీర్యం బాగా అలముకొన్నాయి. చీమ చిటుక్కుమన్నా వినిపించే ఆ ప్రకాంత గంభీర వాతావరణంలో ఆయన ఆ 'జగన్నాథ రథచక్రాలు' చదువుతూంటే, ఎంతో ఉద్రిక్తుమలయాం అందరం. ఆయన చిత్రించదలచుకొన్న భావానికి సమీపంగా పోగలిగాం. అప్పుడనిపించింది ఆ 'జగన్నాథ' ట్లానూ, ఆ 'రథచక్ర' ట్లాను ఏ ఒక్కటి తగ్గించినా, ఆ విశిష్టత, ఆ ఎఫెక్టు పోతాయని. తప్పనిసరయిన మాటలన్న మాట అవి. ఆ పునరుక్తిలో ఉంది ఆ ఎఫెక్టు అంతా. ఇవన్నీ గ్రహించడానికి తగు ఆత్మవికాసం, హృదయ సంస్కారం ఉండాలి. కవికి, ఆతిసాధారణుడికి అక్కడే ఉంది లేదా. మన మనుకొన్నదాన్నే రసక్రియయడైన రచయిత ఎంతో అందంగా, ముచ్చటగా చెపుతాడు. మనం చెప్పుకోలేని ఎన్నో భావాల్ని, అవలీలగా, అత్యంత రసవత్తరంగా వెలిబుచ్చగలడు. నిద్రితమైన దీవాణువుల్ని నిర్బిద్రం చేస్తాడు. మూగబాధలకు భాష నిస్తాడు. అవ్యక్తవ్యధరములైన సున్నితభావాలని అలాకారాలతో శోభిల్ల చేస్తాడు. అణగారిపోయిన జాతినే ఉద్రిక్తం చేయగలడు.

అటుమటి ప్రతిభాశాలిని, రససిహసువుని నిర్దాక్షిణ్యంగా విమర్శించడం ఎంత సాహసమో, ఎంత అసమంజసమో ఆలోచిస్తే తెలుస్తుంది.

మనకి కావలసినది సాహిత్యాభివృద్ధి. అందుకే మనం పాటుపడాలి. సంకుచితమైన కుటిల విమర్శలతోనూ, అపార్థభూయిష్టమైన వ్యాఖ్యానాలతోనూ అభ్యుదయం చేకూరదు. సాహిత్యం మెంపొందడానికి, రసవత్తరంగా విరాజిల్లడానికి అయ్యుగాఉండే విమర్శలు, వ్యాఖ్యానాలు చేస్తూ సాహిత్యనే యెత్తించడం మంచిది. విమర్శించవలసిన విషయం వచ్చినపుడు, నిష్పక్షికుంగా, సహేతుంగా విమర్శించాలి. వ్యక్తిగత దురభిప్రాయాలకు, యిష్టానిష్టాలకు ఏమాత్రం తావుండకూడదు అప్పుడే అవినవసమయిన విమర్శ అనిపించుకొంటుంది. అప్పుడే విమర్శకుడు ఆపేదాకి తగిన వాడవుతాడు. లేకపోతే నిష్కృతిలేడు.

మన రైత తీరు

బి. వెంకటేశ్వరరావు

మిత్రుణ్ణి రైలెక్కించడానికి స్టేషనుకడిలే మరచిపోదామంటే సాధ్యంకాని సంఘటన మా కళ్ళముందు జరిగింది... నా కనలు సంబంధం లేని సంగతిని ఎందుకుపట్టించుకోవాలని పూకుంటే, నా కళ్ళముందు ఆ దృశ్యం మట్టి మట్టి ప్రత్యక్షమై నా హృదయానికి కాంతిలేకుండా చేస్తోంది.

నాడు మెయిలు సరైన టైము కే వచ్చి ప్లాట్ ఫారంమీద అగింది. ఒక నిమిషం కూడా ఆక్కుదా, అమాంతంగా ఒక్కసారి వెనక్కి కదలిపోయి మట్టి ఒక్క పూపుతో ముందుకు పోయింది... ఈ ప్రయత్నమంతా ఇంజన్ నీట్ల పట్టుకునేందుకు ఏనుగు తొందలలాటి గొట్టం క్రిందకు సరిగ్గా చేరేలా ట్రైవరుగారు ఎడ్జస్టుచేయ్యడమర్చుమాట!... దీనివల్ల ఎంతమంది ఎక్కుతూ పడిపోతూండడంకూడా మామూలే!... ఆసలు యింజన్ను ట్రైవ్నుంచి చేరుచేసి వాట రింగును తీసుకుపోలే ఏ బాధావుండదు... అలా జరగడం చాలా అరుదైపోలేనే! ఆసలు అడిగే వారెవరు? అడిగితే సమాధానం చెప్పేవారెవరు?... ఇలా అనుకుంటూ ఎవరికివారు పూకు కోవడం!...

మెయిలుకి ఉండేవే రెండున్నర మూడోక్లాసు కంపార్టుమెంట్లు... ఇంక అందులో 300 మైళ్లకు మైలి కొన్ని... ప్రేగా చాలామంది డబాయింపుల్లో బక్కస్టేషనుకు ప్రమాదం చేసేవాళ్లు! ప్రతిపెట్టె చీమదూరడానికి సందులేకుండా జనంతో క్రిక్కిరిసి పోయి వుండడం మరి మామూలైపోయింది! ఆసలీ రైల్వే ఎందుకు నడుస్తున్నానో అర్థంకాదు.

ఇంతలో వో గర్బిణీ స్త్రీ ఒక్కరే, యికరుల సహాయంతో ఉండగా, ఒక చిన్న మూట్ కేసు చేత్తో చట్టుకు కంగారుగా మెయిల్లో ఎక్కుదామని ప్రయత్నిస్తోంది... కాలు ఫుట్ బోర్డుమీద పెట్టడాని కూడా చోటుదొరకలేదు. రైలు ఆగినంత సేపూ ఒక్కొక్కపెట్టె గాలించేసింది. బాసెడు బాగాకోసం! ఎక్కడా చోటుదొరకలేదని వేరే చెప్పక్కర్లేదనుకుంటూ!

కళ్ళనీట్ల జలజలా రాలిపోతున్నాయి!... చోటు దొరకనంగుకు, రాలి విడుగుంటుందాకా వుండిపోవాలన్నాచిన్నందుకు విచారిస్తూండే మో అనుకున్నా నేను.

ఇంతలో రైలు 'కుయ్యి' మని మళ్ళీ వెనక్కి కదలి ముందుకు పోయింది!

ఆ చూలాలు నిరాశా నిస్పృహల్లో యికా కన్నీట్ల విడుస్తూనేవుంది. ఇంతట్లో స్టేషనులో పూరీ బోడిలు అమ్మలనేవాడు నాదగ్గరకొచ్చి 'మాకారా! పాపం ఆ నిండుమనిషిని, రైలెక్కి తూంటే గార్లు రెక్కట్టుకు లాగేకాదు! వెల్లకితలా పడిపోయింది!' అన్నాడు.

నా నెత్తిమీదో పెద్దబండ పడిందా అనిపించింది. 'వెల్లకితలా పడిపోయిందా!' అన్నా.

'అవునండీ!... మాడండి గర్బిణీ స్త్రీ కూడా! మామూలు మనిషైతే పర్యాలేకపోయేదన్నాడు, అఖరికి ఆ పక్షాడి అమ్మలనే ఆసామికూడా ఎంతో బాలిగా!... ఆ గార్లు ఆసలు మనిషేనా, హృదయం అనేది వుందా, చెబ్బలు తగిలేయేమో గట్టిగా!... అనుకుంటూ ఏమేమో అనిచిస్తున్నా!

ఇంతలో ఆ స్త్రీ రెండవం నష్టానికి టిక్కెట్టును నావసుచేసింది. కాని నాకట్ల ఆ ఆసామి చెప్పినట్టు జబ్బు పట్టుకులాగడం, ఆమెక్రింద పడి పోటం... మొదలైన వాటిని చూస్తూన్నాయి!... ఆ అమ్మాయిదగ్గర ప్లేట్ మెంట్లు తీసుకుని కంప్లయింటు దాఖలుచేద్దామా అన్న ఆలోచన తట్టింది.

ఇది రాక్షసకృత్యం. ఆ స్త్రీ తన గర్భంలాని శిశువుకు అపాయం సౌభించిన పక్షాలో ఆ గార్లను ఆజన్మాంతం అట్టిమా!

ఏమైనాసరే గార్లమీద రిపోర్టు చేద్దామని ఆ అమ్మాయికోసం చూస్తే ఆమె వెళ్లిపోయిందని తెలిసింది.

రిపోర్టు చేసినామాత్రం జరిగేదేమిటి, ఏదో గుడ్డిగా 'చార్జింగ్' ఇచ్చాం అని అధికారులనడం తప్పించి!

ఎన్నాళ్ళయినా డాయిలు కొట్టడంమటుకు తెలుసు మనవాళ్ళకు!... ఇదిగో ఎక్కువ ట్రైయినులు వేస్తాం, ఎక్కువ సౌకర్యాలు చేస్తాం అని.

ఏవీ? ఇవన్నీ ఎప్పటికైనా నిజమవుతాయా అని?... లేక ఓ శతాబ్దం పడుతుందో!

కమ్యూనిస్టు సిద్ధాంతం: ఒక సంహావలోకనం

[ఈవ్యాసంలో వీనుమిగిలిన ఆర్థికశాస్త్రవేత్త, కమ్యూనిజమును తరచిచూచిన ప్రజ్ఞానిధి క్రిస్టఫర్ హాలిస్ నేటిప్రపంచపరిస్థితుల దృష్ట్యా మార్క్సువాదసిద్ధాంతాలను సమాలోచించాడు.]

కమ్యూనిస్టువాదాన్ని విమర్శించాలంటే- మనం ముందు ఆ వాదనలోని బలాన్ని, బలహీనతనూ కూడా అవగాహన చేసుకోవాలి.

ఒక శతాబ్దం కిందట, యూనాడులాగే, చాలా మంది చరిత్ర మార్పులేమీకాదా సాగుతూ ఉంటుందని భావించారు. మానవసృష్టానికి మార్పు లేదని, ఒకకాలానికి సరిపడ్డ మానవసంస్థలే యింకొక కాలానికి కూడ సరిపడక తప్పదని అనుకున్నారు. ఆ ఆభిప్రాయానికి వ్యతిరేకంగా, హేగెల్ తన యుగధర్మ సిద్ధాంతం ప్రచారం చేశాడు. హేగెల్ సిద్ధాంతం ప్రకారం, చరిత్ర కొన్నిదశల వరంవరగా సాగింది. ప్రతి దశకీ ఒక ప్రత్యేక ధర్మం ఉంది. ప్రతి దశలోనూ, సమాజం కొన్ని వ్యతిరేకతల సమన్వయం చేసుకుంటుంది. ఆ సమన్వయ ఫలితంగా—యీ చక్క శక్తులకీ కాకుండా, అవకాశ శక్తులకీ కాకుండా—యితరేకతల తుల్యత వేటికో విజయం సంఘటనమౌతుంది. ఈ యితరేకత శక్తులు చరిత్రలో నూతనదశ రావడానికి కారణభూతం అయ్యాయి. ఈ మోస్తరుగానే ఉదాహరణకీ- పదహారవ శతాబ్దంలో కేథలిక్కు మతానికి, ప్రొటెస్టెంట్ మతానికి మధ్య జరిగిన సమన్వయ ఫలితంగా—యీ మతానికి కాక, ఆ మతానికి కాక-మధ్యగా మతసహనంతో కూడిన రాజ్యవ్యవస్థకీ విజయం వచ్చింది.

గతితార్కిక భౌతికవాదం

మార్క్సు, జగత్తు మూలకత్వం స్థితికాదు గతి కాని అన్న హేగెల్ వాదం తీసికొని, ఆర్థికపరిస్థితులే సమాజస్వరూపం నిర్ణయిస్తాయి- అన్న ఫోయర్ బాచ్ వాదంతో జతచేశాడు. 'రిండివిడ్యువలైజేషన్' అని ఫోయర్ బాచ్ ఉద్బోధ. అందు చేత, మార్క్సు మత మేమిటంటే, చరిత్ర దశల

వరంవరతోటి- సమన్వయాలతోటి సాగిందని; కాని సమన్వయాలమాత్రం ఎప్పుడూ ఆర్థిక వర్గాలమధ్యనే జరిగాయి. వర్గసమరమే చరిత్ర వాస్తవరూపం. సామాజికచరిత్ర మొదటినుండికూడా రెండువర్గాల చరిత్రగా సాగింది: కొల్లగొనే కొద్దిమంది వర్గ మొకటి; కొల్లపోయే పెక్కుమందివర్గ మింకొకటి. నవీన ఉత్పత్తి విధానాలు బయలుదేరి, సరికొత్త సామాజికవ్యవస్థ కావలసివచ్చినప్పుడల్లా—కొల్ల పోయిన వర్గమందరినీ శక్తివంతమైనవాళ్లు తిరుగు బాటుచేసి, సర్వజన సామాన్యమైన స్వేచ్ఛాజీవితం కాంక్షించే నినాదాలే చేస్తూ — ఇంతవరకు పాలకవర్గంగా వుంటూవచ్చినవాళ్ళని పదభ్రష్టుల్ని చేసి, వాళ్ళ స్థానంలో—వర్గరహిత సమాజానికి బదులు- తమనే కొత్త పరిపాలకవర్గంగా సంస్థాపించుకున్నారు. ఈ విధంగానే—ఉదాహరణగా—మాగ్నాకార్టా దండించివుచ్చుకున్న ప్రభువర్గం కింగ్ జాన్స్ ప్రతికూలాగా తమను నిలదొక్కుకున్నారు. ఇదేవిధంగా, మార్క్సుకు పూర్వం, 'ఫ్రెంచి రివల్యూషన్' తాలూకు నాయకులు తిరగబడి - పూర్వపాలకులు, వారి అనుగ్రహపాత్రులు అనుభవిస్తూన్న అసామాన్యాధికారాలకి స్వస్తి చెప్పారు. కాని యీ విశేషాధికార విరహితమైన పరిపాలన, ఆచరణలో, పెట్టుబడిదార్లు కోరినట్లు వర్తించడానికి అడ్డువచ్చే అధికార మేదీలేని పాలనమాత్రమే అయి పూర్వం నుండన్నాడు మార్క్సు. కాని వాస్తవానికి సామాన్యుడి విషయంలో జరిగిన దేమిటంటే—యజమానులు మారారంటే. బాగీదార్ల యజమాన్యంపోయి, ఆ స్థానంలో పెట్టుబడిదార్ల యజమాన్యం అవతరించింది.

కేపిటలిజం ఎందుకు నిలవదు?

జగత్తులో ప్రతివస్తువు విడుపులేమీకాదా పరివర్తన చెందుతూనే ఉంటుందని మార్క్సు వాదం;

పెట్టుబడిదార్లు యేలుబడికూడా, దానివంతు వచ్చి నపుడు, విధిగా నశించి తీరుతుంది దానిలో న్యత స్పష్టంగా ఉన్న వైరుధ్యమే దాని వినాశానికి హేతువు. పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థలో ఫలప్రదమైన అర్థసంపద యావత్తూ కొద్దిమంది ధనాధ్యుల చేతుల్లో పోగువడి ఉంటుంది. తక్కిన సమాజమైన శ్రామికజనం పెట్టుబడిదారులకింద పనిచేసి బతకాలి. తనూపాటుకు ప్రతిఫలంగా వాళ్ళకి 'జీవన భృతి' మాత్రం ముడుతుంది. జీవనభృతిని మించి అధికంగా, ఒకవేళ యిద్దామనుకున్నా, యివ్వరాదని 'అర్థకాస్త్ర సూత్రాలు' ధనికులవై నిషేధం పెడతాయని చూపడానికి- తన కాలంకాటి 'రికార్డ్' వంటి ధనిక వర్గానికి చెందిన ఆర్థికకాస్త్రవేత్తల గ్రంథాల్లోంచి మార్కుస్ సునాయానంగా ఉదహరించగలిగాడు. కాబట్టి-ఉత్పాదకశక్తి వృద్ధిఅయినకొద్దీ, ధనవంతులకి ధనహీనులకి మధ్య ఉన్న వ్యత్యాసం హెచ్చుతుందన్నది నిష్పప్తమే. ఎందువల్లనంటే- ధనహీనుల రాబడి జీవన భృతిదగ్గరే ఆగిపోయి, పెచ్చురాబడి అంతా ధనికుల చేతుల్లోకే పోతుంది. ఈవిధంగా ఏర్పాటుయిన సమాజం కెందుకారణాలవల్ల విచ్ఛిన్నం కాకతప్పదు. ఒకటి-వైతికం: మనిషి యెప్పుడూ ప్రాథమికంగా సమానత్వం వాంఛిస్తాడు; అందుచేత పెచ్చుపెరిగే అసమానత్వరూపమైన దురస్థాయంతై అనివార్యంగా తిరగబడతాడు. కెండవ కారణం-యంత్రాంశికం: ఈ మాతన పారిశ్రామిక కృషి ఉత్పత్తిచేస్తూన్న సరుకువంటి సరుకు పరివారికి కొద్దికొద్దిగానే కావాలిగాని, ఎవరికి కొట్టులుగా అవసరంలేదు. ఎంత భౌగోళవంతుడయినా ఆయిదు భోజనాలు తింటాననేవాడు, లెక్కకు మించిన మోటారుకార్లు కొంటాననేవాడు ఉంటాడా? అందువల్ల సమాజంలోని ఆదాయపు పంచకం బొత్తిగా అసమానంగా జరిగిందంటే, సమాజపు ఉత్పత్తులు కొనేదాల్లేవరూ లేకపోవడం తప్పనిసరి అవుతుంది. ధనిక ప్రాబల్యపు సమాజంలో ఉన్న అపకతవశే యిది: ఉత్పత్తి చెయ్యడమే మోసమానాదాయాలు కావలసిన సరుకును ఉత్పత్తి చేస్తంది; ఆదాయాల పంచకంలో మాత్రం నానాటికి అతిశయిస్తూన్న అసంపర్యమైన అసమానత్వం కనిపిస్తుంది. ఈ కారణాలచేత కేపిటలిస్టుసమాజ నిర్మూలన కూలిపోవడం తథ్యమని మార్కుస్ వాదన.

అది కూలినప్పుడు, కమ్యూనిజం లేక వర్గరహిత సమాజం దాని స్థానంలో వస్తుంది. ఈ వర్గరహిత సమాజాన్ని పెనుపెంటనేస్తామింపడం సాధ్యంకాని మాటనిజమే. మధ్యగా, 'శ్రామికజన నియంతృత్వ' మనే యింకాక దశ ఉంది. ఇప్పుడు రష్యాలో జరుగుతున్నది యీ దశే; కాని, యీ దశ గడచిందనగానే, ఆప్పుడు 'రాజ్యవ్యవస్థ' అంతరించి పోతుంది', 'చరిత్రకే పూర్వదశ ముగిసి, చరిత్ర ప్రారంభిస్తుంది', కమ్యూనిజం ప్రవేశమవుతుంది, మార్కుస్ సోట వెలువడిన యితర ప్రవచనాలన్నీ సఫలం అవుతాయి.

మార్కుస్ వాదం ఎంతవరకు సత్యం?

ఇప్పుడిందులో ఎంతవరకు సత్యం, ఎంతవరకు కాదు?

మొట్టమొదట- ధనస్వామ్యం నిలకడగా ఉండేది కాదని, మార్కుస్ నొక్కిచెప్పడంలో ఏమీ పొరపాటులేదు. 19వ శతాబ్దంలో స్వేచ్ఛా వ్యాపారమన్న ఆర్థంలో యీవడం వాడినంత మట్టుకు యిదివాస్తవమే. రికార్డ్ ఆర్థంభావన స్వామ్యం అప్పుడే చాలావరకు గతించిపోయింది.

కాని ధనస్వామ్యం, మార్కుస్ జోష్యం చెప్పిన కారణాలవల్లమాత్రం గతించిందనడానికి వీలేదు. కొనుగోలుశక్తి కొరతవచ్చి, అది కూలి పోతుందని మార్కుస్ అన్నాడు. కాని సామ్రాజ్య తత్వం పెంపొందడం ద్వారా, 19వ శతాబ్దంలో కొంతకాలం యీ సందిగ్ధాన్ని తప్పించుకొని గతి గారు. బ్రిటిషు పారిశ్రామికులు 'తయారుచేసిన' వస్తువులు కొనడానికి చాలినంత కొనుగోలుశక్తి బ్రిటిషు శ్రామికుల చేతుల్లో లేక పోయినా, యీ శతాబ్దపు ఉత్తరార్థంలో ధనస్వాములు ఖండాంతరాలలోని కొత్త దేశాల అభివృద్ధికి పెద్ద పెద్ద మొత్తాలు బదుళ్లు యిచ్చారు. ఈ బదుళ్లు బ్రిటనులో యంత్రసామగ్రి కొనడానికి వినియోగించబడ్డాయి- ఆ యంత్రాలు ఉత్పత్తిచేయడం ద్వారా బ్రిటిషు పరిశ్రమకు పనికిలిగింది.

అయినప్పటికీ, సరిగ్గా లెనిన్ చెప్పినట్టుగానే, యితరదేశాల్లోకూడా పారిశ్రామికవాదం **టేలుగ్ ను ఎస్టాబ్లిష్మెంట్** ప్రాజ్ఞ తత్వంకూ సమాజకూటాంతర్యంకూ దారితీసింది. ఈ యితరదేశాలకూడా అదనపు సామగ్రిని విడు

చల చైతన్యదానికి ఖండాంకరాలలోని తమ మార్కెట్టు కావలసివచ్చాయి. పోటీసామ్రాజ్య శత్రువుల మధ్య తోడ్కోలు అనివార్యమయ్యింది. ఈ సోటాపోటీ - 1914, 1939 ప్రపంచ యుద్ధాలకి ఎత్తకకారణం కాకపోయి నప్పటికీ, అధమపక్షం ఒక పెద్ద కారణమేనా అవును.

మూర్ఖువాదం ఎక్కడ తప్పింది?

ఆ విషయంలో మూర్ఖు పక్షీయుల వాదం ఎంతైనా సహేతుకమైందని ఋణమైంది. కాని యింకొకవిషయంలో మూర్ఖు అంచనా పూర్తిగా తప్పిపోయింది. అతనివాదం 'పేదవారిమనస్థితి పెరుగు తుంది అన్న దానిమీద ఆధారపడింది; ధనవంతులకీ దరిద్రులకీ మధ్యకుండే అభూతం వృద్ధి అవుతూ వెళు తుందని అతను విశ్వసించాడు. 19 వ శతాబ్దపు పూర్వార్థంలో పారిశ్రామికాభివృద్ధివల్ల అతి శయించిన అర్థసంపదలో శ్రామికుల కేమా పాలు లేకపోయినమాట వాస్తవమే. కాని ఆ శతా బ్దపు ఉత్తరభాగం విషయంలోగాని, యీ ఇర వయ్యో శతాబ్దం విషయంలోగాని ఆమాట నిజం కాదు. పూర్వకాలపు అర్థశాస్త్రజ్ఞులు, మూర్ఖు సిద్ధాంతపక్షులు 'ధనస్వామ్యవిధానాన్ని తల్ల కొడుకులు చేస్తేనేగాని అర్థశాస్త్రపు తిరుగులేని సూత్రాల బోలికే వెళ్ళడానికి వలనపడ'దని అట్ట హాసంచేసినా, ఆ విధానంలోనే శ్రామికులకు తమ శ్రమఫలితంలో యితోధికభాగం అందివ్వడానికి మార్గాలు కనిపించాయి. ధనస్వామ్యంలోని శ్రామి కుల జీవప్రమాణం ఎన్నో రెట్లు పెరిగింది.

ఇది యిలా వుండగా, సాంకేతికశాస్త్ర విష యకమైన పురోగతి కారణంగా ఉత్పత్తి విధానా వికీ సుబంధించిన వివిధాంగాలు, మూర్ఖు నాటి కంటే, ఎంతో విస్తృతి పొందాయి. దాని ఫలి తంగా, '930 వ వడిలో ప్రవేశించే టప్పుటికి ఇంగ్లండులో - లేవరు ప్రభుత్వం అధికారానికి రావడానికి యికా చాలా ముదుగానే-పూర్తిగా కొత్త పరిస్థితి ఏర్పడింది. ఉపన్యాస పేదకలయించి మాత్రం, పెట్టుబడిదారులంటే ధనాధ్యులైన కొద్ది మంది వర్గమనే యికా దృఢదృటికాక్షిప్తమయ్యారు. కాని వాస్తవపరిస్థితులే మింటే-ధనవంతులమీద చిట్టాగా పక్షు వెయ్యడంచేత, వారు, చివరికి నిలవ చెయ్యడంపోయి, ప్రతి సంవత్సరము మదుపు

పెట్టిన దానికంటే ఎక్కువగా పరిశ్రమల్లోంచి బయటికి తియ్యవలసిన పరిస్థితికి వచ్చారు. అటు, దినసరి వేతనం అభివృద్ధి కావడంవల్ల, శ్రామికు లిదివర కెప్పుడు లేనంత ఎక్కువగా నిలువచెయ్య డానికి ఆస్కారం కలిగింది. దానితో పరిశ్రమలకీ కావలసిన మదుపు క్రమక్రమంగా సామాన్య సంపాదన గలవారినుండి రానారంభించింది. ఈ పెట్టుబడి సామాన్యంగా ద్రవ్యనిధి సంఘాల ద్వారా చరోక్షంగా సాగింది.

పెత్తనదారుల నూతనవర్గం

ఇది చాలా లాభకరమైన విషయం; దీనివల్ల ఒక సశ్వలితంకూడా కలిగింది. ఇందుమూలంగా, మూర్ఖు కాలంలో ప్రభుత్వంగా యే కొద్దిమంది సామ్యుగానో ఉంటూవచ్చిన పారిశ్రామిక సంపద, యిప్పుడు చరోక్షంగా దేశమంతటా చెల్లాచెదురుగా ఉన్న లక్షలాది ప్రజల సాత్తుగా పరిణమించింది. ఈ కొత్త ప్రపంచంలో, సాంక దారు, మూర్ఖు కాలానాటి కార్యకర్తగా వ్యవహ రించడాని కింక వీలుపడదన్నది స్పష్టమయింది. దీనితో అధునిక ప్రపంచపు అతి ప్రధానలక్షణం బయలుపడింది-ఇటు పెట్టుబడిదారులకుగాని, అటు శ్రామిక జనానికిగాని చెందని కొత్త పాలకవర్గ మొకటి అవతరించింది. సరిగా హెగెల్ ప్రవ చించినట్టుగానే - కేపిటలిస్టులకూ, సోషలిస్టులకూ మధ్య జరిగిన సంఘర్షణఫలితంగా కొత్తగా వచ్చిన పెత్తనదారులవర్గాన్ని విజయం వరించింది.

వాస్తవానికి సోషలిజం కూడా కేపిటలిజం సాటిదే. కేపిటలిజాన్ని విమర్శించడానికై లే అని పనికివచ్చింది. కేపిటలిజం ఎందుచేత తాత్కాలిక దశమాశ్రమే అయిందో, ఎందు కది విధిగా నశించి లీరాలో తిరియచెప్పడానికి సోషలిజం కావలసి వచ్చింది. కాని కేపిటలిజం స్థానం సోషలిజం ఎందుకు ఆక్రమించాలో అది సరిగా చెప్పదు. అందుచేత-కేపిటలిజం పోయి, నూతన పరిస్థితులు నెలకొనడం ప్రారంభం కావడంలోనే, సోషలిజం ఆప్రస్తుతం నిరుపయోగం అయిపోతుంది.

కమ్యూనిస్టుల నియంతృత్వం

మూర్ఖు లేవదీసిన చారిత్రిక పరిణామనాడు ప్రకారం-వెనక దాస్యవిమోచకులుగా అవతరిం

మామూలుగా, మలాసాగా పిలస్తాను. కాదుకాదు -
వట్టు ప్రభూ! నన్ను తట్టి పిలవనివ్వకు.

ప్రభూ! నిజంగా నువ్వు నన్ను తట్టి పిలవ
నివ్వవా? నిజంగా! నువ్వు ఈరూలేవా ప్రభూ!
అతడు నన్ను నిమిషాన్నే పిలిచేటట్టు చెయ్యమని
కూడా నేను నిన్ను దగడంలేదు. కాస్తే పట్టా
చెయ్యి. ఐదువందలు లెక్కపెడతాను. ఈలోపల
అతడు నాకు ఫోన్ చెయ్యకపోలే, అప్పుడు నే

నకలి! ఫోన్ చేస్తాను. అప్పుడు పిలస్తాను. కాని
ప్రభూ! కలలోబలే, కలలోబలే అతనిచేతనే నాకు
ఫోన్ చేయించు ప్రభూ! అతడు నన్ను పిలిచే
టట్టు చెయ్యి ప్రభూ - ప్రభూ!

ఐదు, ఐది, ఐదేమీకు, ఇరవై, ఇరవై ఐదు,
ముప్పై, ముప్పై ఐదు....

(అనువాదం: అడపా రామకృష్ణరావు)

ఆ వా హ న

శ్రీరంగం శ్రీనివాసరావు

హేమంతకాలంలో మేం ఏం భావించామో...
నగం రాత్రివేళ మీ బాపింగా... పాల
మిర్చిని మాగించేసే ప్రమాదం
లేదని మార్కు అన్నాడు. వీళ్ళది అర్థికవర్గం
కాదు కాబట్టి, అవిధమైన వ్యామోహానికి తా
వుండని అతనివాదన. దీనికి విరుద్ధంగా, మార్కు
ప్రతివ్వంది అయిన విప్లవవాది - బహునిస్, అధి
కారంలోనే అవీరి మప్పే గుణం ఉందని
అన్నాడు. నియంతలు రెప్పనిసరిగా అవీరికి
పాలపడతారు. దోపిడిస్తుల కలలగనే వర్తమాత
సామాజిక వ్యవస్థకి మార్కు ప్రవచించిన
విప్లవవాదం ఎన్నటికీ దారితియ్యలేదని ప్రాధాన్
అభిప్రాయం. దొమిలారి అనుభవమూ, మనస్తత్వ
వర్ణననాకూడా బహునిస్ - ప్రాధాన్యం
చెప్పింది ఒప్పునీ, మార్కు చెప్పింది తప్పునీ
ఋజువు చేశాయి.

కమ్యూనిస్టుల జబర్దస్తీ విధానం

అయినప్పటికీ మార్కువాదుల మతవిశ్వాసం
విపరీతమైంది. విదరాజ్ఞా పూర్తిగా అవకాశ
నారాన్ని సమర్థించే విధానానికి ఆ విపరీత
విశ్వాసం ఆసరయిస్తుంది. కాని ఆ అవకాశ
వాదనమర్తన వెనకవున్న ఆంధమత్తుదేశాన్ని ఆర్థం
చేసుకోడం ముఖ్యం. కమ్యూనిజానికి చెందని
సమాజములన్నీ, వాటిలోఉండే స్వాభావిక నైరు
ధ్యాలవలన, నశించకతప్పదని ప్రతి మార్కువాది
విశ్వసిస్తాడు. ఒక రష్యాలో మాత్రమే కమ్యూ

నిజంగా! మమ్మల్ని కాపాడు.
కూలబడిని ముఘాలమంచి పొత్తికడుపుగా
వలసిన తపాయం సూచించే నక్షత్రంనుంచి.
కమ్యూనిస్టు ప్రాంతం, హరిదాసా! మమ్మల్ని
రక్షించు.

తుందని గాల్గో ఆకస్మాత్తుగా ఆర్థికావదం
కోసమైన వ్యూహాలు క్రమక్రమంగా కలిగించే
వాద మతాస్త్రకాణ్డ చదువుకున్న ముక్కల
ప్రాసిన పుస్తకం

న్నాయి. పైలమీద విసిరించేసంభాషణలనుంచి
ధించిన సక
వాద సిద్ధాంతా! మమ్మల్ని విడిచించు.

తూన్నది మాదగలిగిన తుణులో, కరతాళ
యీదశ పోలో, చరాజయం పొందినచోట,
దాకా ఉంచేసిన సమయంలో

మంతా వోమ్మ! మమ్మల్ని కాపాడు.

వా ప్రభులెల్లా నృత్యంచేసే వాళ్ళకోసం,
మధ్య పరంభ వాళ్ళకోసం, నైలినమస్యలు
అనివార్యంకోసం, శరీరాన్ని గుర్తించగలిగిన
హింస, ప్రసమస్తమూ అనుభవించిన వాళ్ళ
క్రమంలో చేతకాని వాళ్ళకోసం
తుందని స్థం! మమ్మల్ని విడు.

హిట్లహెళ్ళకోసం, శరణాలనూలలోనివాళ్ళ
తమ ఆధిక గోరింకల్లాగ బతుకుతున్న వాళ్ళ
నిబ్బలు నిగా నిద్రించే వాళ్ళకోసం
కృత్యుల తల్లి! మమ్మల్ని విడు.
టియ్య

భక్తులకొరకు, పాపండులకొరకు, ఈడురాని
వాళ్ళకోసం, ఒకరినికోసే ఇద్దరి కోసం, ఎదిరించే
విడుగురికోసం

నులూచనాల జోడూ ! మమ్మల్ని విను.

జీరుము చప్పుడు విని జడుసుకొనే కన్యకోసం,
భర్తని లొంగ దీసుకున్న భార్యకోసం, అక్రికాను
ప్రేమించే అవివాహిత కోసం

భయంకర భణ్ణాకమా ! మమ్మల్ని విను.

విభజనబల్ల పెంగేవాళ్ళకోసం, అమాయక
త్వాన్ని ప్రకటించే వాళ్ళకోసం, మరణాన్ని నిరా
కరించేవాళ్ళ కోసం

నీలి రంగు సివంగీ ! మమ్మల్ని విను.

ఆరువు పుచ్చుకొనే వాళ్ళకోసం, ఆపిచ్చే
వాళ్ళ కోసం, ఎదురుపడితే మొగం చాటుచేసేవాళ్ళ
కొరకు, ఇంట్లో భర్తరాజని పేరు పొందిన వాళ్ళ
కోసం

రెండు తలల హంసా ! మమ్మల్ని విను.

ఆకపన్నానంచేసే వాళ్ళకోసం, మర్యాదగా
దుస్తులు ధరించే వాళ్ళకోసం, తమ గొప్ప తనం
గురించి నుడేహంలేని వాళ్ళకోసం, భజనచెయ్యడం
చేయుకున్న వాళ్ళ కోసం

శ్వేతాశ్వమా ! మమ్మల్ని విను.

బాధపడ్డారి నిర్వయించుకున్న వాళ్ళకోసం
బ్రహ్మలిని కాసించగలమని విశ్వసిస్తున్న వాళ్ళ
కోసం

బాకా ఊడేవాడా ! మమ్మల్ని విను.

ఎగరగల వాళ్ళకోసం, ఇబ్బంది పడుతున్న వాళ్ళ
కోసం, నిరుత్సాహాన్ని ఆరాధించుతున్న వాళ్ళ
కోసం

అందమైన అమ్మాయీ ! మమ్మల్ని విను.

పొదరింట్లో బతకడలచుకున్న వాళ్ళకోసం,
కొండెక్కివాళ్ళకోసం, ఇత్వాకుల కాలం ఇప్పుడు
కావాలనే వాళ్ళకోసం

రంగూన్ రాడీ ! మమ్మల్ని విను.

మానవ్రతం ఆవలందించిన వాళ్ళకొరకు, అవ
లందించని వాళ్ళకోసం, కొడుకులు చనిపోయిన
తర్వాత గుళ్ళకి వెళ్లేవాళ్ళ కోసం

ఏడూళ్ళ చక్రవర్తి ! మమ్మల్ని విను.

పరాన్న భుక్తులకోసం, కవాన్న భోక్తుల
కోసం, జంట గులాబి పూలకోసం, మచ్చికయిన
జాతువుల కోసం

ఆకుపచ్చ మనిషీ ! మమ్మల్ని విను.

నీదయ, మరి నీ బ్రజలని ఎలా పసుక్కొ
బెడతాణో

ప్రభూ ! నిన్ను ప్రార్థిస్తున్నాం, వివర ?

(W-H Auden రచనకు అనువాదం)

“జాతీయ స్థయిర్యమునకూ ప్రపంచవ్యవస్థకూ కూడా నూతనజీవిత
విధానమొకటి మూలము కావాలి. అది అన్నితరగతుల, అన్నిజాతుల,
అన్నిదేశముల ప్రజల ప్రయోజనులనూ కాపాడగలిగి ఉండాలి. ఎవరైతే
స్వార్థమనే అవిద్యాంధకారమునుండి తప్పించుకొని బయటపడ్డారో, వారే
ప్రపంచశాంతికోసం పాటుపడి దానిని స్థాపించగలవారు. ప్రపంచశాంతి అంటే
మానవకోటియొక్క జీవితంలోనూ, ప్రవర్తనలోనూ, కొన్ని సార్వభౌమిక
సిద్ధాంతాలూ, ఆదర్శాలూ రూపం దాల్చడమే. అందుకోసం నీతిని వికృ
తము చేయని, మానవజీవితమును వినాశము చేయని, ఆయుధములద్వారా
మనము పోరాడాలి. ఈ ప్రయత్నంలో మనకెట్టి కష్టనష్టాలు తటస్థించినా,
మనము ఓర్పుకోడానికి సంసిద్ధంగా ఉండాలి.”—డాక్టర్ రాధాకృష్ణన్.

అంగర వేంకటేశ్వరస్వామి

[ఉన్నట్టుల కాలం-భీకరనరహత్యలు, మానభాగాలు జరుగుతున్న రంగం-నిర్భాగ్య శత్రులు ఆస్తిపాస్తులు. ఆలుబిడ్డలు లెక్క చెయ్యకుండా వలసపోతున్న ఘట్టం-]

విజ్ఞాని: నే నాలోచిస్తున్నాను - మధ్య మాట్లాడించకు.

చరిత్రకారుడు: ఏ మాలోచిస్తున్నావు? నా పుస్తకంలో ఓ కాగితం చిరిగిపోయింది-ఆవేళ తాళేకు ఎంత! అట్టోబరు ఇరవైఆరూ, ఏడా...!

వి: చెప్పుతా చెప్పుతా! నిన్నరాత్రి ఆ రక్తకల్లోల ప్రారంభానికి అరగంట ముందే నా కొక సూచన కనుపించింది-నా ప్రయత్నం ఫలొన్నట్లుగా బాబోతుందని. కాని-

మానవుడు: అదిగో! మళ్ళీ వస్తున్నారు. (పెద్ద కేకలు) బాబోయ్-చూడలేను-నరకం!

చ: నానరుహ దేశంమీద దాడి చేసినవ్వడు నేను చేసిన వర్ణన చదివితీరాలి.

మా: నీచరిత్ర మండిపోను-అవకల పీకలు ఎగిరిపోతుంటే మధ్య నీ గోలేమిటి! నాకాట్ల లాగుకుపోతున్నాయి-ఆకలి, ఆకలి.

వి: ఆకలిలేకండా చేస్తాను మానవజాతిని, యీ ప్రయాణం ముగియని - దేశానికి స్వాతంత్ర్యం రావడం మంచిదే గాని, నా పరిశోధనాగారం చెబ్బింది-లేకుంటే...

మా: లేకుంటే- దేశంలోనేకాదు- దేశంనుంచి దేశం వలసపోవలసి వచ్చినా నీ విజ్ఞానం వల్ల ప్రయాణం సుకరం చేస్తావుకాబోలు.

చ: అలాంటి విషయాలు మరి మరీ మరీగా వుంటాయి - బైమూరు దండయాత్ర చేసి

నవ్వుడు ఢిల్లీవగరాన్ని పదిహేను రోజులు చోచుకొన్న సందర్భంగా నేను చేసిన రికార్డు

మా: జలియన్ వాలాబాగ్ లో నువ్వెక్కడా అగుపించలేదే! పశువా! అటు చూడు! చంటిపిల్లల్ని బ్రలికిపుండగా నగం పాలిపెట్టి-

చ: ఇబ్రహీమ్ లోడీ ... (అంటూండగా ఒక పెద్ద గూండామూక దూసుకుపోయి ముగ్గురీని వేరుచేసింది- ఏడు నిమిషాలలో మళ్ళీ కలుసుకున్నారు.)

వి: ఇదంతాచూస్తే నాకొక ఆలోచన తట్టింది- మానవుణ్ణి అమరుడుగాచెయ్యడంకన్న అదృశ్యుడు గానో, మానవతగామి గానో చెయ్యగలిగిన సాధనం కనిపెట్టాలి.

చ: గొప్ప వుద్దేశం- ఏంపోయింది- ఓయ్ మానవుడా- ఇవాల తారీకాంత? మన విజ్ఞానానికి కలిగిన వుద్దేశాన్ని ఆధార పరచుకుని, ఒక జరగని విషయాన్ని జరిగినట్టు రికార్డు చెయ్యాలి-

మా: (ఆశ్చర్యంగా) అబద్ధాలు రాస్తావా!

వి: అబద్ధాలు రాయకూడదు- నా విజ్ఞానం యావత్తూ సత్యం మీదే ఆధారపడివుంది- కాని పరమసత్య జిజ్ఞాసువు అయిన విజ్ఞాని...

మా: జీవితంలో సత్యం పూజ్యం-

వి: పారపద్యపు - సత్యదూరమైన జీవితం మానవకళ్యాణానికి తోడ్పడలేదు.

మా: ఇది ప్రత్యక్షవిషయం.

వి: కానీ నేను చేస్తూన్న కృషిమాదు-
ప్రయోగం ఎంతమేరకం అయిపోయిందో
విమానంవల్ల -

(ధన్వని బాంబుపడింది)

చ: చచ్చాం! క్షణికం వస్తూన్న నేటి రేడి
మర్చిపోయా -

మా: పేలింది!!

వి: (నివ్వేరపోతాడు.)

చ: అయ్యో, నా చెయ్యి తెగిపోయింది -
నెత్తురు!

మా: (విజ్ఞానితో) అయితే విమానాలు -
సాంకేతికమైన ప్రయోగానికా - భీకరమైన
బాంబులకా -

వి: అవి నా తప్పుకాదు - మానవుడా! నీ
తప్పే! నీ జీవితాన్ని గులాబీతోటగా
ప్రతిష్ఠించడం నా పంతు - ఆనుభవించడం
నీ పంతు. చూడు, మనిషి కాలుకదవక్క-
లేకుండా పొట్టలోకి ఆహారం వచ్చేమార్గం
కనిపెట్టాను-భూమిని తడిపి-దున్ని -

(మహాసాక్షోభం - భీకరాకాశాలం - మాట

వినపడదు-విజ్ఞాని మానవుడి చెవిలో ఆరుస్తున్నాడు
కళ్లు పెద్దవిచేసి)

'నూర్పి, మిల్లు అడించి, వంటచేసి...

(ప్రళయశివతాండవంకాదు పుట్టిన శబ్దాన్ని
ధిక్కరిస్తూ - యింక జల్లినట్టు గుడ్ల చెరుగుతూ
'మెషిన్ గన్ అమర్చినట్లాక్టర్ దూసుకుపోతూంది')
'యంత్రాలు పని చేస్తూంటే..... మానవుడు
పోయాగా...'

(అక్రందనాలు-స్త్రీల మృదయ విదారక రోద
నలు)

మా: అహ్లా! నీ చేతున్నాడు-పనిలేక కొవ్వి
చతుశుల్యంగా రోడిమానవుల్ని చిత్రవధ
చేస్తూన్నాడు. పనిలేక వున్నట్లుడై పట్ట
పగలు బహిరంగంగా అన్నెడుట చెల్లెలినీ,
కొడుకు ఎడుట తల్లిని - భర్త ఎడుట
భార్యనీ...ఫీ!

చ: (విడుస్తూ) మానవుడా! చెండుముక్కలు
రాసిపెట్టు-ప్రయోగం ముకరంగా వుందని-
సర్వసదుపాయాలు పరిపాలకులు చేస్తూ
న్నారనీ, స్త్రీలకు ప్రత్యేకం- పురుషులకు

ప్రత్యేకం- రోడ్డు వాగున్నాయనీ...
అయ్యో చెయ్యి తెగిపోయింది... నెత్తురు!

మా: ఇంకా, యికా...

చ: ప్రమాణీనుల సౌఖ్యంకోసం రోడ్డు కిరు
ప్రక్కలా చెట్లు వేకారని, నూతులు
త్రవ్వించారని

మా: గోతుల్లా పాలిపెట్టారనీ - సొట్టగాడిదా -
అటు చూడు ఈజిప్తరుగా మామని కాఫీ
తాగుతూ దొంగరాతలు రాయడంకాదు -
ఆ విడుస్తూన్న ఆనాగులైన చంటిపాపల్ని
నొక్కుకుపోతూన్న నరరూపరాక్షసుల్ని
చూడు - ఆ పరుగెడుతూన్న నిర్భాగ్య
యావనాంగుల వస్త్రాలమీద యింకా
ఆరని నెత్తురుమరకలు చూడు -

చ: కి! కి! కి! నాచెయ్యి నొప్పి

(నూరంనుంచి మెషిన్ గన్ లాంచి చెండుగుడ్ల

పచ్చి విజ్ఞాని చెండుకట్టూ లాట్టకొట్టేయి)

వి: అబ్బ! అహాహా! నాకట్ట!

(ప్రజానముద్రం మల్లీ విజృంభించి వీళ్ళమధ్య
నుంచి దూసుకుపోయింది - వెరయిపోయారు -
దుని నిమిషాలు పోయాక.)

వి: అయ్యో మానవుడా - నాకు ప్రపంచం
అంతా నిదిబాంధకార సమాప్త్యం అయి
పోయింది - నా సాధననామగ్ని - నా పరి
శోధనాకారం!

చ: మానవుడా! నా చెయ్యి చిల్లిమండపలే
నెత్తురు కారిపోయింది - నా గ్రంథాలు
అసంపూర్ణంగా వుండిపోతాయి కామోసు.

మా: అదిగో మన గమ్యస్థానం-అదిగో సింహ
ద్వారం-పడండి.

వి: నాకేమీ కనుపించదు-నేను అంధకారంలో
ములగిపోయాను.

మా: నువ్వేకాదు-నీ ప్రతాపంవల్ల ప్రపంచంలో
చాలాభాగం అంధకారబంధురం అయింది -
నీ వికటాట్రహసంగా పుట్టిన దెయ్యపు
శక్తిని పిడికెటిలో విగబట్టి కళ్లుకానని
చేకాలు ప్రపంచాన్ని గజగజ లాడి
స్తున్నాయి.

చ: మానవుడా-నాచెయ్యి... నెత్తురు...

మా : కారనీ కారనీ! అది నెత్తురుకాదు...నా దిత పంకిలం-ప్రబంధయంగంగా ఎవరో సా కీ లా నిన్ని పరిపాలకుల కాలిక్రింద మట్టిగా మార్చి ఉదరం పోషించుకుంటే- యీ యంగంగా సత్యాన్ని, మానవ జీవితాన్ని తారుమారు చేశావు పనిలేక శుభ్ర...పదాడి యిద్దరూ-అదిగో మన రాజ్య సింహద్వారం-సమీపించాం!

ద్వారపాలకుడు : (గట్టిగా) ఎవరు మీరు-ఆగండి-నువ్వెవరు?

మా : మానవుణ్ణి.

ద్వా : నాయనా, అటు వెళ్లు- గులాబీతోటలోకి,

బంగారు మేడలలోకి- అవి మానవులకి- (మిగిలిన యిద్దరూ గజగజ వణకిపోతూంటారు)

ద్వా : (అధికారసూచకంగా- గట్టిగా) ఎవరు మీరు !

వి : (తొట్టుపాటుతో) అ-జ్ఞాని

చ : (నొంపరనో) అసత్యకారి-

ద్వా : హు! అటు వెళ్లండి. అటు-

(మానవుడు కొంతదూరం వెళ్లి తనతో వచ్చిన వారు యింకోవేపు త్రోసివేయబడడం గమనించి- ద్వారపాలుడితో)

మా : అటేముంది !

ద్వా : (నవ్వుతూ) ఉన్నాడకాల !

సంఘస్వామ్యం : మతవిన్యాసం

‘సామాన్యం’

జీవితావసరముల ఉత్పత్తి సరఫరాలలో యేకపమున సంబంధం లేకపోయినా, మతం మానవజాతుల జీవితంగా ఆక్రమించే భాగం, ప్రాముఖ్యం మరేదీ ఆక్రమించుకోవడం లేదు.

మన కెదురుపడినవాణ్ణెవరైతే, ‘నువ్వేమత శ్లోక’వని అడిగితే- హిందూ మతశ్లోకననో, క్రైస్తవ మతశ్లోకననో ఛేదించని జవాబు చెబుతాడు. ‘నిత్య జీవితంగా నీ మతానికి అర్థమేమిటని అడిగితే, పురాణం చెప్పిన కాస్తర్లనాదిదగ్గిరో, ముష్టాదగ్గిరో, ఫావరీదగ్గిరో విన్నదానో, తీరికవున్న సమయంగా చదివిన మతగ్రంథంలావో ఏకరువు పెడతాడు. ఇతర మతాలకూ నీ మతానికి భేదం యేమిటంటే, విగ్రహారాధనో, కులాలో, మొగవాడు రెండు పెళ్ళిళ్లు చేసుకోడమో యెదో జవాబు చెబుతాడు. వీరందరికీ నిక్కచ్చిగా తెలిసింది తమరు ‘భూనా మతానికి చెందినవారమనేది ఒక్కటే! వారివారి మతాలమీద ప్రతివారికీ ఆభిమానమూ; దాన్ని నరక్షించాలనీ, వ్యాప్తి చెయ్యాలనీ నిశ్చయమూ సాధారణంగా కనుపిస్తూవుంటవి. ఇవన్నీ చాలామందిలో, ఆలోచనమీడకన్న, అలవాట్లమీద ఆధ్యాసంమీద యెక్కువ ఆధారపడివుంటవి. మతాభిమానం లేని

వారు లేరు. మతమంటే ఇదమితమని తెలుసుకున్నవారు చాలా ఆరుగురు.

తర్జునభర్జన చేసి చూస్తే, ప్రతిమతమూ భగవంతుడికి సంబంధించి వున్నట్లు తోస్తుంది. మతాల వారాదరూ భగవంతుడు ఉన్నాడనో, లేడనో విశ్వసించేవారు. ఉన్నాడని విశ్వసించేవారు ఆస్తి కులు. లేడనేవారు నాస్తికులు. ప్రపంచంలో ఆస్తి కుల సంఖ్య చాలా విపరీతం. నాస్తికుల సంఖ్య చాలా ‘స్వల్పం’. ఇందుకు కారణాలు చాలా వున్నవి.

మతమనే మాటకు అంగ్లంలో సమపరమయిన ‘రెలిజియన్’, రెలిజియోన్ అనే బాటిక్ మాట నుంచి వుట్టింది. దానికి ‘భయం’ అని అర్థం. దేన్నో గురించిన భయాన్ని కల్పించేది మతం.

‘ప్రపంచంగా ప్రతి సంఘటనకు ఒక కారణం వుంది. కారణాలేని కార్యాలేదు. ప్రకృతిభర్తాల ననుసరించి యీ కార్యాలన్నీ నడుస్తున్నవి అని విశ్వసిస్తే, భగవంతుడితో నిమిత్తంలేకుండాపోతుంది. ఆ కారణాలను అన్వేషించడమే విజ్ఞానంయొక్క ప్రయోజనం’ అంటారు, కొంతమంది ఆధునిక మేధావులు.

అయితే, ఏటావచ్చే మార్కెట్ కొన్ని సంవత్సరాల్లో యెందుకురావో, ఏటా వండే కంటలు కొన్నిసంవత్సరాల్లో యెందుకువండవో, విజ్ఞానం విశ్వసనీయంగా వివరించలేదు. అందుకు కారణాలు వుండితీరాలి. కాని అవి మనకు ప్రస్తుతం తెలియవు. వైజ్ఞానిక సత్యాశ్లేషణా విషయంలో ఒకప్పుడు తెలియకతప్పవు అన్న కార్యాలకు కారణాలు కనుక్కున్నాడు. విజ్ఞానం భగవంతుడి స్థానం ఆక్రమించుకుంటుంది. దీవుల శరీరాల్లో యీయీ రసాయనిక ప్రవ్యాలన్నవని కనుక్కున్న రసాయనికాస్త్రవేత్త ఆద్రెవ్యాలనే గమికరించి దీనిని సృష్టించలేకపోతున్నాడు. స్త్రీ పురుష సంయోగంలో గర్భోత్పత్తి జరుగుతుందని తెలుసుకున్నవారు, కొన్నిచోట్ల, వైజ్ఞానికంగా యే కారణాలూ కనుపించకపోయినా, ఎందుకు గర్భోత్పత్తి కావడంలేదో వివరించలేకపోతున్నారు. సదా ఆరోగ్యసంపన్నులయిన తల్లిదండ్రులకు కొందరు బుద్ధిమంతులూ, కొందరు వికాంగులూ, కొందరు మందబుద్ధులూ ఎందుకు పుడుతున్నారో; కొందరికి కేవలం ఆడపిల్లలూ, కొందరికి కేవలం మొగపిల్లలూ, కొందరికి పిల్లలే లేకుండాపోవడం యెందుకనూ విజ్ఞానం సర్వత్రా వివరించలేకపోతున్నది. ఈనాడు విజ్ఞానం కనుక్కున్న విషయాలు, కొన్ని వందల సంవత్సరాలక్రింద మానవులకు తెలియవు. కాని ప్రకృతిలోవున్న సంఘటనలకు కారణమేమిటో కనుక్కువలెననే విజ్ఞాన మానవజీవితంలో చాలా పురాతనమైందిగా కనుపిస్తుంది. కలరా, మళాచికం గొంతుకు వస్తాయో తెలియని నాడు—ఆంకమ్మకూ, పోలేరమ్మకూ బలి యిచ్చారు. అందుకు కారణాలు తెలుసుకున్న యీరోజుల్లో జాగ్రత్త అవకరించిపోతున్నది. కాని మానవులు, తెలుసుకున్నంత తొందరగా, చిరకాలానుగతములయిన విశ్వాసాలను మాని వెయ్యరు.

నిత్యజీవితంలో తమ యిచ్చకు వ్యతిరేకములూ, శక్తికి అతీతములూ అయినవి యెందుకు జరుగుతాయో, ప్రయోగపరీక్షల నిర్ణయములద్వారా తెలుసుకోలేని మానవుడు—అందుకు కారణమేదో శక్తి అనీ, ఆ శక్తియొక్క యిచ్ఛావిశేషాలే సృష్టిలో ప్రతిదానికి కారణమనీ—విశ్వసించాడు. విశ్వసించి యితరులచేత విశ్వసంపడేవాడు.

ఆ శక్తి గ్రహీత, ఆ శక్తిని తెలుసుకుంటానీ ఆశీక విధానాలూ, మార్గాలూ విస్తరచుకున్నాడు. ఆ శక్తిని సంభావించడం, ధ్యానంలోనో మోచనంలోనో చిత్రించుకోవడం అనేకులనేక విధాల బలపరిచి, అనేకనిర్ణయాలకు వచ్చారు. అంటే భగవంతుడి ఉనికి మానవుడి ఆశక్తత మీద ఆధారపడివుంది. ప్రతిసంఘటనా వివరించే శక్తి, ప్రతిసంఘటననూ తన యిచ్ఛాధీనంగా నడిపించే శక్తి మానవుడికి కలిగిననాడు—అతడు భగవంతుడౌతాడు. అన్నీ కాకపోయినా, యితరులకు సాధ్యంకాని కొన్నింటినయినా అతడు సాధించిననాడు భగవంతుకానాభూతుడవుతాడు.

మనుష్య శక్తికి అతీతమయిన ఆ శక్తికి మనకూ ఉన్న సంబంధం నిర్ణయించే మతం. మనకూ, మనకంటే ముఖ్యమైన మధ్యవుండే సంబంధాలను నిర్ణయించే ధర్మం. వాటిని నిర్ణయించినవారు మతప్రవక్తలు, మతాచార్యులు, మత వ్యాఖ్యకులు. వారిని విశ్వసించి ఆనుసరించినవారు మతస్థులు. వారి మధ్య భేదాలు మతభేదాలు.

అన్నింటిని తన యిచ్ఛాధీనంగా చేసుకోలేనన్నట్లు, తన యిచ్ఛా—చిహ్నంగా జీవిత సంఘటనలను నడిపించలేనన్నట్లు, మానవుడు ఎదోమానిరి భగవంతుణ్ణి సంభావించి ప్రార్థించడమో, పూజించడమో చేస్తూనే వుంటాడు.

ఆత్మలకు రంగంవచ్చి, పునవ్రేళ్లు వచ్చి మండిచ్చినా తిరగని హాస్థిలో ఏ పాతకేశ్వర స్వామికో, శైవుకో మహావీరో వారివారి మత విశ్వాసాల సమసరించి మొక్కుకుండా వుండడం, సామాన్య మానవులకు సాధ్యంకాదు. బహుశము ఆ శక్తి సంపన్నమైనదన్నది శక్తిసంపన్నమైనదే అవుతుంది. ఈ దేవుడికి మొక్కిలే యీ కని జరుగుతుంది అని బహు సంఖ్యాకులు విశ్వసిస్తే, ఆ దేవుడు చాలా ప్రచారంలోకి వస్తాడు. తమ రక్షణకున్న కుటుంబాన్ని పెట్టిననాడు, ఆ దేవుడికి మొక్కు బదులు సాగుతాయి. అట్లాజరగినాడు, అయినమీద భక్తిసన్నగిల్లడమో, భగవత్పక్షికి కూడా అతీతమయినదేదో వున్నదని గ్రహించడమో జరుగుతుంది. దేవుణ్ణి దాక్టర్ల వంటివాళ్లు. రోగి బ్రతికిలే దాక్టరు గొప్ప; లేకపోతే వాడి కర్మ. మొక్కిన కని జరిగితే, దేవుడి మాహాత్మ్యం; లేకపోతే మన

కర్మ. 'మొక్కిన పరమిని వేల్పు...గ్రహున విడువంగవలయు! గదరా నుమరీ!' అనే పద్యం కూడా వుంది.

యజ్ఞాది క్రతువులుచేసినా; తపస్సుచేసినా; పట్టుబట్టలూ, పజ్జాభరణాలూ, చాలా మోజాగా పెంచుకున్న జాట్లూ, యిల్లాంటివి నమర్చించినా పని జరగనినాడు బుద్ధిమంతు డేవరో కర్మ సిద్ధాంతాన్ని సంభావించి వుంటాడు. అందరు కాంగ్రెస్ వాళ్ళూ జైలుకువెళ్లే కొందరే మంత్రులు కావడమే! కొందరు కాకపోవడమే! కొందరు అయి కూడా పదవీచ్యుతులు కావడమే! జైలుకు వెళ్ళనివాళ్ళని జైరీయని కాంగ్రెసు ప్రభుత్వంగా వీళ్ళందరినీ జైలుల్లో పెట్టించినవాళ్లు అధికారం పొందడమే! ఇవన్నీ తర్కంలో వివరించేది కావు. వీటన్నింటికీ కారణం ఒకటే-కర్మ.'

కర్మ అంటే అందరూ తమాషాగా వాడేది కాదు. మనోవాక్పాయాలూ వ్యక్తులు చేసే ప్రతిదీ కర్మే. ప్రతివ్యక్తి కర్మకీ, మరోవ్యక్తి లేక మరి కొందరు వ్యక్తుల్లో ప్రతికర్మలు ప్రకృతిస్తవి. వీటికి ఫలితంగా మానవజీవితాల్లో సంఘటనలు సంభవిస్తవి. కాంగ్రెస్ వారి జీవితంలో జైలుకు వెళ్ళడం ఒక జన్మ, మంత్రికావడం మరొక జన్మ, అది పోగొట్టుకోవడం మరొక జన్మ. మళ్ళీ జైలుకుపోవడం మరొకజన్మ, స్వరాజ్యం సంపాదించడం మరొకజన్మ అనుకుంటే—యీ జన్మాంతరాలన్నిటికీ, ఒకదాంతో ఒకదానికి సంబంధం వున్నదని తేల్చుతూ లేదా? నలుగురు చేరి వొకజ్జి పై కెక్కించడానికీ, ఆ నలుగురే మరొకసమయంలో క్రిందికి లాగడానికీ, మనో వాక్పాయాలతో వారుచేసిన కర్మల ప్రతికర్మల ఫలితమేనని ఎవరు కాదనగలరు? అట్లాగే జన్మాంతరాలూ అనుకుంటే—యీ జన్మలో కారణంలేని సంఘటనకు పూర్వజన్మలో కారణం వుండివుంటుందనీ, యీ జన్మలో చేసేకర్మకు యీ జన్మలోనో వచ్చే జన్మలోనో ప్రతికర్మ విస్తరుతుందనీ, అందుచేత ప్రతి కర్మ, దానికి ప్రతికర్మ యిట్లా ప్రాచుందిక కార్యకలాపం సాగిపోతూ వుంటుందనీ ఊహించడం సాధ్యం.

అంటే మానవజీవితాల్లో నుభయఃఖాలకు వారు యీ జన్మలోనో పూర్వజన్మలోనో చేసిన కర్మ కారణం. అట్లాగే ఈ నుభయఃఖాలకు భగవ

దీచ్చ కారణం. అంటే, మన కర్మే భగవదీచ్చా మన కర్మలకు కర్తలం మనం గనక, భగవదీచ్చకు మనమే కర్తలం. అంటే మనమే భగవంతుడు, భగవంతుడే మనం. ఇదే శంకరాచార్యుడు జన్మంతా తర్కించి తెలుసుకున్నది. అంటే కర్మ సిద్ధాంతాన్ని సరిగ్గా అర్థంచేసుకున్నవాడు, భగవంతుడితో నిమిత్తంలేనివాడవుతాడు. అంటే, నాస్తికుడౌతాడు. 'వాడే నే' నన్నవాడికి 'వాడి' తో నిమిత్తంలేదు. ఆమాట అంత ధైర్యంగా చెప్పగలిగింది ఒక్క శంకరాచార్యుడు. ఇంకెవరూ మతచరిత్రలో కనిపించరు.

ఇట్లా వాడే నేనని అనుకోను. వాడు వేరు, నేను వేరు. వాడిప్రక్కనో, పాదాలద్గిలో, వాడి వాల్లోనో, రాజ్యంగానో నే నుంటాను; అక్కణ్ణుంచే వచ్చాను, అక్కడికే పోతాను—అనుకునే వాళ్లంటే అనుకోసింది. మునిగిపోయిందేమిటి?

పిండిచూస్తే యింక లేలికగా కనుపించే మకం పిండకముందు నానా గడిదిడిగానూ కనుపిస్తుంది. కేవలం భగవంతుడికి మనకీ, తోడిమానవుడికి మనకీ ఉండే సంబంధాన్ని నిర్ణయించేది మాత్రమే అయితే, మతంజోలికి పోయేవాడుండడు. పోవడం తప్పుకూడా. కాని ఆ భగవంతుణ్ణి చేరడానికి జాట్లు త్రియించుకోవడం అవసరమని కొందరు, ఆ సలు త్నైరమే చేయించుకోకుండా వుండడం అవసరమని మరికొందరూ, అవీ యివీ కాదు సగం జాట్లూ, సగం బోడి అవసరమని మరికొందరూ విశ్వసించి, తదితరుల్ని నాశనంచేస్తేనేగాని ఈశ్వరసాయుజ్యం కలగదనే ఘోరణిలోపడినా, ఇందులో ఎవరయినా అధికారంపొంది ఆ అధికారం నిలబెట్టుకుంటానికి యీ మూఢవిశ్వాసాన్ని అధికారరీత్యా వ్యాప్తిచేసి యితరులను ఆణగద్రొక్కినా, మతం మానవప్రేయస్సుకు అటంకం కలిగిస్తుంది. ప్రజాశాంతికీ, ఊమానికీ నాశనమేమీ నౌతుంది. ఇంతేకాదు. "నా విష్ణుః పృథివీపతిః" లాంటి వాక్యాలు ప్రచారంలోకితెచ్చి, "రాజు విష్ణువు ఆంశలో పుట్టినవాడు. అందుచేత ఆయన విషయంలో అపచారం విష్ణువుకు అపచారం అనీ, యిది మతస్పృహకంటే అనీ ప్రజల్ని నమ్మించితే, ఆ రాజు ప్రజావిద్రోహితే, అతన్ని తొలగించి

ప్రజాసేవ చేయడానికి మతవిశ్వాసం అటంకం అవుతుంది.

అంతేగాదు. మతాలకు ప్రామాణికగ్రంథం ఒకటే అయితే, ఆందులో ఉన్నది ఉంది - లేనిది లేదు అని తేల్చేయ్యడానికి వీలుగా వుంటుంది. క్రైస్తవులకు బైబిలు, మహమ్మదీయులకు కురాను ఏకైక ప్రామాణిక గ్రంథాలు. హిందూమతానికి యిట్లాకాదు. అసలు "హిందూమతం, హిందూ మతం" అని అరిచేవారేమీ 'పిమ్మిలరా యీ గోల' అంటే యే యిద్దరూ ఒక జవాబు చెప్పరు. మత గ్రంథాలు మూడు రకాలై, ఒక రకం భగవంతుడు వగుణుడూ - నామరూపభార్యబంధుమిత్రశత్రు వమేతుడనీ, మరొకరకం నిర్గుణుడూ-నావరూపాది విరహితుడూ, ద్వంద్వాలితుడూ, కర్మస్వరూపుడనీ బోధిస్తుంటే, దేనిని నమ్మడం? ఈ గంవర గోళంలో ఆ నిర్గుణబ్రహ్మమును బోధించే వుస్తావాలు మేము తప్ప యితరులు ముట్టుకో కూడదని బ్రాహ్మణులు కాసిస్తే చేసేదేమిటి? న్యూటన్ పండితుడి సూత్రాలు విశ్వసించే విజ్ఞానశీత కర్మ సిద్ధాంతంతో యేకీభవించి తీరాలి. ఈ ప్రపంచంలో జరిగే ప్రతిసంఘటనా కర్మఫలజనితమయింది. ఒక సంఘాన్ని మార్చి మరొకసంఘాన్ని సృష్టించినా, ఒక అధికారిని తీసుకొచ్చినా—అది వ్యక్తుల సామూహిక కర్మకు ప్రతికర్మగానే సాధ్యమవుతున్నది.

మత మెందుకు పుట్టిందో అందుకు మతాన్ని వినియోగించినాడు, మతం మానవుడి ప్రగతికి అడ్డంకరాదు. కేవలం సత్యాన్వేషణకే వినియోగించబడడాదు మతానికి మతానికి వైరుధ్యం రావడానికి అవకాశంలేదు.

నాలుగవపాఠంలో కాంతికిరణం నిడుపురేఖలలో ప్రసరిస్తుందని నైస్సు మేవ్తరు చెబుతాడు. కాలేజీకి వచ్చేసరికి అదే తరంగరేఖలుగా ప్రసరిస్తుందని ప్రాఫెసరు చెప్తాడు. ఉభయులూ వారి వారి వాదనలకు ప్రయోగరీత్యా నిరూపిస్తారు. పౌరాణికాత్మకమయిన హిందూమతానికి, ఉపనిషత్ప్రధానమయిన హిందూమతానికి యీ భేదమే వుంది.

సంఘవ్యవస్థ మార్పుడానికి ప్రజల సామూహిక కర్మతో కూడిన ఉద్యమం అవసరమయితే, ప్రపంచంగా ప్రతీది కర్మవల్లనే సాధ్యం అని బోధించే కర్మసిద్ధాంతప్రచారం చాలా అవసరం. ఆ విశ్వాస మానవుల్ని స్తబ్ధుల్ని చేస్తుందా, కర్మని ప్రతికర్మతో ఢిక్కించి సాధించే మార్కుండే యుల్ని చేస్తుందా అంటే—అది ఆ సిద్ధాంతాన్ని ఆర్థం చేసుకునే విధానంమీద ఆధారపడుతుంది. ఒకమాటు భగవంతుడు కర్మస్వరూపుడనీ, అన్నింటికీ కారణం కర్మేననీ, సర్వవ్యాప్తమయిన ఆత్మ శక్తి ఒకటేననీ ప్రజాబ్రాహ్మణ్యం విశ్వసించిన నాడు, కులమత వర్గవిభేదాలకు తావుండదు. ప్రతివాడూ కార్యకూరుడై, తన బాగును తానే పుష్కరమిస్తాడు.

భారతీయుల మనఃప్రవృత్తికి మతం మూలాధారం. వ్యచ్ఛస్థితిలో వారి మతవిశ్వాసాలు సర్వమానవసమత్వానికి దానిని సాధించే సంఘస్వామ్యానికి దారితీసేవి. మతమే పనికిరాదని ప్రజావిశ్వాస ప్రవాహానికి ఎదురీడడం కంటే, తమ ఉద్యమానికి అనుగుణమయిన పద్ధతిగా వారికి విశ్వాసాలను ప్రచారం చేయడం చాలా సులభమూ, శక్తివంతమూ అయిన పద్ధతి.

గాంధీమత మనేది ఎక్కడాలేదు. నా అనంతరం అటువంటి మతస్థులు ఉండవలెననికూడా నేను కోరను. నేనొక కొత్త సిద్ధాంతాన్నో, మతాన్నో స్వయంగా సృష్టించినట్లుగా చెప్పుకోవడంలేదు. మన నిత్యజీవితంలోని సమస్యలకు శాశ్వత సత్యములను అనువర్తించ చేయడానికి మాత్రమే నేను ప్రయత్నించాను...—గాంధీజీ.

నాటి జుగత్తు

అమెరికా మహిళ

అమెరికా అమెరికా స్త్రీలలో విశిష్టంగా గోచరించే ప్రధాన లక్షణం వారి స్వాతంత్ర్యం. ఎలి మెంటరీ స్కూల్స్ లో, ఉన్నత పాఠశాలల్లో, తోడి పురుషులతో పాటే చదువుకుంటారు. తాము కోరుకున్న కాలేజీ విద్య అభ్యసించడానికి అన్ని సదుపాయాలూ ఉన్నాయి. ఆటపాటల్లో ఏ లేదాలూ లేకుండా పాల్గొంటారు : ఉద్యోగాలు చేస్తారు : కాగ్నిక సంస్థల్లో సభ్యురాల్యంగా చేరుతారు. వివిధ వృత్తుల్లో ప్రవేశిస్తారు : కంట్రాక్టులు మొదలై నవి తీసుకు వర్తకంచేస్తారు : పురుషులతో సమానంగా పిలువబేసి, పదవులకి పోటీచేస్తారు.

అంశమాత్రాన స్త్రీలకి అమెరికాదేశం భూతల స్వర్గం అనికాదు. అక్కడకూడా ఎక్కడిలాగే చట్టం కంటే ఆచారమే వెనకపడి ఉంది. అన్ని చోట్లా స్త్రీ పురుషులకి సమస్యలనేవి లేకుండా ఉండవు. అలాగే, బాల్బోకి ఉండవలసిన సమస్యలు, బరువులు, బాధలు, హృదయవేదనలు—అమెరికా స్త్రీలకి ఉన్నాయి. అయితే ఒకటి మాత్రం గుర్తించాలి : అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రాలు ఒక ప్రత్యేకజాతిగా ఏర్పడి 175 సంవత్సరాలు పూర్తికాకమునుపే, అమెరికామహిళలు ఆనల్పుమైన వ్యక్తిత్వశాస్త్రం అందుకోగల్గి, సమాజ జీవనంలో బాధ్యతాయుతస్థానం పొందారు. సంఘాన్ని ఆభ్యుదయ మార్గాన నడిపించడానికి ఎందరో స్త్రీ పురుషులచేసిన కృషి, సంఘక్షేమం కోసం, వారి శ్రేయస్సుకోసం కూడా స్త్రీకి సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యం ఉండడం ఆనవసరమని సమాజం గుర్తించడం—నీటిని పురస్కరించుకునే నేటి అమెరికా స్త్రీ యింతటి ఉన్నత స్థితికి రాగలిగింది.

అమెరికాదేశపు ఓటర్ల పట్టికలో నేడు సగానికి మెగా స్త్రీలున్నారు. ప్రధాన్యామికుడు పట్టద్యారా ఎప్పుడునో ఏ ప్రభుత్వపదవికైనా పోటీ చేసేందుకు స్త్రీలకూడా హక్కుంది. ఆచారంలో

మాత్రం హక్కు ఉన్నంతమేరకు స్త్రీలు పాల్గొనడంలేదు. అయినా జాతీయ కాంగ్రెస్ లో యాభైమంది స్త్రీలకి సభ్యత్వం ఉంది : ఇద్దరు మహిళలు రాష్ట్రగవర్నర్ పదవులు నిర్వహించారు.

బాల్యంలో అమెరికా బాలికలకి మగపిల్లలతో సమానమైన స్వేచ్ఛ ఉంది. స్కూలు తరగతుల్లో పాఠాలు, నేర్పుకునే విషయాలు—అన్ని ఒకటే. ఇక ఆటపాటల విషయమూ, యాత్ర, మంచుమీద జారడం, టెన్నిస్, నడవడం, బేస్ బాల్, గోల్ఫ్, ఎక్స్ క్లస్ స్పర్టు, వాభోజనాలు, వీటన్నిటిలోనూ అడపిల్లలు మగవాళ్ళతో కలిసి మెలిసి పాల్గొంటారు. బాలబాలికల, యువతీయవతులు, అంతా ఉమ్మడిగా సంగీతం నేర్చుకుంటారు : స్కూలు బ్యాండులలో, ఆర్గెస్ట్రాల్లో స్త్రీలకు కూడా స్థానం ఉంది.

మైస్కూలు విద్య ముగించిన తరువాత, అమెరికన్ యువతి స్త్రీ పురుషులకి సమానంగా ప్రవేశం యిచ్చే కాలేజీకిగాని, యూనివర్సిటీకిగాని వెళుతుంది. స్త్రీలకి ప్రవేశం యివ్వని వైద్యకళాశాలలు, లాకాలేజీలు, ఇప్పటికీ కొన్ని ఉన్నాయి. అయితే, ప్రత్యేకం స్త్రీలకోసమే నడిచే చక్కని కాలేజీలు కూడా లేకపోలేదు. కాపల స్టే అమెరికా యువతి. ఉపాధ్యాయత్వం, కెమిస్ట్రీ, బయాలజీ, ఇంజనీరింగ్, ఫిజిక్స్, సంగీతం, ఎంటర్టైన్—ఏదైనా చదువుకోవచ్చు. వీటిలో అమెరికామైన ప్రావీణ్యం సంపాదించిన స్త్రీ టెండర్ ఉన్నారు. ప్రతి సంవత్సరం వీరి సంఖ్య అధికం అవుతోంది.

ఆటల్లో పురుషులతో సమానంగా అమెరికా మహిళ పోటీచేస్తోంది. వివిధ రకాల ఆటల్లో స్త్రీలు ప్రదర్శించే సామర్థ్యం అందరి మన్ననకీ పాత్రమైంది. కనీసం యిరవై అయిదు రకాల ఆటల్లో ప్రతి సంవత్సరం పోటీలు జరుగుతాయి : నైటు తొక్కుడం, కత్తిసాము, మంచు మీద జారడం, యాత్ర, కనరత్తు, పడవ నడపడం.

అన్నిటిలోనూ స్త్రీలు పాల్గొంటారు. ఇంగ్లాండ్ ఇంగ్లీషు భాషలో అడ్డంగా యివడటం గల పొందిన మొట్టమొదటి స్త్రీ అమెరికా చేకన్నరాలు. ఆమె పేరు కెట్ట్రీన్ ఎడ్వర్డ్ అమెరికా పబ్లికు ప్రాంతాల్లో. పురుషులతో పాటు స్త్రీలు కూడా గుర్రాలెక్కి ఆవుల మందలకి కాసాలా ఉంటారు. మెల్ల కొలదీ గుర్రపు స్వారి చెయ్యగలిగిన నేర్పు ఉంటేగాని ఆ పని నిర్వహించడం కష్టం.

అమెరికన్ స్త్రీలలో విశేషభాగం మోటారు కార్లు నిడవడం నేర్పుకుంటారు. సాధారణంగా పడనలోమేడు వచ్చేసరికి అంతంగా ప్రావీణ్యం నూపానించి, తై నె స్సు కూడా తీసుకుంటారు. హైస్కూల్లో తక్కిన విషయాలతో పాటు మోటారు నడవడం కూడా నేర్పుతుంటుంది.

చదువు పూర్తయ్యాక, సాధారణంగా అక్కడి యువతి ఏదో ధనావస్థవస్తులైన ప్రవేశిస్తుంది.

తల్లిదండ్రులు కాస్త కలవారై, కుసుం క్రేసు పోషించ గల్గినప్పటికీ, యువకులు నిర్వాహకారతలో పడి పోరు. నిర్వాహకత ఒక్కకాపురుషులతనమే కాదనీ, స్త్రీలకూడా వర్తిస్తుందనీ, వాళ్లు వినాడో గ్రహించారు. చదువు ముగియగానే ఏ అమెరికన్ యువతి సాధారణంగా వెంటనే వెళ్ళి చేసు కొని కాపురానికి వెళ్ళిపోదు. ఆమె జీవనప్రణాళికలో ఉద్యోగంకూడానిర్వహించవలసిన ఒక ధర్మం.

వివాహకాలానికి అమెరికా యువతికి కనీసం ఇరవై ఒకటి, యిరవైరెండు సంవత్సరాల వయస్సైనా ఉంటుంది. భార్యకన్న భర్త వయస్సు సరాసరి మూడేళ్ళు ఎక్కువైపోయింది. అమెరికన్ స్త్రీకి దామాషాని ముగ్గురుకంటే ఎక్కువ పిల్లలుండరు. అదైనా, ఆమెకు పిల్ల సంవత్సరాలు లకు పోవునే ఆ లెక్కనీ, మామూలుగా ఆఖరు కొడుకుగాని కూతురిగాని పట్టబడేళ్ళు వచ్చే

సామాన్య అమెరికాగృహిణి నంటయింట్లో ఆధునికసౌకర్యాలన్నీ అమర్చిఉంటాయి.

సరికి తల్లికి కిరీ ఏళ్ళు ఉంటాయి. వాళ్ళందరికీ పెళ్ళిళ్ళయేసరికి యింకో ఆయిదాశేళ్ళు పడుతుంది. అప్పుడు మళ్ళీ యింట్లో ఒక్క భార్య భర్తలే మిగులుతారు.

ఇరవైయేళ్ళకి వైగా ఉన్న ఆమెరికన్ స్త్రీలని తీసుకుంటే, అందులో నూటికి డెబ్బైమంది వివాహమై కాపురం చేస్తున్నవాళ్ళుంటారు. పదహారు మంది వైభవ్యం పొందినవాళ్ళుంటారు, తక్కిన పదాలుగుగూ అవినాశితలుగానే ఉండిపోతారు.

చాలామంది ఆమెరికన్ స్త్రీలు ఒకవక్క సంసారం దిద్దుకుంటూనే, యింకోవక్క ఉద్యోగాలు చేస్తారు. అనేకుల కది తప్పని సరిగా నెత్తిన పడుతుంది. భర్తలను కోల్పోయినవాళ్ళు, విడాకులు పొందినవాళ్ళు, తమ పిల్లల్ని పోషించుకోవాలి. లేదా భర్త ఉన్నప్పటికీ, పిల్లల కాలేజీ చదువులకోసమో, స్వంత యిల్లాంటి విద్యరచుకుందా—అనేక కాలిజాలకోసం ఉద్యోగం చేయ్యవలసి వస్తుంది.

విశేష భాగం ఆమెరికన్ స్త్రీలు పట్టణాల్లో జీవిస్తూఉన్నారు. కాని, క్రమంగా దేశ ప్రాంతములు అభివృద్ధి అయినాకొట్టి, జనాభా గ్రామసీమల్ని వదిలి పట్టణాలు చేరుకుంటున్నారు. చెడు నూటికి అరవైమంది వైగా స్త్రీలు పట్టణ జీవితమే గడుపుతున్నారు.

ఏమంత ఎక్కువ కాకుండా సాధారణమైన ఆదాయంతో పట్టణంలో సాసారం నిర్వహించే ఆమెరికన్ గృహిణికి, తన యింటి భాగంలో ప్రత్యేకంగా స్నానాలగది, ఎలక్ట్రిసిటీ, టెలిఫోన్, రేడియో, ఎలక్ట్రిసిటీ పాయింట్లు—యీ సగుపా యాలన్నీ ఉంటాయి. పట్టణాల్లో పాలాలమధ్య నివసించేవారికి నైశా యీ సగుపాయాలు ఉండు బాటుగా ఉంటాయి. ఆమెరికన్ కేంద్ర ప్రభుత్వం వారు ఆమలు జరుపుతున్న ప్రకారాలకు, కొన్ని ప్రముఖేటు కంపెనీల కృషి—నీటిపల్ల మూల మూలగా ఆ నేతలలో ఎలక్ట్రిసిటీ లభిస్తోంది.

ఆమెరికన్ గృహిణికి సాధారణంగా గృహ కృత్యాల్లో తోడ్పడేందుకు పనిమనుషు లుండరు. ఇంట్లో పనిపాటులు తక్కి చేసుకుంటుంది. ఆయితే, అనేక రకాల యింట్ల పరికరాలన్నీ ఆమెకంత శారీరక శ్రమ ఉండదు. బట్టలు ఇస్త్రీ చేయటానికి, రోజైలు ముక్కలుగా కొయ్యడానికి, చెంబులా

పిల్లల్ని నాహ్యోజీ తీసుకు వెడుతున్న ఆమెరికన్ ఇల్లాలు.

గన్నెలూ నోమడానికి, రోజైలండి కలపడానికి అన్నిటికీ ఎలక్ట్రిక్ యంత్రాలున్నాయి. ఇల్లు తుడవడానికి నైశం ఎలక్ట్రిక్ బీపుల్లున్నాయి.

ఉద్యోగాలుచేసే ఆమెరికన్ స్త్రీల సంఖ్య క్రమంగా అభివృద్ధి చెందుతోంది. అక్కడి కాన్గ్రెస్స్ నూటికి యిరవై నొమ్మాడుగురు స్త్రీలు ; ముఖ్యంగా ఫ్యాక్షన్ రీస్టో స్త్రీల సంఖ్య చివరికాభివృద్ధి చెందుతోంది : పాగకు, కుట్టిపెట్టిన దుస్తులు, బట్టలు, తొట్ట, ఎలక్ట్రిక్ సామానులు, రబ్బరు, కాగితం—యీ ఫ్యాక్టరీ లన్నిటిలోనూ స్త్రీలు బహుళంగా పాల్గొంటున్నారు. ముద్రకాలయాలు, పుస్తక ప్రచురణ కంపెనీలు—నీటిలో నాల్గోవంతు పనినాల్గు స్త్రీలే.

ఆమెరికన్ కేంద్రప్రభుత్వపు ఉద్యోగాల్లో నాలుగోవంతు స్త్రీలే నిర్వహిస్తున్నారు. అంటే నాలుగులక్షలకి వైగా ఉద్యోగాలు స్త్రీలవే నన్నమాట. ప్రతికా కార్యాలయాల్లో, సుపాదకులూ, విలేఖరులూ—మొత్తంలో నాలుగోవంతు స్త్రీలు. రేడియో, బ్రాడ్ కాస్టింగ్ కాఖిల్లో పనిపాను వందలమంది స్త్రీలు ఉద్యోగాలు చేస్తున్నారు.

వ్యంతవిమానాలుండి, అవి స్వయంగా తామే నడిచే అమెరికన్ స్త్రీలు నేడనేకులున్నారు. వారిని కొందరికి విమానం నడపడంలా ప్రత్యేక బహుమతులు వచ్చాయి. 946వ సంవత్సరంగా నాలుగువేలకి పైగా స్త్రీలు వైట్ ఫైన్స్ పొందారు.

మొన్నటి ప్రపంచ యుద్ధంగా అమెరికన్ స్త్రీలు చాలా ప్రముఖ బాధ్యత నిర్వహించారు. మూడులక్షలకి పైగా యుద్ధరంగంగా వెళ్లారు; ఇంకా అనేకులు డాక్టర్లు, నర్సులు, ఇంజనీర్లు, అనేక రంగాల్లో పనిచేశారు. మూలమన్న ముసలమ్మలు, పసిమిబుగ్గల బాలప్రాయలు, అంతా నడుచుబిగించి ముందుకు దూకారు. హాలుంపట్టుకు బొలాలు దున్నారు. రైట్లు, బట్ట, ఓడలు, మోటార్లు—అన్నీ నడిపారు.

ఏదో ఒక సంవత్సరం, మందలికో, ఛౌదని అమెరికన్ స్త్రీలు నేడు చాలా అరుదు. సమైక్యత వల్ల సాధించవలసినది ఎన్ని ఉన్నవో మొట్టమొదట చర్చిల కార్యకలాపాల్లో పాల్గొనడంవల్ల నేర్చుకుని, తరవాత సంఘసేవకోసం అనేక నయా బాలు నిర్మించారు. ఈనాడు అమెరికా మహిళలకి మహిళాగా కాలంగడపడానికి, వినోదానికి, అనేక క్లబ్బులూ, మహిళామండలాలూ ఉన్నాయి. కాని అక్కడితో వాళ్లు శృతిపడి ఉరుకోలేదు. రాజకీయరంగంలో, బాధ్యతాయుక్తమైన సంఘసేవనంటూ నిరంతరభ్యుదయం సాధించడంకోసం అనేక సంఘాలు నెలకొల్పి తీవ్రంగా కృషి చేస్తున్నారు. వివిధవృత్తుల్లో, వాణిజ్యాలలో ఉన్న స్త్రీలు ప్రత్యేక సంఘాలు నిర్మించుకున్నారు. ప్రపంచం అంతటికీ సంబంధించిన సమస్యలు గురించి, రాజకీయాల గురించి, చర్యలూ, పరిశోధనలూ సాగిస్తున్నారు.

అమెరికా కేంద్రప్రభుత్వం మహిళాభ్యుదయం వల్ల ఎంతో శ్రద్ధవహిస్తుంది. ప్రభుత్వ కాస్మిక పరిపాలన కాఖిగా స్త్రీలకి ప్రత్యేకంగా ఒక అంతర్జాఖి ఉంది. వృత్తివ్యాపకాలూ, ఉద్యోగాలూ చేసే స్త్రీలకి వియ్ సమపాయాలు కావాలి, వారి ఆదాయం ఎలా ఉంది—యీ విషయాలు ఆ కాఖి పరిశీలిస్తుంది.

స్వల్పాత్మక వికాసము సర్వసహజం

పండిత డి.గాపాలాచార్యులవారి జీవాత్మము

ఆ యితరులూ చరిత్రకారులు. నిర్మితగా ముద్రణమయి పత్రికలో ప్రచురితమై గడుపుతారు. అజయి వాళ్లు మూడుటిగాదు, పదివరములలో నిత్య వసంతోత్సవ కోళ పెల్లి చిరిసలా చేస్తారు. అట్ల కల్యాణముగా ప్రసిద్ధ బలవర్ధక రసాయనముగా పేరెత్త "జీవాత్మము" మిలోనూ ఆ తీర్మానం బలావంతముగా ప్రబలింపజేలా అవశ్యం చేయవలెను.

అయుర్వేదాశ్రమం విమిటదే
(స్థాపితము 1898)
మద్రాసు. 17

‘ఎలాగంటా, ఈ మనీషితో’

చోడవరపు బాబూరావు

‘బ్రహ్మగో వస్తానని వెళ్ళినవారు ఇప్పటికీ రావటా? అప్పుడే వదలొందు గంటలయ్యిందా, ఇంతా యెప్పుడు పొయ్యిమీద ఎక్కెయ్యటం? ఏదీ, బాబూ వెళ్ళి ఏమేం గూరలు తెచ్చావో చూపించండి! అవేనా తెచ్చింది? ఆమె మాకాయలు. వాటి మొహమే చెప్పగోంది, సగానికి సగం పుచ్చు మకాయలని. ఉన్నవాటిల్లో కల్లా చవకవి ఏదీ లేవుకొస్తారు. అందుకే సగానికి సగం వనికొక పాకెయ్యవలసినవే నాయో, ఏ బాధం నామొహం! ఆ మాటంటే, నీకే మహారాజులాగా చెప్తున్నావు, నువ్వైతే రూపాయలు తెచ్చుకనేవాడికి ఆసెండ్లి మొబరు భోజనం కావాలంటే యెక్కణ్ణించి వస్తుండే సిచ్చిగానా అంటారు. ఆ పుచ్చువేరి అవశలపారేసి త్వరగా పొయ్యి రాజెయ్యండి. నేను స్నానంజేసి ఇవతల కొచ్చేవరకూ ఈ మూడురోజులూ కాస్త ఆసరాగా వుంటారుగదా, ఆ పిల్లల్ని బలోకి పంపించటం మొదలూ అంటే విన్నారాదు. చదువుకునే పిల్లల్ని ఇట్లా కూడొబెట్టటం మొదలు కంటారు. తమరు ఇంతా చదివి ఏదో పెద్ద వేలక బెడుతున్నట్టు! డిగ్రీ సర్టిఫికేట్లు చక్కగా పటాలు కట్టించి నోడకి తగిలించారుగాని తింటానికి మెతుకుండను! ఆ పటాలయినా యెట్లా కట్టించారు? కొత్తప్రేమ కొనటానికి వైసాలేక వద్దంటున్న కొద్దీ ఆ భద్రాచల రాములవారి పటం కాస్తా పూడనికి కట్టించారు!

‘మాడండి, కళ్ళూ ఒక్కో పట్టా వీక్కుపోయానో! అదేమిటో అర్థరాత్రివరకూ ఏమిటో చదవటం, రాయటంతోనే సరిపాతున్న చగలజ్జా ఆఫీసుగూ పని చేసింది చాలక రాత్రిట్టుకూడా ఆ ఆముదం దీపం ముందర అంతసేపు రాయటం మేమిటమ్మా మరీ నూ! అసలే కాస్త కిరసనాయిలువస్తుంది. ఆ కొస్తా హరిందీవోయే

దాకారాశారు. ఇప్పుడు ఆముదం దీపంతో రాస్తున్నారు. వైగా ఆముదందీపం కళ్ళకి చాలా మంది దని ఈమధ్య మొవరో రాజకీయ విచారకులు వ్రువ్వనీస్తూ అన్నారని మాడా చెప్పారాయెను. ఇహ నే నేజేనేది? కడుపునిండా తిండి, కంటి నిండా నిద్రరా లేకపోయితర్వాత ఇహ యెట్లా గంటా యామనీషితో.

‘మొన్న ఆ ఎమ్. ఎల్. ఏ. గారి మరదలు పినతండ్రి మేనగోతుల చక్కగా బాగారపు గడియారంగొలుసు వేసుకుని పేరంటాని కెడుతుంటే చూడ ముచ్చటపెసింది. పోనీ నాకేమీ అక్కర్లేదు- నేనీట్లా మోహుగానే వుంటాను. పనివాడికి ఒక్క పెడిపుగిన్నెనా చేయద్దామనుకుంటాను. అయ్యో, రాజ! కోరికలు గుర్రాల్లాకొంటుంటే, కర్మ గాడిదల్ని తోలమండి!— ఉన్నగిన్నె వద్దు, చేయివద్దు - జరుపడిలేచిన పిల్లాడుగదా, కాస్త నాల్గిప్పు సీసా తీసుకురమ్మంటే తీసుకొచ్చారు గనకనా? ఇమగిదుగో ఇంకామెంలు వస్తోంది, వచ్చేసెలలో తెస్తారే అన్నారు. ఆరోవాడు పుట్టినప్పుడాయితే అన్నారు, వాడితెరవాత దానికి ఆమాటే అన్నారు, ఆతరువాత వాడికి ఆమాటే అన్నారు, ఇప్పుడు దీనికి అదే చెప్తున్నారు! వాళ్ళకర్మాన సత్యానికి బతుకునున్నారేగాని ఏం ఆనారముండి బతుకున్నారు?

‘పెద్ద పిల్ల పెద్దదై పెండేట్లు కావచ్చిందిగదా, దాని పెళ్లిమాటేమన్నా తలపెడతారా. నేను నోరుచేసుకోవటమేగాని నామాట చెబిని పెడలేకద! ‘ఇంకా ఏదాది ఆగవే. అప్పటికి కాస్త వెనకవేసుకోవచ్చు-అంటారు. ఏమిటి వెనకవేసుకునేది? సెలసెలా వెనకవేసుకుంటూనే వున్నారు అప్పులు! బోలెడు కట్నంపోసి ఇప్పుడు పెళ్లిక్కడ చేసేదంటారు! చెయ్యకుండా అట్లాగే వుంచుతారా. మీకు ఇంకామెంటొచ్చేదాకా!

స్వరాజ్యంరానీలే, పెద్దపిల్ల పెళ్ళి వైధివగా చేస్తాను—అన్నారు. స్వరాజ్యం, స్వరాజ్యం అని చంకలు కొట్టుకున్నారు. అప్పుచేసి టీఫాక్టీ కూడా చేశారాహో! ఇంతవరకూ పెళ్ళిలేదు నామొనామూలేదు! టెంకోని కూడా పెళ్ళి కెడిగి నూర్చుంది!

కాస్త చినుకుపడిందంటే చాలు ఇల్లంతా వరదలేచాయెను! కాస్త కప్పమీద పెంకు తిరగ వేయించండని ఎన్నాళ్ళనించో మొత్తుకుంటుంటే విన్నాను! అదేదీ—అవైదరాబాదు సంగతి లేలనీవే, అప్పుడు ప్రభుత్వం మన కొరికలన్నీ తీరుస్తుంది, అప్పుడు ఇంటికప్పు తిరిగివేయద్దాల్సివచ్చింది. వైదరాబాదు యుద్ధమై అన్నాళ్ళయింది, ఇంతవరకూ అతీ గతీ లేదు తిరగనేయించటం సంగతి! అన్నింటికీ అన్నిసార్లు చెపుతారాయె! మట్టికోవల్సిందా ఎలుకకన్నారే! అవి మెత్తించమంటే, కాళ్ళిరు యుద్ధం పూర్తిగానీ మున్నాదు! ఇహ యెట్లాగంటూ, యీ మనిషితో!

'అ, అ, అగండాగండి! అగుడ్డల్లో పూరగాయ బాడే కాస్తా ముట్టుకుని మైలపడేస్తారాయేమిటి? రెండేళ్ళనాటి పూరగాయ, కొద్దిగా మిగిలింది. ఆ కాస్తా మైలపడేస్తే యిహ తిన్నట్లే! మళ్ళీ ఈ యేడు పూరగాయ సంగతి త్రితే, ఇంకైమెంటు రానీ అంటారు. మొన్న రాకరాక మాతమ్మనూ మరదలూ వస్తే వున్న రెడ్డాల్లా రెండేళ్ళనాటి అవగాయ ముక్కేసి అన్నం పెట్టటానికీ చచ్చి పోయినంత స్గిగేసింది. పాపం మన స్థితిగతులు గ్రహించినవాళ్ళ గనక, అదే సరిపెట్టుకుని యేమీ అనుకోకుండా వెళ్ళారు. ఆ మాటంటే పుట్టింటి

వాళ్ళని వెనకవేసుకొచ్చి పోట్లాడావంటారు. ఆ విస్తట్లో కాస్త అన్నంపెట్టి ఆ పూరగాయముక్క మడితోనే తీసివేసి ఇట్లానాముందర పడేయ్యండి. నాకు నెయ్యిక్కలేదు. గూట్లో నేలగిన్నెలూ కొద్దిగా నెయ్యివుంది. అది మీరూ పిల్లలూ వేసుకోండి, ఈపూట కొస్తుంది. నాకుపెట్టి మీరు కూడా పెట్టుకుని అన్నం గిన్నెమీద మూతవేసి నురీ వెళ్ళండి.

'అనుగో, ననుమూనికి లేచాను పుయ్యట్లో వాడు! ఆకలితో నీ నిద్ర వట్టేసుకుంది వాడికి మాత్రం! మడిబట్ట విడిచి వాణ్ణి నాచగ్గర పడుకో బెట్టి మళ్ళీ మడి గట్టుకోండి.....దూరంగా, దూరంగా! అట్లా తానుతారేం, మతిలేదా యేమిటి, యెన్నేళ్ళిచ్చినా...! పిట్టా డైక్తుకోలం చాతగాడు! ఆ విస్త రక్కడపెట్టి ఇహ మీపని చూసుకోండి.

'అనుకున్నంతా అయింది, నలభీను వాకం! ఇది అన్నమో బియ్యమో తెలియటాలేదు! నూరింకో వుప్పుమయం, పులుసేమో గొడ్డుకాకం! అందులో వెయ్యవలసిన కారం ఇందులోనూ, ఇంకూ వుప్పు అందులోనూ వేశారు గావును! ఇహ తిండి యేం తింటారో! గాంధీగారు మేక పాలు తాగి వుండేవారని మీరేగా చెప్పారు. ఇహనేం మీరుకూడా ఆపనే చెయ్యండి సరిపోతుంది! ఇవాటికి వుపోషం! బియ్యంకూడా నిండు కున్నట్టువై. అట్లా తెల్లబోయి గుడ్లు వెళ్ళ బెట్టి చూస్తారేం? బళ్ళించి పిల్లలు ఆకలి అంటూ వస్తే యేం సమాధానం చెపుతారో చెప్పండి! కాళ్ళిరుగా పైబిలైటు ఫూర్తయేదాకా అగమంటారు గావును!

(సఖ్యాత సినిమా నటీమణికి జబ్బు చేసింది. చోటు మాన్పడం, కార్యక్రమంలో కొంత మార్పు అవసరమని డాక్టరు సలహా యిచ్చాడు. ఆమె యిలా అంది: 'మార్పా! మీకు తెలుసా, గత ఎనిమిది మాసాల్లో నేను నాలుగుసార్లు వివాహం చేసుకున్నాను; అయిదు కార్లు మార్చాను; రెండుసార్లు ఇంట్లో దొంగలు పడ్డారు; మూడు సినిమాల్లో నటించాను— ఇంకా ఏం మార్పు కావాలి?'

జనవాక్యం

సంపాదకునికి ప్రకటనార్థం పంపించిన లేఖలు యీ శీర్షికక్రింద ప్రచురితమవుతాయి. లేఖలు క్లుప్తంగా, కాగితానికి ఒక చక్క ప్రాస పంపాలి.

సమ్మెల సత్వర సమాప్తికి-

పెట్టుబడిదారులు, కార్మికులు కీచులాడుకొని కార్మికులు సమ్మెలు చేయడంతో ఉత్పత్తికి ఆడ్డు తగులుతుంది. కనీసమైన ఈగడ్డు రోజుల్లో దాని వలన ప్రజలు మరింత కష్టనష్టములకు గురి అవ పలసి వస్తోంది.

అందువలన ఏ పాఠశ్రామిక వ్యవస్థలైనా కార్మికులు సమ్మెకట్టించుకుని ఆ వ్యవస్థను (ఆమె గికాలోవలె) ప్రభుత్వం స్వాధీనంచేసుకొని, ప్రభుత్వముచే నియోగింపబడిన కార్మికులతో ఉత్పత్తికి అంతరాయంలేకుండా దానిని నడపాలి. అంతే కాక ప్రభుత్వ యాజమాన్యములో ఉన్న కాలములో ఆ ప్రాశ్రమంలోనున్న పూర్వపు కార్మికులను, మేనేజింగ్ డైరెక్టర్లకు తదితరులకు జీతాలు యివ్వ గూడదు; షేర్ హోల్డర్లుకూడా ఆ కాలంలో జీవిడెండ్లు యివ్వగూడదు.

ప్రతి సూచించిన విధంగా చెయ్యడంవలన ప్రజలు యిబ్బందిపడవలసిన అవసరం వుండదు. వై పెచ్చు ఇరుకక్షలవారు చాలా కష్టమ కాలం లోనే సమాధానానికి వస్తారు. ఈ విధానాన్ని అవలంబించే వక్షంలో ప్రభుత్వం ఇప్పు డాలో చిస్తున్న బిల్లు (నియమిత పరిస్థితులయందు సమ్మెలు చట్టవిరుద్ధములని ప్రకటించే) ప్రవేశపెట్టే అవ సరమే వుండదు.

కాకుమాను వెంకటేశ్వరరావు
మచిలీపట్నం

పజిల్స్—ప్రభుత్వ కర్తవ్యం

ప్రభుత్వం ఏ నివ. వార, కక్ష, మానవత్రికలు చూచినా 'గెల్వండి 26 కేలు, గెల్వండి 35 కేలు, గెల్వండి 70 కేలు' అని పెద్దపెద్ద అక్షరా లతో చదరపుగళ్ళ అంకెల, అనుభూతి మాటల, పజిల్స్ తప్పకుండా ప్రకృత్యనూతాయి. ప్రభుత్వం వారి అనుమతి ఉన్నట్లుకూడా ప్రకటిస్తారు. పజిల్స్ కు రూపాయి మొదలు కొన్నివందల రూపాయల వరకు రుసుమును కట్టవలసి ఉంటుంది.

వీటిద్వారా అనేకమంది తమ విలువైన సొమ్మును, కాగాన్ని పాడుచేసుకొంటున్నారు. ఆమాయకులైన ప్రజలను, ముఖ్యంగా యువకులను పజిల్స్ యొక్క మానేజర్లు మోసపుచ్చుతున్నారు.

'నేటియువకులే రేపటి భావిపౌరులు' అంటూ అనేక బహిరంగ సభలలో ఉపన్యాసములిస్తూండే ప్రభుత్వపు ముద్రివర్గంవారు ఈలాంటి పజిల్స్ ను అనుమతి యివ్వడంద్వారా 'నేటి యువకులను రేపటి ఫక్షిద్లుగాను, సన్యాసులుగాను, జాడర్లుగాను' తయారుచేసిన వాకొతున్నారు. కనుక యిప్పటి నుంచి అయినా ప్రభుత్వంవారు ప్రజలను, యువకులను 'మోసపుచ్చే పజిల్స్ ను నిషేధించటం ముఖ్య కర్తవ్యం.

బోళ్ళుల వెంకట లక్ష్మీనరసింహారావు
సత్యవరం

హిందూస్థానీ పండితులు

ఆంగ్లేయుల పరిపాలనమున నిరంకుశ శాసిత ఖామిక్వేషముచే క్రుంగి కృశించిన హిందూస్థానీ పండితుల, ప్రచారకుల కష్టములు ప్రజాప్రభుత్వము వలన గట్టెక్కునని యాశించిన వారి గూతలు నిరాశలైనవి. వస్మై కట్టెనమని ఆదోళనచేసిన ఆంగ్లభాషా, ప్రాంతీయభాషా ఉపాధ్యాయులకు 1-1-47 నుండి జీతములు పెంచించి, స్వర్గా హిందూస్థానీ పండితుల స్నేహముగా పెంచించెద చునిమదరాసుప్రభుత్వమువారు ప్రకటించడమేకాక కానకపథలోమాడా అనేకపర్యాయములు తెలిపి యుండిరి. ఇప్పటికి దాదాపు రెండు సావస్సరములు గడచినను, రాయబారములు వెళ్లి మొర పెట్టుకొన్నను నిష్పత్తిమోజునమైనది. చిత్తూరు జిల్లా బోర్డుగాని కొంతమంది హిందూస్థానీ పండితుల జీతములనుండి నెలకు రూపాయల రెక్కన, వాచను తీసికొమ్మని పెంపత్ ఆఫీసు ఆర్డరుహాసి, వాచను పుచ్చుకొనుచున్నారు. వారి మొరలను పెడచెవిలెట్టి, పర్సనెంటుచేయక-యిక్రిమెంట్లు, ప్రావిడెంటు ఫండు యివ్వక కౌన్సిలగానే యుంచినందున వారి పర్యవ రెక్కనురాదు. ఒక చేతితో యిచ్చిన రెండు యిక్రిమెంట్లు వైకము ఇంకొకచేతితో వాచను తీసికొనుట 'మూలైదు నక్కవైతాటిపొ'దన్నట్లున్నది. సుమారు 11 ఏండ్ల నుండి ఈ చిత్తూరు డిస్ట్రిక్టులోర్దును నమ్మి జీవిత మంతయు అర్పించి సేవజేయుచున్న పండితుల కిదే నా ప్రతిఫలము!

మదనపల్లి యం. వి. పాపన్నగుప్త

వేరుశనగ కాయలు

'తెలుగు వ్యవశ్ర' 25-1-49 సంచికలో వేరుశనగ కాయలకు 'గాంధీఫలము' అని బాపూజీ స్మారకచిహ్నంగా వాడుకలో పెట్టమని, కొందరు సంస్కర్తలు విజ్ఞప్తి చేశారు. ఫలములని పిలుచుటకు, అవి కాయలుగాని, పండ్లుకావు. బాపూజీ వాటిని పుష్పినిచ్చు ఆహారమని సేవించారు కాని వై వారు పేర్కొన్న కారణము మాత్రముకాదు. దీనినిబట్టి మేకపాలు, అంగవస్త్రం (వారి అభిప్రాయానికి సరిపోతుంది) పేర్లకు కూడా గాంధీ పాలు, గాంధీవస్త్రములని కొందరు పిలువమని విజ్ఞప్తి చేస్తారు రానురాను, గాంధీశబ్దానికి, పుష్ప

శబ్దాలు, నావాగ్ధాలు, అపాగ్ధాలు ఎక్కువై, హేళనగా, అసభ్యంగా ఉపయోగించడం జరుగుతుంది. ఆయన స్మారకచిహ్నాలు ఎన్ని లేవు? ఇది ఒక్కటి లోటా?

విజ్ఞాపములు విమర్శచేసికొనక ఇచ్చిన విజ్ఞప్తిని ఆంధ్రులు పాటిస్తే, ప్రపంచంలో వైవిధ్యముగ తయారై, ఆయన పేరును ఆవమానపరచినవారవుతారు. ఆ విజ్ఞప్తిని పాటించవలదని ఆంధ్రులకు ప్రాధిమ్య, విజ్ఞాపములను ఉపసంహరించునవలసినదని కోరుచున్నాను.

విజయవాడ లంతంశెట్టి తాతయ్య

రాజమండ్రి ఎలక్ట్రిక్ సప్లయ

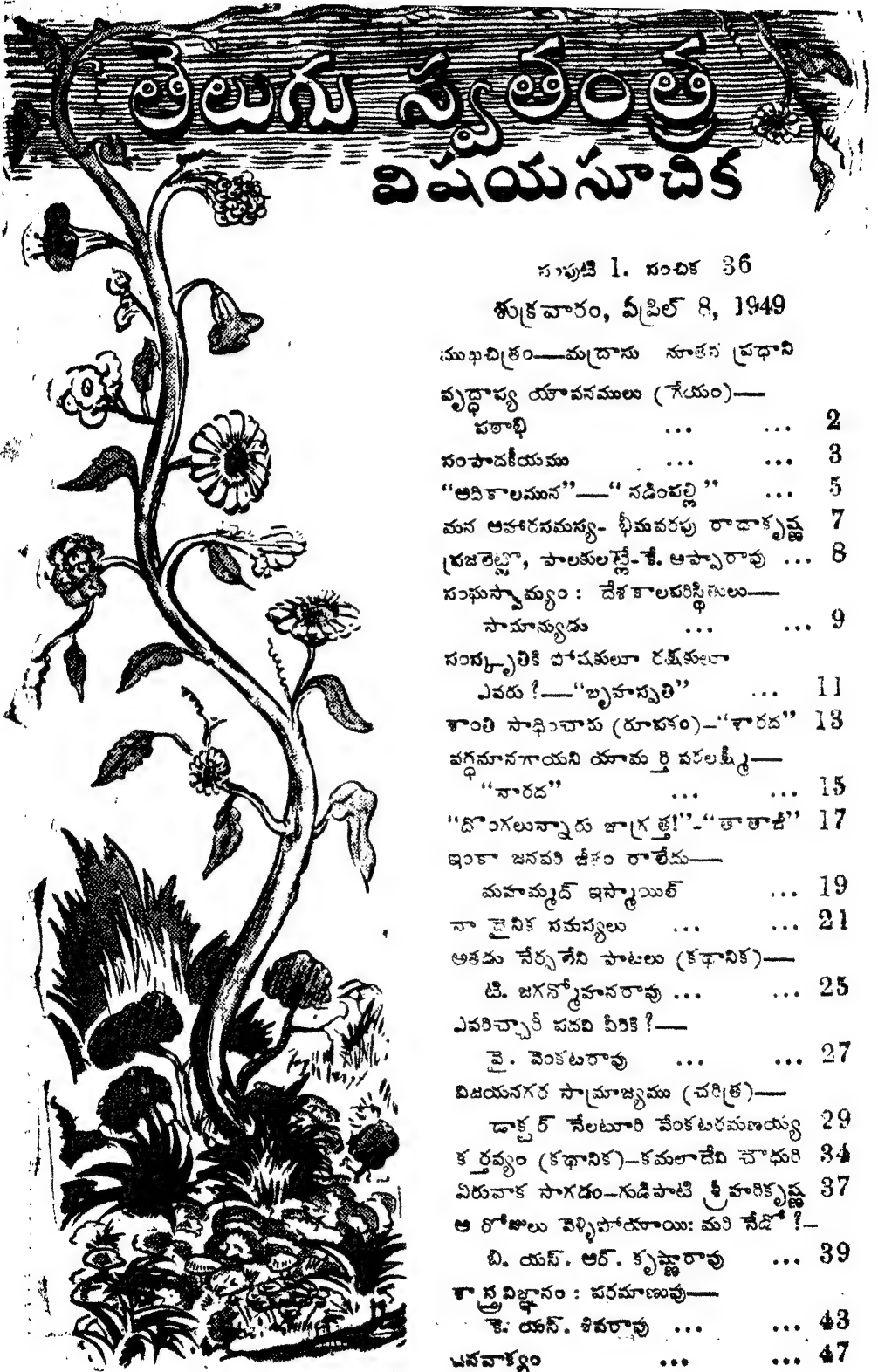
3-1-48 తేదీని కార్యశేషము యిజన్స్ ప్రధానమైనది విరివిలోవుంటున్న ఆ రోజు లగాయితే వీధి లెట్లకుగాని, ఇండ్ల లెట్లకుగాని కరెంటు సరిగా సరఫరా అగుటలేదు. నీటి కాళాయిలకు కూడ కరెంటు పూర్తి సరఫరా లేక పోవుటవల్ల నీటి సప్లయకూడ రగ్గిపోయినది. వేసవి ప్రవేశించినది. ఇంతవరకు కరెంటుకొరతను ప్రజలు విరోధిధముగా అప్రకృష్టాలు పడి పిచ్చి. కాని నీటి కొరతను భరించుట కష్టము. అంతేకాక కరెంటులో పనిచేసే సుమారు 40 చిన్న పరిశ్రమలు, సిండిమరలు వగైరాలు మూడు మాసములనుంచి మూల పడివున్నది. నీటివల్ల జీవించే అనేకమంది నిరాధారులైనారు.

ఇట్టి స్థితిలో కార్యశేషము చైర్మను శ్రీ ఆల పాటి భాస్కర రామయ్యగారి తాలూకు '90 కార్యపవర్' మోటారులో నడుచుచే 'హంసా విల్పు' ఆనే రంపకారి మిల్లుకు వివిధమైన కొరత లేకుండా కరెంటు సరఫరా చేయబడుతూ ఉన్నది. కరెంటులేక మూడు మాసములనుండి బాధపడుతూవున్న చిన్న పరిశ్రమల యజమాన్లు సరఫరా చేయించమని ఎన్నిదరఖాస్తలు పెట్టుకున్నప్పటికీ వాటికి సంజాయిషీ అయినా యివ్వకుండా వారి స్వంతమిల్లుకు కరెంటు సరఫరా చేయించుకొనుట ఆస్థాయం.

ఇట్టి పరిస్థితులలో ప్రభుత్వంవారు కూడ ప్రజల మొరయెడ ఉదాసీనభావంవహించుట శోచనీయం.

రాజమండ్రి లంక రాములు

వ. యు. కాం. ఆధ్యక్షుడు

తెలుగు స్వతంత్ర విషయసూచిక

సంపుటి 1. సంచిక 36

శుక్రవారం, ఏప్రిల్ 8, 1949

ముఖచిత్రం—మద్రాసు నూతన ప్రధాని

వృద్ధాప్య యావనములు (కేయం)—

పతాభి	2
సంపాదకీయము	3
“అదికాలమున” — “నడింపల్లి”	5
మన ఆహారసమస్య- భీమవరపు రాధాకృష్ణ	7
ప్రజలెట్లా, పాలకులెట్లే-కే. ఆస్పారావు	8
సంఘస్వామ్యం: దేశకాలపరిస్థితులు—	9
సామాన్యము	9
సంస్కృతికి పోషకులూ రక్షకులూ	11
ఎవరు? — “బృహస్పతి”	11
కాంతి సాధించాడు (రూపకం) — “కారద”	13
వగ్ధమానగాయని యామర్తి వరలక్ష్మి—	15
“నారద”	15
“దొంగలున్నారు జాగ్రత్త!” — “తాతాజీ”	17
ఇంకా జనవరి జీశం రాలేదు—	19
మహమ్మద్ ఇస్మాయిల్	19
నా జైనిక సమస్యలు	21
అశదు నేర్పలేని పాటలు (కథానిక) —	25
టి. జగన్మోహనరావు	25
ఎవరిచ్చాచీ పదవి వీరికి? —	27
వై. వెంకటరావు	27
విజయనగర సామ్రాజ్యము (చరిత్ర) —	29
డాక్టర్ నేలటూరి వేంకటరమణయ్య	29
కర్తవ్యం (కథానిక) — కమలాదేవి చౌధురి	34
విరువాక సాగడం — గుడిపాటి శ్రీహరికృష్ణ	37
ఆ రోజులు వెళ్ళిపోయాయి: మరి నేడో? —	39
బి. యస్. ఆర్. కృష్ణారావు	39
శాస్త్రవిజ్ఞానం: పరమాణువు —	43
కె. యస్. శివరావు	43
ఎనవాక్యం	47

వృద్ధి ప్య యౌవనములు

ప తా భి

రసమయమగు కాలమ్మది
యౌవన ప్రాయంబు మిగుల,
అసహ్యమగు ముసలితనము
కలిగించును కడు విసుగుల;
పరమహంభితమ్ము ప్రపం
చమున యౌవన ప్రాయము,
మధుమాస నిశాంతమట్లు
ఆనంద సుఖమేయము.
జగమునంత చంపు సుఖము
వృద్ధాప్యము తనచేతను
చలికాలపు దివసమటుల
పుట్టించును కడురోతను
జవ్వనంబు ఛంగుఛంగు
ఉడుకుచున్న ఉడుకుదుడుకు
ముసలితనము మూలుచున్న
నశవజాలనట్టి నడకు
యౌవనమ్ము భయవిహీన
నిరుపమాన సాహసమ్ము.
వృద్ధాప్యము వెరపుగొల్పు
భయంకరపు నీరసమ్ము.
ముదుసలితనమున్ మిక్కిలి
నేనున్ సహింపజాల

కాని జవ్వనము మట్టుకు
ప్రేమింతును నేను చాల

గ్రుచ్చిదిద్దెలయు
గ్రుచ్చిదిద్దెలయు

(వేస్మియనుండి)

స్వతంత్ర

శుక్రవారము-1
నందిక-36

ఏప్రిల్ 8, 1949

ప్రచురణ:
ప్రతి శుక్రవారము

మద్రాసు మంత్రాంగం

పంశానుగతంగా వచ్చినవారి చేతుల్లో కాకుండా, ప్రజాసేవకు వాంఛించిన వారి చేతుల్లో రాజ్యాధికారం ఉండడం ప్రజాస్వామికం: తత్ఫలితంగా, ప్రజాస్వామికానికి ప్రాథమికనూత్రం సరియైన నాయకులను యెన్నుకోవడం. నాయక పీఠం మీద ఎవరిని ఆసీనుల్ని చెయ్యాలి? పాలనాధికారం ఎవరి హస్తగతం చేస్తే మంచిది? అనేది ప్రజాస్వామికంకింద నివసించదల్చుకొన్న వారందరూ తెలిసికోవలసిన అవసరం యెంతైనా ఉంది. చేతిలోని రాజ్యాధికారం దుర్వినియోగంచేసే నాయకులను అనుసరించిననాడు దుష్ఫలితాలు సంప్రాప్తం అవుతాయి.

అటువంటివారిని సరియైన నాయకులుగా పరిగణించవచ్చు? ఆ ప్రశ్నకు సమాధానం వారిని ఎందు నిమిత్తం యెన్నుకున్నామో దానిపై ఆధారపడి ఉంది. ధన్యంతరివంటి వైద్యుడైనా, ఇంజనీరింగులో ఎందుకూ కొరగానివాడు కావచ్చు. కర్తవ్య నిర్వహణకీ కావలసిన శక్తి సామర్థ్యాలు ఉన్నవాడే నాయకత్వపు విలువ. వర్గవిచక్షణలు లేకుండా, నిష్పక్షపాతమైన దృష్టితో, సమాజంలోని అందరి ఊహాన్ని ఇతోధికం చెయ్యడమే సంకల్పంగా పెట్టుకుని, ధార్మికమైన మానవ సౌభ్రాతృత్వం

దృక్పథంగా అలవరచుకొని, సంఘంలోని ప్రజాధురీణుల శక్తి సామర్థ్యాలు సమష్టి ప్రయోజనకోసం వినియోగమయ్యే మాగ్నాలవలంబిస్తూ ముందుకు సాగే నాయకత్వమే ప్రజాస్వామికంలో అన్నివిధాలా అభిలషణీయం.

జాతీయ కాంగ్రెసు యావద్భారతదేశ సౌభాగ్యమే లక్ష్యంగా కలిగిన సంస్థ. అందువల్లనే, వ్యక్తిస్వతంత్రమైన హక్కుల విషయంలో పాక్షికమైన వర్గభేదాలకు లండరాదనీ, సమానధర్మ సమానన్యాయాలకు అందరూ వారసులేననీ నిర్ణయించింది. భారతదేశ విభజన జరిగిన తర్వాత చెలరేగిన హిందూ మహమ్మదీయ సంఘర్షణల ఫలితంగా అశాంతి, అంధకారం దేశాన్ని క్రమ్ముకున్న వేళల, మహాత్మా గాంధీ, జవహర్ లాల్ నెహ్రూలవంటి జాతీయనాయకులు ప్రాణాలకు నైతం తెగించి మత దురహంకార భూతాన్ని ప్రతిఘటించారు. ప్రజాస్వామికమైన లౌకిక రాజ్యస్థాపనమే తమ లక్ష్యమని ఎలుగెత్తించారు.

అటువంటి జాతీయాదర్శమైన లౌకిక ప్రజాస్వామిక రాజ్యాంగం అప్రమత్తతతో కాపాడుకోవలసిన నాడు, దేశ పాలనశాఖల్లో కులతత్వవాదులకిచోటులేదు. ఏది భారతదేశపు జాతీయాదర్శ

మొక్క గుచ్చుకుంటుంటే బాగుచెయ్యటానికి వద్రాగని పిలిచేవాడుగూడ ఇం జ నీ రింగు కాలేజిమీదే ధ్యాన పెట్టుకుంటాడు, ఇంజనీరింగంటే మహా పడి చచ్చిపోయ్యేవాడిలాగ. నిజంగా, డబ్బు సుపాదిద్దామని గాకపోతే ఇత మందికి (చదివే వాళ్ళిం) ఇంజనీరింగు కాలేజి మీద వ్యామోహమే ఉండదు. వృత్తివిద్యలు చదువుకునే వాళ్ళిం చాలమందిని, ఆవృత్తిం కంటే డబ్బుమీద ఉన్న ఆభిమానమే ఆదరువు చదివేట్టు చేస్తుంది. ఉద్యోగం దొరికి తర్వాత, దేశసౌభాగ్యంకంటే, అంతకుముందు చదువుకోసం పెట్టిన డబ్బు గుర్తుకొచ్చి, ఇక ఏం చెయ్యాలోగా అదే పేస్తుంటాడు, ప్రతివాడూను. అందువల్ల చదువుకోవటంగూడ వ్యాపారానికి పెట్టే పెట్టుబడిలాంటిదై పోతున్నది. ఇక చిక్కు ఎక్కడ వచ్చిందంటే, అవసరమైతే ఎంతైనా పెట్టుబడి పెట్టటానికి సాహసించలేని బ్రాహ్మణి వ్యాపారమల్లేనే, కావలసినంత బుట్టిని వినియోగించడానికి చేతకాని వాళ్ళ విద్య(!) తయారైంది. ఇక మనకి తగిన ఇంజనీర్లు అమెరికానుంచి రాకపోతే ఎట్లా?

మొకటిరోజుల్లో బ్రాహ్మణులు తప్ప ఎవరూ విద్యావంతులు గారనుకోవటం చాల అపోహగా కనబడుతుంది. అయితే, ఆరోజుల్లో ఏవృత్తికి దగ్గ విద్య అకులస్థుడికి అమోఘంగా వచ్చి ఉండవలసిన అవసరం ఉండేది. పొలాల్లో పంటలు తగ్గుతుంటే, లేబరేటరీల్లో ఎక్స్ పేరిమెంట్లు చేసి రైతుకు సహాయం చెయ్యదగిన వికాల (!) వృద్ధులు లేని ఆరోజుల్లో గూడ, పంటలు ఇంత కంటే బాగానే పండేవి. ఎందువల్లనంటే, ఏం చేస్తే ఏపంట ఏకాలంగా ఎట్లా పోతుందో రైతుకు తెలిసిఉండేది. అట్లాగే కామర్సులో డిగ్రీలు లేనిరోజుల్లో భారతదేశంలో అమోఘమైన వ్యాపారకేంద్రాలుండేవి: మరి, 'మార్కెటింగ్' వాళ్ళ కెట్లా తెలిసేదో. ఈమధ్య ఒకాయన తన అనుభవమీద చెప్పాడు: 'పొలాలకు పండి పెంటవేస్తే నంజారోగం పుట్టింది; అమ్మనియా వేస్తే చలిజ్వరాలు వస్తాయి' అని. ఈమాటలు వింటే, ఇంగ్లీషులో చదువుకునే, పొలాలమొఖం చూడని ఆగ్రికల్చరిస్టులకు నవ్వురావచ్చు. కాని విపొలాల్లో యానిథంగా జరుగుతుందో విచారిం

చటానికి పూనుకునేవాళ్ళే! ఒకవేళ ఎవరైనా ఉన్నా, డబ్బో, రెండుడబ్బో ఉన్న కమిటీ లేకుండా పనిగడవదు. మరి చదువులేని రైతు ఎట్లా ఎక్కువపంట పండించేవాడో, వెనక! పూర్తిగా చెప్పాలంటే ఇట్లాంటిది చాలా ఉన్నై. కులాలపద్ధతిమీద సుఘానడిచేరోజుల్లో ఒక కులవిద్యకు షాకో కులంవాళ్లు అభ్యసించలేదనే చెప్పాలి. అయితే, యీ పద్ధతి మహా మృదీయులు రాకముందే; చాలవరకు కట్టు తప్పి పోయిందని తెలుస్తుంది, చరిత్రమాస్తే.

అసలు దేశం బాగుపడాలంటే, వెనకటి వర్ణాశ్రమధర్మాలిప్పుడు పనికిరావు: గాబట్టి, ప్రతివాడికీ పోటీచెయ్యటానికి వీలు కలుగచెయ్యవలసిన అవసరం ఉంది. అంతేగాని, లాటరీ వేసిం తర్వాత 'రాహుడనివాడికి మొదటి బహుమానం వచ్చింది గాబట్టి, ఇవ్వటం మానేస్తున్నాం' అనే తత్వం అయితే ఎట్లా?

ఆర్. యస్. యస్. వాళ్లా, ముస్లింలగు వాళ్లా- 'మేం హిందువులం', 'మేం ముస్లింలం' అంటూ ఒకళ్లపై ఒకళ్లు ఆధిక్యం సుపాదించుకోవటంకోసం చేసిన హంగామాలాగే ఉంది, యీ కమ్యూనల్ ఓ. ఓ. పోటీలేకుండా, ఏ వృత్తికి గావలసిన విద్యను, ఆవృత్తి అవలంబించ పోయేవాడికి చెప్పిస్తుందా, యీ ఓ. ఓ.? అంటే అనీలేదు. పోనీ, 'సర్వైవల్ ఆఫ్ ది ఫిటెస్టు' అనే తత్వమా నీనిది? అంటే, అది అసలుగాదు. ఇక దీనివల్ల కలుగుతున్న ప్రయోజనం ఏమిటంటే, కలెక్టరాఫీసులో గుమాస్తా పెద్ద జియాల బిస్టు అయిఉంటాడు; రేపనింగు ఇన్స్పెక్టర్ కాక పెద్ద కెమిస్ట్రు అయిఉంటాడు. గట్టిగా పదిమం నిలో మాట్లాడలేనివాడు, డైరెక్టర్ ఆఫ్ పబ్లిక్ ఇన్స్ట్రక్షన్ అయి కూర్చుంటాడు. మరి ఇటు వంటితంతు ఇంకా కొంతకాలం సాగుతునే ఉండాలంటే, మద్రాసు ప్రభుత్వాన్ని మాత్రా నా మిగతా రాష్ట్రాలవాళ్లు వాళ్ళ రాష్ట్రాల్లో కమ్యూనల్ ఓ. ఓ. లు జారీచేయించుకోటానికి, వీరైతే ఏకగ్రీవంగా యాభై చేయించుకోటానికి పెద్ద గందరగోళం చెయ్యటం అవసరంగా కనబడుతుంది! ఎంతకైనా, మద్రాసీలు తెలివిలేటలకి పేరుపడ్డవాడు.

మన ఆహార సమస్య

భీమవరపు రాధాకృష్ణ

ఆహారవిషయంలో భౌద్ధికకల్గిన ప్రభుత్వ వర్గాల్లో కూడా, ఒక తప్పు అభిప్రాయం ప్రబలి వున్నట్లు, ప్రభుత్వంతాలూకు కొందరి వ్యక్తుల ఉపన్యాసభోరణి చూస్తే వెల్లడవుతుంది. విపరీత తాత్కాలికపరిస్థితులవల్ల కల్గిన కాందిశికులు మొదలైన సమస్యలవలెనే ఆహారసమస్య కూడా, ఏర్పడిందని వారు నమ్మినట్లు లోస్తుంది. ప్రస్తుతం దిగుమతి చేసుకొనే కొరతమట్టుకు, నునం పండించగలిగే, ఆహారసమస్య సాధించినట్టే నని వారు అనుకోటం పొరబాటు.

ఆహార సమస్యను సరిగా అర్థంచేసుకోటానికి దేశంలో జనాభా, పెరుగుదలలెటు మండేపాట, పండించే అవకాశాలు- ఇవన్నీ మనం అలోచించాలి.

ప్రస్తుతం మన జనాభా 350 మిలియనులు. సాలీనా 42 మిలియను టన్నులదాకా దాన్యాదులు పండించే స్థితిలో మనం ఉన్నాము. అటు రమారమి నూటికి పదిపాళ్లు వుంటుంది. మన జనాభా, సాలీనా నూటికి ఒక్కటి చొప్పున పెరుగుతోంది. ఇప్పుడున్న యీ ఆహారకొరత అలావుండగా, ఈ జనాభాలో పెరుగుదల సాగితే, ప్రతిసంవత్సరం అరమిలియను చొప్పున మన అవసరాలు పెరుగుతాయి. ప్రతి సంవత్సరం జనాభాలో అభివృద్ధి మూడున్నర మిలియనులు ఉంటుంది. వీర్భుకు రోజుకు పాను చొప్పున పైచెప్పిన ఈ మిలియను టన్నులు అదనంగా కావలసివుంటుంది.

ఇక మన పంటభూమిల విషయం చూస్తే మన యూనియను, అవిభాజ్య శారతదేశం తాలూకు 780/0 జనాన్ని పోషించాలి. కాని మిగిలిన అవకాశాలు యూనిషియర్లలో లేవు. పరిభూములు 700/0 న్నా గోధుమభూములు 640/0 న్నా మాత్రమే మనకు లభించాయి. పోకిస్తాను విడిపోటం మూలంగా మనకు సంవత్సరానికి మిలియను టన్నుల గోధుమల సరఫరా తగ్గింది.

ఒక ప్రక్క జనసంఖ్య పెరుగుతోంటే పంట భూములు తగ్గాయి. ఇది శాశ్వతమైన పెద్ద సమస్య. పరిస్థితులు చల్లబడటంతోనే, సమసి పోయే సమస్యకాదు. ఎంతో శ్రమ, ప్రయత్నం వ్యయం- ప్రభుత్వం చేస్తేనేగాని, పరిస్థితి అదుపు లాకిరాదు.

ఈ సమస్యను ఎదుర్కోటానికి, దీర్ఘవర్ష ప్రణాళికలూ, సత్వరం ఫలించే ప్రణాళికలూ కూడా అవసరం. ఉన్న పంటభూముల వైశాల్యాన్ని పెంచటానికి, చిత్తడిభూముల్ని చిట్టడ వుల్ని బాగుచేయించి సాగులోకి తీవటం, నీటి పారుదల బాగా జరిగేనిమిత్రం, వర్షంమీద ఆధారపడకుండా, నదులకు కట్టడాలుకట్టి యిరిగేమను స్క్రీములు అమలుజరపటం- ఇవన్నీ దీర్ఘకాల ప్రణాళికలక్రింద వస్తాయి. ఈ ప్రణాళికలు సుటలుపండించే సహజావకాశాలను పెంపొందించేస్తాయి.

తర్వాత ప్రభుత్వ వ్యవసాయ పరిశోధనాల యాల్లా కనిపెట్టి మేలుకాని విత్తులను వ్యవసాయదారులకు సరఫరా చెయ్యటం, రెండో పంట అవకాశాలను అభివృద్ధిచెయ్యటం మంచి ఎరువులు ఇయ్యటా, గొట్టబావులు క్రొత్తవి తవ్వించి, ఉన్నవాటికి మరమ్మత్తు చేయించటం, ఇవన్నీ సత్వరం ఫలించే ప్రణాళికలు. ఈరెండో రకం కార్యక్రమానికి ప్రభుత్వానికి వ్యవసాయ దార్ల సహకారం ముఖ్యంగా కావలసివుంటుంది. ఇచ్చిన అవకాశాలను వారు సరిగా వుపయోగించుకొన్నదీ లేనిదీ ప్రభుత్వం చూడవలసి వుంటుంది.

ఇట్టి సమస్యను కేవలం తాత్కాలికమని తలచి, నోటిమాటలతో సాధించటం దుస్సాధ్యం. ఆహారము ప్రధానావసరము కనుక ప్రభుత్వమీ విషయమున చాల శ్రద్ధ వహించవలసివుంటుంది.

ప్రజలెట్లా, పాలకులట్లా— కే. వెం. స్వ. అప్పారావు

నిక్కం చాలమంది కాంగ్రెసు ప్రభుత్వాన్ని, కాంగ్రెసును నిందిస్తూ ఉంటే చాలా బాధ కలుగుతూంది. నిండు కారణం? కాంగ్రెసులోనే ఎక్కడచూచినా నీకటి బజారు, లంచగొండి తనం పదవులకోసం, ప్రాకులాట, విశ్వాస ద్రోహం, మూతా కలహాలు ఉండడం. 1940 కి పూర్వం ఉన్న కాంగ్రెసేనా ఇది? అనిపిస్తున్నది. నిజమే! కాని దీనికి కాంగ్రెసుగాని, నిజంగా కాంగ్రెసువారిని పిలవదగినవారుగాని కారణం గాదని నా నమ్మకం. కాంగ్రెసు లక్ష్యంగాని, కార్యక్రమంగాని వైవాటిని నిరసిస్తుండేగాని ప్రోత్సహించదు. ఇక కొద్దో గొప్పో దేశంకోసం త్యాగంచేసి కైల్లా దేవతావులను, అవసరమైతే లాటిదెబ్బలు లెన్న కాంగ్రెసువాదికూడా సాధారణంగా తనస్వార్థంకోసం దేశాన్ని అమ్మివెయ్యడానికి ఒప్పుకోదు. అమ్మివెయ్యడం అని ఎందు కంటున్నానంటే, నేడు తమ స్వార్థంకోసం మైని చెప్పిన పనులు చేసేవారంతా కమ్యూనిస్టులకు దోహదంచేస్తున్నారనే నమ్మకం.

ఇక దీనికి కారణం ఎవరు? ఒక విధంగా ఈ విమర్శించేవారే ఆనాటి. ఎందుకంటే, కాంగ్రెసు సంఘాలకు ఎన్నికలు వచ్చేటప్పటికి వీరు వోటు ఇవ్వడంకోసం ఆలోచించేది-ఇకదు నిజంగా కాంగ్రెసు సేవకుదేనా, కాదా? అని కాదు. ఇకదు మన జాలివాడు, కులవాడు. మూతావాడు అవునా, కాదా? ఇకనికి వోటు ఇస్తే రేపెప్పుడైనా మనకుపకారం ఉంటుందా? ఇకదు డబ్బు, దానినిబట్టి కలుకుబడి కలవాడు కదా! అని. దాని పరిణామం ఇట్లా ఉండడంలా అశ్చర్యమేముంది? వోటర్ల స్వభావమే ఎన్నుకోబడినవారిలాను ప్రతిఫలించింది. ధనపంతునకు మనము నిలువ యిచ్చాము; అతడింకాధనము పొగుచేసి ఆ నిలువ పెంచుకుంటున్నాడు. కుల తత్వానికి మనం దోహదం చేశాము; అతడు తన కులంవారికి కలుకుబడి కలిగించడానికి పాటు పడుతున్నాడు. దీని కి కాంగ్రెసు వినిచేస్తుంది? కాంగ్రెసు 'సర్వేజనా న్యుభిసోభకంతు' అనే చెప్పుతుంది. వోటు అనే

ఆయుధం మనచేతి కిచ్చింది. మన మెలాంటి వారిని ఎన్నుకొంటే మన కలాంటి ప్రభుత్వమే వస్తుంది. ఎన్నుకొనేటప్పుడు బంధుత్వాలు, కుల తత్వాలు కావాలి! పరిపాలనమాత్రం బాగుండాలి. కాకరకాయలు తెచ్చి పడేసి కూర చేదుగా ఉందని తల్లిపై ఎగిరితే పాప మనిదేయేం చేస్తుంది! ప్రకాశంగాని ప్రధానిత్వంగా అందరికీ లాభించే ఉత్పత్తి వినిమయ సంఘాలు పెడితే ఆయనను తీసేసిదాకా గోల పెట్టినాము. ఇప్పుడు మిల్లువాళ్లు కట్టుకట్టి ధాన్యం ఖస్తారు 3/- లకు కూడా కొనటంలేదని, బియ్యం బస్తా మాత్రం రు 30/- లకు అమ్ముతున్నారని మొత్తుకుంటే ఎవరి దా తప్ప?

ఇకనైనా మేల్కొని రేపు రాబోయే కాంగ్రెసు ఎన్నికలలో గ్రామం మొదలు అఖిల భారతందాకా సాధ్యమైనంతవరకు త్యాగంలేక పోయినా, అధమం స్వార్థమైనా లేని కాంగ్రెసు సేవకులకు సంఘాలలోనికి ఎన్నుకొంటే ఆమైన వచ్చే ప్రభుత్వాలకూడా దానికి అనుగుణంగానే ఉంటాయి. కాంగ్రెసులోకూడా పయోజనం లందరికీ వోటు ఉన్నది. దానిని సర్వీనియోగం చేసుకోవలసిన బాధ్యత ప్రజలమీదనే ఉన్నది. చేసుకోలేకపోతే కాంగ్రెసును అనవలసినవని లేదు. కాంగ్రెసు సేవకులను అనవలసినవని అంతకంటే లేదు. ఇప్పుడు కాంగ్రెసు సంఘాలలో లెక్క పేస్తే నగంమందికి పైగా సంగ్రామ కార్యక్రమంగా పాల్గొననివారే కనిపిస్తారు. వారందరూ చేసే పనులకూ, కొద్దో గొప్పో నిస్వార్థంగా సేవ చేసి ప్రస్తుత దుస్థితికి దుఃఖిస్తూఉన్న కాంగ్రెసు సేవకులనుగాని, మాత్రం సంస్థలయిన కాంగ్రెసును గాని నిందించడం అనుచితం.

కాంగ్రెసు ఓడ (లక్ష్యం) గట్టిది; దాని పరి కరములన్నీ (నిర్మాణకార్యక్రమాలు) ఉత్తమ మైనవి; దాని కర్తృదారులు (ప్రసాద్, నెహ్రూ, పటేలు) సమర్థులు. ఇక యిట్టి ఓడ మునిగి దంటే-ఆట్టి దన్నదూ జరుగుతుండగాక-అందులో ప్రయాణించేసే మనం క్రమశిక్షణ లేక కల పించుకొని కలగ ద్రొక్కుటచేతనే అవుతుందని గుర్తు పెట్టుకోవాలి.

సంఘస్వామ్యం : దేశ కాలపరిస్థితులు

ఒక కాలంలో ఒక దేశంలో ఉద్భవించిన మహాపురుషుడు, ఆ దేశ కాల పరిస్థితుల్ని అనుసరించి ఏర్పరచిన ప్రణాళిక లోని మూల సూత్రాలు యితర దేశాలకు యితర కాలాలకు స్థూలంగా సరిపోవచ్చునేమో గాని, యథా తథంగా సర్వవివరాలతో ఎప్పుడూ యితరులకు సరిపోవు. అనేక విషయాలను గురించి అనేక సమయాల్లో గాంధీజీ వెల్లడించిన ఆభిప్రాయాలు 'గాంధీజం' అనే పేరు దాల్చినవి. ఆ గాంధీజంలోని మూల సూత్రాలు యితర దేశాల వారికి కూడా అన్వయించినా, ఆ తత్వ ప్రస్తుత కాలంలో భారతదేశాన్ని, భారతదానిని మన స్వంత వుంచుకుని మహాత్ముడు తయారు చేసింది. ఏ ఆమెరికాలోనో, ఆస్ట్రేలియాలోనో గాంధీజమును ప్రచారంచేదామని ఎవరయినా పూనుకుంటే, అందులో మూల సూత్రాలను ఆ దేశ పరిస్థితుల కనుగుణంగా వ్యాప్తి చేసుకోగలరే గాని, అన్ని వివరాలతో ఆ తత్వాన్ని ఆ దేశం మీద రుద్దలేదు. వర్ణ వ్యవస్థం హతమైన రష్యాలో ఆయన మారిజనోద్ధరణగాని; మానవాళికి తప్ప వేరే ఆశయం లేనిచోట ఆయన అహింసా సిద్ధాంతంగాని; దేశ విస్తీర్ణత హెచ్చు, జనసంఖ్య తక్కు అయిన దేశాలలో ఆయన బ్రహ్మచర్య సిద్ధాంతంగాని, ఎవరూ ప్రచారం చేయడానికి వీలులేదు. చేసినా నలుగురూ అపహసించడం తప్ప వేరే ఫలితం వుండదు.

ఇతర దేశాల విషయంలో గాంధీజమునకు అన్వయించే యీ ధర్మమే, మన దేశంలో అనుసరించవలసినప్పుడు యితర "యజ్ఞము" లకు అన్వయిస్తుంది.

గాంధీజం, గాంధీజీ తన జీవిత కాలంలో తన దేశాన్ని, సంఘాన్ని, ప్రపంచాన్ని పరిశీలించి అలోచించగా తయారయిన తత్వం. ఒక శతాబ్దానికి ముందుగాని, కొన్ని శతాబ్దాల తరువాత గాని, ఉండే సంఘానికి అది అన్వయించదు. అయినా ఆయన సత్యం, అహింస, సర్వజన

సమత్వం—యిటువంటి మూల సూత్రాలు సర్వ కాలాల్లో సర్వ దేశాల్లో మానవజాతి గౌరవానికి పాత్రముతాతూనే వుంటవి.

అలాగే తాను నివసించిన బ్రిటను దేశ పరిస్థితుల్ని, ఐరోపా దేశాల పరిస్థితుల్ని తన కాలంలో పరిశీలించి అనేక సందర్భాల్లో కార్య మార్పు, అనేక ఆభిప్రాయాలు వెల్లడించాడు. అలోచించి, అలోచించి కొన్ని సిద్ధాంతాలు లేవదీశాడు. ఆ సిద్ధాంతాల ప్రకారం సమకాలిక పరిస్థితుల్ని వివరించాడు. గతానికి అర్థం చేపె్డు. సంఘం భవిష్యత్తును సూచించాడు. ఆ దేశాల చరిత్రను పరిశీలించి, ఆయన నిర్ణయించిన సిద్ధాంతం, ఆ దేశాల వారికి చక్కగా యిమిడింది. దాంతో ఆయన రాజకీయంగా త్రికాల వేది అయ్యాడు. సంఘంలో వున్న అసౌకర్యాల నివారణకు ఆయన కొన్ని సూచనలు చేశాడు. వాటిలో ప్రధానమైంది—మానవ జీవితావసర మలను ఉత్పత్తి చేసే కేంద్రములు, సాధనములు వ్యక్తుల స్వాధీనమంచి, వర్గముల స్వాధీనమంచి తోలక - సంఘం అంతటికీ సామూహికంగా స్వాధీనం కావాలనేది చాలా ముఖ్యమయింది. అవిధంగా "సంఘస్వామ్య" సిద్ధాంతాన్ని పునరుద్ధరించిన వారిలో కార్య మార్పు ఆగ్ర గణ్యము. ఆశాపూర్వకం ఊహించినవా రిలా కాకుండా, "సంఘస్వామ్యం" ఒక స్వచ్ఛం కాక, వాస్తవిక ప్రపంచంలో ఆచరణ సిద్ధమయిన ఒక జీవితవిధానమని సకారణంగా నిరూపించాడు. ఈ నిర్ణయం వెన్నెముకగా, ఆయన అనేక యితర సిద్ధాంతాల్ని కూడా లేవదీశాడు. అవన్నీ కలిసి "మార్క్సిజము" అనే పేరుతో వ్యవహరింపబడుతున్నవి.

ఆయన వాదంలో సంఘస్వామ్య సూత్రం—వ్యక్తిస్వామ్యంలో అపభ్రాంతిమయిన జీవితాలు గడిపే అన్ని జాతులవారికీ, అన్ని దేశాల వారికీ, అన్ని మతాల వారికీ—అన్వయించడానికి వీలయింది. ఆ నిర్ణయానికి ఆయన రావడానికి ప్రాతిపదికగా వివరించిన

సిద్ధాంతాలు, చేసినవ్యాఖ్యానాలు కేవలం గడచిన కొన్నికాలాల్లో పాశ్చాత్య దేశాలకు సంబంధించినవి. భారతదేశానికి, భారతదేశ పరిస్థితులకు వాటిని యథాతథంగా అన్వయించడానికి పిలువేడు. సంఘస్వామ్య సిద్ధాంతానికి ఆధారంగా ఆయన చేసిన చారిత్రికమీమాంస, వ్యాఖ్యానం పెక్కుమంది ఆనేక విధాలుగా ఆర్థంచేసుకొని-ఆనేక రాజకీయతత్వాలకు దారి తీసినవి. ఆతత్వాలమధ్య వైషమ్యం వైరుధ్యం ఆధునిక ద్రవంచలలో ఆనేక ఆనర్థకాలకు దారి తీసినవి.

ఇంతనూ చెప్పవచ్చుచేమిటంటే-మార్క్సిజం మూలసూత్రమయిన సంఘస్వామ్యంకప్ప, చక్కని సిద్ధాంతాలు భారతదేశ చరిత్రకు, భారతజాతికి అన్వయించేవికావు. మన దేశచరిత్రను సంఘటనలూ, మన సంఘంలో లావాలూ ఆయన సిద్ధాంతం ప్రకారం వివరించడానికిపిలువేడు. మన హిందూ మహమ్మదీయ సమన్యగాని, మన కుల వైషమ్యాలగాని, మనహరిజనసమన్యగాని ఆయన సిద్ధాంతాలప్రకారం విశదీకరింపబడవు. ఆయన దేశాలనూ, మనదేశానికి చాలా వ్యత్యాసం వుంది. ఆయనకాలానికి, మనకాలానికి చాలా భేదం వుంది. ఆయన సంఘానికి, మనసంఘానికి చాలా లెదావుంది. సంఘస్వామ్యాన్ని గురించి మోచించిన ఓపెన్, ప్లేటో, పూరియో మొదలయిన యితర పాశ్చాత్య ధీమంతుల వాదాలను గురించి చూచాలేసిన అగత్యమూ. వాటిని ఆర్థం చేసుకోవలసిన అవసరం మనకెంతైనా వుంది. ఎందుకంటే, మనదేశంలో సంఘస్వామ్యమును స్థాపించడానికి ప్రయత్నించే సోషలిస్టు పక్షమూ, కమ్యూనిస్టు పక్షమూ యీ రెండూ కూడా మార్క్సిజం మూలసూత్రమయిన సంఘస్వా

మ్యాన్ని కాక, యథాతథంగా మార్క్సిజాన్ని, తమకు తోచినట్లుగా ఆర్థంచేసుకుని, తమ ప్రణాళికలు ఏర్పరచుకున్నవి.

దేశసంపదను అల్పసంఖ్యాకుల స్వాధీనంలో నూచి తప్పించి- దరిద్రంలో, నిరుద్యోగంలో మాడిపోతూ అందరికీ జీవనోపాధి కల్పించదలచుకున్న యీ పక్షాలయాలూ, వెయ్యికి 999 మంది దరిద్రులుగా వున్న మన సంఘంలో, పేసవిలో గడ్డివామికి నిప్పు అంటుకున్నట్లుగా అంటుకోవలసిందిపోయి, వ్యక్తి స్వామ్యాన్ని పునరుద్ధరించబూనుకున్న కాంగ్రెస్ పక్షాన్ని ప్రజాబాహుళ్యం అనంతంగా, నిస్సంకోచంగా బలపరచడం, యీ పక్షాలను విశ్వసించి అనుసరించలేకపోవడం ఎందువల్ల? ఆందుకు కారణం- యీ పక్షాలకైకవమా? మన మతవిశ్వాసమా? 'అభివృద్ధి నిరోధకశక్తి'లా? 'రాజకీయ శీపితం' లేకనా? ఎన్నికల్లో కాంగ్రెస్ అభ్యర్థికి విపరీత విజయమూ. సోషలిస్టు అభ్యర్థికి అపజయమూ- ఎందుకువస్తున్నవి? ఈ ప్రశ్నలు విబుధిమంతులైనా కలవరపెట్టక మానవు.

ఇందుకు కారణం - యీ పక్షాల వారు, మార్క్సి మూలసూత్రమైన సంఘస్వామ్యాన్ని కాక. ఆయన యితరసిద్ధాంతాలను, యితర అభిప్రాయాలను భారతీయులైన రుద్దడానికి ప్రయత్నించడమని నా ఉద్దేశ్యం. ఈ వాదాన్ని సమర్థించాలంటే-మార్క్సిజం అంటే ఏమిటో; ఆయన వాదాని ప్రధానాంశాలేమిటో; ఆ నిర్ణయాలకు ఆయన ఎందుకు వచ్చాడో; అందుకు కారణములయిన పరిస్థితులకు, మన సమన్యలకు కారణములయిన పరిస్థితులకు ఉన్న భేదమేమిటో సమగ్రంగా చర్చించాలి.

ప్రశాంతమైన మానసులు, ఎన్నడూ భయపడవు, విభ్రాంతి చెందవు; సుఖమునందూ దుఃఖమునందూ ఒకేరీతిగా, బయట పెనుతుపాను వీచినా లోపల నిశ్చలంగా తిరిగే గడియారం వలె ఉంటాయి—(స్టీవెన్సన్).

సంస్కృతికి పోషకులూ, రక్షకులూ ఎవరు?

‘మీరాకాలియొక్క విశిష్టత ఏమిటని ఎవరన్నా అడిగితే మనం ఏమని చెప్పకుంటాం? ‘మాటా ఇటువంటి సాహితీపరులూ, చిత్రకారులూ, గాయకులూ, సంస్కర్తలూ ఉన్నారని చెప్పకుంటాం. నిజమైన సంస్కృతి ఏదో ప్రతివాడి హృదయానికి తెలుసు. మనం చాటుగా ఆసభ్యసాహిత్యం చదివి అనందించవచ్చు. ఉత్తమ తరగతి నటులను చూడటానికి, సంగీతం వినటానికి కానీ ఖర్చు చేయకపోవచ్చు. కానీ దేన్ని గురించి గొప్పగా చెప్పుకోవాలో మనకు తెలుసు.

అయితే మన కళాసంస్కృతులకు ఈవ్యాపార యుగంలో రానురాను స్థానంలేకుండా పోతున్న సంగతి మనం సరిగా గ్రహించటంలేదు; గ్రహించి నప్పుడుకూడా ఉదాసీనభావంతో ఉంటున్నాం. మన ఉదాసీనతవల్ల మన కళాకారులు మొదలైనవారు ఎటువంటి మార్పులకు గురి అవుతున్నారో మనం గుర్తించటం లేదు.

ఇటీవల ద్వారం నాయుడుగారికి

పెద్దలు సన్మానంచేసి 35 వేల రూపాయలు బహూకరించారు. ఇది 1949. నాయుడుగారు ఫిడేలు చాలా బాగా వాయిస్తారని నాకు 28 ఏళ్ళకితం తెలుసును. 1927 కల్లా ఆయనకెంత కీర్తి వచ్చిందంటే, నేనూ మరో స్నేహితుడూ కలిసి ఆయన కచేరీ వినటానికి ఆరుమైళ్ళు నడిచి వదిపేను మైళ్ళ బస్సులో ప్రయాణం చేశాం. ఆయనకు ఆంధ్రులు పెద్దెత్తుగా సన్మానం జరపడానికి నిశ్చయించటానికి రెండు పుష్కరాలు చట్టింది. ఈ నాయుడుగారే మరో దేశంలో పుట్టివాని మహారాజా పోషణకిందనైవా ఉన్నా 35 వేలు గాదు- మూడున్నర లక్షలు చేసుకొని ఉండును, ఆగ్రహారాలు ‘సంపాదించి ఉండును. మనం జమీందారీ యుగాన్ని దాటి చాలా ముందుకు వచ్చామని గర్విస్తున్నాం!

ఇంకా నాయుడుగారు అదృష్టవంతులు. తెలుగువాళ్ళ బాధికాలూ ఆతిథ్యంకరమైన విష

యాలున్నాయి. ఒక ప్రసిద్ధ అధునిక తెలుగుకవి ఉదరపోషణార్థం కూలీలపై మేస్త్రీగా పనిచేశాడు. ఒక ప్రసిద్ధనటుడు వంటలుచేసి కాలం వెళ్ళబుచ్చాడు. మరొక ప్రసిద్ధ నటుడు వెచ్చాల అంగడి పెట్టుకున్నాడు. అనేకమంది ప్రసిద్ధ కళాకారులూ, కవులూ ఇదివరలో దిక్కులేని చావు చచ్చారు; ఇప్పుడు అజ్ఞాతంగా ఏమూలూ కాలం వెళ్ళబుచ్చుకుంటున్నారు. ఇతరులు గుమాస్తాలుగానో, గౌరవనీయమైన భిక్షాటనతోనో కాలం గడుపుతున్నారు.

ఈ సమస్య ఇక్కడ అగోచరంలేదు. కొందరు కళాకారులు తమ కళాశక్తిని వ్యాపారుల వద్ద వ్యభిచారం చేయించి నాలుగురాళ్ళు తెచ్చుకుంటున్నారు. నాలుగు కళాయంతమైన భావ యంతమైన బొమ్మలు వేసుకొని కానీ సంపాదించలేని చిత్రకారుడు, నిర్జీవమైన, తుచ్ఛమైన బొమ్మలు గీసుకుంటే బతకగలుగుతున్నాడు. ఉదాత్తమైన సంగీతం పాడితే పొట్టనిందనివాడు

సినిమాలలో ప్లేబాక్ పాటలు పాడుకుంటే బాగుపడుతున్నాడు. పాటకచ్చేరీలలో జంత్ర వాద్యాలు వాయించే వారికంటే సినిమా ఆర్కెస్ట్రాలవారు అధికంగా గడిస్తున్నారు.

ప్రతిఒక్క కళాలోనూ సజీవమైన శక్తులకు పరపతి తగ్గి, నిర్జీవ శక్తులకు హెచ్చుతున్నది సజీవంగా పాత్రపోషణ చేయగల రంగస్థల నటులు సినిమాకు అవసరంలేదు. సినిమాలో నటన యావత్తూ డైరెక్టరు, కామెరామాన్ కలిసి కామెరాచేత చేయిస్తారు. సినిమాపాటలలో ఆకర్షణ శక్తులన్నీ ఆర్కెస్ట్రాలలోకి వెళ్ళి పోయాయి. సాహిత్యంలో భావాలకుంటే బలుకు బడి భాషకీ సంక్రమిస్తోంది. మీ సాహిత్యం ఎవడికి కావాలి? ఇప్పుడు కావలసింది ఏ చొప్పు దంటు భావాన్నయినా చక్కగా ప్రదర్శించగల జర్నలిస్టులు.

ఈ విషయంలో రేడియో మిగిలినవాటికి తీసి పోవటంలేదు. రేడియోవ్యాపారసంస్థ కాదు

కాకపోలేనో! అది ఉత్తమతరగతి సంగీతం కన్న, 'మీరు కోరిన రికార్డులు' కాస్తాగా ప్రసారం చేస్తుంది. సంవత్సరానికి ఒకటిరెండు సార్లను మించి నిజమైన పండితులూ, సాహితీపరులూ, కవులూ రేడియోమైక్ ముందుకు రారు. రేడియోలో ప్రసారితమయే మామూలు ప్రసంగాలను రేడియో సాహిత్యం అని కూడా పిలవదు; అది రేడియో జర్నలిజం.

'ఇది ప్రజాయుగం, ప్రజలే కళలని పోషించాలి', అని చెప్పవచ్చు. ఇది స్థూలంగా నిజమే గాని, ఆచరణలో దీనికి చాలా అవాంతరాలున్నాయి. రాజకీయాధికారాలన్నీ ప్రజలవేనని ప్రభుత్వం మానటంలేదు. ప్రజలు ఎన్నుకోనేవారికి పట్టంగట్టి వారికి అంతులేని హక్కులిస్తున్నాం. ప్రజలకు ఉత్తమకళలపట్ల ఆదరం ఉండదనుకోవటం పొరపాటు. ఒకవేళ కళలు కూటికి నూరుపాట్లా ప్రజలకు సన్నిహితంగా లేని పక్షంలో ప్రజల సంపర్కం పెంచునక్కర్తీ వాటిలో అవసర పరిణామం కలగకపోదు. కాని ముందుసమస్య ఏమిటంటే మన కళాకారులకు ప్రచారం ఎక్కడకుంది? ఈకళాకారులను గురించీ వాళ్ళ గొప్పతనాన్ని గురించీ ప్రజలకు తెలియబరచి వారి ఆసక్తిని రెచ్చగొట్టే నాణ్యతెవరు? కొద్దిమంది వ్యాపారస్తుల పోషణకింద ఉండే కళాకారులకు వారి అవసరాలకు లెక్క ప్రచారం జరుగుతూనేఉంది. ఫీల్డులో ఉన్న వారిలో గొప్పగా ప్లేబాక్ పాటలు పాడగలవారెవరో ప్రతిచిత్రనిర్మాతకీ తెలుసును. తెలియకపోతే రృలా భాషేక్షలో తెలుసుకుంటాడు. ప్రజల ఆదరణ ఈ విధంగా లభించదే!

మన పత్రికలు తిప్పించాడండి. ఎంతమంది కళాకారులకు పత్రికలు ప్రచారం ఇస్తున్నాయో తెలుస్తుంది. ఒక నెలరోజులు రేడియో శ్రద్ధగా వినండి. మన రేడియో శ్రేణులు కాస్తాగా వినే తుక్కురికార్డులేవో బోధపడుతుంది.

లాభాలకొరకు, వ్యాపారదృష్టితో నడచుటలే పత్రికలను మనం కానించలేం. రేడియోయట్టూ అట్లుకునిఉన్న ఎర్రబేపు మనం విప్పలేం. కాని సంస్కారులమని చెప్పుకునే మేధావులమాటేమిటి? దేశంలో ఉండే ఉత్తమ కళలెవరో, నటులెవరో, చిత్రకారులెవరో, గాయకులెవరో, కవులెవరో తెలియకపోవటం చిత్రనిర్మాతలకి గొప్ప క్వాలిఫికేషన్. ఈనాటి పత్రికాసంపాదకులు కూడా అదే శ్రేణిలోకి వస్తున్నారు. కాని ఈ మేధావులల్లాకాదే! వారు కళలను గురించి గంటలకు గంటలు మాట్లాడుతారు. కళలపట్ల తమ విచక్షణాశక్తి ప్రకటించటానికి అవకాశం దొరికితే వీరు పోగొట్టుకొంటారు. తమకు ఘనత చేకూరుతుందన్నప్పుడు వీరు సన్మానాలు చేయించడానికీ, చందాలు వసూలు చేయించడానికీ ముందుకు వస్తారు. వీరికి పత్రికలలో పలుకుబడివుంటుంది. ప్రభుత్వంలో పలుకుబడి ఉంటుంది. ఇటువంటివారుచేరి జాలియొక్క సంస్కృతిని కట్టించడానికీ, పెంపొందించడానికీ సమాజాలెందుకు స్థాపించరాదు? ఏ ప్రఖ్యాత నటుడైనా పంటచదువని బతుకుతున్నాడన్నా, ఏ మహాకవి అయినా తిండికిమాడి చస్తున్నాడన్నా విట్ట అందోళనచేస్తే వెంటనే ఫలితం ఉంటుంది. కళాకారులకు అవసరమైన ప్రచారం ఇవ్వడానికికూడా వీరికి చక్షత ఉంటుంది. (ఆసమర్థులైనవారు అభిమానంతో నాలుగు ముక్కలు రాసి పత్రికలోవేస్తే అది విడుదలప్రచారంగా కూడా ఉంటుంది!) ఏడాదికి మూడు నాలుగు సార్లు వివిధకళాకారులకు సన్మానాలు ఏర్పాలుచేయడానికీ అవసరమైతే ఇందుకుగాను ప్రభుత్వసహకారం అర్థించడానికీ వీరికి తాహతువుంటుంది.

ఇటువంటి కార్యక్రమం అమలు జరగకపోతే మన కళలూ, సంస్కృతీ దక్కే అశలేదు.

దారిద్ర్యం, నిరంకుశపరిపాలన—యీ రెంటివల్లా వీడింపబడేవాళ్ళలో ఏమీ లేదా లేదు. నివారించడానికి మార్గాలు ఉన్నప్పటికీ దారిద్ర్యం వీడించే సమాజానికి స్వాతంత్ర్యం ఉండనడం అసత్యం. ఏ సమాజంలో అయితే అధికసంఖ్యాకులు సాంఘికంగా వీడింపబడుతుంటారో, ఆ సమాజంలో భావస్వాతంత్ర్యంగాని, జాతిసామరస్యంగాని లభించవు. అటువంటి చోట్ల వాటి మనుగడకి ఆస్కారం లేదు.—(జెన్నీ లీ)

శాంతి సాధించారు

“శారద”

[గొప్ప జనసమూహం ప్రవాహంవలె సాగిపోతుంటుంది. ఎడారులూ, కొండలూ, మైదానాలూ దాటిపోతుంది. ప్రవాహం మధ్యమధ్యన అరుపులూ, ఘోషలూ వినబడతాయి. అగిపోయిన వాళ్ళు శవాలల్లే వున్నారు. ప్రవాహం వాళ్ళని గమనించదు. ప్రవాహం వాళ్ళని ఆగనివ్వదు. గమనించనివ్వదు. పోతున్నారు, ఎక్కడా ఆగకుండా. వాళ్ళ వెనుక తగలడిపోతున్న పట్నాలూ, వల్లెలూ; ఆరినవి కొన్నీ, ఆరనివి కొన్నీనూ. ఈ ప్రవాహంలోనే అక్కడక్కడ మంటలు కనిపిస్తుంటాయి. వీళ్ళు ఎక్కడికి? ఏమో!]

ఒకగొంతు: నేను ఎక్కడికి? ఏమిటిది! నాయిష్ట లేకుండానేనా?

ఇంకోగొంతు: నీయిష్టం ఏమిటి మధ్య! అంతా ఎక్కడికో అక్కడికే నువ్వు.

మొదటిగొంతు: నేను ఇక్కడే ఉంటాను. నడవను. నడవలేను.

రెండవగొంతు: ఉండగలిగితే ఉండు. నిమైవ ర్థాన్నార?

[ప్రవాహంలో ఎన్నో గొంతులు నిరంతరంగా వినపడతాయి. ఆనవాలునుబట్టి పేరు పెట్టచ్చు.]

ఆ: చాకచిత్వం వినండి. మీరంతా ఇట్టా ఎందుకు పోవటం? మిలక్ష్యం ఏదో తెలుసుకొని వెళ్ళండి మరీ.

ఆ: నా పుత్రులు అమ్ముడు పోవడంలేదు...

ఇ: ఆ పుత్రులు తిరిగి లీనుకోండి, దండగనేను భరించలేను.

ఈ: నాకు దమ్మిడి ఇవ్వరు: రచనలు ఏంటిని చెయ్యను?

ఉ: ఈ కథలేం బాగోలేవు. ఏం పుత్రులు! బొమ్మల డాబు తప్ప.

ఊ: సినిమాలు చూడండి. నాకు చెత్త సినిమాలు తియ్యడం రాదు.

ఎ: వేల లెఖ్ఖన దబ్బిస్తేనే స్పార్డు దొరుకుతారు...

ఏ: కుటుంబ స్త్రీలు సినిమాల్లో చేరండి ...

ఐ: ఇటుచూడండి. ఇవి సర్వనాశనకారులు. వీటితో నేను ప్రపంచాన్నే జయిస్తాను. అదిగో ఆపట్నం చూడండి! ఇప్పుడు చూడండి! ఏం ఉంది అక్కడ?

[పెద్ద పేలుడు వినబడుతుంది. ప్రవాహం క్షణం అటువేపుచూసి సాగుతోంది మళ్ళీ]

ఐ: మీరంతా నాతో కలవండి. లేకపోలే:

ఒ: ఏం కలవకపోలే? నేను కలవను. నేనూ పట్నాలు లేకుండా చేస్తాను.

[ప్రవాహంలో ఇంకో వైపునుంచి]

గ: నేను మిమ్మల్నందర్మికో రేడేమిటంటే...

స: ఓట్టివ్వమని...

ఘ: మా మీద...నవారి చెయ్యడానికి!

గ: కాదు, కాదు. మీ నేవకి...

స: ఆ తుపాకులందుకు ఎన్నికలకి!

గ: క్రమశిక్షణ తెలిక కొట్టుకచస్తారని...

స: ఘ: మేం మా యిష్టం వచ్చిన వాళ్ళకి వేస్తాం ఓట్టు.

గ: చంపుతాం...మాకే ఓట్టు వెయ్యాలి. మేమే మంచి వాళ్ళం.

ఎన్నో గొంతులు: ఇవి అన్యాయం...

గ: అన్యాయంఏమిటి...అంతాన్యాయమే. మీని అణ్ణానం.

[ఇంకోగొంతు:]

క: ఇక రాజీలేదు. వీళ్ళని బతకనివ్వకూడదు ఖ: పొరపాటు. వీళ్ళను జైల్లో పెట్టండి. ఇది భూతవాదం.

క: వీళ్ళు మన అభివృద్ధిని... (ఎవరో గొంతుక పిసుకుతున్నారు)

జై: నాకు భూమిలేదు. తిండి ఎట్లా?

మ: అధికాహారోత్పత్తి కావాలి.

కా: నాకుహాలీచాలదు. నేను పనిచెయ్యలేను.

పె: నీచేత పనిచేయిస్తాను. మిలిటరీని ఎదుగు దువా! తుపాకులంటే తెలుసా?

మ: ఇది బడ్జెట్. దీంతో చాలా లోటు పొచ్చేట్టుంది. అధికంగా పన్నులు వేస్తాం.

ప్ర: ఇవ్వం, ఇచ్చుకోలేం.

మ: మీరంతా నోరుమూసుకోండి. కాంతి రక్షణ క్రింద...

[వెనక మాట్లాడిన వాళ్ళే]

గ: మాకు అఖండ విజయం వచ్చింది. ప్రజల సానుభూతి మాకేవుంది. [రేడియోలూ, పత్రికలూ అట్లాగే వాచాతున్నయ్].

స: అబద్ధం. కర్వాబద్ధం. కొట్టి చెంపీ సాధించింది. విజయం ఎట్లా అవుతుంది?

గ: నువ్వు చేశావోహివి. నిన్ను డిటెయిన్ చేస్తున్నాం.

చాలా గొంతులు: మంత్రివర్యా! ఆ క లి. అంతా బ్లాకు. ఏమీ దొరకటలేదు. ఇప్పించండి.

గ: మేమే చెయ్యం? మీరు అట్లరిచేయకండి వీయ్, పోలీసులూ!

స: ఇదా ప్రజాస్వామ్యం?

గ: అని ఎవరన్నారు? కాదని ఎవరంటారు?

స: మీరు మమ్మల్ని పరిపాలించాద్దు...

గ: నువ్వు కమ్యూనిస్టువి. నీకు టైటవుండే చాక్కులేదు.

చాలా గొంతులు: నువ్వేవరు, ఒకరి చాక్కు లేకుండా చేసేందుకు?

గ: మీరంతా క...లే. మీకు సభ్యకలేదు. టైల్స్ అవన్నీ నేర్చుతారు.

[ప్రవాహంలో బ్యాలులు కనిపిస్తున్నాయి. బ్రహ్మాండమైన ప్రేలుడులు.]

ఒకరు: ఇదేమిటి? ఈయుద్ధం మళ్ళీవచ్చిందా? వెనుకటిమంటలింకా ఆరనేలేదు...

ఇంకొకరు: ఇది కాశ్వతంగా కాంతిసెలగొల్పే యుద్ధం. ఈ చెబ్బతో లేలుతుంది కాంతిసంగతి.

[ప్రవాహంలో దారుణమైన కేకలు: హీనమైన మానవస్వరాలు]

—అయ్యోవాడోరేదీ! ఏమైనా నావాళ్ళు?

—మీ ఊరా? ఇక్కడ మీ ఊరేమిటి?

—లేదా? తప్పకుండా ఉంది ఇక్కడే.

అటంబంబు వేళారేమో.

—మాపూర్వగూడా లేవే!

[ప్రవాహం చాలాభాగం ధ్వంసమయింది. పదిమంది మిగిలారు. నిరాశగా చుట్టూ చూస్తు

న్నారు. అంతా నాశనం. ఎక్కడా పచ్చగడ్డి గాని నదులుగాని పట్నాలుగాని లేవు. లింటానికీ ఏమీ లేవు. ఎక్కడచూసినా గంధకంవాసన. పాడుబడిన ఊసరక్షేత్రంలాంచి నడుస్తున్నారు. ఒక్క అస్థిపంజరమన్నా కనపడదు.]

1 వ వ్యక్తి: ఇందుకేనా మన విజ్ఞానం?

2 వ వ్యక్తి: మరెందుకనుకున్నావు?

3 వ వ్యక్తి: మనం బతకడమేలా?

4 వ వ్యక్తి: నీళ్ళయినా లేవు. అంతా శూన్యమైంది.

ఒక చిన్న కుర్రవాడు: ఎందుకని ఇట్లా? ఏమిలేదే చుట్టూ!

6 వ వ్యక్తి: చాలా ఉండేవి: పచ్చని పొలాలూ, స్వాక్షరీలూ, రేడియోలూ, చాలా మంది మనుషులూ... సినిమాలూ, పాటలూ, కవిత్వం... పత్రికలూ...

కుర్రాడు: అన్నీ ఏమైనాయి?

7 వ వ్యక్తి: యుద్ధంలో నశించాయి.

కుర్రాడు: యుద్ధం దేనికీ? అంతమందికీ విరోధాలు వచ్చాయా? అంత గొప్ప లోకాన్ని ఎట్లా శూన్యంచేశారు...? మీరు చెప్పేది నిజమా!

8 వ వ్యక్తి: అంతమందికీ ఏమీ తెలీదు. ఎవరో కొద్దిమందికే... ఆ సాంకర్మికం ఇట్లా నశించింది. ఇంక యుద్ధాలుండవు... అంతా శాంతి...

ఒక కుర్రాడు: ఇదా కాంతి అంటే! మనంకూడా పోలే కాంతిదక్కుతుందా? మనుషులు అప్పురలేనిదా కాంతి! వెనుకటి విజ్ఞానం నేర్చి చూసిన వర్తవసానం ఇదా!

ఒక వ్యక్తి: అవును. మనుషులుంటేనే భేదాలు; అందుకే గొప్పవాళ్లు ఆలోచించి, పరిశోధించి కాంతికేసం యుద్ధాలూ, యుద్ధాల కోసం కాంతిని సెలకొల్పారు... బండరాళ్లదగ్గరి నుంచి పరమాణువు వరకూ అన్నిటిని వుపయోగించి, భూమిమీద అవి లేకుండా చేశారు.

అందరు: (నీళ్లూ, లిండీ లేక మరణిస్తో) ఇక అన్నిగోళాలవలెనే భూమికూడా కాంతిగా పరిభ్రమిస్తోవుంటుంది. (నిట్టూర్పుతో భూమిమీద పడిపోతారు.)

(తెర)

వధ్దమానగాయని యామర్తి వరలక్ష్మి

“నారద”

త్రిమతిక ఆంధ్రగాయనిలోకంగా శ్రీమతి యామర్తి వరలక్ష్మిగారు వధ్దమానశ్రేణికి చెందిన వారు. గడచిన ఎనిమిది సంవత్సరాలుగా సంగీత కళను అనన్యమైన దీక్షతో, ఉపశ్ఛా ప్రతిభలతో సాధించి ఉజ్వలమైన కళాపాండితి నాల్గించింది. తూర్పున కాకినాడనుండి, మద్రాసు వరకు, పడమట కర్నూలు నీకాం సంస్థానములలోను విశేషంగా పాడి సర్వజనాదరణీయురాలైంది.

యామర్తి వరలక్ష్మి

గౌరవమైన నటులబంధులు గుంటూరులో పుట్టి పెరిగి, ఆంధ్ర హిందీభాషలలో శిక్షణ పొంది విద్యనభ్యసించిన తరువాత, ఆమెను తండ్రిగారు ఫిడేలు విద్యలో శ్రవణపెట్టారు. శ్రీ సంగీత విద్యాం పిరాట్ల శంకరశాస్త్రిగారు ఆమె శారీర సౌష్ఠ్యవ సంపద కచ్చెరువొంది ఫిడేలు మాన్సిం చారు. పిన్నట దాక్షిణాత్య రాజాస్థానాల మన్వలయసాంది, విశేషఖ్యాతిగడించిన మహా విద్వాంసులు శ్రీమాం విజయూరి వరదరాజ అయ్యంగారివద్ద ఆమె 11వ ఏట విద్య నారం భించింది. ఆ మహనీయుని పుష్పపరివర్తనలతో యామె చాలచోట్ల కచేరీలుచేసి యశోసాధాన్ని నిర్మించుకుంది.

శ్రీ మాం అయ్యంగారు ఆమెకు గురువు, వైవము, తండ్రి: వారికీమె శ్రేష్ఠపుత్రిక. ఈమె నిద్రావస్థయందుమాడ గానమందే చిత్తవృత్తి లయము చేయుటకు యత్నించుతుంది.

ఆమె కాదర్శవ్యక్తులెవరో, (గురువుకాక) ఆమె సంగీతపుస్తకం తెరిస్తే తెలుస్తుంది. శ్రీమతి డి. కె. పట్టమ్మగారు, యస్. సి. వసంతకళిలం, యం. యస్. సుబ్బలక్ష్మిగార్లు చిత్రపటములు ఆమె పుస్తకంలో ఉంటవి. పట్టమ్మగారు ప్రాథత, వసంతకళిలం భావరసపోషణ, సుబ్బలక్ష్మి రవ్వ జాలి చలుకు. ఆమె గానంలో ప్రతిభించటమే ఆమె ఆశయము: ఆ పైన ఆమె గురువుగారి ప్రతిభ.

ఆమె గానం, సాంప్రదాయ సిద్ధాంతం. ఆమెకు సాంప్రదాయము వభిహాన ముమితం; తన్విరుద్ధమైన సంగీతాన్ని వివరేను. నత్తయ సర్వకాలాలలో అద్వైత స్వరూపకాబట్టి, భిన్న సాంప్రదాయాలు గాన విద్వానినాశ కారణాలంటుంది.

ఆమె రాగస్వరూపనిర్ణయం మిక్కిలి ప్రశంసనీయం. అతి సాంప్రదాయంగా తీర్చిదిద్ది వ్రాసిన శేఖాచిత్రం. సునయ సాంప్రదాయాలతో, నాద సౌష్ఠ్యవంతో భావరస పోషణ మరపురానంత మనోరంజకం. ఒక్కొక్కసారి ఆమాంతం తారా జాప్యవలె వినునీధి కెసి విచారించుతుంది: అక్కడనుంచి ప్రేలిన ఔటువలె జలజల పూలు వ్రాలినట్లు వయ్యారపు నడకలతో దిగుతుంది. ఆమె రాగాలూపనయందు విశాత్తుమై, శోభా యమానమైన మనోధర్మం కలదు. సాధారణంగా గాయకులు దురితకాల ప్రస్తారంతో రాగాన్ని

రక్తికి తెచ్చుకుంటారు. ఈమె ప్రథమకాల ప్రస్తారానంతరమే దురితకాల రాగాలాపనచేసి కావలసినంత విదారణ ప్రదర్శించుతుంది. ఈ విధానం అప్రదేశికమం దాధునికంగా ఆరుదు. మరియు పురుషులకుకూడా దుర్లుటమైనకత్తి: అందువల్ల నే ఈమె రాగాలాపన నిలకడగా ప్రవ పించే కుసుమ విలసితమైన నిండు నెలయేరు.

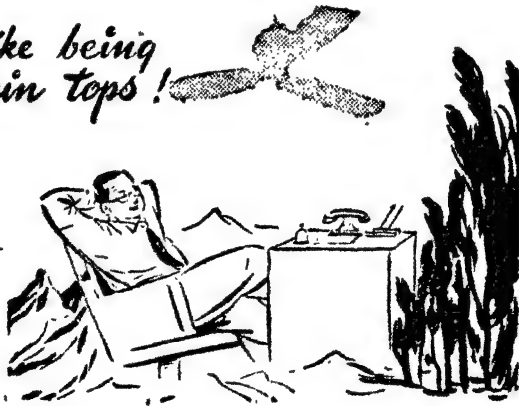
ఈమె కీర్తనలు శృంగారంచేసిన చక్కని చుక్కలు. ఎప్పటికప్పుడే నిర్ణీతసూత్ర నియ మాలలో నిర్వహింపబడిన శోభలతో ప్రకాశించు తూంటవి. కీర్తనలను పోషించి, దాక్షిణాత్యు లను మరపించే శైలిలో రసానుభవ సిద్ధినిగానం చేస్తుంది. తమిళ కీర్తనలకూడా సుక్రమమైన ఉచ్చారణతో, ఆర్థానుభవంతో, పోషణ ప్రతిభా కాళల్యంతో గానం చేయగల సమర్థురాలు. ఈమెను కాకినాడ, బాపట్ల, నెల్లూరు, కర్నూలు, వరంగలు ఇత్యాది పెక్కుచోట్ల తమిళ దేశస్థు

రాలని పొరబడ్డారు; కాదన్నా వారు నమ్మే వారు కారు. ఆమె వెంటవుండే ఆమెతండ్రిగారు తమలపాతులు నమలటంకూడా ఒక కారణ మేమో!

ఈమె, స్వరప్రస్తారాలు శుభప్రధానమైన గతులతో, మనోరంజకమైన పతకములతో, విరుగుపుట్టించనంత కాలప్రమాణంతో నడుపు తుంది. పారిశుద్ధ్యము, కాలప్రమాణం, రక్తి, మనోధర్మము, తానం, పట్ల వులందు పాండిత్య గరిమ, నాదపుష్టి ఈమెగానంగాని వివిధాలం కరణాలు. ఈమె దాక్షిణాత్యులకేవిషయాలాగా కూడా తీసిపోని వినయశుభలతో సౌభాగ్యవతి- లక్ష్యలక్షణ ప్రధానమైన సంగీత సాంప్రదాయాన్ని కాపాడుకొనుట యందున్న ఆనక్తి నూత్న మార్గాశ్లేషణములందు లవలేకంకూడా లేదు. అది వృధాకాలయాపన అంటుంది.

How'd you like being
On mountain tops!

ఎన్నికైన, మన్నికైన
ఎలక్ట్రిక్ పంకాలు వేచవి
వేనట తీర్చుటకే సాటి
లేనివి. ఇండియా ప్రభు
త్వపు ఆలీఫూర్ రెజి
స్ట్రేటరీలో పరీక్ష యోగ్య
తా ప్రక్రము పొందినవి.

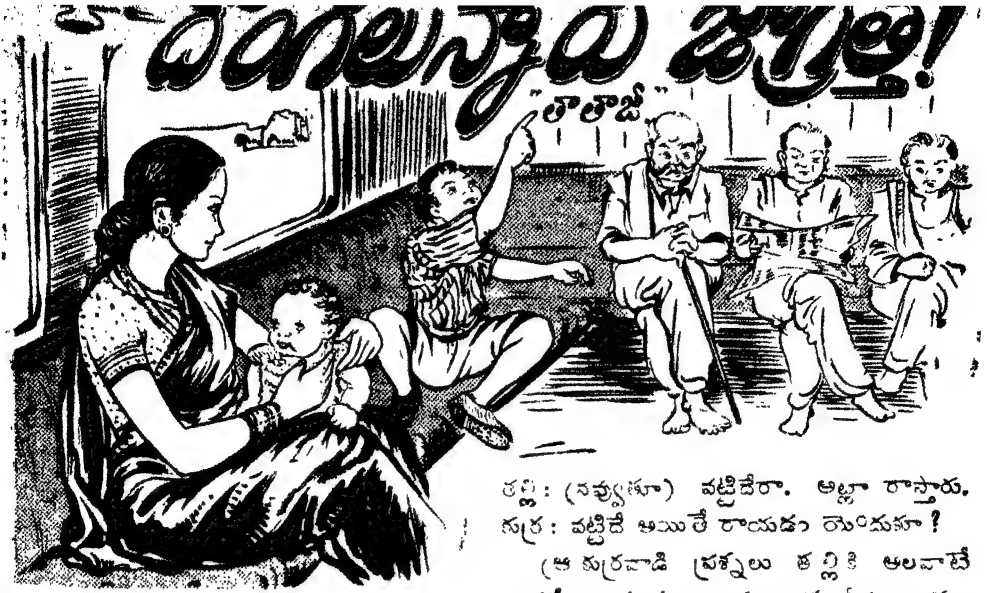

1943 MODEL

EW LTD. PHOENIX **GOVT TESTED** **fanb** AC/DC

Sole Distributors for Madras Presidency inclusive of all States:

RM. S. & CO LTD. 16 BROADWAY, MADRAS

[క్రమక్రమ మెయిల్ గా చెకండుద్దాను కంపార్టు మెంటు: సాయంకాలం ఆయిదుగంటలు. మెయిలు సానున్నకోట ప్లేషన్ వదిలింది. పెట్టెలో నాలుగున్నరపాసెంజర్లు వున్నారు. ఒక చంటిబిడ్డ తల్లి; ఉన్నతోద్యోగిభార్య ఆయిదుంటుంది. చదువు నున్నట్లు కనబడుతుంది. ఆమెలో యింకొక ఆకటిక్సెట్టు కుమారుడు. వయస్సు ఆరేళ్ళకు యెక్కువ వుండదు. తెలివైన ముఖం. ఇకర ప్యాసెంజర్లు—ఒక యువరాజుగారి కుమారుడు వున్నాడు; తెల్లని ఖడ్గం బట్టలు కట్టుకున్న ఒక పెద్ద మనిషి. సిల్కుచొక్కామీద జరిగిపోయి కండువా వేసుకున్న ఒక నల్లని మాయాబారు. మర్రవాడు చెట్టెమీద వడుసుని ప్రయోగం చేస్తున్నాడు.]

మర్ర : దొంగ...లు...న్నా...రు...కా...గ్గ...
...త్త...అమ్మా!

తల్లి : ఊ!

మర్ర : దొంగలున్నారటే! ఎక్కడున్నారే!

త : రైల్వేనే.

మర్ర : మన పెట్టె వున్నారా?

(మర్రవాడుమిగిలిన పాసెంజర్ల కేసి చూస్తాడు. తన సర్వీస్ లో పెక్కుమంది దొంగల్ని పట్టిన ఆ పోలీసు వుద్యోగి మీసాల వెనుక నవ్వు కుంటున్నాడు.)

తల్లి : (నవ్వుతూ) వట్టిచేరా. అట్లా రాస్తారు. మర్ర : వట్టిచే ఆయితే రాయడం యెందుకూ?

(ఆ మర్రవాడి ప్రశ్నలు తల్లికి అలవాటే కాబోలు. మామూలు తల్లుల్లాగ నీపు బద్దలు కొట్టకుండా ఓపికతో సమాధానాలు చెప్తుంది.)

త : అస్తమానం వుండదు.

మ : ఎప్పుడుంటారు?

త : రాత్రినవమూళ్ళు పెట్టెలో ఆరీ యెత్తుకు రోతూ వుంటారు.

మ : ఆయితే, దొంగ లున్నారని వ్రాశారే? వుంటారని వ్రాయక?

త : (సమాధానం చెప్పలేక పోయింది)

(ఇంతలో చంటిబిడ్డడు ఏడ్చాడు. పాలిక్ నోట్లోపెట్టి తల్లి బుజ్జిస్తుంది.)

మ : అమ్మా! దొంగలెట్లా వుంటారే?

త : నాళ్ళూ మనుషులేరా, మనలాగే వుంటారు.

మ : మరి దొంగలని యెలా తెలుస్తుంది?

త : దొంగతనం చేసేనాళ్ళని దొంగ లంటారు.

మ : దొంగతనం అంటే?

త : ఇతరుల వస్తువుల్ని కాజేయడం.

మ : అయితే, మామయ్య దొంగే!

త : ఛీ! అలా అనకూడదురా.

మ : కాదే, నిన్న నా పెన్సిల్ కాజేశాడు. మరి దొంగ కాదూ?

త : అది కాదురా, పరాయివార్ల వస్తువులు కాజేస్తే అది దొంగతనం.

మ : పరాయివాళ్ళంటే? మామయ్య పరాయివాడు కాదూ?

త: ఛా! మామయ్య మా తమ్ముడు కాదుట్రా, మనం అంతా బంధువులం.

కు: అయితే బంధువుల్లా దొంగతనం చేసుకో వచ్చునన్న మాట!

త: అదికాదు. దొంగలైతే చాటుగా వస్తువులు కాజేస్తారు.

కు: అయితే నువ్వు దొంగవే!

త: ఎంచేత అన్నట్టుగా చూసింది

కు: నాన్నగారి కోటుజేబులో నువ్వు చాటుగా డబ్బులు తీస్తూవుంటావుగా- (దొంగను పట్టుకున్న పోలీసు ముఖం పెట్టేడు)

త: (చిన్నగా నవ్వేసి పూరుకుంది)

[రాజమండ్రి ప్లాట్ ఫారం- అదే కంపార్ట్ మెంటు. సాయంకాలం ఆరుగంటలు. ఒక పాతికేళ్ళ యువకుడు ఆ పెట్రోల్ యెక్కిడు. ఖరీదైన సూట్ వేశాడు. ఒక సూట్ కేస్ చిన్నది చేతిలోవుంది. బండిలో కూర్చోగానే సిగరెట్ వెలిగించాడు.

తల్లి కుర్రవాడికి చిన్నట్టు కొనిపెట్టింది. బండి కదిలింది.]

కుర్ర: (అఖిరి చిన్నట్ లింటూ) అమ్మా, దొంగలు యెందుకు దొంగతనం చేస్తారే!

త: వాళ్ళదగ్గర డబ్బులేక.

కు: ఎంచేత వుండదే వాళ్ళదగ్గర డబ్బు?

త: వాళ్ళంతా బీదవాళ్ళరా. అందుకని భాగ్యవంతుల డబ్బు కాజేస్తారు.

కు: భాగ్యవంతులకి డబ్బు యెలా వస్తుంది?

త: సంపాదించుకుంటే వస్తుంది.

కు: మరి దొంగలది కూడా సంపాదనేగా?

త: కాదు. (ఎందుకు కాదో లెప్పలేకపోయింది)

[అదే కంపార్ట్ మెంటు. నిద్రదపోయిపో మెయిల్ ఆగింది. సాయంత్రం ఆరున్నర. టికెట్ ఎగ్జామినర్ పెట్టాి వచ్చాడు. ఆ తల్లిని తప్ప మిగతావాళ్ళందరి టిక్కెట్లూ తనిఖీచేసి దిగి పోయాడు. అతడు పెట్రోల్ వున్నంతసేపూ ఆ కుర్రవాడు యెగ్జామినర్ కేసి చూస్తున్నాడు.]

కు: అమ్మా, ఆ వచ్చిందెవరే?

త: టికెట్ ఎగ్జామినర్.

కు: అంటే?

త: అందరికీ టిక్కెట్లు వున్నాయో లేవో అని తనిఖీచేస్తాడు.

కు: మరి మనల్ని తనిఖీ చెయ్యలేదేం?

త: మనలాటివాళ్ళ టిక్కెట్లు లేకుండా ప్రయాణం చెయ్యరని వాళ్ళకి తెలుసు.

కు: మరి నాకు టికెట్ లేదుగా!

క: నీకూ వుంది. (కుర్రవాడికేసి మందలింపుగా చూసింది.)

(ఆ తల్లి అబద్ధం అడిగట్టుగా ఆమె ముఖమే చెపుతూంది. పెట్రోల్ ని పాసేంజర్లు అది గమనించారో లేదో! అమాయకుడైన ఆ కుర్రవాడు మాత్రం యింకా ప్రశ్నలు వేస్తూనే వున్నాడు.)

కు: టికెట్ లేకపోతే యెంజేస్తారే?

త: ఏంజేస్తారు? టైల్స్ కూడా పెడతారు.

కు: వాళ్ళ టిక్కెట్లు యెందుకు కొనుక్కోరు?

త: బీదవాళ్ళ కదూ, డబ్బులేక.

కు: వాళ్ళ యెంచేత బీదవాళ్ళ అయ్యేరు?

(మళ్ళీ అదే ప్రశ్న వచ్చింది. ఈ లోకంలో కొందరు ధనవంతులుగానూ, కొందరు బీదవాళ్ళుగానూ యెందుకు వున్నారని యిటువంటి కుర్రవాళ్ళంతా ప్రశ్నిస్తూనే వున్నారు. ఇంతవరకూ యెంతల్లీ, యెంత్రీ దానికి సరైన సమాధానం చెప్పలేకపోయారు. ఈ తల్లి మాత్రం యే చెప్తుంది?)

[గూడూరు జంక్షన్, తెల్లవారుజాము మూడుగంటలు. ప్లేషన్ లో బండి నిలబడగానే తల్లి నిద్రపోతూన్న కుర్రవాడిని లేపింది. కూర్చోని ఆని టిక్కిలోనుండి కేకవేస్తూవుండగా ఆమెకోసం వచ్చిన భర్త కంపార్ట్ మెంటులోకి వచ్చాడు. కుర్రవాడు నాన్న దగ్గరికి జేరాడు. అందరూ దిగారు: జవాను, కూలీలూ సామాన్లు దింపుతున్నారు.]

తల్లి: (జవానుతో) వెంకయ్యా. సామాన్లు అన్నీ దిగినాయా?

జవా: దిగాయమ్మా - రెండు చరుపులూ, నాలుగు పెట్టెలూ...

త: నాలుగు పెట్టె లేమిటి? అయిదూ!

(జవాను సామాన్లు మళ్ళీ లెక్కపెట్టేడు)

జ: అంలేనమ్మా, నాలుగు పెట్టెలేవున్నాయి.

త: (కంగారుగా) సరిగా చూడండిరా! నాపట్టు బీకెలన్నీ ఆ పెట్టెలోనే వున్నాయి!

అఫీసరు: ఆకంపార్ట్ మెంటులోనే వుండేమో చూడండి సరిగా.

(కంపార్ట్ మెంటు అంతా వెదికారు. పెట్రై లేదు. పానెంజర్లని అడిగేరు. మాకు తెలియదంటే తెలియదన్నారు. పెట్రైలోవున్న పింఢను పోలీసు వుద్యోగి ప్లాట్ ఫారంమీదకి దిగి వచ్చాడు.)

పో. వు: (అఫీసరుతో) గుడ్ మార్నింగ్ సార్! మీ పెట్రై పోయినందుకు వెరీ సారీ. రాజ మండ్రెలో ఒక కుర్రాడు యెక్కేడండీ సూటూ గట్రూ వేసుకొని! ఎక్కడ దిగిపోయాడో

తెలియదుకాని, వాడే కాజేసివుండాలి. నేను మొదట్లోనే వస్త్రిక్స్ చేశానండీ, వెరీసారీ! (కుర్రవాడు యీ మాడావిడి అంతా గమనిస్తూనేవున్నాడు.)

కుర్ర: (అఫీసరుతో) నాన్నగారూ, సూట్ వేసుకున్నవాళ్ళూమాడా బొంగతనం చేస్తారా?

(తన అరటిక్కెట్టు కొడుకు యీ ప్రశ్న యెందుకు వేశాడో ఆ శండ్రికి అర్థంకాలేదు. మెయిల్ కదిలింది.)

ఇంకా జనవరిజీతం, రాలేదు

మహమ్మద్ ఇస్మాయిల్

ఎయిడెడ్ యెలిమెంటరీ ఉపాధ్యాయులకు ఏ నెల జీతం ఆ నెల ఇస్తారన్న మద్రాసు ప్రభుత్వ ప్రకటన విని చాల సంతోషించాను. కాంగ్రెసు మంత్రులు, కానసభ్యులు, ప్రభుత్వ ద్యోగులు-ఇంతెందుకు-చండిట్ జీ, చలేలు జీలతో పాటు నేనుకూడ ఇకనుంచి ప్రతినెల జీతము పుచ్చుకుంటానని గర్వంగా నా సతీ తిలకానికి, స్నేహితులకు చెప్పేశాను. ఆ దెందుకోగాని నాకీ అర్థంకాని రీతిని పిల్లకాయలకు పాఠాలు చెప్పుటలో హుషా రెక్కువైంది. ఆర్థికమైన ఇబ్బందులకు, బాలురకు విద్య నేర్పించుటకు ఎంత అవినా భావ సంబంధం వుండో ఆ రోజు తెలుసుకో గలిగాను. నాకు అవసరమైన నా దైనిక జీవితావసర వస్తువులు ప్రజాప్రభుత్వం పూర్తిగా నహాయం చేస్తే ఆప్పుడు నా సర్వశక్తులు ఏవిధంగా విద్య గరపుటలో కేంద్రీకరించగలనో వూహించగలిగాను.

‘ఇక మీకేం ఫరవాలేదు. ఏ నెల కానెల పారవేస్తాం. నెల జీతములు వస్తున్నాయి’ అని ధీమాతో ఆపులవాళ్ళకు సమాధానం చెప్పాను. అల్పసంతోషతైన కొంతమంది ఉపాధ్యాయులు ఆప్పుడే ప్రభుత్వం చేసిన ఘనకార్యాలు పొగడసాగారు. సమ్మె పరిస్థితికి దించకుండానే మదరాసు ప్రభుత్వం ఎయిడెడ్ వుపాధ్యాయుల

ప్రధానమైన కోర్కెను తీర్చినందుకు సంతోషాన్ని వెలిచుచుచూ ఒక అభినందన తీర్మానం డి. వి. గారి ఆధ్యక్షతక్రింద సెంటర్ క్లాసు మీటింగులో ఏకగ్రీవంగా ఆమోదించబడింది.

1949 జనవరి నెలనుంచి ఎయిడెడ్ వుపాధ్యాయులకు మూడు నెలల కొకసారి జీతములిచ్చే పద్ధతికి స్వస్తిచెప్పి ప్రతినెల జీతములు ఇచ్చుటకు ప్రభుత్వం నిర్ణయించిందని ఆ సెంట్రల్ లో విద్యా కాభిమంత్రిగారు ప్రకటించారు. ఆ విశేషకరణ ‘ఆంధ్రప్రభ’లో చూచి అనందభరితుడ నయ్యాను. ఏజెంటుకు ఒక్క అణా తరువాత ఇస్తానని పేపరుకొని సోదర వుపాధ్యాయుల కందరికి టాంటాం చేశాను.

అఖిలభారత జాతీయ కాంగ్రెసు నాయకులు “ప్రజలంతా స్వతంత్రభారత పునర్నిర్మాణ కార్యక్రమాన్ని బలపరచాలి. బాటూజీ మనలను వీడినా, అయిన అదర్బాలింకా జీవించేవున్నాయి” అన్న ప్రకటనలతో జనవరి 26 వ రేది స్వాతంత్ర్య దినోత్సవం సాఫీగా జరిగిపోయింది. స్వర్ణీయ సరోజినీదేవి కొరకు సంతాపతీర్మానాలు తయారు చేసి ప్రవేశపెట్టి, యు. పి. కు పంపుటకు ఫిబ్రవరి నెలంతా కావలసివచ్చింది. అందువల్ల నేమొ జనవరి నెల జీతం ఫిబ్రవరి అఖిలవరకు రాలేదు. మార్చి నెలలో వీరభగవత్ సింగ్ వర్గం

చేయకపోయినా, "నేనునా నేనింగ్ స్క్విప్" వారం జయప్రదంగా జరిగింది. కానీ ఇంతవరకు మా జీతాలు రాలేదు.

ప్రతిరోజు పోస్టుకొరకు ఎదురు చూడడం, ఆకలి నిరాశ, ముమూరైపోయింది. డబ్బు మొగం చూచి మూడు నెలలు కావస్తోంది. జరిగిన నెలలకంటే ఒక్కసారే ఇస్తారనుకొన్నారా? కాదు కాదు. ఏప్రిల్ నెల జరుగుతూవుంది. ఒక వేళ జీతం ఇస్తే జనవరి నెలది మాత్రం ఇస్తారు. ఫిబ్రవరిది మే నెలలో. మూడు నెలల భేదం. దీని కన్నా మూడు నెలల కొకసారి గ్రాంటు ఇచ్చే వద్ద లేదాగుంది. ప్రతి నెల జీతాలు అంటే ఇదా అర్థం?

"మీనోట్టు తప్పక ఇవ్వాలి. ఇప్పించాలి. మీ బడి పిల్లలను పూరేగింపుగా తీసుకువెళ్ళండి. నా పేరెత్తి తై కొట్టండి. గాంధీజీ ఆశీస్సులు పొందిన భారతజాతీయ కాంగ్రెసు అధికార ప్రతినిధి అని చెప్పండి. మీకు ఎంత ఖర్చు అయినా నేను ఇస్తాను." అని చెప్పకొంటూ, బ్రతిమాలుకొంటూ, మా పట్టెలన్నీ తిరిగి తిరిగి, మా పలుకుబడి ద్వారా ఓట్లు సంపాదించిన మా నియోజకవర్గ కానసనభా ప్రతినిధి, అజలభారత జాతీయ కాంగ్రెసు నాయకులు, మా జీ భారతరాజ్యాంగ నిర్మాణసభ సభ్యులు. కొన్ని మందల ఎకరాలు మాగాణిగల భూస్వామి, ఆంధ్ర కేసరితో కున్నీచేసి 'తమిళ, కర్ణాటక, మహారాష్ట్ర, ఆంధ్రకేసరి' అని బిరుదుపొందిన ఏకైక అసెంబ్లీ నాయకులు, హక్కిరు రణరంగానికి కుమిరి మద్రాసు నైరతులకు క్షేత్రాధిపతులు కల్పించిన విప్లవాత్ములు. బర్మా భారతీయులకు భారాలు లేకుండా చేయటంపై రంగుమకు 'హుమన్' లో ఎగురుటకు సిద్ధపడిన అంతర్జాతీయ ఛేదామణి, బంధుమిత్రులకు సహాయం చేయటంలో త్యాగ మూర్తి, అయిదు ఎకరాలు రావలసిన రాజకీయ బాధితులు పైతం మమ్మల్నను ముంచారే! ఇక మాకు గతి ఎవరు? పోనీ, శ్రీ వారై నా మాతోటి జీతాలు తీసుకోకుండావుంటే కొంచెం మనశ్శాంతి నా వుంటుంది! ఆపని ఎప్పటికీ జరుగదు.

రోజు రోజు పూట గడుపుట ఎలా అన్నదే, నాకై నీక సమస్య! గోంగూర, మజ్జిగ అమ్మే పున్నకక్కవగ్గరనుంచి హెచ్చుకారువరకు అప్పులే! మూడు నెలలముందు వచ్చిన గ్రాంటు, ముందు

పున్న బాకీలకే సరిపోలేదు. మరి ఈ మూడు నెలలు, నేను ఇన్ని రోజులకుంచి సంపాదించిన పలుకుబడినంతా పునయోగించి కుటుంబం జరుపు తున్నాను. ఖాతాదార్లకు వాడ్గానంచేసిన గడువు ప్రకారం చెల్లించకలేకపోయాను. మాట నమ్మకం పోయింది. ఇకనుంచై నా పరువు మర్యాదలతో బ్రతికే అవకాశం ఈ ఆబాద్ హిందూస్తాన్ లో గ్యారంటీలేదా! 'మేము జీతాలు పంపేవరకూ ఎయిడెడ్ పుపాథ్యాగలువద్ద ఎవరూ శమ బాకీలు చెల్లించమని పీడించబడదని కానసం చేయకూడదా?

ఒకవేళ జనవరి నెల జీతం వచ్చింది అనుకొందాం. మధ్యశరగతి మర్యాదవృద్ధనైన నేను, ఈ మూడు నెలల అప్పులవార్యకు ఎలా సమాధానం చెప్పాలి? నా భార్య శరీరావస్థ గురించి సరిగాలేదు. ముందు యిప్పించలేను. డాక్టర్లకు ఫీజు ఇస్తేగాని వృద్ధయవసరవర్తన కలుగనని నాకు తెలుసు.

ఈ పజిల్ ఎవరు సాల్వ్ చేస్తారు?

ఏప్రిల్ జరుగుతోంది. మంత్రివర్గం మారింది.

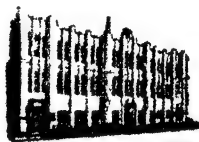
కానీ ఇంకా జనవరి జీతం రాలేదు.

ది ఇండియన్ బ్యాంక్

లిమిటెడ్

హెడ్ క్వార్టర్స్ : మదరాసు

(Estd:

1907

జారీచేసి చందానేయబడిన

మూలధనం రూ. 72,00,000

అడిగిన మూలధనము. రూ. 53,00,000

రిజర్వ్ ఫండ్ రూ. 62,00,000

అన్నిరకాల బ్యాంకింగ్

వ్యవహారాలు చేయబడును.

యన్. గోపాల ఆయ్యర్,

కార్యదర్శి.

నా దైనిక సమస్యలు

1

నలుగురు మిత్రులతోనూ కలిసి కాఫీ హోటలుకు ప్రార్థనాన్న వెళ్ళడం తప్పదు. ఒకవేళ వెళ్ళడం మానుకుంటే, 'వీడు వట్టి పిసినిగొట్టు, కాఫీ ఆయనా పుచ్చుకోడు, ఓ టూట భోజనం కూడా మానేస్తే మరి కలిసి వచ్చాది' అనుకుంటూ రేమోనని భయం. తీరా వెళ్ళిందరువార వాళ్ళందరూ నాలుగిడ్డి, రెండు పెనరట్లు, రెండు దోసె, కచ్చ కాఫీ తీసుకుంటుంటే, కాసిన్ని మంచినీళ్ళు, అరకప్పు కాఫీ పుచ్చుకుని చూస్తూంటే బాగుంటుందా? అధమం వారిలో నగం ఆయినా నరుకు వెయ్యాలి. తీరా బిల్లు కాతా వ్రాసి వస్తుంటే 'నెలయింది. ఇంకా చెల్లించారు కా'దంటాడు. (ప్రాప్తై)బదు. కాపం అతనుమాత్రం ఏం చేస్తాడు, ఏనెలకానెల పాతిక రూపాయలు ఆరుపు కాతా విచే.

భోంచేసి స్కూలుకు బయల్దేరితే 'అనున్వో క్కడనే చదివి బాగుపడేవాడవు. మేమందరం మట్టికలసేవాళ్ళం కాలోలు' అంటారు మిత్రులు. ఇంకకూ వాళ్ళ ఉద్దేశ్యం ఏమిటో అర్థంకాదు. కాని, మిత్రులు నాకు చేసే ఉపకారం అట్లా, వచ్చేనెల్లా వచ్చే దమ్ముకు ఈ నెల్లానే ఖర్చు చూపించడం. పోనీ మామూలుకంటే పది రూపాయలు ఎక్కువ తెప్పించుకుందామంటే యిరవైరూపాయలు ముందు ఖర్చయి కూర్చుంటే ఖర్చం?

మా మిత్రులకు ఆ వికమత్వం ఎలా వచ్చిందో కాని, ఒక్కడు సినిమా కెల్లాని ప్రపోజ్ చేశాడా, అందరూ వెళ్ళ కంతంగో అనుమతించి తీరాలి. వాళ్ళందరూ పోతుంటే మనం తలుపు బిడాయించి కూర్చుంటే బాగుంటుందా? పోనీ పెడతామయ్యా. ఏ బెంచీ టికెట్లో కొని చూసే రకాలా యివి. ఒకడు 'వైర్' అంటే మరొకడు 'రిజర్వుడు'. తక్షణం రిజర్వుడు టికెట్ కొని అందరూ వెళ్ళదలసిందే. అలా వెళ్ళకుండా ఏబెంచీయో కొన్నానా నా వదుపు దక్కినట్లే!

ఇంటినుంచి నెలకు 60 రూపాయ లాస్తుంటే వచ్చిన మర్నాటినుంచే ఖాతాలు పెరుగుతుంటాయి.

ఇంక ఖర్చు చేస్తున్నాను కదా, అంతా కష్టపడి చదువుతున్నానా అంటే అది లేదు. తక్కిన భాగాల్లా ఆట్లే ప్రమాదంలేదుకాని ఇంగ్లీషులోమాత్రం వ్యవహారం బెడిసి కొట్టేలా వుంది. ఇంగ్లీషు పుస్తకం చదవడానికి తీశానా ఎప్పుడూ రాని తలనొప్పి, ఎక్కడా లేని బద్ధకం నన్నావరిస్తాయి. పోనీ చదువకపోతే మాస్టారు చెప్పింది చదిగా వింటానా అంటే, ఒక్క ఇంగ్లీషు పీరియడ్ లో తప్ప తతిమా అన్నిట్లోనూ మెలకువగానే ఉంటా. వింటా కూడా శ్రద్ధగా. పోనీ అంత ఇష్టంలేని భాషమనేద్దామంటే ఇంట స్పీడిమేట్ ప్యాస్ అవం కదా ఎలా!

ఇంటి దగ్గర నేను చేసే ఖర్చు ఎలా సుపాదిస్తున్నారో, ఎలా భరిస్తున్నారో కాని అది మాత్రం నాకు పట్టదు. కాని నేనుమాత్రం నా రెక్కలమీదే జీవించా లికముందు. పోనీ ఏ గుమాస్తాపనిలోనైనా చేరదామంటే, అందరూ చెయ్యలేని వినుక్కుంటున్న ఆ చచ్చు గుమస్తా పనైనా నాకు లభించడంలేదు.

రేపు పరీక్షల్లో ఇంగ్లీషు మిగిలిపోయిందంటే, మా గ్రామంలో'చదువు ముక్కు మొగంకూడా తెలియని వాళ్ళు 'రోడ్లంట పైర్లు కొడుతుంటే పరీక్ష ప్యాస్ అవుతుందా?' అని చీవాట్లు పెడితే ధిరించగలనా అన్న భయంకూడా కలుగుతుంది.

నా యీ సమస్యలన్నీ నామిత్రులకూడా ఉంటాయనే నానమ్మిక. కాని మాలో మేం వెల్లడిచేసుకుంటే అది శౌరవహాని. ఇంతకూ ప్రభుత్వంవారు మిత్రస్వామ్యాన్ని రద్దు పరిచే చట్టాలేవయినా చేస్తే నా సమస్యలు చాల మటుకు తీరేవేమో!

తాజేలంక

జె. వి. నాథం

నేను పుట్టింది మధ్యతరగతి క్రైతుకుటుంబం. బస్తారు 2-3-0 లు అమ్మేరోజుల్లో నా తలిదండ్రులు వ్యయప్రయాసలతోర్చి నాకు స్కూలుపైసతో వరకు చదువు చెప్పించారు. తర్వాత నేను కోఆపరేటివ్ ట్రయినింగు ప్యాస్టై, నవాకార భూమి తనఖా బ్యాంకులో విదేశీ నూపర్ వైజరుగా పనిచేశాను. ఎన్నాళ్లుచూచినారు 59 లు లేని నాఖరీ యెందుకని 1944 లో యెమ్. యస్. యెమ్. కైల్స్ లో టెలిఫోను క్లర్కుగా చేరాను. నాలుగేళ్లు పనిచేశాను. సుమారు రు 1500 లు అప్పుజేసి యెలాగో సంసారం బెజవాడలో గడిపాను. ఆ నాఖరీమీద కూడా యివ్వలేదు. మరల అధికారుల వడిగి టికెట్ కలెక్టరుగా మారాను. చేరేనాడే దొర వారు "నీకు అరవదిల్లాలలో ఉక్కోగం యిస్తాను. మళ్ళీ నీ స్వస్థానానికి బ్రాన్స్పరు అడుగవద్దు" అని పరకుపెట్టి, అందుకెవ్వమేనని నాదగ్గరనుంచి లిఖితమూలం తీసుకున్నాడు. సరే మ్యూచుయల్ బ్రాన్స్పరుమీద వెళ్ళవచ్చు గదా అనే వుద్దేశంతో నార్త్ ఆర్కాటుబిల్లులో చేరాను. నాకు తెలుగు, ఇంగ్లీషు తప్ప- మరే యితర భాషారాదు. నా డ్యూటీలో నేను అరవం, మళ్ళీ యాళం, కన్నడం సామాన్యలతోను, ఇంగ్లీషు చదువుకున్నవారితోను మాట్లాడవలసి వుంది. కైల్స్ ప్రింటింగ్ ప్రాంతీయభాషలు ఏవీ రానందున, నేను నా కైనందిన జీవితంలో ఎంతైనా అవస్థపాలవుతున్నాను. మా స్టేషనులో ఉన్న బుక్ స్టాలుకు "తెలుగు స్వతంత్ర" పత్రిక వస్తుంది. నేను ప్రతివారం పత్రిక చూస్తూంటాను. ఇంట్లో యిల్లాలకు "తెలుగు స్వతంత్ర"యే చుట్టము,పక్కము, తోడు- అన్నీ. ఒకచోట రేడియో వున్నది. అచ్చటకుపోయి వారిని బ్రతిమాలుకొని రోజూ ఒక పావుగంటో, అరగంటో విజయవాడ రేడియోపాటలు వింటున్నాను.

ఏమి సంవత్సరాలు వర్సీసు అవుతున్నా ఉద్యోగం యింకా టెంపరరీయే. జీతం రు 61 లు, కరువు భత్యంతాక. ఉద్యోగానికితగ్గ సంబంధం లేదు. జీవనవ్యయానికి తగ్గ భత్యంలేదు. రూల్సు ప్రకారం, యూనిఫారం వేసుకోవాలి. ఇప్పుటికి

డ్రస్ వట్టయిలేదు. ఉండటానికి యిట్లు అంతకంటె లేదు. ఇప్పుటికి నాకు వర్సీసులో యింకా మెంట్లు కంటె, పిల్లలు బాక్సీ అయినారు. పెద్ద పిల్లవాడు, తర్వాత కుమార్తె; స్కూలుకు పోయే వయస్సు. "ఇక్కడ తెలుగులేదు. నా పిల్లలు చదువులేక పాదవుతున్నారు; నాకు యితర భాషలు రాకపోవడంచేత యిక్కడి జనంతో అవస్థపడుతున్నాను. నాబోటి అరవ, మళ్ళీ యాళి సోదరులూ ఆంధ్రదేశములో యిదేమాదిరి అవస్థ పడుతున్నారు. మ్యూచుయల్ బ్రాన్స్పరుకు యేమి అటంకం స్వామి?" అని అధికారులతో ఎన్నిపర్యాయాలు స్వయంగా చెప్పుకొన్నా, నేను మొదట బ్రాన్స్పరు అడుగనని వ్రాసి యిచ్చాను గనుక, నాకు బ్రాన్స్పరు ఆయే అవకాశంలేదని ఆర్డరు యిస్తున్నారు. చాలీచాలని జీతంతో స్వజనానికి 400 మైళ్ళ దూరంలో, నేనెంతకాలం యిలాఅవస్థపడాలా అని నిద్రలో కూడా ఆలోచన. పిల్లలకు తెలుగు చదువు ఎలాగా అన్నది నా నిత్యపనుస్సు.

1949 ఫిబ్రవరిలో ఇండియా పార్లమెంట్ కైల్స్ బడ్జెట్ చర్చలో గౌరవ సభ్యుడు, (ఫ్రాంక్ అంథోనీ అనుకొంటాను) కొన్ని జంక్షనులలో టికెట్ ఎక్సామినర్లకు కైల్స్ మినిస్ట్రీ కంటె కూడా యెక్కువ రాబడి వస్తుందని అన్నాడు. ఒక్క చీర కొనమంటే డబ్బు లేదంటావు అని యింట్లో యిల్లాలు నామీద గలాటా సాగిస్తుంది. రామ, రామ, సిగరెట్టుకు గతిలేదు అని ఒట్టుపెట్టుకొని, కావాలంటే చూసుకో అని భార్యమీద పర్చు పారవేస్తూంటాను. ఇంట్లో యింగలమోత - బైట పట్టకీలమోతగా ఉంది నా వ్యవహారం. చూచినవాళ్లు సూట్, బూట్ వేశాడు, వాడికేమనుకొంటారు. కాని నా సమాచారం వాళ్ళకేమి తెలుస్తుంది? పేరు గొప్ప, ఉరు దిబ్బ. ప్రజలపట్ల విధేయతతో మెలగాలి. కైల్స్ కు ఆదాయం చూపెట్టాలి. వేషం నీటుగా ఉండాలి. వారంరోజులు రాత్రి, వారం రోజులు పగలు రోజుకు పండ్రెండు గంటలు డ్యూటీ చెయ్యాలి. ఎన్నాళ్ళయినా యిదే డ్యూటీ; యిచ్చే జీతంరాళ్లు చాలవు; పిల్లలకి చదువులు, మందులు; చాటుగా కిరసనాయిలు కొనడం.

వీటికి దబ్బు యెలాగా అన్నదే నా జైనిక సమస్య.

కాలార్ పేట

బి. యన్. పి. రావు

3

నేను బి. పి. పాసయినాను. బి. పి. పాస కావడం కష్టమో సుఖమో అనుభవించుకున్న వాళ్ళకే తెలుస్తుంది. తల్లిపాలు మరిచినప్పటి నుండి ఓసమాలు నేర్పుకోవడంతో మొదలుజేసి పదునాలుగు సంవత్సరాలు కష్టపడితే లభించింది ఒక డిగ్రీ, ఒక కాగితంముక్క. ఈ పదునాలు గేండ్లలో మన విద్యా విధాన విశ్వవల్ల ప్రపంచ మంతా దానిలోనే ఉన్నదనుకునే కప్పవలె జీవిత మంతా పుస్తకాల్లోనే చూడడం జరిగింది. ఆరో గ్యము, లిండి, వినోదము, ఇవన్నీటికి స్వస్తి చెప్పి వలసి వచ్చింది. ఉపాధ్యాయునిముఖం తప్పితే యింకా ముఖ మెట్టుంటుందో తెలియదు. పరీక్షా పనుయ్యాల్లా రాత్రింబగలు నిద్రాచేదికి 'శ్రీ' కప్పుల లంచం ఇచ్చుకుంటూ నడం పంకేవరకు చదువవలసివచ్చింది. అదంతా గతచరిత్ర. ఎలాగో ప్యాసయ్యాను.

ప్యాసయే టంతవరకు చాల ఆనందంతో యేదో గడించుదామన్న ఆశతో కష్టపడి చది వాను. తల్లిదండ్రులు, మా వాడు బి. పి. చదివి శాహసీల్దారో లేక ఏదో ఉన్నతోద్యోగో అవుతా దని ప్రతివారితో చెప్పి ఆనందించడం సహజం! లేకపోతే వాళ్లు యేదో ప్రాణంపోని కూడు చిని, మానంబోని బట్టగట్టి, వైస వైస ముడిపేసి నాకు పంపడం యెందుకు?

ఇంతజేసినా కర్తవ్యమేమిటో తెలియడం లేదు. నేను జీవితరంగంలోని యేకాభిలా ప్రవేశించాలా తెలియడంలేదు. ఇప్పటి విద్యావిధా నం గ్రాడ్యుయేట్టు ప్రభుత్వోద్యోగం తప్ప వేరే కాని బనికీరాదని కాసిందింది. ఈ కాసన ధిక్కారంచేసి యెవరన్నా వ్యవసాయమో, వ్యాపారమో లేక ఇంకేదైనప్పటినుో అవలంబిం చితే వాళ్లు ఓసమాలు రానివారికన్న అభోగతి పాలు కావడమే జరుగుచున్నది. ప్రభుత్వో ద్యోగాల సంగతి ఇంకా ఆధ్వానంగా ఉంది.

గ్రాడ్యుయేట్టు అఫీసులముందు చ ప్రాసీ ల కన్న ఎక్కువగా హాజరుకావడం జరుగుచున్నది. ఒక అఫీసుకుపోతే లంచంలేంది మాట్లాడేవారు దొరకరు. ఇంకొక అఫీసులో పబ్లిక్ సర్వీసు కమిషను ద్వారానే కమ్మని హుకుం ఇవ్వబడుతుంది. వేరే అఫీసులో గుమాస్తాగిరికి 5 ఖంటలు బాగా పనిచేస్తే యేదో 100 రూపాయల ఉద్యోగం ఖాళీ ఉన్నదన్నవార్త. మరొక అఫీసులో నీవు హిందువునివా? ముస్లింవా? బ్రాహ్మణునివా, బ్రాహ్మణేతరునివా? నీకు సిఫారసుకుందాలేదా? అన్న ప్రశ్న పరంపర పరోక్షంగా వచ్చి పడు తుంది. ఈవిధంగా ప్రతిదాంట్లో యేదో విధమైన తంటాలు పడడం జరుగుతుంది. ఇన్ని కష్టాలనుభవించినా గుమాస్తాగిరికన్న యెక్కువ దొరికే సూచనలే కనబడవు. ఉన్నతోద్యోగాలలో యెదన్నీ, యెచ్చుడు, యెవరు నిర్ణయిస్తారో ప్రపంచానికే తెలియదు.

ఇతే ఇప్పుడు నన్ను వేధిస్తున్నసమస్య బి.పి. కావడంగుమస్తాగిరికేనాఅని. పదునాలుగేండ్లు శరీ రాన్ని కృశింపజేసుకోవడం, మళ్ళీ శరీరాన్ని బంధ పనుజేసి కర్మిలో కూర్చోబెట్టి బేబులు, కలం, కాయితం, పీటితో స్నేహం చెయ్యడమేనా! ఈ పని చెడ్డదని నా అభిప్రాయం కాదు. ఆపని ఇప్టమున్నవాళ్లు అందులో యేవిధమైన ఆటంకం లేకుండా చేసుకుంటారు. అందరికీ ప్రభుత్వం ఉద్యోగాలు ఎలా కల్పించగలదు? అక్కరలే కుండానే రాత్త కాఖలు సృష్టించగలదా! లేక ఇప్పుడున్నవిద్యావిధానాన్ని మార్చి వృత్తివిద్యల పెంచి ఇప్టమున్నపని చేసుకునేందుకు తయారు చేస్తేందా? అనేది సమస్యగానే మిగిలిపోయింది. కఠినగరం (తెలంగాణం) రామారావు

4

ప్రగిదినమూ, ప్రతిగంటూ, ప్రతినిమిషమూ, ప్రతిక్షణమూ నన్ను వేధించేది మూడే మూడు సమస్యలు.

మొదటిదేమిటి అంటే — అస్తమా నమూ మూడుకానులూ, అనేక కాగితాలు, ఎంతో సిరా నవ్వంచేసే అతిథివ్రమైన సమస్య. ఎవ్వడో ఒక వ్యుడు అమాంతంగా, హఠాత్తుగా, గబుక్కున

పెద్ద కనిపిస్తోవారిని ఉంటుంది. కనీసం బాధి
తెన్నెమిది లాగనై నా, అధమం తాగురు లాగ
నై నానరేమిపోవాలని ఉంటుంది. కాని ఎలాగ?
'మరేం భయంలేదు. యువ రచయితలకు మా
పత్రిక అభయం యిస్తుంది. యువ రచయితలకు
ప్రోత్సాహ మిచ్చి వైకి తీసుకురావ
డమే మా పత్రిక యొక్క మహదా
శయం. రచన యేమాత్రం బాగున్నా మా పత్రి
కలో 'తపి' మని వేసుకొంటాం!' అని సంపాద
కులు పెద్ద అక్షరాలతో తమ పత్రిక ద్వారా యువ
రచయితలకు అభయవాస్తవం అందించిన
వాక్యాలు చదివి మురిసిపోయి, ఉబ్బి తబ్బి
బ్బయి, తల్లిత్రోడులయిపోయి కాగితం కలం తీసు
కొని వచ్చిన బుర్ర ఎత్తకుండా గంటసేపు కవ్వబడి
అమోఘమైన కథనోకదాన్ని వ్రాసేసి, ఆ అభయ
మిచ్చిన పత్రికకు మూడుకాష్ట పోస్తేడే సమా
ధానంకోసం మరో మూడు కాష్ట దండగపెట్టి
కుంపించేసి సంతృప్త హృదయంతో చేతులు
దులిపి వేసుకొని — 'రచన యే మాత్రం
బాగున్నా వేసుకుంటున్నాడు గదా! అమోఘ
మైన మన రచనవేసుకోకుండా వుంటాడా! తప్ప
కుండా నా రచన కళ్లకద్దమంటూ మరీ అచ్చు
వేసుకొంటాడనీ, నా కథ తప్పకుండా అచ్చయి
పోతుందనే వుద్దేశ్యంతో నా స్నేహితులందరినీ
అద్యాస్యంగానే తేసిటివిందు జరిపేసి చేతులు కడు
క్కుని యీవతలికి వచ్చేసరికి యమకింకరుడిలాగ
పోతాపెట్టి పోయిజనాను తిరిగివచ్చిన నా రచనని
చేరినా పెట్టబప్పటికి కళ్ల లేలవేసి, కాట్లా,
చేతులూ చల్లబడి నేలమీద చలికిలబడేసరికి నా
కేడో ఫిట్టో, పుండ్రం ముక్క వచ్చిందని నా
స్నేహితులందరూ మొహంమీద సిగ్గుచల్లి గుక్కడు
తాగినీళ్లు నోట్లో పోకాక తేరుకొని సంపాద
కుడిమీదికోపం కొద్దీ నా రచనని పరపరా చింపి
పోసేవాణ్ణి.

ఇక రెండో సమస్య ఏమంటే—తెలుగు
సినిమా నటుడిగా అయిపోయి ఆహంభం వెండితెర
మీద తారలా మెరిసిపోతూ తెలుగుతెరని అలంక
రించడం ఎలాగాఅనేది. ఒకానొకప్పుడు ఒకప్రదర్శ
దర్శకుడికి ఉత్తరంవ్రాశా. నేనొకఅందమైన యువ
కుణ్ణనీ, కంఠమాధుర్యంకలవాడిననీ, ప్రితి ఆసుభవం
కలవాడిననీనీ, కేమేరామందు అత్యద్భుతంగా

యోగ్యతనెయ్యగల సామర్థ్యం నాలోవుండనినీ,
కావలిస్తే స్వయంగా చూసుకోమనినీగూడా
వ్రాశాను. 'నా' అంటే నాలోటియవకుల అదృష్ట
వశాత్తూ అదర్శకుడే మా ఊరు రావటం జరిగింది.
అప్పుడాయన్నీ ప్రథమంగా కలసుకొని మాట్లా
డింది నేనే. నా మొహం చూస్తూనే ఆయన
దోక్కునేటంత చనిచేశాడు. ఆయన పాదమన
కుడానే నేను పాదటం మొదలుపెట్టగా ఆస్రొప్ప
అమృతాంజనం మొదలైన శలనొప్పి నివారణో
పాయాలకోసం వెతుకుక్కాడాడు ఆ పెద్ద
మనిషి. ఇంకాస్నేపుంటే పొక్కుంటాడనే వుద్దే
శంతో నా గౌరవం కాపాడుకుందుకుగాను నేనే
యివతలికి వచ్చేశాను.

ఇక నా శృరీయనమస్య ఏమిటిఅంటే—
అలిడియా రేడియోగాంచి ఒకమాటు శ్రోతలకు
నాకంఠాన్ని వినిపించవెయ్యడం ఎలాగా అని, నేను
యిలా అనుకుంటుండగానే విజయవాడకే అలిం
డియారేడియో వచ్చేసింది. నా కోసమే వచ్చేసి
వుంటుందని, ఈ మాటు ఆరు మూడై నాసరే
అలిడియా రేడియోగా పాడేద్దామని నిశ్చయం
చేసుకొన్నాను. విజయవాడ రేడియోవాళ్ళకి నాలో
నాన్నయిమ్మనివ్రాశాను. ఎలాగయ్యిందో రమ్మ
న్నారు. రానుపోను నా స్వంతఖర్చులతో విజయ
వాడ వెళ్ళాను. నన్నక్కడ పాదమన్నారు. చక్కన
నాన్నయిమ్మారేమోననే వుద్దేశ్యంతో తొడలుచిట్టి
పోయేలా తాళంవేసుకొంటూ బుర్ర ఊడిపోయేలా
ఊపేస్తూ ఒక్క చరణం పాడేసరికి 'నాలో
నూటబుక్' అని ఫలితం తేలింది.

ఇంతకీ నా మూడు సమస్యలూ అట్లాగే ఉండి
పోయాయి.

నాళ్ల చెరువు బదరీనారాయణరావు
రాజమహేంద్రవరం

క్రిందటివారం యీ శీర్షిక కింద
ఉత్తమరచనకు 10 రూ పా య లు
బహుమానం పొందిన వారు:
కె. యమ్. సౌందర్యవల్లి, మద్రాసు.
ఈ వారం ఉత్తమరచన బహుమతి
వచ్చేవారం ప్రకటించబడుతుంది-[సం.]

అతడు నేర్పలేని పాటలు

టి. జగన్మోహనరావు

అతని నిరుత్సాహానికి కారణం ఎవ్వరికీ తెలిసింది కాదు. జీవితంలో ఆ అంతరించి పోయినాడు. ఇంక నూతన అనుభవాలే కలుగజేయకుండా జరిగిపోయిన సంఘటనలకు ఒక నిట్టూర్పు విడిచేవాడు. కాని తను చేసినదాంట్లో తప్పేమీ లేదనే అతని విశ్వాసం. జీవితం స్వప్నంలాగా గడచిపోవాలని కోరిక వుండేది. రెండేళ్ళలోనే స్వప్నంలాగా కాంతించిన ప్రపంచం తారుమారైపోతో దూరమైపోయింది.

అతని పెళ్ళి జరిగి రెండు సంవత్సరాలయింది.

అంతవరకు కష్టమో సుఖమో కాలం బాగానే గడచిపోయింది. బాధ్యతలేమిటో ఎరగని దినాలలో కులాసాగా వుంటూండేవాడు. విద్యార్థిదశలో ఒక కల్పిత నాగరికతను అలవరచుకొని గగన కుసుమాలకోసం బంగారపు రెక్కలు కట్టుకొని ఆకాశంలో విహరిస్తుండేవాడు. తాను రాసిన పాటలనే పాడుకొంటూ ఆనందిస్తుండేవాడు. మనసులో అనుమానాలే వుండేవికావు. అతని రెండుకోళ్ళు ఎదురుగా రాజమార్గం ఒకటి కనిపించేది. తనకొరకు నిర్ణీతమై ఒక ఉన్నతస్థానము కలదని అతని నమ్మకం. మనో శ్రేణులలో ఆటు చూసినప్పుడు అతనికి సుఖమొచ్చి కలిగించే దృశ్యాలేవో కనిపించేవి.

చదువు పూర్తి కాకముందు అతని వివాహం జరిగింది. కొంతకాలం బాగానే కాలక్షేపం అయింది. భార్యతో పాటు భాగ్యం కూడా వచ్చింది. గర్భంలో చిరునవ్వు నవ్వేవాడు స్నేహితులతో వున్నప్పుడు. అందని వస్తువులు కొన్ని అందుబాటులోనికి వచ్చాయి. కాని ఎక్కడో మనసులో గాయం ఒకటి ఏర్పడింది. దానిస్వభావం అతనికే అర్థం అవలేదు. ఏమిచేయాలోకూడ తోచలేదు. అప్పుడప్పుడు మాత్రం అనుకోకుండాని ఆలోచన తలచుకుంటున్నప్పుడు సరదా ఉండేది. అతని లోకం అనందం, అహంకారం అతని మనసులోని మచ్చుకు తుదవలేకపోయింది.

శ్వరలోనే వివాహంలో వచ్చిన సరియొక్క అకర్షణ తగ్గిపోయింది. ధనంతో కొనగల ముచ్చటల్ని అనుభవించాడు. వాటికి నిలవ ఏమీ కనిపించలేదు. అంతవరకు అతని జీవితంలో ఎదుర్కొనవలసిన సమస్య ఒకటే అని తోచింది. ఆ ప్రశ్న యిప్పుడు తీరిపోయింది. అంతకన్నా ప్రధానమైనది, తాను సాధించలేక పోయినది, మరొకటి అతన్ని వేధించడం మొదలు పెట్టింది. నిత్యజీవితంలో పొరుగు పోతుండా వుండాలంటే ఏమిచేయాలో తెలిసింది కాదతనికి. అసలు ఆ విషయాన్నే అతనెప్పుడూ తర్కించి ఎరుగడు.

అనేక భావాలమధ్య నలిగిపోయే వాడతను. సరస్వతి మూర్ఖురాలని తలచుకొన్నప్పుడల్లా ఎంతో భయంగా వుండేది. ఆమెకు చదువు చెప్పించనందుకు మామగారిని తూలనాడేవాడు. ఆమె గూడ తనలాగే ఆకాశంలో వెన్నెల మబ్బుల మీద ప్రయాణంచేస్తూ నక్షత్రాలలో మాట్లాడలేదేమో అని అతని విచారం. కేవలం దూరం నీకమై తన ఆనందాన్ని కనపించలేక పోతున్నారని ఒనుకొనేవాడు. ఏమిచేసినా మృదయంలో భారం తగ్గేది కాదు. కొన్నాళ్లు భార్యతో మాట్లాడలేదు. ఆ ఉద్వేగంలో కాంతి కలిగించను పడేవాడు. కాని సరస్వతి సహనంవల్ల అతని పగతీరకపోవటమే కాకుండా, అతని దృష్టిలోనే అతను చాల అల్పంగా కనిపించటం జరిగేది.

* * *

అతనెప్పుడూ చూచుకొనని సంగతి అతని పెళ్లి. ఆ విషయమై అతనికేమీ ఉద్వేగంలేదు. అతను లాకాలేదో వున్నప్పుడు అతన్ని చూడటానికి అదక్షిల్లల శంధ్రులు వస్తూపోతుండేవారు. అప్పుడప్పుడు మాత్రం అనుకోకుండాని ఆలోచన తలచుకుంటున్నప్పుడు సరదా ఉండేది. అతని లోకం అనందం, అహంకారం అతని మనసులోని మచ్చుకు తుదవలేకపోయింది.

శ్రుతిభావంతంగా ఉద్భవించిన దేవునితో కొడుకు తప్పకుండా జన్మించి పొందుతాడని అనుకొనేవాడు.

కాలేజిలో చదువుతున్న రోజులలో ఒక్కరోజు మాత్రం అతనివద్దకు స్మరించుకొనేవాడు. ఒకనాడు తండ్రివద్దనుండి వార్త రాగా యింటికి వెళ్ళాడు. తండ్రిని కలిసికొన్న తర్వాత అంతా తెలిసింది. తాను చూడబోయే పెళ్లికొమార్తె తండ్రి గొప్ప భూస్వామి అనీ, తన కనేక విధాల తోడ్పడగలడనీ, తెలిసికొన్నాడు. మంచి సాంప్రదాయంగల కుటుంబమని తండ్రి మెచ్చుకున్నాడు.

తండ్రి చెల్లెలుతో కలిసి వెళ్ళాడు పిల్లను చూడటానికి. ఒక రోజంతా వున్నారక్కడ. ఎన్నోమర్యాదలు పొందారు. ప్రపంచంలో అందరూ తనంతో ధన్యుడని అనుకుంటున్నట్టు తోచి పడనికి. ఆరోజు నాటకంలో తన భాగం ఏమిటో అతనికేమి అవగాహన కాలేదు. కాబోయే భార్య చుట్టూ దృష్టిలో తనంతో పెద్ద వాడైనట్లు గ్రహించాడు. అతనికి తెలియకుండానే మనసులో ఏదో దృఢమైన భావము కలిగింది. తన మామగారి యింటినిండా వెండి బంగారాలే. అతను త్రాగిన కాఫీకంటే కాఫీ పోసిన కప్పు, సాసరు ఎంతో రమ్యంగావున్నాయి. ఆ యింట్లో వున్న అందమైన వస్తువులను చూస్తూ ఊహ ప్రపంచంలో లీనమైపోయాడు. తన మామగారు కూడ చాలా ఆదర్శములు కలిగి నటుమంటి వ్యక్తి అనుకున్నాడు.

ఆరోజు సాయంత్రం వెళ్ళికుతున్నచూకాడు. మెరపును చూసినట్టుందతనికి. ఒంటినిండా నగలు. ఎంతో అలంకారంచేశారు. చూడగానే బాగానే వున్నట్లు కనిపించింది. పేరేమిటని అడగానే స్పష్టంగా 'సరస్వతి' అని చెప్పింది.

"లక్ష్మీ సరస్వతులు కలిశారు" అన్నాడు అతని తండ్రి.

"అయితే చదువు బాగానే వచ్చున్నమాట."

"ఇంట్లోనే చెప్పివున్నాం" అన్నాడామె తండ్రి.

'సంగీతం చెప్పివున్నారా?' అని అడిగాడతను.

అప్పుడు ఏమీ తెప్పించా దామెతండ్రి. ఆమెపాటలను కూడా చాలా మెచ్చుకున్నారు

తండ్రి కొడుకులు. అతనితో సంకృష్టమైనా ఆరాట్ర అతని తండ్రి కట్టాలు కానుకల సంగతి తెల్పుకున్నాడు. ముహూర్తం కూడ నిశ్చయం చేసుకొనే మర్నాటి వుదయం వెళ్ళిపోయాడు.

* * *

రెండు సంవత్సరాలలో అనుకొని మార్పు కలిగిందతని జీవితంలో. అంతటికీ తన వివాహమే కారణం అనుకున్నాడు. అతనిలో గాఢమైన ఆసక్తి బయల్పడింది. సరస్వతిలో ఆనాడు తను చూచిన మెరపు నేడు కనిపించటం లేదు. తనకున్నంత చదువులేదామెకు. అతని నాగరికత యొక్క వైచిత్ర్య ఆమెలో మార్పును తీసికొని రాలేకపోయింది. ఆమెమాత్రం భర్తను భగవంతుడిలా చూసేది. ఆమెలోలేని కత్తులకామెను నిందించేవాడతను.

ఆమెవాళ్ళందరూ తనను మోసం చేశారని అంటూండేవాడెప్పుడూ.

చాలకాలం శాంతంతోనే వినేది అతని మాటల్ని. తాను చేసిన నేరమేమిటో ఆమెకు తోచలేదు. కాని త్వరలోనే అతని నిస్పృహకు అసంతృప్తికారణం గ్రహించింది. అయినా మనసులో కూడా దూషించేది కాదని.

ఆమె ఓరిమి ఎక్కువైన కొద్దీ అతని ప్రవర్తన దుస్సహం కాబోచింది. ఆమె యెడల వైముఖ్యంగాడ ఎక్కువయింది. ఒకనాడామె భర్తనెంతో సెమ్మగిగా అడిగింది: అతని చిచారానికి కారణం ఏమిటని.

'నిన్ను వెళ్లి చేసుకొనడమే' అన్నాడు.

'అందులో నా తప్పేముంది' అన్నదామె.

ఎన్నడూ మాట్లాడని ఆమె అవిధంగా జవాబు చెప్పేసరికి అతడు సమాధానం చెప్పలేకపోయాడు వెంటనే.

'అంతా మోసం...' అని మాత్రం మామూలు ధోరణిలో అన్నాడు.

'ఏవిధంగా' అంది.

కోపంతో వెళ్ళిపోయాడు.

ఆ తర్వాత ఎప్పుడింటికి వచ్చేవాడో, ఏమి చేసేవాడో ఆమెకు ఏమాత్రం తెలిసేదికాదు.

ఒకనాడతను రాత్రి యింటికి వచ్చిన తర్వాత ఆమె ఎక్కడా కనిపించలేదు. ఇల్లంతా వెతికాడు. చాలా ఆదుర్దా పడ్డాడు. నిశ్చేష్టుడై క్రింద

తూలిపోయాడు. అతనే చూస్తున్నాడో అతనికి తెలిసిందికాదు. విచిత్రమైన దృశ్యాలు ఎన్నో కనబడ్డాయి.

ఒకసారి బంగారుపన్నెగల చేప చక్కని తామరు కొలనులోనుంచి వైకి ఎగిరి అకాశంలో విహరిస్తున్నట్లు; కొంతసేపటికి ఎక్కువ ఆయాసం రాగా ఎగరలేక కొట్టుకుంటూ భూమిమీద పడి నీళ్లకోసం దిగులు పడుతున్నట్లు...

ఒకసారి తానే దేనికోసమో వెతుకుతూ చెట్టు పుట్టులు కొండలదాటి వెళ్లినట్లు, తనకు కావలసిన దక్కడా కనపడకపోలే నిట్టూర్పుతో యింటికి రాగా అపస్తవును భార్య నవ్వుతూ తనచేతిలో పెట్టినట్లు...

అనవసరంగా ఎంతో ప్రయాసపడి నట్లనిపించింది. సిగ్గు పడ్డాడు.

ఒకసారి ఎక్కువ మనోవ్యధతో ఎక్కడికో వేగంగా పరుగెత్తుకొనిపోతున్నాడు. వెనుకనుంచి ఎంతమంది పిలచినా జవాబు చెప్పకుండా పోతున్నాడు. ఎన్నడు చూడని ప్రదేశాల్లోనుంచి నడుస్తున్నాడు. ఒక అందమైన పూలతోట దగ్గరకు వెళ్ళాడు. దాహంవేస్తే ఆపూలలోని లేనెను త్రాగాడు. పూలచెట్లన్నీ అతన్ని చుట్టేకాయి. తెలియకుండానే ఆయాసం తేలిపోయింది. రంగు

రంగుల పూలను చూస్తూండే చాలా ఆనందంగా వుంది. ప్రతీ పువ్వుమీదా ఒక అందమైన పిట్ట కూర్చొనివుంది. ఆ పిట్టలలో కొన్ని చక్కగా కూస్తున్నాయి. కొన్నిటికి ఇంద్రధనుస్సు రంగులు కలిగిన రెక్కలున్నాయి. ఇవన్నీ చూస్తున్న అతనికి ఎక్కడినుంచో ఒక కంఠధ్వని వినిపించింది. 'నీకీవ్వమైన పక్షిని తీసికో' అందా ధ్వని.

ఏమిచేయాలో తోచలేదతనికి. అన్నిపిట్టలూ బాగున్నాయి. ఆశ్రుతతో ఒక నీలిరంగు పిట్టను పట్టుకున్నాడు.

'బాగుందా?' అని అడిగిందా కంఠధ్వని.

అలాచించాడు.

'ఈపిట్ట కూయటంలేదు' అన్నాడు.

'నీవు ఆ పక్షిని పట్టుకొనేముందు అలాచించలేదు. నీకేమి కావాలో నీకే తెలియలేదు. రంగును చూసి మోసపోయావు.'

ఆ జవాబు విని విస్మయపడ్డాడు. కళ్ళ లో నీర్లు తిరిగాయి. ఆ పిట్టమెడ నులిమెయ్యిలో తున్నాడు.

అగమందా కంఠధ్వని.

'పోనీ నువ్వు పాలులు నేర్చలేవా?' అంది.

అతతో కట్ట తెరిచాడు. అంధకారమాత్రం మిగిలింది.

ఎవరిచ్చారీ పదవి ఏరికీ?

వై. వెంకటరావు

“మన బానిసత్వపు బాధ యీ రోజుతో వదిలిపోయింది. దీనికోసం మనమెంతో కృషిచేశాము. ఈ స్వాతంత్ర్యదినం మనకు పర్వదినం. ఈ ఉదయాన్నే నా భార్యతో “ఏమే, మరి మనం అనుకున్నది, కోరినది, కాంక్షించినది, వాంఛించినది ఆ దినం పచ్చింది. ఈ పర్వదినాన్ని సంతోషంగా గడుపుదాం. ఈ రోజున నీకు, నాకు నచ్చిన పిండివంట ఏదైనా తయారు చెయ్యి” అంటే, ‘మీకు గారెలు అంటే ఇవ్వం, మీకీష్టమయిందే నాకు ఇవ్వం. కానీ, ఇంట్లో పళ్ళూ లేదు, ఉప్పు లేదు, కొనడానికి డబ్బు

లేదు’ అని అన్నది. చూశారా, బానిసత్వమూ వదిలినా మనకేవలీ అందుబాటులో లేవు. బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం ప్రజల్ని, దేశాన్ని ఇంత నీచస్థితిలో విడిచిపోయింది. బీబిటావనరానికి పలసిన ఒక్క వస్తువూ మనకి అందుబాటులో లేదు.”

స్వాతంత్ర్యదినోత్సవ సందర్భంగా, ఒక కాంగ్రెసునాయకుని ఉపన్యాసకోరణి అది. శ్రుతిమించి రాగాన్ని పడుతోందని గ్రహించిన కొందరి వ్యక్తుల ఆందోళనతో, ఆ ఉపన్యాసం మధ్యలో ముగిసిపోయింది. కాని ఇంకా ఏమి చెప్పేవాడో ఆ మహానుభావుడు! ఆయన మాట్లాడిన

జంగులు ఏ స్థితిలోనున్న వ్యక్తికైనా, తృణ ప్రాయమైనా ఉపయోగపడవన్నమాట వాస్తవం. జహిరంగ సభలకు, ఉపన్యాసాలకు వేలాది ప్రజలు కుతూహలంతో హాజరవుతారంటే, వారిలో ఒకవిధమైన ఆశ, ఆశయాలు తప్పకవుండి తీరు తాయి. సుగతి సంసర్గాలు యోదించకుండా నోటికొచ్చినట్లు వాగడమేనా ఉపన్యాసమల అక్షణం? అయిన మాట్లాడబోయేది, మన దేశ చరిత్రలో అపూర్వమైన మనిభావించబడే స్వాతంత్ర్య దినాన్ని గురించి. మనదేశం ఈ స్వాతంత్ర్య సమరంలో వివిధంగా దూకింది, దీనిలో ప్రజలు వివిధ మైన కడగండ్లకు లోనయ్యారు, ఎంతమంది భార తీయులు ఈ లక్ష్యంకోసం వారి ప్రాణాలను అహంతిచ్చేరో మొదలయినవి, ప్రతి భారతీయుడు అవగాహనం చేసుకోవలసిన స్మృతులు, భవిష్యత్తులో దీనితాలు సాఫీగా సాగిపోవాలంటే ప్రజలకుండవలసిన దృక్పథాలు చెప్పట మాని స్వంతభోజనంమీద ఇబ్బెగోష్టి మొదలు పెట్టాడు.

లోకజ్ఞానం, అక్షరజ్ఞానంలేని ప్రతి నిరక్షర వ్యక్తి ప్రజల ప్రతినిధిని అధికారానికి వస్తే పరిస్థితులు ఈవిధంగా పరిణమిస్తాయి. జైలుకి వెళ్లే అతడొక కాననసభ్యుడో లేక పట్టణ కాంగ్రెసు ప్రెసిడెంట్, విదో ఒకటయి మామ న్నాడు. ఇద్దరు బట్టలలో, ప్రజల ప్రతినిధిగా వీరికున్న గొప్పతనం ఒకటే—నల్లరిలో దిగిరగా అరవడం. పూర్వపు దినాల అలవాటు కొంత ముంది కాబట్టి. ఈరకమైన ప్రతినిధులనుంచి ఏ విధమైన సహాయాన్ని ఆపేక్షించగలము? చెట్టు పేరుచెప్పి కాయలమ్ముడయిపోయినట్లు, కాంగ్రెసు పేరు పెట్టుకొని మైచాచారు. ఆ మహా సంస్థ దిగజారిపోదానికి కాబోలు— చెట్టు చచ్చే ముందు మక్కములిపించెలు పుడతాయన్నట్లు ఇద్దరు బురఖాలలో ఉద్భవిస్తున్నారు, కొంత

మంది గోముఖవాగ్ధ్రులు. కొంతమంది కానన సభ్యులు, పట్టణ కాంగ్రెసు వ్యక్తుల నడవడిక బా కిస్తే, కేవలం తమకులేని గొప్పతనాన్ని నల్లరిలో పెట్టడమేయ్యాలనే ఉద్దేశాలు వీరిలో అధికంగా హత్తుకుబోయినట్లు కనిపిస్తవి. దుస్తులకు ఇద్దరుకు మార్చవచ్చుగాని, మెదడును మనస్సును మార్చటం ఎవరితరం?

అంతటితో ఆగక వీరు, అధికారం చేతిలో ఉందని, అసహ్యమైన కార్యాలకుకూడ పూను కొంటారు. కల్లిక్ మీటింగులో, ఎలెక్షన్ లో జయంపొందిన ఒక కాంగ్రెసువ్యక్తి, తనపై పోటీచేసిన సోషలిస్టు అభ్యర్థిని అనవసరముగా దూషించడం మొదలు పెట్టాడు. మానాభిమానాలకు, గౌరవానికి ప్రాముఖ్యంయిచ్చే కొందరు అతని వాగ్దారణి కడ్డు తగిలేరు. జవనత్వాలుంటే వస్త్రీకిరండి అని అరిచే దా కాననసభ్యుడు వ్రేడ నుండి. ఈవ్యక్తి దేశానికిచేసిన సేవ ఆదేనట. 1942 లో, మన బోలీసులనే, ఆదమరుపుగా ఉన్నవ్వడు కొట్టి పారిపోతుండేవాడట. ఈయని పృథ్వీక కాననసభ్యుడు. పొట్టదింపితే అక్షరం ముక్క కనబడదు.

ఇలాంటి వ్యక్తులసంఖ్య కాంగ్రెసులో ప్రబలి పోయింది. మన దేశానికొచ్చే స్వాతంత్ర్య చాళయలు మొదటనే చూశారేమో! వీరి చేష్టలు గమనిస్తే, విరుగు, హేళన, జుగుప్స మనలో ఉద్భవిస్తాయి. కాంగ్రెసు చరిత్రకంటే పాతా చేసి, ప్రతిచోటా, ప్రతివేళా, స్వంత అనుభవాలే మాట్లాడుతారు. మన ప్రతినిధులై పోయారెవ్వరు. దేశంలో వీరికన్న అనుభవజ్ఞులు లేరా? కాంగ్రెసుకు కొల్పినవారికి తప్ప, ఇతరు లకి పదవులు లభించవా? నిజంగా మనమేనా, వీరిని పదవుల్లో ఉంచింది! ఆదే మాయగాఉంది.

(మార్చి 11వ తేదీ సంచిక తరువాయి)

ప్రకరణము ౨

మొదటి హరిహరరాయలు

(క్రీ. శ. ౧౩౧౬—౧౩౫౬)

విజయనగర శంకస్థాపనతోడను మొదటి హరిహరరాయల పట్టాభిషేకముతోడను విజయనగర సామ్రాజ్య చరిత్ర ప్రారంభమైనది. ఆంధ్రకర్ణాట దేశములకూడలియందు సంస్థాపితమగుటచే నాద్యమునుండియు ఉభయప్రజలకును సంగమస్థానమై వెలసినది; ఉభయాల ప్రయత్నమువల్లనే పెంపొందినది. ప్రారంభవశయందు విజయనగరమొక చిన్న సంస్థానము. క్రీ. శ ౧౩౧౬ లో హరిహరరాయల పట్టాభిషేకకాలమునకు పశ్చిమ యాధిపత్యముక్రింద నుండినరాష్ట్రముయొక్క వైకాల్పము స్వల్పము. కర్ణాటకమున బద్వారి చితదుర్గకంటాని శివమొగ్గధార్యాదేవ్జాలును ఆంధ్రదేశమున రాయచూరు కర్నూలు ఆనంతపుర కడప కోణూరు జిల్లాలను నెల్లూరు చిత్తూరుజిల్లాలు విశేషభాగమును నవని యధికారమునకునై యుండినవి; ఈ రాష్ట్రముతయు హరిహరరాయలకెట్లు స్వాధీనమాయెనో తెలియును. జయించిన ట్టెచ్చటను జెప్పి యుండలేదు. ఒకవేళ హరిహరరాయలను సుల్తాను మహమ్మదు బిన్ తుగ్లకు కంపిరి మండలము నకు బాలకునిగ నియమించుటకు పూర్వమే యారాష్ట్రముతయు నానుండబాంధ్రతమై యుండెనేమో! ఎట్టిది యతనియాధిపత్యముక్రిందికి వచ్చినను నది యంత విస్తారమైనదికాదు. కాని యచిరకాలముననె రాజ్యము విస్తరించుట కారంభించినది. క్రీ. శ ౧౪ వ శతాబ్దాంతమునకు కృష్ణ మొదలు రామనేతువువర్యంతముగల యాపద్దక్షిణ

దేశమును రాయల యేలుబడి క్రిందికి వచ్చినది. చిన్న సంస్థానముగనుండిన విజయనగరము పెద్ద సామ్రాజ్యముగ మారి భరతఖండములో హిందూ రాజ్యముల కన్నిటికంటెను బద్ధిదమాయెను.

ఈ పరిణామమెట్లు కలిగినో గ్రహించవలయు ననిన నప్పటిదాక్షిణాత్యరాజ్యములనుగూర్చియు, రాజకీయచరిత్రలనుగూర్చియు నత్యంత సంగ్రహముగ వ్రాసిన గౌరవ తెలిసికొనవలయున్నది. దక్షిణ భారతమున తుగ్లకు సామ్రాజ్యము విచ్ఛిన్నమై పోయి పెక్కు నూతన స్వతంత్రరాజ్యము లేర్పడి నను తుగ్లకుచక్రవర్తులు రాజ్యనష్టమున నీయ్యి కొని తమ సార్వభౌమవదమును విగచ్ఛింపలేదు. ఎప్పుడు సుల్తాను మరల వైశ్యములనుగూర్చుకొని వచ్చి తన యధికారమును యథాపూర్వము పునఃప్రవృత్త నేయగడగునో యను భయమెల్ల వారి హృదయములను కలవరపెట్టుచుండినది. కానిసుల్తానువైదికునిజన్మశంక్రుతైక్రొత్తరాజ్యములనునెల గొల్పిన ప్రభువులేనియెహమ్మదీయ దండయాత్రలలోని విశాక నిలిచియుండిన ప్రాచీన హిందూ రాజ్యాధిపతులేమి యొకమత్తములేక యొగడొరులతో బోరుచుండిరి. ఈ రాజ్యములతో విజయనగరాధిపతులు దళదుగ యాధ్యముల జేయవలసి యుండెను. విజయము నుబోధమగుటకొఱకీ రాజ్యముల నిగి సంగ్రహముగ వర్ణించుట యుక్తము.

తైలింగాణము: విజయనగరమునకుబూర్వ దిగ్భాగమున నాంధ్ర రాజ్యము లుండినవి. ఐకమత్యమువల్లనే తాము మహమ్మదీయులను నిగ్రహించి స్వాతంత్ర్యమును బడయగలిగితిమను నంశము నాంధ్ర నాయకులు నత్వరము మఱచిరి. తమ యాధిక్యమును బ్రకటించుటకొఱకును రాజ్యవైకాల్పములను విత్రి

తేజశ్శిఖరమున నానందోరులతో నోర గడగిరి. ఆంధ్రనాయక రాజ్యములలో ముఖ్యమైన వానిని మాత్ర మిట చేర్చిన జాలును. తొలుత నెన్నదగినది యోరుగంటి రాజ్యము. ఆంధ్రనాయక సమితి కధ్యక్షుడైన ముసునూరి కాపయనాయకుడు దీని కధిపతి. ఆంధ్రనాయకులలో నెల్ల నికడు బలవత్తముడు. లేలుగుడేశమున కాలభౌగ మితని యేలుబడికింద నుండెను. కాని యితని యధికారము గృష్ణకు దక్షిణమున కెల్ల లేదు. 'ఆంధ్రదేశాధీశ్వర', 'ఆంధ్రసురత్రాణ' మున్నగు నితని బిరుదులనుబట్టి చూడగా నికడు ఆంధ్రదేశమునకంతటికిని దాని యధిపతియని ప్రకటించుకొని నట్లున్నది. కాని యితని యాధిపత్యమునకేకు లాచ్చుకొనలేదు. నల్లగొండ జిల్లాలోని రాజాగొండ ప్రాంతమున బాలించుచుండిన వెలమలకినికొంగరెరి. వారి ప్రభువు రావుసింగ మునీడు రాజ్యకృష్ణుగల దొర. అతడు చుట్టు ప్రక్కలను చిన్న చిన్న క్షత్రియ సామంతులను గూలద్రోసి వారి దుర్గములను రాష్ట్రములను ఆక్రమించి స్వతంత్ర రాజ్యమునకు బునాదివేయ నారంభించెను. కావున వెలమలలో గావయ నాయకునికి పోరాటము తప్పక పోయెను.

రెడ్డిరాజ్యము : వెలమలవలె రెడ్డును గావయనాయకునితో బ్రతిఘటించిరి. వీరి ప్రభువు ప్రోలయ వేమారెడ్డి మును నూరి ప్రోలయనాయకుని సహాయులలో ముఖ్యుడు. తీరాంధ్రదేశమునుండి తురకలను దఱిమి వేసి హిందూస్థానాంత్రమును పునరుద్ధరించుట కత డెట్లు ప్రోలయనాయకునికి దోడ్పడి యుండి నదియు బూర్వప్రకరణమున వర్ణింపబడియున్నది. ప్రోలయనాయకుని యనంతరము కాపయతో నతని సంబంధమెట్టిదో వివరించి చెప్పటకు వీలు లేదు; కాని ముసునూరి నాయకులకు రెడ్ల రాష్ట్రముపై నెట్టి యధికారమును ఉన్నట్లగుచున్నది. ప్రోలయ వేమారెడ్డికాలమున రెడ్డిరాజ్యము గడు చిన్నది. దక్షిణమున నెల్లూరు మండలములోని కందుకూరినుండి యుత్తరమున కృష్ణానదివఱకును జూపిమమన నెల్లములయందలి క్రైస్తావాహారీల ములనుండి తూర్పున సముద్రవర్తంతముగల రాష్ట్రములని యధీనమందుండెను. మొదట నితని రాజ

ధాని ఇట్లుంటి గుంటూరుజిల్లా యొంగోలు తాలూకాలోని యద్దంకి; తదుపాత సరసారావు పేట తాలూకాలోని కొండవీడు. రెడ్ల రాజ్యమునకు దక్షిణమునను బళ్ళిమమునను సరిహద్దు విజయ నగరము. కృష్ణవఱకును తీరాంధ్రభూమి నెల్లయిన తమ రాజ్యమున గలుపుకొనవలయునని విజయ నగర రాయల యుద్దేశమగుటచేత ప్రథమము నుండియు నా రెండు రాజ్యములవారికిని పోరు సహజమాయెను.

ద్రావిడదేశము : దక్షిణమున ద్రావిడదేశమున రెండు రాజ్యము లుండినవి. మొదటిది సంబువరాయ సంస్థానము. సంబువరాయల రాజ్యము చిన్నది. ఉత్తర ఆర్కాటు చెంగల్పట్టు జిల్లాలను దక్షిణ ఆర్కాటున గొంత భాగమును నితని యేలుబడియందుండి నవి. కంచి యితని రాజధాని. పడైవీడు లేక రాజగంభీర దుర్గము ఇతని ముఖ్యదుర్గము. సంబువరాయడు స్వతంత్రుడుగాడు; హొయ్యల ముమ్మడి బల్లారుని కాశ్రితుడు. సంబువరాయ రాజ్యమున కింకను దక్షిణమున మధుర మహమ్మదీయ రాజ్యముండెను. దక్షిణ పెన్న యీ రెండురాజ్యములకును బొలిమేర. దక్షిణ పెన్నకు దక్షిణముననుండు యావద్ద్రావిడదేశమును అనగా దక్షిణ ఆర్కాటులో గొంతభాగమును తంజావూరు లెరుచినాపల్లి మధుర రామనాథపుర జిల్లాలను కోయంబుత్తూరు జిల్లాలో కాలభాగమును మధుర రాజ్యమున జేరియుండెను. మధుర ప్రధానరాజధాని. లెరుచినాపల్లి సమీపమున కావేరీతటమందలి కన్ననూరు కుప్పము ప్రధానదుర్గము. మధుర సుల్తాను బల్లిడుడు; ద్రావిడదేశమును సర్వమును దన యధికారము క్రిందికి తెచ్చుకొని మహమ్మదీయుల ప్రభుత్వము నచట స్థిరముగ నెలకొల్పవలయునని యతని దృఢసంకల్పము; కాని ముమ్మడిబల్లారుని ప్రతిష్టంభమువలన నీకోరిక యీడేరినది కాదు.

హొయ్యలరాజ్యము : బల్లారుడు ద్రావిడ ప్రభువుగాడు; కర్ణాటకచక్రవర్తి. మైసూరి దేశములోని ద్వారసముద్రమతనిరాజధాని. దక్షిణ కర్ణాటకము సర్వమును, పశ్చిమముద్రవీరమందలి తులారాజ్యమును అతని యేలుబడియందుండినవి.

ద్రావిడదేశము నకడు బ్రవేశించుటకు రెండు కారణములు గలవు. తురకలను ద్రావిడదేశము నుండి వెడలనదని హిందూ స్వాతంత్ర్యమును, భర్తమును పునఃపరిష్కారమునకుఁ జేయుటకేతడు ద్రావిడమును బ్రథమమున బ్రవేశించెను. కావయ నాయకునితో నఖ్యము గుదిరిన పిమ్మట ముమ్మడి బల్లభుడు దక్షిణాత్య హిందూసంఘమున కద్యక్షుడాయె గదా. తెలింగాణమునుండి మహమ్మదీయులను బాఱదోలి కావయనాయకుని యధికారమును స్థాపించిన వెనుక యొడంబడిక ప్రకారము కావయనాయకుని సహాయముతో ద్రావిడదేశముపై నెత్తిపాఱి తురకలను తొందమండలమునుండి తఱుమగొట్టి యా రాష్ట్రమునకు వెళ్లు ముఁగ్గిందసాంబువరాయని అధిపతిని గావించెను. కాని తురకలను ద్రావిడ దేశమునుండి సంపూర్ణముగ వెడలగొట్టుట సులభసాధ్యము గాకపోయెను; ఆ కార్యము నెఱవేఱువఱకును ఆతడు తిరువణ్ణామలను నెలవీడు గావించుకొని యచటనే నిలిచెను. ఇంతకంటె బలవత్తరమైన కారణ మతని రాజ్యకాంక్ష. ఆతని పూర్వుకులు కావేరితటమందలి కన్ననూరు కుప్పమును రాజధానిజేసికొని చోళమండలమును బాలించి యుండిరి. వారు పాండ్యులచే నచటినుండి తఱుమగొట్టబడిరి. ద్రావిడదేశమున నష్టమైపోయిన కులక్రమాగతరాజ్యమును మరల సాధించి తన పెద్దలవలె దాను నచట ప్రభుత్వము సలుపవలెనని యతని కోరిక. చోళమండలమంతయు నభ్యుదయధురసులైన వశమందుండినందున వారిరువురికి దీర్ఘ యుద్ధము సంప్రాప్తమాయెను.

విజయనగర రాయలకును ముమ్మడిబల్లభునికిని ఆద్యమునుండియు బగ గలదు; దీనికి వాస్తవమైన కారణము దెలియదు; కాని యూహించవచ్చును. వారి విరుగుబాటుగు రాజ్యములు: కంపిలిరాయని కాలమునుండియు ముమ్మడిబల్లభుడు కుంతలముపై గన్నువేసియుండెను. పెక్కుయుద్ధములందు కంపిలిరాయనిచే బరాజితుడైనను అడియాన యతని వదలక పీడించుచుండినది. కంపిలిరాయడు గలించి యతని రాజ్యము అయిమైపోయినను ముంగురాజ్యమును లభింపజేసి పాలనక్రింద నుండిన రాష్ట్రమున కధిపతులైరి; కావున బల్లభునికి విజయనగర రాయలతోడి విరోధమునకు గార

ణము వారిరాజ్యము నవహరింప వలయుననుదురాశయై యుండినవచ్చును.

దేవగిరి : విజయనగరమునకు ఉత్తర సరిహద్దు ఢిల్లీ సామ్రాజ్యము. కృష్ణానది ఈ రెండు రాజ్యములను వేరుపఱచుచుండినది. దక్షిణాపథమునందెల్లయెడలను ఢిల్లీసామ్రాజ్యము భగ్నమై పోయినను మహారాష్ట్ర ఉత్తరకర్ణాటము లింకను ఢిల్లీసుల్తాను క్రిందనే యుండినవి. సుల్తాను ప్రతినిధి దేవగిరియందు నివసించుచు మిగిలియుండిన సామ్రాజ్యభాగము నేలుచుండెను; కాని యచట గూడ సుల్తాను నధికారము చిరకాలము సాగలేదు. అతిదారుణమైన యతని పాలన కోర్వకాలక అమీరు లందఱేకమై తిరుగబడిరి. విప్లవకారులను శిడుగగొట్టి తన యధికారమును మరల నెలకొల్పవలయునని సుల్తాను రెండుమూడు వర్షాయములు బ్రయత్న మొనర్చెను; కాని యందువల్ల నతనికి లాభము గలుగలేదు. తుదకు విప్లవకారుల నాయకుడు 'జఫర్ ఖా' నను నతడు శ్రీ. శ. ౧౩౪౭ వ సంవత్సరమున ఢిల్లీ పై న్యముల నోడించి స్వతంత్రుడై దక్కనుకు దాసె సుల్తాను నని ప్రకటించి, సుల్తాన్ ఆలావుద్దీన్ హాసక్ గంగూ బహమనీ యను చిరుదనామము ధరించి, గుల్బర్గ పట్టణమున బట్టాభిషేకము జేసికొనెను. సుల్తాన్ ఆలావుద్దీన్ హాసక్ గంగూ స్థాపించిన రాజ్యమునకు బహమనీరాజ్యమని పేరు. ఇతని సంతతివారు దాదాపు నూట డెబ్బదియేండ్లకాలము గుల్బర్గ బీదరుపట్టణములు రాజధానులుగ దక్కను బాలించిరి. బహమనీ సుల్తానులు దక్షిణాపథమున మహమ్మదీయ భర్తము నుద్ధరింప గంకణముగట్టుకొనుటచే హిందూస్వాతంత్ర్య ప్రతిష్ఠాపకులైన విజయనగర ప్రభువులకు వారితో బోరాట తప్పినదికాదు.

రాజ్యాభివృద్ధి: — (౧) ఉదయగిరి విజయము: ఉదయగిరి విజయముతో రాయరాజ్య విస్తరణము ప్రారంభమైనది. హరిహర రాయల తమ్ముడు బుక్కరాయలు మాయణ మాధవాచార్యుల సాయముతో నీ దుర్గమును సాధించెను. ఉదయగిరి నెల్లూరు మండలమున బళ్ళిమోత్తర భాగమునందున్నది. పూర్వకాలమున దక్షిణదేశమున పేరెన్నిక కెక్కిన గిరి

దుర్గములలో నది యొక్కటి. దక్షిణదిక్కున
తీరాంధ్రదేశమున కిది బోరుతలుపు. ఉదయగిరిని
స్వాధీనపఱచుకొన్నవారికి తీరాంధ్రమును
జూచుట నుభవైన పని. అప్పటి రణగోవిదులు
దీనిని రాయరాజ్యమందలి ప్రథమ దుర్గమని పరి
గణించువారు. ఉదయగిరి విజయ ముద్దాకరెడ్డి
రాజ్యాక్రమణ కంఠరార్పణము; భవిష్యత్కాల
తీరాంధ్రదేశచరిత్రగతి నది మాటుతో వను ద్రిప్పి
నది. కావున విజయనగరచరిత్రాశ్లాఘకు లీ
విజయ ప్రాముఖ్యమును జక్కగ గ్రహించవలసి
యున్నది.

(అ) హొయ్యలరాజ్యాక్రమణము:

ఉదయగిరిని జయించినపిమ్మట బుక్కరాయలు
చిరకాల మచటనుండలేదు. హొయ్యలరాజ్యగడి
దేశమునం దతని సాన్నిధ్య మావశ్యక మగుటచే
దిన కుమారుని నిరూపణయ ఉదయగిరి దుర్గాధ్య
క్షునిగ నియమించి యతడచటికి తరలిపోయెను.
హొయ్యల ముమ్మడి వీరబల్లభునికి విజయనగర
రాయలతో గరిగిన వైరమునకు గారణమితకు
పూర్వము నిరూపింపబడినది. అందువలన నుభయ
పక్షములవారిని గడి ప్రాంతముల బలుమారు
పోరాట కలుగుచు వచ్చెను. అనంతపుర కోటయ
మండలములందు ఘర్షణ యతిశయించి క్రీ. శ.
౧౩౩౭-౮ ప్రాంతమున యుద్ధము పొసగెను.
రెండు మూడేండ్లపర్యంత మిరు పక్షములవారును
సమానముగా బోరాడుచుండిరి. క్రీ. శ. ౧౩౪౦ వ
సంవత్సరమున బుక్కరాయలు పెనుగొండ దుర్గ
మునకు ముట్టడివేసి స్వాధీనపఱచుకొనెను. బుక్క
రాయల విజయమునకు రాయరాజువయొక్క
బలపరాక్రమముచే ప్రవాని కారణములుగావు.
హొయ్యలల దృష్టి యన్యథా లగ్నమైయుండి
నది. కాదు పెనుగొండ దుర్గసరిక్షణమునందు
దమశక్తి సామర్థ్యములను సంపూర్ణముగ వినియో
గింపజాలకపోయెరి. ముమ్మడిబల్లభుడు ద్రావిడ
దేశమున హిందూస్వాతంత్ర్యమును బునఃప్రతిష్ఠ
సేయుటకును, నప్తమైపోయినచోళమండల రాజ్య
మునుమరలసంపాదించుటకును విరువట్టామల పట్టణ
మును నెలవీడు గావించుకొని మధుర సుల్తానుతో
బోరాడుచుండెనని చెప్పియుంటిమిగదా! రాను
రాను మధుర సుల్తానుతో యుద్ధము లీప్రమా గా
జూచునది. బల్లభుడు తురకలతో యుద్ధము

పలుపుటకు దన సేనలలో విశేషభాగమును, నుత్తర
సిద్ధవండనాయకుల సందఱిని ద్రావిడదేశమునకు
గొంపోయెను. కర్ణాటకమున నతని రాజ్యమును
సంరక్షించుటకు దగిన దందు లేకపోయెను. ఈ
కారణమున బుక్కరాయలకు పెనుగొండ దుర్గ
మును లగ్నలు వట్టి స్వాధీనపఱచుకొనుటకు వీలై
నది. పెనుగొండ విజయము హొయ్యల రాజ్య
మునకుజాక్కవాలి. బల్లభరాజ్యక్షయమున కదియొ
ప్రారంభము. మధుర మహమ్మదీయు లెన్ని
పర్యాయములు నిర్మితులైనను రామబాణహరి
దొల్లిన రావణు శిరములవలె నభివృద్ధి నందుచు
వచ్చిరి.

మధుర రాజ్యస్థాపకుడగు జలాలద్దీన్
అహమద్ కాశు విదేండ్లు రాజ్యపాలన మొనర్చిన
పిమ్మట క్రీ. శ. ౧౩౪౦ సం॥ లో నొక హంత
కునిచే మడిచెను. తరువాత అలావుద్దీన్ ఉదైగి
యయవాడు సుల్తానాయెను. ఇతడు మంచియో
ధుడు. ఇతడు రాజ్యము చేసినకాల మొక్క సంవ
త్సరము మాత్రమెదైనను హొయ్యల నై న్యముల
నోడించి వారి యాటోపమును దగ్గించెను. కాని
యొకానొక యుద్ధమున శత్రువుల నసేనుల నాశ
ముగాంచి, దప్పిగిని నీరు ద్రావుటకు శిరస్త్రాణ
మును గీసివేసెను; ఆకస్మికముగ నెచటినుండియో
బాణమొక్కటివచ్చి నాటిరది యాతనికింతమున;
తక్షణమే విగతజీవుడై యతడు నేల
ప్రాలెను. ఉదైగి మరణమువలన తురక బలము
నకు నడుము విగినది. ఎచ్చటివా రచ్చటినుండి
యథాయథలై వణచిరి. బల్లభుని ఆర్జునపెట్టువారు
లేకపోయిరి. పాశుచున్న తురకలను వెన్నంటి
కలుచుచు సేతువు పర్యంతముబోయి యత
డచట జయస్థంభమును ప్రతిష్ఠించి వెనుదిరిగి
మధురసుల్తానును బెదిరి దుర్గములను పట్టణములను
జెక్కింటిని సాధించి కన్ననూరు కుప్పమునకు
ముట్టడివేసెను. కోటయందుగా
పుండిన తురకదళ మల్లమైనను బల్లభున కది
సులభముగ పకపడలేదు. పుర్యముతో వారతని
నెదిరించి కొంతకాలము పోరాడిరి. కాని వారికి
శత్రువులను దఱిమివేయుటకు శక్తిచాలదు.
మఱియు గోటయందు వలసినంత ముసామగ్రి
లేదు. ఎన్ని దినము రెండుదూచాదినను మధురనుండి
సహాయమువచ్చు చిహ్నము లేవియు గానరాక

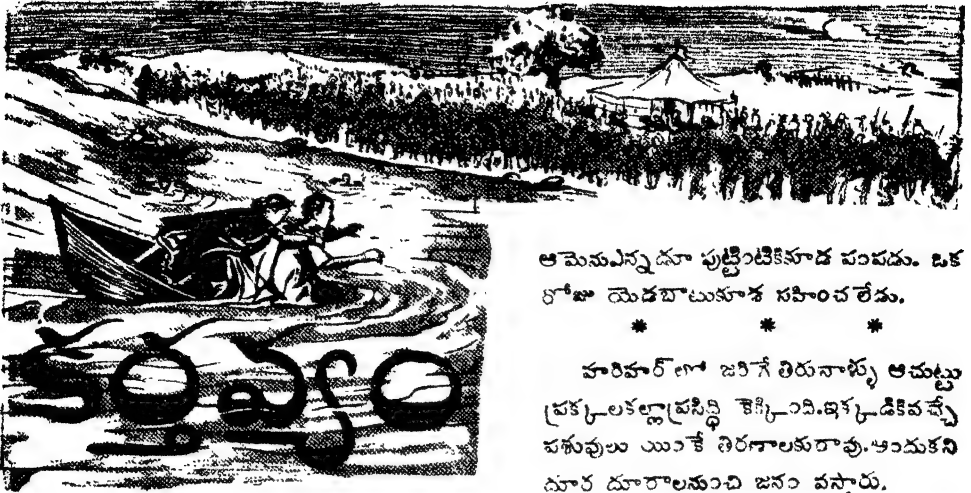
పోయె; కావున కోటను సంరక్షించగలుగుదుమను
నానయడుగంటినది- కోట యెట్టుయినను శత్రులకు
స్వాధీనపడునని వారికి నిశ్చయమైనది. ఈ విష
మావస్థయందు కర్తవ్యమేమో నిశ్చయించుకొన
జాలక త్రొక్కడ పడకొచ్చిరి. తలవనితలం
పుగ శత్రుపక్షము వారికి మార్గము జూపినది.
కోటను లగ్గులు వట్టిన నందలి తాణ్యము ప్రాణ
ములపై నానవిడిచి యుద్ధమునీయుననియు, నందు
వలన తురకలు సంపూర్ణముగ సమసిపోయినను,
దనపక్షమునను జనపక్షయనుగునని గుర్తెరిగి, కోటను
దనకు వశపఱచునెడల నందుగావుండు వారి
కందటికే విపత్తుగలుగనీయక తేమముగ స్వరాష్ట్ర
మునకు బోవననుజ్ఞ యొసగునని బల్లారుడు
వారికి వర్తమానమంపెను. కోటను వశపఱచుటకు
తాణ్యమున కిష్టములేదు; కాని బల్లారుని సందేశ
మును ద్రోసిపుచ్చుటయు మేలుగాదు; కావున
వారొక యొత్తిని బన్నిరి. సుల్తాను అంగీకారము
లేక కోటను స్వాధీనపఱచుటకు దమ కధికారము
లేదనియు నొకపక్షము వ్యవధియొసగిన సుల్తానుకు
కొలియబఱచి యితనియంగీకారమును బడసికోటను
స్వాధీనముజేయుదుమనియు జవాబంపిరి. బల్లారు
డందుకు సమ్మతించెను. అంతటవారు తమ స్థి
గతులను విశదపఱచుచు, దమకు సత్వరము సహాయ
మంపవలయునని ప్రార్థించుచు సుల్తానుకు సందేశ
మంపిరి. బల్లారుడు దనకు కోటవశమైనట్లు తలచి
స్కంధావారమున బ్రచారముననుండు కావలి
కట్టుబాట్లను మఱచి ప్రమత్తుడై యుండెను. కన్న
నూరుకుప్పమునుండి వర్తమానమందగ నె యప్పుడె
రాజ్యాభిషిక్తుడై యుండిన సుల్తాను ఘయాజుద్దీన్
దాంఘనీ శన యావచ్చుక్తిని విని యో
గించి దశమల గూర్చుకొని
హుటాహుటిగ బ్రయాణముజేసి కన్ననూరున
కత్యల్పకాలమున జేరి యొకనాటి మధ్యాహ్న

సమయమున దటాలున హోయ్సలస్కంధావార
ముపై బడెను. ఎండవేడిమికి దస్సి హోయ్సల
నై నికులు నిదురించుచుండిరి. తురకల తాకుకట్ట
గలిగిన యలబలమునకు మేల్కొనిన కర్ణాటకుల
కాశ్మసంరక్షణ కాయధముల బట్టుటకు గూడ
వ్యవధిలేకపోయినది; కసాయివాని చేబక్కిన
గొఱియలవలె హోయ్సలనై నికు లానాడు తుర
కల ఖడ్గమున కెరయైరి; బల్లారుని స్కంధావార
మంతయు గొల్లవోయినది. ఆతడును బండికృతు
డాయెను.

మధుర సుల్తాను అంతటి ఘనవిజయము నెన్న
డును పొందియుండలేదు. ప్రబలడైన శత్రువు
పరాజితుడయి చేబక్కినను, అతని బలము సర్వ
నాశనమాయెను. హస్తగతుడైన శత్రుని విడు
చుట సుల్తాను దాంఘనీ కిష్టములేదు; స్వభావ
ముచే నతడు శూరుడు. హిందూజాతికి సహజ
శత్రువు. కాని యతడు బల్లారుని తక్షణమే
చంప దలపెట్టలేదు. బల్లారుడు ధనసంపన్నుడైన
రాజు; అతని జంపుటకుముందు అతని ధనమం
తయు నెట్లయిన హరింప నిశ్చయించుకొనెను.
ధనమిత యిచ్చిన విడిచెదను నంతయిచ్చిన విడి
చెదనని యాసచూపుచు గ్రమక్రమముగ నతని
సర్వస్వమును హరించెను. అతని ద్రవ్యమునం
తయు గొనినపిమ్మట ఇక నతనివలన గలుగు
లాభములేదని యెరిగి క్రీ. శ. ౧౩౨౩ వ సంవ
త్సరము చివర నాతని మధుర చెరసాలయందు
జంపించి లెత్తోలిపించి కోటకొమ్మకు గట్టించెను.
దాక్షిణాత్య హిందూరాజులలోనెల్ల గొప్పవాడని
పేరుపొందిన ముమ్మడిబల్లారాయని చీవితచరిత్ర
యిట్లు మధుర చెరసాలయందు పరిసమాప్తి
నొందినది.

(చివ్రేషము)

ఉమాదేవిని భర్త ఎంతో ప్రేమిస్తాడు. ఆపేట లోని స్త్రీలందరినీ ఎప్పుడూ దీన్ని గురించే చర్చ జరుగుతుంది. ఉషకూడా యితర స్త్రీలకంటే తన ఆదర్శవంతురాల నమోతుంది. తన భర్త లాగ యితర భర్తలు తమ భార్యలను యిత గౌరవించకపోవడం, యితరగా ప్రేమించక పోవడం, తన భర్త తననుకావలసిన విషయాలలో చేతనై సంకపరకు ఏలోపం కలిగించక పోవడం ఆమె చూస్తూ, అనుభవిస్తున్న విషయాలు.

అతడు, ఎల్లప్పుడూ తన ఉష అందంగా, ఆనందంగా ఉండాలనుకుంటాడు. ఆంధ్రుకనే అలా కరణికి కావలసిన ఆనేక వస్తువులు తెస్తాడు. అలాకరిస్తాడు, తన వెంట పికారును, సినిమాలను తీసుక వెళ్తుంటాడు.

'ఆయనమీద ఏంమంత్రం ప్రయోగించావో, మామా చెప్పురావో?' అంటారు ఉష స్నేహితురాండ్రు.

ఉష హృదయం ఆనందంతో ఆల్లకల్లులమై పోతుంది.

'నాకేనా యీ ప్రత్యేకత! మీ భర్తలు మాత్రం ఏ విషయంలో మిమ్మల్న ప్రేమించరు?' అని వస్తుతూ అంటుంది. కాని స్నేహితురాండ్ర మాటల్లో సత్యం ఉందని మరస్సులో అనుకునేది. ఉషకు ప్రాప్తించిన పరిప్రేమ, యే స్నేహితురాలి! ప్రాప్తించలేదు. భర్త ఆప్రేమచేతనే

ఆమెను ఎన్నడూ పుట్టింటికి సూడ పంపడు. ఒక రోజు యెడబాటుకూడ నసించలేదు.

* * *

హరిహర్ లో జరిగే తిరునాళ్ళు ఆచుట్టు ప్రక్కలకల్లా ప్రసిద్ధి కెక్కింది. ఇక్కడికి వచ్చే పనువులు యీకే తిరగాలరావు. ఆంధ్రుకని మార దూరాలనుంచి జనం వస్తారు.

ఆవేళ తిరునాళ్ళ మూడవరోజు. గండక్ నది ఒడ్డున జనం పెద్ద గుంపుగా చేరారు. నమతా చిన్న చిన్న పడవలతో నిండిపోయింది. ఆ పడవలు వస్తూంటే, వరదలు వస్తున్నాయా అన్నట్టు ఉంది. అన్ని పడవలు ఉన్నప్పటికీ ఎక్కేవారికి చోటు కొరకటలేదు. సాయం నమయా, జనం బోటు పికారును ఆశ్రయ పడు తున్నారు.

ఉషకూడ తన భర్తతో పాటు ఒక పెద్ద పడ వలో కూర్చుంది. నావికులు వడ్లు వడ్లుంటూనే ఉన్నారు. ఆ గలభాలో ఎవరు వింటారు? పడ వలో ఖాళీ ఉన్నంతవరకు జనం ఎక్కారు.

అప్పటి పడవలోని బరువుచూచి పల్లెనాళ్ల ఖైర్లం దిగిపోయింది. పడవ అటూ యిటూ ఊగుతూ మధ్య ప్రవాహంలోకి వచ్చి నుడి గుండ్రంగా చిక్కుకుపోయింది. వెంటనే నావి కులు పడవ మురిగి పోబోతున్నదని ప్రకటించి, నీటిలో గుమికి తమతమ ప్రాణాలు రక్షించుకో టానికి ప్రయత్నించటం మొదలుపెట్టారు. ఒక రొకరుగా అంతా నుమిక్కేరారు. చచ్చేవాళ్ళం, ప్రయత్నించేసి మరీ వద్దాం అనే తలంపుతో ఈతరానివారుకూడ దూకారు.

ఇక పడవపైనే ఉష, ఆమె భర్త-ఆ యిద్దరే ఉండిపోయారు. పరిశోపతి నడుముకు దిగించికట్టి

మూలం (హిందీ): కమలాదేవి చౌధురీ అనువాదం: యం. వి. సుబ్బారావు

దూకడానికి ప్రయత్నిస్తున్నాడు. ఉష బెడరిన తేడిమాదిరి కన్నార్పకండా భర్తముఖం చూస్తూంది. గుండె దడదడ కొట్టుకుంటూంది. పడవ కూడ తను మునిగిపోతున్నానని చూచిస్తోంది. వాయువేపుడు తన గమనవేగాన్ని హెచ్చించాడు. ఉష భయంతో కళ్ళు గట్టిగా మూసుకుంది.

ఇంతవరకు ఎప్పుడూ భర్తకు మేలు కూర్చున్న భగవంతుణ్ణి ప్రార్థిస్తూ వచ్చింది. కాని యిప్పుడదంతా మరచిపోయి, భర్తను గట్టిగా కొనిలించుకుందామనుకుంది. చివరి సమయంలో కూడ వేరుకావడం ఆమెకు యిష్టంలేదు. ఉష తన రెండు చేతులు జాపి, భర్తను పట్టుకోటానికి ప్రయత్నించింది. కాని వ్యర్థమైపోయిందా ప్రయత్నం. పరిమళాశయం ఉషపైపు చూడనైనా చూడకుండా నదిలో గూతాడు. ఉష కళ్ళు మూసుకుని పడవలోపడి మృత్యువును ఆహ్వానిస్తోంది.

ఒడ్డున ఉన్న వేలాదిజనుల కళ్ళు యీ దృశ్యం మీదనే వున్నాయి. ఆందరి హృదయాలు ఆ మునిగిపోతున్న ప్రాణిని రక్షించమని భగవంతుణ్ణి ప్రార్థిస్తున్నాయి.

భగవంతుడు కూడ యింకమంది ప్రార్థనను కాలదన్న లేకపోయాడు. లేచివ్రేలవటం వల్ల పడవ మునిగిపోతుండా, ఒడ్డుకు వచ్చిచేరింది. కొంతమంది సాహసీకులు, సహృదయులు అంశకు ముందే ఆమెను రక్షించటానికి సిద్ధియైనాకాదు. భయంతో స్వప్రళాపి పడిఉన్న ఉషను ఒడ్డుకు తీసుకవచ్చారు. అక్కడ ఉన్నవారందరి హృదయాల్లాను ఆమెపైన సానుభూతి ఏర్పడింది. ఉషగారాలు చేయటానికి జనం గుంపులు గుంపులుగా చేరారు. అంతా భగవంతుని లీలాగానంచేస్తున్నారు. ఆమెభర్తవంకచూచి నవ్వుతున్నారు. 'మంచి ఈతగాడిలా ఉన్నావు. నీతోపాటు భార్యను రక్షించుకోడానికి ప్రయత్నించటం నీకర్తవ్యం కదూ?' ఇద్దరు ముగ్గురు సిగ్గుపడుతున్న ఉష భర్తతో అన్నారు.

పాపం. ఉష బిక్కమొగంతో భర్తవంక చూస్తోంది. ఇంతమందివధ్య ఆమె ఏం మాట్లాడుతుంది? ఒంటరిగా అయితే భర్తను అడిగేది 'యిడేనా మీరు చూపే ప్రేమ' అని.

ఇప్పుడు తన దృష్టికి తానే పరితరణగా తోచింది. ఆమెకు విలువలేదు. చచ్చి పోయినా బాగుండేది. అనవసరంగా బ్రతికించాడు పాడు చేశాడు, అనిపించింది. ఇప్పుడేమనుకున్నా బ్రతికి పోయింది ఇక యివిషయం ఎరిగిన వారికి తెలియకుండా ఉంటే చాలు. అనుకోని, ఎవరైనా పరిచిత వ్యక్తులు ఉన్నారేమో అని, లజ్జాపూరిత నేత్రాలతో వైకి ఆందరి ముఖాల వంక ఒకసారి చూచింది. ఒకరు యిద్దరు కాదు. అనేకమంది కనపడ్డారు. ఆమె కళ్ళు వాలి పోయాయి.

ఆమెప్రేమపూరితజీవితానికి అసూయపడేవారు యిప్పుడు సంతోషిస్తారా? స్నేహితురాండ్రు వేరే విధంగా విమర్శిస్తారా? ప్రేమచేత పుట్టినట్టికూడ పంపక, 'ఉష! నువ్వు లేకుండా ఒంటరిగా యింటిలో ఎలా ఉండేది?' అనే ఉష భర్త యింకజేనా? అంటారు గదా? ఇలాంటి భవిష్యత్తులో జరుగబోయే అనేక విషయాలు ఒక్కక్షణంలో ఆమె మెదడులో మెరుపుల్లా మెరిసి పోయాయి.

ఆయన ప్రేమ ఎటువంటిది? ఉష చప్రేమాశ్రం ఆయనకు మగ్గుం కలుగుతుందా? యింటిలో ఒంటరిగా ఉండటం సంభవమా? దినమొక యుగమైపోదా? అయినా దానికికూడ మందుకుందిగా! కొన్నాళ్ళకు లోకం యీ విషయం మరచిపోతుంది. అప్పుడు రెండోపెళ్ళి చేసుకుంటాడు. ఆయ్యాళ్ళదానికూడ, "నాభర్త నన్ను చాల ప్రేమిస్తాడు" అనుకుంటుంది.

కాని యిడేమిటి? అనవసరంగా యిలా ఆలోచిస్తోంది! ప్రాణాలు పోవలసిన పతి బ్రతకటం వైవికృత కాదా? నిజానికి ఆమె భగవంతునికి కోటి ధన్యవాదాలు అర్పించాలి. దాన, ధర్మాలు చేయించాలి.

అనవసరంగా దోషారోపణ చేయడమేమో యిది? స్వార్థపునీడలు లేకుండా ప్రేమించేవాడు ఎవడున్నాడీ ప్రపంచంలో? కాని కర్తవ్యమే! మానవ సమాజం కర్తవ్యమనే సంకెలతో కట్టబడిఉంది. కాని, దీనిలో తన ప్రాణరక్షణ చేసుకోవటంకూడ కర్తవ్యమేగదా?

భార్య, పిల్లలు - యిదంతా ఉట్టి మిథ్య, మోహం. ఎవరికి ఎవరూ కొరగాదు. మోహంలో

చిక్కుకొని తన ప్రాణాల్ని రక్షించుకోకలిగిఉండి కూడ, ప్రయత్నించకుండా ఉండటం ఆత్మ హత్యకు దారి తీస్తుందిగదా! ఆత్మహత్య పాపం గదా! పూర్వకాలంలో భారత స్త్రీలు భర్తతో పాటు సహగమనం చేసేవారు. అది వారి కర్తవ్యం, అదే వారి ఆదర్శం. ఆ ఆత్మహత్యచేసు కోవడంకూడ పాపమేనా!

ఇటువంటి ఆంధూపంతులేని అనవసర ఆలోచనా ప్రవాహంలోపడి కొట్టుకుపోతుంది ఉష. భగవంతుడు తన భర్తకువచ్చిన పెద్ద ఆపదను తోలగించాడు. స్త్రీకి యింతకంటే అదృష్ట కరమైన విషయం యింకేమిటి? స్త్రీ యింతటి తోనే తృప్తిచెందాలి.

తన హృదయానికి నచ్చ చెప్పి, ప్రసన్నపదవయై లేచి నిల్చింది ఉష. 'వదండి యింటికి పోదాం-భగవంతుని దయవలన యిద్దరి ప్రాణాలు రక్షింపబడ్డాయి. ఇప్పుడెందుకు చింతిస్తారు?' అని భర్తయొక్క సిగ్గును పోగొట్టటానికి ప్రయత్నిస్తూ అన్నది. నైకి యీమాట అన్నదే కాని హృదయం తేలికపడలేదు. తమ ప్రేమను గురించిన భరిమాసాలకు, ఈర్ష్య వచనాలకు ఏమని సమాధాన మిస్తుంది?

మృత్యుకయ్యవై పడివున్న భర్తయొక్క తల వైపు కూర్చుని, ఉష వేడివేడి కన్నీరు కారుస్తూంది. నేటికీ ఆరుమాసాలనుంచి ఆమె పరిని జ్వరం అవహించింది. యీ ఆరుమాసాలలో ఒక్కరోజుకూడ ఆ పాపిష్టి జ్వరం విడువలేదు. విడుస్తుందని ఆశలేదు. డాక్టర్లు శయ (టి. బి) అంటున్నారు. శయంటే ప్రపంచంలో నివారించటానికి ఏ ఉపాయంలేని అసాధ్యమైన రోగమా? ఓరి భగవంతుడా! యింకేది గది?

ఇంతకంటే ఆలోచించన లేకపోయింది. కళ్లలో నుంచి నదీప్రవాహంలా పొంగింది, కన్నీరు. అదే సమయంలో, ఆమె ఆలోచనలకు అంతరాయమూ కలిగిస్తూ, దగ్గర రెండోమంచంమీది పడుకొన్న పిల్లవాడు లేచి, విడుస్తూ, "అమ్మా" అని పిల్చాడు.

ఉష కన్నులు తుడుచుకుంది. కొన్ని సెకండ్లు కన్నులు మూసుకొని, మనస్సులోనే, "భగవాన్ ! విద్యటానికి నన్ను ఒంటరిగా యీ భూమిమీద మిగల్పవద్దు" అని ప్రార్థించింది.

పిల్లవాణ్ణి ఒడిలోకి తీసుకోవటంతోనే, ఆమెకు యింకో ఆలోచన తట్టింది. మా టూద్దరి తరువాత ఏడిగ లేంకావాలి? ప్రపంచంలో యీ ఆమాయకపు బిడ్డడికి ఏ క్రైమరు? పరి పోయిన తరువాతకూడ

మీకోసం, నా ప్రాణాలు నిల్పుకోవటానికి ప్రయత్నించటం నాకు భర్తమేనా? అని... యీ ఆలోచనలు ఆమెహృదయంలో పెద్ద తుపాను తెలలేవనియి. కంఠం పూడుకుపోయింది. కన్నులు పీటితో నిండిపోయినయి.

ఆమె శరీరమంతా గడగడ వణకుతోంది. ఇదేమిటి? ఆమె గాదు, యిల్లు కూడ కదులుతోంది. భర్తమంచం కూడ వణకుతోంది. ఆమె పిల్లవాణ్ణి తీసుకుని భర్తదగ్గరకు వరుగైంది. అదే పమయంలో నాల్గుమూలలనుంచి “నూకంపం-భూకంపం” అనే అరుపులు వినపడ్డాయి.

“ఉహ! నా... లేచేశక్తిలేదు. నన్ను గురించి చింతించక పిల్లవాణ్ణి తీసుకుని బయటికి పో!” రోగిష్టి భర్త నీరసస్వరంతో అరిచాడు.

మట్టి యినక, గాలిలో కలిసి యింట్లోకి వస్తోంది. భయంకరమైన దడదడ శబ్దంతో

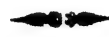
యిల్లు వడిపోవాలని చూస్తోంది! యింకా ఆమెకు భర్తను రక్షించే ఉపాయం తోచలేదు. యింట్లో తను ఒంటరిగాఉంది. చంకలోపిల్ల వాడున్నాడు.

అప్పుడే గదిగోడ పడనేపడ్డది. “ఉహ! పో, బయటికి పో!” ఉప భర్త బిగ్గరగా అరిచాడు.

ఉప పిల్లవాణ్ణి హృదయానికి హత్తుకుని బయటికి వరుగైంది. భయభ్రాంతుడై యేడుస్తున్న పిల్లవాణ్ణి బయటవుంచి వెంటనే భర్తను బయటకు తీసుకవచ్చే ప్రయత్నంగా తిరిగి గదిలోకి వెళ్ళింది.

ఫెళ్ళ, ఫెళ్ళ శబ్దంతో వైకప్పు కూలింది. ఉప భర్త హృదయంమీద వారింది.

పాపం, పిల్లవాణ్ణి కాపాడమని దేవుణ్ణి ప్రార్థించేదుకై నా అవకాశం దొరకలేదు. భార్య, భర్త యిద్దరూ, గూ ఆకలిగొన్న భూగర్భంలో కలిసి పోయారు.

ఏ రు వా క సా గ డం....

గుడిపాటి శ్రీహరికృష్ణ

విరోధినాను వర్షరపు ఉగాదినాను పున్న వాళ్లు పున్నారగా, లేనివాళ్లు లేనట్లుగా వండుగ జరుపుకొన్నారు. కైతులను, ఇరి నోలి పూజచేసే సునివం. కృష్ణా డెల్టాలో ఏ హాగు మూలనోతప్ప దాళవాపంట కనిపించదు. గోదా వరి పల్లి చల్లనిమ్మపు తారలగా దాళవాచేలు ముమ్మరంగా కనిపిస్తాయి—ఆ డెల్టాలో.

ఈరోజున ముఖ్యంగా దాళవాపంట లేని పొలాలలోనూ, మరి మెట్టప్రాంతాలలోనూ ఉగాదిపండుగకే తొలిసారి కైతు ఏరువాక సాగుతాడేమో అనిపిస్తుంది. “ఏరువాక” అంటే పెక్కుమందికి తెలియనే తెలియకపోవచ్చు.

రెండోపూట మదలాది కైతాంగం తమ నోసటను తుంకును దిద్దుకొని, పసుపుపూతపెట్టి, తుంకుమతో అలంకరించిన అరక-అంటే నాగలి-భూదాన వేసుకొని ఎడ్డులను కూడా అలంకరించి,

చేతితో కర్రపుచ్చుకొని పొలాలవైపు సాగి పోయారు. చేతికర్రలకు మామిడికొట్ట పసుపుదారంతో కట్టబడి పుంటుంది.

పొలాలలో అడుగిడి, నాగలి ఎడ్డుల మెడ మీదవేసి, మేడితోకమీద (మేడితోక అంటే భూమిని దున్నే చుండుకు తగ్గించబడిన కొయ్య చివర చేతితో పుచ్చుకొనే చుక్కాసిలాటి ఆడ్డ కర్ర) చేయివేసి తూర్పుముఖంగా నాగలిని పోనిస్తాడు. దీనినే ఏరువాక సాగడమని అంటారు.

మేడితోకమీద చేయివేయడమంటే ఎంతో సుబరం. కట్టరాని ఆచారం. చెప్పలేని ఉత్సాహం. ఇవన్నీ ఒకపట్టున మనకు కైతుముఖంగా కనిపిస్తాయి. ఆ పని ప్రముఖమొదిగా కైతాంగంలో భావిస్తారు. మేడితోకమీద చేయివేసి, కొబ్బరికాయలు కొడతారు. ఆ ముక్కలూ, నానునాలు బియ్యమూ కలిపి పంచుకు తింటారు.

ఇదే తొలిపూజ. నూతన కార్యసరళి అంతు రార్పణం.

తమ చేతికర్రలకు కట్టుకొనే మామిడిరొట్టు, వారి కార్యదీక్షకు చిహ్నం. అదే దీక్షాకంకణం.

ఈ దీక్షా కంకణం దేని? అంటారా? 'నేను నాగలిని చేబట్టి, కొండ్రనుదున్ని, చంటపండిస్తాను. నిరుటికన్న మరింత పండాలో' అనేదే వారి మంత్రం. 'నాపాలం బాగాపండాలో. నాయింట ధాన్యంరానులు వుండాలో' అనే అతని కోరికల స్వార్థంవుంది. అయినా ఆస్వార్థంలోనే పరార్థం ఇ మి డి యి ం ది. తా ను పం డిం చిన మం, తనకు లిండికి పోగా, ఇతరులకు అమ్ము తాడు. ఇతరత్రా బ్రతికి మరోవృత్తులను ఆపలం దించే వారి పొట్టకు లిండిని అందిస్తాడు.

తన పండించిన చంటుకు హెచ్చు ధర ఆశించ వచ్చు. ప్రతివారు మరింత పెరగాలనే ఆశించడం నైజం. ప్రక్కవాని వచ్చు ఓర్వలేనితనంకూడా అగుపిస్తుంది. బోడె దగ్గర తగాదాపడడం తప్పక పోవచ్చు. గండిసాగు రైతు మాక్కా అని వాదించవచ్చు. ఇవన్నీ అతనిలో మనకు అగు పించే దుర్బలగానే మనము నిర్ణయించడం జరుగుతుందికూడాను. సన్నకారు రైతాంగము లోనే ఇవి వుంటే, లేమికారణమేమో అని సరిపెట్టుకొందాం అనుకొన్నా ఈ అవలక్షణాలు పెద్ద రైతులూ పెక్కుమందిలో ముమ్మరంగా కానవస్తాయి. సన్నకారులూ దినదినం పెరగాలనేది ఆకాంక్ష అవుతే, పెద్దలలో అదే దురాశగా పరిణమిస్తోంది. సన్నకారురైతు కొద్దిమందినే తన ఆకాంక్షకు గురిచేస్తే, పెద్దరైతు ఎందరినో దిగమ్రొంగుతాడు.

ఇంతకీ నేటి ఇరిగేషన్ విధానంలోని తోపాలు చాలావరకు రైతు దొడ్డిదారి ప్రొక్క

దానికి ఉపకరించాయి. అలాగే సామాజిక, ప్రభుత్వ స్వయాపాలు అతనిలోని అవలక్షణాలకు తావిచ్చాయి. పరిపాలనా క్రమంలో నేటి మన రైతుకు సమష్టిక్షేమంపట్ల విశ్వాసం, సమష్టి శ్రేయస్సుపట్ల సానుభూతి సన్న గిలాయి. అతనిలో వందలాది ఏళ్లగాని పాతుకుపోయిన అవిద్య ఎన్నో దురభ్యాసాలకు దారితీసింది.

ఇంతగా స్వార్థం, ఆపహసం, అవిద్య అతనిలో పెద్దపెట్టున కాపరంచేస్తున్నా, 'తాను చంట పండించాలి - అందరూ బ్రతకాలి' అనేదిమట్టుకు మరవలేదు. అందుకే ఎన్ని కష్టాలుపడుతున్నా, ఎన్ని నష్టాలు వస్తున్నా, తాను ఈరోజున మేడితోకమీద చెయివేసి ఏరువాకసాగుతూ, మరింత పంటపండిస్తాననే దీక్షాకంకణం కట్టుకొని మురుస్తున్నాడు.

ఇరిగేషన్ సమస్యలూ, నిత్య ఆవసరాలకు సకాలంలో లేలికగా తీర్చే సామాజికవ్యవస్థ ప్రభుత్వ విధానం రైతుకు లభిస్తే - దక్ష వడ్డీలను, నాములను తీసుకోవడంకాని, తనకు ఆవసరంలేని ధాన్యాన్ని గరిసెలలో దాచుకోవడంకాని, తన తర్వాత ఆసామికి కావలసిన చంట మురుగు బోడెలను పూడ్చడంకాని, గండి సాగుచేయడం రైతుమాక్కు అని తలపొయ్యడంగాని చేస్తాడని అనుకోలేం.

నేడు ఏ పట్టుదల, దీక్ష, ఉత్సాహం అతనికి ఏరువాక సాగడానికి ప్రోద్బలమయ్యాయో, అవే ఆనాడు అతనిని ఉత్తమపౌరునిగా తయారు చేయగలగటానికి సాధనలు కాగలవు. అయితే అతని దృక్పథాన్ని మార్పించగల వాతా వరణం ఎక్కడా? అనేదే ఎందరినో వేధిస్తోంది.

ఆ రోజులు వెళ్లిపోయాయి—

మరి నేడో?

బి. యస్. ఆర్. కృష్ణారావు

‘రేపేగా ఒకటా తారీఖు! జీతం వస్తుంది కదూ?’ అన్న సీత మాటలు గోపాలానికి కొంచెం విసుగు కలగచేశాయి. ఆఫీసు కాయ తాలు ఇంట్లోపడేసి, పగలల్లా పనిచేయటంనుంచి వేదేశ్కీన బుజ్జును చల్లబర్చటానికి, మేనేజరు అన్న మాటలతో కుమిలిపోయే హృదయాన్ని శాంతింప చేయటానికిగాను కాస్త చల్లగాలి కోసం, అట్టా పార్కుకో, నది ఒడ్డుకో పోవాలని బయల్దేరాడు. ఈ స్థితిలో తనున్నప్పుడు సీత అలా అనేసరికి అతనికి మరింత చిరాకు కలిగింది.

‘వస్తే వస్తుంది లేకపోలే లేదు. ఏమంత తొందర? అన్నాడు విసుగ్గా. ఒక్కరోజు జీతం రావటం ఆలస్యమయినందువల్ల కలిగే ఇబ్బందులు తెలిసినప్పటికీ జవాబుకోసం నిరీక్షించుకున్నాడనే గుమ్మం దాటిపోయాడు గోపాలం.

‘ఏమిలేదు పాలడబ్బా అయిపోయింది. డబ్బానుడిచి కడిగిపోస్తే ఇంకొక్కసారికి బోటా బోటీగా వస్తుంది. ప్రస్తుతం ఒక చిన్న డబ్బా అయినా పట్టుకొస్తాకేమోనని’ అంటూ పసిపిల్లవాడిని భుజాన వేసుకుని పంటిపట్లలో వెళ్ళిపోయింది.

మనస్సు సరిగా లేనప్పుడు మనోభావాలకు భిన్నంగా ఏ సంఘటనయినా జరిగితే నిరుత్సాహం కలుగకమానదు. ఒకమారు కలిగిందంటే, అది క్రమంగా దానినీడలా విస్తరించి ఇంక ఇతర విషయాలనుగురించి ఆలోచించకుండా చేయగల శక్తి దానికి ఉంది. అందులో డబ్బు లేకపోవడంవల్ల కలిగిన నిరుత్సాహం ఎంతటివారినైనా శ్రుంగదీస్తుంది. అందలో ఏవన్నపు లేకపోయినా గడుపుకోవచ్చునుగాని పాలడబ్బా అంత చురుకైన

నగా అక్కల్లేదని తీసి పారెయ్యకగిన వస్తువు కాదని గోపాలానికి తెలుసు.

భుజాలు చిరిగిన చొక్కామీద కోటు తొడుక్కుని గుమ్మం దాటాడు. పాక బాక పారిక రూపాయిలూ ఇవ్వనందువల్ల హెవుకారు నరుకు సరిగా యివ్వటంలేదని తెలిసినప్పటికీ, పసి పిల్లవాడి విషయంకదా ఇవ్వకపోతాడా అనే నమ్మకంతో పెద్ద పెద్ద అంగలేస్తూ హెవుకారు కొట్టుకువెళ్ళాడు. గోపాలం కొట్టుకు వెళ్ళేసరికి హెవుకారు లేడు. కుర్రాడున్నాడు. సగం దిగ జారిపోయిన ప్రాణంతో గుండెలు కొట్టుకుంటూ వుంటే, వాడి నోటి వెంట జవాబేమి వస్తుందో అనే ఆమర్థంతో కన్నార్పకుండా వాడికేసి చూస్తూ - నిరాశాభావంతో, నడబడే మాటలతో ‘హెవుకారు లేడా?’ అన్నాడు.

‘కోట్లో వెళ్ళారు చుండి’ అన్నాడు కుర్రాడు, గడ్డా పెట్టెలోని చిల్లర డబ్బులు లేక్క నాసుకుంటూ. పాల డబ్బులు నీరువాలో తళతళా మెరుస్తున్నాయి. గోపాలం నవనాడులూ శ్రుంగిపోయాడు.

‘ఇంకా ఎంతసేపటి కొస్తాడు?’

‘ఎప్పుడు వస్తే అప్పు డొస్తారు.’

‘పాలడబ్బా ఒకటి ఇయ్యి, నాపడ్లులో కర్చు. రానుకో’ అన్నాడు వణుకుతున్న పెదవులతో.

‘నాకు తెలివండీ! నన్ను రొక్కం చేరమే చూడమన్నాడు. రేపు రండి, ఆయన ఉండగా’ అని చింతపండు పెంచే విరగ దియ్యటానికి వెళ్ళాడు.

‘నాకుకాతావున్న సంగతి ఏమీకా తెలుసుకుగా!’ అన్నాడు ముఖమీద చెనుట తుడుచుకుంటూ. ‘మిత్రకారుని చింతరువాత రండి, ఇన్ని మాటలు దేనికి? అని చింతపండు పెండే బల వంతాన విరగదీసి కాటాళి వేశాడు.

పాతబాకీ పూర్తిగా ఇవ్వకపోవటంపూచి మిత్రకారు మర్రాడి కీదిధంగా చెప్పివుంటాడని గోపాలం గ్రహించాడు. ఇంక బ్రతిమాలినా లాభాలేదని బయటి కొచ్చాడు. తన పర్సులో వున్న అధిక అణచురా పెట్టి మధ్యాహ్నపు అరకప్పు కాఫీ త్రాగేశాడు. దబ్బా కడిగిపోస్తే ఒక్కసారికి వస్తుచేమో అన్న సీత మాటలు చెప్తుంటే గింగురుమంటూ వుండగా నడి బజార్లో కొచ్చాడు, కొంటే జీ బజార్లో చేతులుపెట్టుకుని కాళ్ళిడ్చుకుంటూ. జీతం రేపు సాయంత్రంగాని రాదు. ఈ ఒక్కరోజు గడిచేవిధం? పోనీ ఎవరియినా అప్పుడుగుదామంటే అందరికీ నెలా ఖరు రోజే. ఎవర్నడిగితే ఎవరిస్తారు? ఈ పరిస్థితుల్లో పాలదబ్బా వచ్చేవెట్లా?

తల వంచుకుని వచ్చేస్తున్నాడు. ఎవరో వెనకాల వీపు తట్టికట్టబోంది. ఉలిక్కిపడి వెనక్కి తిరిగి చూశాడు.

‘ఏమోయ్ గోపాలం! అట్లా దెబ్బకున్నావేం, నన్ను మర్చిపోయావా?’

‘ఆరే. నవ్వా రామం, ఏదో పరధ్యానంగా వున్నాను. ఏమిటి కబుర్లూ. ఎక్కడా వుండటం?’

‘ఫిలిం కంపెనీలో మేనేజరుగా వుంటున్నాను. కుమారా! పిల్లలా ఏమన్నా? ఆబ్బ, ఎన్నాళ్ళయిందోయ్ నిన్ను చూసే! కాలేజీలో చదువుతున్న రోజుల్లో చేసిన అల్లాడీ, (సిల్వి) పాలు చినట్లూ, మన పెంకే సమాధానాలూ- అన్నీ ఒక్కసారి జ్ఞాపకం వస్తున్నాయి. జీవితంలో మరపురాని దినాలు’ అంటూ శృంగార నవ్వాడు రామం.

మిత్రుడికి మరపురాని దినాలు కాలేజీ రోజులు. గోపాలానికి అన్నీ మరపురాని రోజులే. కాకినాడ కాలేజీరోజుల దగ్గరకుంచి, మిత్రకారు మర్రాడు పాలదబ్బా అప్పివ్వడం వరకూ అన్నీ మరపురాని దినాలే.

‘అయితే నీకన్న నేనే గొప్పవాడిని’ అన్నాడు గోపాలం.

‘ఏం అట్లా అంటున్నావ్’ అని ఆశ్చర్యంగా మిత్రుడు.

‘నీకు కాలేజీరోజులు మరపు రావటం లేదు. నాకు ప్రతిరోజూ మరపురాని దినమే. అంటే జ్ఞాపకశక్తి ఎక్కువన్నమాట’ అని నవ్వాడు గోపాలం.

‘ఇంకా వెనకటిమాటలు పోలేదు, అసాధ్యుడివి. కాని నిన్ను తలచుకున్నప్పుడల్లా ఆ రోజు సంఘటన గుర్తువస్తుంది. తనవైపు అదే పనిగా నువ్వు చూస్తున్నావని నిర్మల ప్రిన్సిపాల్ రో రిపోర్టు చేసినప్పుడు, నేను నిర్మలవైపు అదేపనిగా చూస్తున్నానని ఆదిదక్షిణా తెలుస్తుంది-అదేపనిగా నిర్మల నావైపు చూస్తే తప్ప అన్నావు గుర్తుందా? ఆరోజులే నేరు. వీమాచింతా లేకుండా పెద్ద వాళ్ళని పీడించి డబ్బులు వోడుక్కుని జబ్బాగా కర్చుపెట్టుకునే రోజులు. ఇవి సంపాదించింది చాలకపోయే రోజులు.’

‘అయితే ఇప్పుడు నీజీతమెంత? అని ఆశ్చర్యంగా అడిగాడు గోపాలం.

‘అయిదు వందలు.’

ఈమాట వినేసరికి గోపాలానికి కొంచెం కోపం కలిగింది రామంమీద. దర్శి అయిదు రూపాయలు సంపాదించుకునే తనకి జీతం చాలకపోవటమే, అయిదువందలు సంపాదించే మిత్రుడికి చాలకపోవటమే!

‘నిల్చునేచున్నా, కాస్త టిఫిన్ వుచ్చుకుందాం, రా’ అని చెప్పుచున్నాడు లాగాడు రామం. మనస్సు వెనక్కులాగుతున్నా కాస్త వాటాతవే ముందుకుపోయామి. బాల్యమిత్రుడు కనబడించే చాలుగదా అని సంతోషంతో అన్నీ ఆర్దరిస్తున్నాడు రామం. లడ్డూ విడిచి నోట్లో పెట్టుకుంటూంటే చెయ్యి వెనక్కిలాగింది గోపాలానికి.

‘చువ్వాచ్చిన పనేమిటి, చేసేపనేమిటి! నీ పనిపాపకన్నా పాలికెట్లు పెద్దవాడివి’ అన్నది అంతరాశ్య.

‘నీ సొంతదబ్బు పెట్టుకుని లినేమోగొత ఈ జన్మలో లేకపోగా అర్థమిత్రుడు పెట్టిందిమాడా తృణీకరిస్తున్నావా’ అన్నది చివ్వా. నోరు తెరిచి లడ్డూముక్క నోట్లోపెనుకున్నాడు.

‘ఇంట్లో భార్యబిడ్డలు ఆవిధంగావుంటే, నువ్వు విధంగా పాట్లు నింపుకుంటున్నావా’ అన్నది అంతరాత్మ.

‘మొండు పెట్టింది తిను. తరువాత పాలడబ్బా సంగతి ఆలోచిద్దగాని’ అన్నది జిహ్వ.

లడ్డూ, పెనరట్టూ, కారపున ఒకదాని తరువాత మరొకటి నోటిలోకి వెళ్ళిపోయాయి.

‘ఒక పాలు, ఒక కాఫీ’ అన్నాడు మిత్రుడు.

పాలు అనగానే మనస్సు చివుక్కుమంది. కడుపులో చెయ్యి పెట్టి కలిపినట్లయింది. ‘పాలెవ రికి?’ అన్నాడు.

‘నాకేసోయ్. కాఫీ తాగను. కాఫీకన్న పాలే ఇష్టం’ అన్నాడు మిత్రుడు నవ్వుతూ. పాలుతాగే పసిపాపకు పాలు కరువైనాయి. పాలికేళ్ళు మైదాన వాళ్ళకు పాలు కావలసి వచ్చాయి. నృప్తిచిత్రం- అనుకున్నాడు గోపాలం. నెర్వరు కాఫీ, పాలు పట్టుకొచ్చాడు. పాల కప్పు గోపాలంమొండు పెట్టాడు, కాఫీ కప్పు రామంమొండు పెట్టాడు. పాలకప్పుగా తన పసిపాప ప్రతిబింబం కనిపించింది: ఆకలితో ఏడు మున్నట్టూ, చేతులు నోట కుక్కుకుంటున్నట్టూ భార్య సీత. దబ్బా అంచులు కడిగి నరిపుచ్చి పోస్తన్నట్టు. ఒకటి ఆకటికి తట్టుకోలేక ఏడ్చే తన పసి పాపముఖం, రెండోది తన రాకకోసం ఎదురుచూసే భార్య సీత చివారవడవం: పాల కప్పులో కనబడ్డాయి. తనమొండునుంచి పాల కప్పు లాగాడు మిత్రుడు. కాఫీకప్పు మొండుకు తోకాడు. కాఫీకప్పులో ఖాళీ పాలడబ్బా తళ తళ మెరుస్తూ కనబడింది.

‘ఇంకా కాఫీ త్రాగలేదు, వేడిగా వుందా?’ అన్నాడు రామం.

‘ఆ. ఆవును’ అంటూ గ్లాసుఎత్తాడు కాఫీ తాగుదామని. చేతులు వణికాయి, కాఫీగ్లాసు చారి కిందబడి ముక్కలయిపోయింది. కాఫీ నేల పాలయింది. వేడికన్నీటిబిందువులు రెండు నేల పాలయిన కాఫీలోపడి కలిసిపోయినాయి.

‘అదేం! చెయ్యి చారినదా?’

‘ఆవును. తాగలేని పిల్లి బోర్లదోసుకుంది’ అన్నాడు గోపాలం.

కాలేజీనాటి ఎగతాళిమాటలే మాట్లాడు తున్నాడని అనుకున్నాడు రామం.

మురై బాం సబ్బుతో

ఉలికినవిగనుక,

నాడుస్తులు మరక లేకుండా

ఎల్లిప్పుడు శుభ్రముగా ఉంటున్నాయి

మురై ఇండస్ట్రీస్ లిమిటెడ్
మదరాసు వారితయారీ

నీలువల్లువులు ఈమాటిగా ఉండమని ప్రహేళిక

జేబురుమాలుకోకట్టోరువున్నాడు గోపాలం.

‘అయితే మళ్ళీ కాఫీ తెప్పిస్తావు, తాగు’ అని బలవంతం చేశాడు.

గోపాలం వద్దని గట్టిగా చెప్పాడు. ఇద్దరూ వైటి కొచ్చేకాదు.

‘అయితే నీకు పిల్లలెంకమండోయ్’ అన్నాడు రామం, నీళ్ళి అందిస్తూ.

‘మూడేళ్ళ ఆడపిల్ల, తొమ్మిది నెల్ల పిల్లాడూ.’

‘సంతోషం. నాకాభాగ్యం ఇంకవరకూ లేదు. ఏనీ మీ ఇంటికి పోదా పడ, పిల్లల్ని చూపింతు గాని.’

గోపాలం మనస్సు చివుక్కుమంది. కాఫీ మాటల్లో కడుపునిండా తిని, వొట్టిచేతులతో పాలడబ్బా లేకుండా పోవటమూ అని. ఇంతో కొచ్చిన స్నేహితుడిని భోజనానికి వుండమనక పోలే బాగుండదు. కాని మాటయింటి పరిస్థితు లెట్లావున్నాయో !

భారీ పాలడబ్బా కడిగి కొమ్ము చెంబులూ చూస్తున్నది సీత. గోపాలంచేతుగా ఏమీ లేక చూసుకోని ఆమె నిర్భాంతరీయింది. పెరిమల యెర్రదనం చూచి కొంచెం ఆశ్చర్యపడ్డా ప్రక్కనున్న మనిషిని చూడగానే గ్రహించి పిల్లవాడిని తీసుకుని లోపలికి వెళ్లిపోయింది.

స్నేహితుడిని చావమీద కూర్చోమన్నాడు. తానూ కూర్చున్నాడు. లోపలికి వెళ్ళి సీతతో ఆసలు విషయం చెప్పుదామని లోపల పీనుకున్నా వూరుకున్నాడు. లోపల పిల్లవాడి ఆకలి నిడుపు చివబడుతున్నది.

‘ఏరీ మీ పిల్లలు?’ అన్నరావం ప్రశ్నతో లోపలికి వెళ్ళి ఇద్దరినీ తీసుకొచ్చాడు. మూడేళ్ళ అడపిల్ల బెదిరిచూస్తున్నది. ఈ కొత్త మనిషి ఎవరా అని. నోట్లో వేళ్ళు కుక్కుకుంటూ కాళ్ళతో తన్నుకుంటున్నాడు మనిషివాడు.

‘ఇద్దరూ కడిగిన ముత్యాలలాగున్నారు. అదృష్టవంతుడివోయ్ గోపాలం’ అని ఇద్దరి చేతుల్లా చెరి ఆయిదు గూపాయిలూ పెట్టాడు. ‘ఎదుకోయ్ ఇదంతా’ అని పిల్లల్ని ఇంట్లోకి తీసుకువెళ్ళాడు. లోపలికి వెళ్ళగానే సీతతో విషయం చెప్పి, పది గూపాయిలూ కేబుల్ వేసు

కొని ‘అతడిని భోజనానికి వుండమంటున్నా ఏమన్నా కావాలా?’ అన్నాడు.

‘నెయ్యి. కూరగాయలూ కావాలి’ అన్నది సీత.

‘సరే, నేరిగిస్తే, కూరల సంచి ఇవ్వు’ అన్నాడు.

‘పాలడబ్బా తెచ్చారా?’ అన్నది కన్నార్పి కుండా.

‘వీటితో పాటుగానే’ అని నేరిగిస్తే, సంచి తీసుకున్నాడు. ‘ఇవ్వో మాయింట్లో వుండాలి తప్పదు. అడ్డుచెప్పబోకు, అట్లా బజారుపోదాం పద’ అన్నాడు గోపాలంతో.

‘నువ్వు ఆనటమూ నేను కాదనటమూనా. కాని ఏదో తలంగంమీద బయల్దేరావు. నాలిండి సంగతి నీకు తెలుసుకుదా! అందులో ఇప్పుడే కాఫీ చోట్లా తిన్నామా! కాస్తలఘువుగానే కానియ్యి సుమా!’ అని నవ్వుతూ లేచాడు రావం. ఇద్దరూ లోడ్డుమీద పడ్డారు.

‘ఇందాకటిమంచి అడగటం మన్నిపోయాను నువ్వేం చేస్తున్నావ్, గోపాలం?’

‘అక్కినుల గుమాస్తా ఉద్యోగం’ అన్నాడు గోపాలం.

పాగాకుపంట నిషేధించాలి

“కాస్త్రీ”

మన ఆహారసమస్య పరిష్కారానికి ముఖ్యంగా చెయ్యవలసిన ప్రథమ చికిత్స — ప్రభుత్వం శ్రద్ధవహించి ప్రజల జీవనాధారమైన ఆడి దాన్యాలు మాత్రమే పండించుట కంగీకరించి విలాసార్థ ముపయోగించే పంటలు పాగాకు వగైరా నిషేధించుట. ఈ నిషేధంవల్ల ప్రభుత్వానికి ఆదాయంలో లాభకలిగినానరే ప్రజల శ్రేయస్సుకోసం ఆ లాభము భరించడం, మరొక లాగ భర్తీ చేసుకోడం అవసరం. సేద్య యోగ్య మైన భూమిలో అధికం 90% అయినా ధాన్యపు పంటకే ఉపయోగించేలా ప్రభుత్వం చూడాలి.

మనదేశం నుంచి 1941-42 లో 220 లక్షల గూపాయిల విలువగల పాగాకు ఎగుమతి అయినట్లు, 1945-46 లో 263 కల ఎకరాలలో పాగాకు పండిస్తున్నట్లు ప్రభుత్వపు

తెక్కలు చెప్పుతున్నాయి. ఈ నాలుగు మూడేళ్ళ లోనూ కూడా ఈ పాగాకుపంట ఎన్నో రెట్లు పెరిగి పోయింది. దీనికి కారణం వాపంటకంటే రైతుకు పాగాకుపంటవల్ల అనేకరెట్లు లాభం వస్తోంది. ప్రజల శ్రేయస్సును విస్మరించి ప్రత్యేకవ్యక్తుల ఆదరాభిమానాలు పొందడానికి ప్రయత్నించడం నిజమైన ప్రజాప్రభుత్వ లక్షణం కాదు. గోదావరి, కృష్ణా లు కలలోనూ, గుంటూరు, కృష్ణా జిల్లాలలోనూ, డెల్టా భూములలోనూ ఇప్పుడు కొన్ని లక్షల ఎకరాల భూమిలో పాగాకు పండిస్తున్నారు. ఈ భూమిలో (ఏది పండుతుందో అది) ఆహారధాన్యం పండించేలా ప్రభుత్వం చేస్తే ఈ ధాన్యపు కొరత కొంత వరకైనా తగ్గడానికి అవకాశం ఉంది.

పరమాణువు

కె. యస్. శివరావు

వేయన రసవాదవిద్య—అంటే ఇనుము, రాగి మొదలయిన చౌక లోహాల్ని బంగారుగా మార్చటం—సాధించాడని ప్రతీతి. ఈ రోజుకూ అది యధాగ్రహిణి నమ్మేవాళ్లు అసంఖ్యాకులు. మహమ్మదీయ పంస్కారం ఉచ్చదశలో వున్న మధ్యయుగాల్లో అనేకు లీ రసవాదవిద్య సాధన కోసం జీవితా లంకితం చేశారు. చౌకలోహాల్ని బంగారుగా మార్చే 'వేదాంతిళిల' అనే సాధన కోసం ఎంతో ప్రయత్నించారు. ఈ రసవాదం లోని సాధ్యసాధ్యాలు తెలుసుకోవాలన్నా— ఆమెరికా న్యూ మెక్సికో ఎడారిలో పరీక్షార్థం పరమాణువు బాంబును పేల్చారు. బాంబు పేలిన 9 మైళ్ళ దూరానవున్న శాస్త్రజ్ఞులకు మందువేసవిలో నవరా ఎడారిలో మిట్టమధ్యాహ్నం వుండేటంత ఎండవేడి తగిలింది. మైళ్ళ వైకాల్యంలోవున్న యిసుక బాంబువేడికి కరిగి గాజుగా తయారయింది.

1945 నా|| ఆగస్టు 6 వ తారీఖున ఆమెరికన్ విమానాలు జపానులోని హిరోషిమా, నాగసకి పట్టణాలమీద రెండు యాటంబాంబులు వేసినవి. 250,000 జనాభా గల హిరోషిమా అదృశ్యమయింది. నాగసకి నామరూపాల్లేకుండా పోయింది. 24 పాస్తల బరువు మించని వొక్క బాంబు అంత వినాశం ఎలా కల్గించిందో తెలుసుకోవాలన్నా—

యుద్ధానంతరం ఆమెరికన్ శాస్త్రజ్ఞులు పరీక్షార్థం దికినీ ద్వీపం వక్క సముద్రంలో యాటం బాంబును పేల్చినప్పుడు సముద్రం స్థంభాకృతిలో కొన్నివేల అడుగుల ఎత్తు లేచి ప్రక్కనున్న ద్వీపాన్ని ముంచేసింది. ఇంత మహత్తరమైన

శక్తి మానవుడికెలా హస్తగతమైందో తెలుసుకోవాలన్నా—

పరమాణువుయొక్క స్వరూపం అర్థం చేసుకోవాలి.

పరమాణువంటే :

ప్రపంచంలో మనకు కనపడే సామాన్య వస్తువులన్నీ వాకే వదార్థరూపములుకాక భిన్నధాతువుల కలయికవల్ల యేర్పడ్డవి. ఏకరూపంగా కనపడే నీరు, గాలి కూడా భిన్నధాతువుల సంకలన స్వరూపాలే. నీటిని విద్యుచ్ఛక్తితో ఆప్లుజని, ఉడజని వాయువులుగా విభజించవచ్చు. గాలిని వుదజని, ఆప్లుజని, నత్రజని వాయువులుగా విడదీయవచ్చు. ఇలా విడదీయబడరాని, ఏకరూపము-ఏకగుణము కలిగిన వదార్థాలను ధాతువు లంటారు. మానవుని శరీరంలో ముఖ్యభాగమయిన బొగ్గు, లోహాలయిన యినుము, రాగి, వెండి, బంగారు కూడా ధాతువులే.

ధాతువును విభజించగా విభజించగా చివరకు విభజింప వీలులేని, ఆ వదార్థపు స్వరూప లక్షణాలు కలిగిన అంత్యకణాన్ని పరమాణు వంటారు.

రాసాయనికవేత్తలు ప్రతిధాతు పరమాణువు వొక నిర్ణీతభారం కల్గివుంటుందని నిరూపించారు. నీరును విద్యుచ్ఛక్తితో మూల ధాతువులక్రింద విడదీస్తే ప్రతివొక కణంలోను 2 పాళ్లు ఉడజని, 1 పాలు ఆప్లుజని వుంటవని, ఉడజనిభారం 1 గా తీసుకుంటే ఆప్లుజని భారం 16 వుంటుందని లేచారు. మానవుని వుపయోగంలోవున్న ఏమానంవల్లా పరమాణువును కొలవ సాధ్యంకాదు. కనుక ధాతువులన్నిటోకీ లేల్లైన ఉడజని ధాతువుభారం 1 గా తీసుకొని, మిగతా ధాతువు

అన్నిటికీ సామ్యభారం కట్టారు. ఉదాహరణ
భారం 1, అష్టజని 16, వెండి 107.88,
బంగారు 197.2...యూరేనియం 238.2.

20 వ శతాబ్దాదివరకు ఏదాతుపరమాణువైన
విభజింపరానిదని గ్రహిస్తే నమ్మకముండేది.
(Atom-that which cannot be divided)
రాసాయనిక సంకలనంలో వాకధాతు వింశిక
ధాతువుతో కలియుట ఆధాతువుల పూర్ణపర
మాణువుల సంయోగం వలన జరుగవలసిందేగాని,
పరమాణువులు విభాగమయి కలవవు. ఉదాహర
ణకు - 2 ఉదజని పరమాణువులు, 1 అష్టజని
పరమాణువు కలిసి 1 నీటి కణ మవుతుంది. కాని
1 ఉదజని $\frac{1}{2}$ అష్టజని కలవటం అంటూవుండదు.

ప్రతిధాతువు స్వరూపస్వభావాలకూడా దాని
పరమాణువులో యిమిడివున్న వన్నమాట. ఒక
ధాతువు వింశిక ధాతువుగా మార్పాలంటే దాని
పరమాణు స్వరూపాన్ని మార్పాలి. నృప్తిలో
యొకవరకు 8² ధాతువులు కనిపెట్టబడ్డవి.
అంటే 88 రకాల పరమాణువులతో యీసృష్టి
నిర్మితమైందన్నమాట!

పరమాణు పరిమాణం :

గాలిలోవున్న కణాల సంచలనం వల్ల గాలి
జాల్చిడి కలుగుతుందని 19 వ శతాబ్దంలో నిర్ధా
రణ చేశారు. అదే Kinetic Theory of
Gases అనే సిద్ధాంతం. దానిరీత్యా కొంత పరి
మాణం వాయువులో ఎన్ని కణాలున్నవో కచ్చి
తంగా లెక్కకట్టవచ్చు. తద్వారా అందులో
ఎన్ని పరమాణువులున్నవో లెక్కకట్టవచ్చు. అలా
కట్టిన లెక్కల ఫలితంగా 1 గ్రాము (సుమారు
తులంలా 11 వ వంతు) ఉదజని వాయువులో
పదికోట్ల పదికోట్ల పరమాణువుల కట్టలు: పదికోట్ల
పదికోట్లంటమని తేలింది. పదికోట్ల పరమాణు
వుల్ని వరుసగాపెడితే వాక అంగుళం పొడ
వుంటుంది.

ఇంత సూక్ష్మపరిమాణంగల పరమాణు స్వరూ
పం ఎలా అర్థంచేసుకోటం? ఒక యంత్రాన్ని అర్థం
చేసుకోటానికలా దాని ప్రతిభాగాన్ని విడదీసి
చూస్తామో అలాగే పరమాణువులోని ప్రతి
భాగాన్ని విడదీసి కాస్తజ్ఞులు దానిలోతుల్ని
వెడలి స్వరూపాన్ని తెలుసుకున్నారు. కొన్ని

పరమాణువులు వెలువరించే కొన్ని సూచనలపట్ల
సూడా పరమాణు స్వరూప, మధ్యమవుతుంది.

ఉపసంహారంలో పరమాణువు నొక సూర్య
మండలంవలె అర్థంచేసుకోవచ్చు. పరమాణువులో
సూర్యునివలెవున్న న్యూక్లియస్ (పరమాణుబీజం)
చుట్టూగ్రహములవలె ఎలక్ట్రాన్లు పరిభ్రమిస్తుంటవి.
ఎలక్ట్రాన్ :

1752 సం॥లో మేసూగ్లొంబి గాలిపడగలా
ద్వారా విద్యుచ్ఛక్తిని పట్టుకున్న లెంజిమిన్
ప్రాక్టిన్ విద్యుచ్ఛక్తి స్వభావాన్ని యిలావర్ణిం
చాడు: "పోజిటివ్ శక్తి నెగటివ్ శక్తిని, నెగ
టివ్ శక్తి పోజిటివ్ శక్తిని ఆకర్షించుకుంటుంది.
నెగటివ్ శక్తి నెగటివ్ శక్తికి, పోజిటివ్ శక్తి
పోజిటివ్ శక్తికి విముఖత్వాన్ని కల్గిస్తుంది. ప్యాభా
వికంగా విద్యుచ్ఛక్తి ద్రవరూపము పోజిటివ్
శక్తితోనిండినవదార్థంగా ఎక్కువశక్తివున్నందున
నెగటివ్ శక్తితోనిండినవదార్థంవేపుద్రవహిస్తుంది."

1897 సం॥ దాకా విద్యుచ్ఛక్తి కణరూపమైం
దని కొందరు, ద్రవరూపమైందని కొందరు, లేదు
పోజిటివ్ నెగటివ్ ద్రవాల వేర్వేరుని కొందరు
వాదోపవాదమేసూగ్ని తేపారు. చివరకు 1897
లో ప్రొ॥ జె. జె. థానన్ వాయువుల ద్వారా
విద్యుచ్ఛక్తిని ప్రసారంచేసి, విద్యుచ్ఛక్తి అతి
సూక్ష్మకణరూపమైందని ఋజువుచేశాడు. అదే
సంవత్సరంలో కాథోడ్ కిరణాలు కనిపెట్ట
బడ్డవి. పరిపూర్ణంగా మూయబడి, రిక్తావకాశ
మొనర్చబడ్డ గాజునాళిలో రెండు లోహపు
ఘ్రవాలకు విద్యుచ్ఛక్తి తాకించినప్పుడు నెగ
టివ్ శక్తి తాకిన ఘ్రవానికి సమకొలుంగా కిర
ణాలు ప్రసరిల్లినవి. పోజిటివ్ శక్తి తాకిన
యానోడ్ ఘ్రవపువునికి, ప్రసరిస్తున్న కాథోడ్
కిరణాల ప్రసారదిక్కును మార్చలేకపోయింది.
ఫ్రెంచికాస్త్రజ్ఞుడు జాన్ బెట్టిన్ యీ కిరణాలు
లోహాన్ని తాకినప్పు డాలోహం నెగటివ్ విద్యుత్
లక్షణాల్ని పొందిందని నిరూపించాడు. ఈ
కాథోడ్ కిరణప్రసారపు ధిక్కును ఆయస్కాంత
ములు మార్చగల్గినవి. కనుక కాథోడ్ కిరణాలూ
నెగటివ్ విద్యుత్కణాలని తేలింది.

స్థలాభావం చేత యిక్కడ నివసించరాని పరి
తాధనలతో భాంబన్ కాథోడ్ కిరణాల వేగాన్ని
తెక్క కట్టాడు.

కాఫోర్డ్ కిరణాలు ఉదజని, అష్టజని, నత్రజని మొదలయిన ఏ వాయువులలోనుండివచ్చినా మోలెక్యులార్ కలిగినప్పట్లు తేలింది. అవి పరమాణువులు మాత్రం కాదు. అన్నిటోకీ తేలికైన ఉదజని పరమాణువుకన్న కాఫోర్డ్ కిరణాలు 1/2000 వంతు భారంకలిగివున్నావని అని అన్ని వాయువులనుండినుండ వెలువడ్డవి గనుక అవాయువుల పరమాణువులనుండి విడుదలవుతున్న భాగాలయివుండాలి. వాటిభారాన్ని విద్యుచ్ఛక్తిని నిర్ణయించటానికి చాలా కఠినోధనం సాగినది. రాబర్ట్ మిల్లికన్ అనే శాస్త్రవేత్త యీ క్రిందివిధనోధన ద్వారా వాటి భారాన్ని నిర్ణయించాడు.

రెండు బల్లవరుపు హాహువు పలకల అరణాకి
అరిసూక్ష్యపు నూనె తుంపరలు వొడిలాడు. అవి
అరణాకి రాగానే పరిశీలించటానికి
వాక సూక్ష్యదర్శిని ఆమర్చబడ్డది. ఆ తుంపర
కణాలు సూక్ష్యశక్తిమువల్ల నెమ్మదిగా క్రిందకు
బారుతవి. తుంపరకణం అరణాకిరాగానే అరకు
విద్యుచ్ఛక్తిని తాకించి విద్యుత్ శేత్రాన్ని నిర్మి
స్తారు. వెంటనే ఆ అరణాని విద్యుచ్ఛక్తి తుంపరకు
అంటుకుంటుంది. గాలిలో బొట్టు క్రిందకు పడే
వేగం దాని భారపరిమాణాలపూడ నాభారపడి
వుంటుంది. కనుక ఆ తుంపర పదార్థం వేగం
తెలిస్తే దానిభారాన్ని కనుక్కోవచ్చు. కనుక
విద్యుత్తు అంటుకోని పూర్వపు తుంపరలభారం
తెలుసు. నెగెటివ్ విద్యుత్తు క్రిందిరేకుకు అంటించా
మనుకోండి. వెంటనే ఆ రేకు ఎలక్ట్రాన్లతో
మూడుకున్న తుంపరలకు ప్రేముఖ్యం
కల్గిస్తుంది. (వోల్టిఫైయింగ్ విద్యుత్తు విముఖ్యత
పొందుమ కనుక-ఎలక్ట్రాన్ల నెగెటివ్ విద్యుత్తు
కనుక). తుంపరల భారాన్నిబట్టి, క్రిందిరేకు
ప్రవహించే విద్యుచ్ఛక్తినిబట్టి తుంపరలకు అంటు
కున్న విద్యుత్తుకు తెక్కుట్టాడు మిల్లికన్. అదే
ఎలక్ట్రాను.

ఎలక్ట్రాన్ అంటే రాశిగా అంతిమభాగానికి
సంబంధించిన విద్యుత్కూడమన్నమాట. దీని పరి
మాణాన్ని అర్థం చేసుకోవాలంటే: వెంట్రిక
వ్యాసార్థం లో $1/10,000,000,000$

[illegible]

ప్రసరిస్తున్న ఎలక్ట్రాన్లకు ఏటి అనిరిలాజీ
చొప్పిస్తే ప్రతి ఎలక్ట్రాను సేఘావృతమై ఫోటో
రీయడానికి వీలయినంత పెద్దదవుతుంది. అన్ని
పరమాణువుల్లాగి ఎలక్ట్రాన్లు వాకే స్వరూపంగా
వుంటవి. వాటన్నింటిలోనూ వాకేమొత్తంవిద్యుత్తు
వుంటుంది. వాటన్నిటి రాశి వాకటే. వాటి పరి
మాణం వాకటే సృష్టిలోని సర్వపదార్థాల మూల
స్వరూపమైన సెగెటిక్ పోజిటివ్ విద్యుచ్ఛక్తి
లగా సెగెటివ్ విద్యుచ్ఛక్తి మూలకాలు
ఎలక్ట్రాన్లు.

ప్రొటాన్:

188 కి సంగీత బెర్లిన్ లో గోల్డు స్టయిన్
శాస్త్రజ్ఞుడు వాయువులనుండి విద్యుచ్ఛక్తి ప్రవ
హించినప్పుడు కలిగే ఫలితాలు పరిశోధిస్తున్నాడు.
ఆ పరిశోధన కొక గాఢ సాహితీ చాలాభాగం
నిక్షావకాశ మొనర్చి, అందులో కాథోడ్,
యానోడ్ ధ్రువాల నమర్చాడు. కాథోడ్ ధ్రువం
మాత్రం అమాత్ర తేరతో నిర్మించి సాహితీమధ్యలో
ఆమర్చబడ్డది. ఈ సాహితీ పరిశోధనల్లో
కాథోడ్ నుండి ముందుకు ప్రసరిస్తున్న ఎలక్ట్రాన్
కాక కాథోడ్ వెనుకభాగంలో వాక ప్రకాశం
కనపడ్డది. సాహితీమధ్యను కాథోడ్ ధ్రువం
వెనుకవేపు సాహితీ చివరవరకు బంగారు పసుపు
వర్ణపు ప్రకాశం కనపడ్డది.

కాఫోడ్ ద్రువానికి వెనుకనున్న ప్రసారం
సోపిటిక విద్యుచ్ఛక్తి వల్లనే కల్గిన ప్రకాశమని
తేలింది. ఎలక్ట్రాన్లు కాఫోడ్ ద్రువంనుండి
ముందుకు ప్రసారమవుతవి. సెగటిక, సోపిటిక్
ద్రువాలమధ్య శక్తివంతమైన విద్యుత్ క్షేత్రం
ఏర్పడుతుంది. కాఫోడ్ ద్రువంముందున్న విద్యుత్
క్షేత్ర శక్తివలన కాఫోడ్ కిరణాలు, యానోడ్
ద్రువపువునికిని సరకు చెయ్యకుండా ముందుకు
ప్రసరింబుతవి. కాఫోడ్ ద్రువానికి అంటిపెట్టుకుని
వున్న బలవత్తర విద్యుత్ క్షేత్రమువలన ముందుకు
సాగుతున్న ఎలక్ట్రాన్లు పరిపూర్ణ వేగాన్ని పొందు
తవి. ఆ వేగం అవి ప్రసరిల్లినంతవరకు వుంటుంది.

సామాన్య పరిస్థితుల్లో చాలా ధాతువుల పరమాణువుల్లో సెగటివ్, పోజిటివ్ విద్యుచ్ఛక్తులు సమానశక్తివంతములు కావటం వల్ల పరమాణువులు నిర్వీరకణ విద్యుద్రూపంలో వుంటవి (Electrically neutral). పరమాణువులోని సెగటివ్ కణాలయిన ఎలక్ట్రాన్లు పరమాణు నిర్మాణంలో పోజిటివ్ కణాలకన్న ఒదులుగా బంధిపబడి వుంటవి. కనుక కాథోడ్ ప్రవహముండి వేగంతో ప్రసరిల్లుతున్న ఎలక్ట్రాన్లు వాటి మార్గంలోవున్న పరమాణువుల్లోని ఎలక్ట్రాన్లను విడగొట్టగా, బదులైతే పోజిటివ్ లీజాణువు (న్యూక్లియస్) విడిపడుతుంది. ఎలక్ట్రానుతో కూడుకునివున్నప్పుడు నిర్వీరకణ విద్యుత్ స్థితిలో వున్న పరమాణువు, ఎలక్ట్రాను విడగొట్టబడగానే పోజిటివ్ శక్తితోనిండి ప్రకాశిస్తుంది. ఎలక్ట్రానును పోగొట్టుకున్న ఉదజని పరమాణువును ప్రోటాన్ అంటారు. ఎలక్ట్రాన్ల వున్న సెగటివ్ శక్తికి సమమైన పోజిటివ్ శక్తి ప్రోటాన్ లో వుంటుంది. కాని దాని రాశిమాత్రం ఎలక్ట్రానుకన్న 1840 రెట్టెక్కువ.

ఈ ప్రకాశవర్ణం గాఢనారికలోని వాయువును బట్టి మారుతుంది. నత్రజనివాయువులో ప్రకాశం బంగారుపసుపు వర్ణంగాను, ఉదజనివాయువులో గులాబివర్ణంగాను, ఆమ్లజనివాయువులో పసుపు గులాబివర్ణంగాను, బొగ్గుపులుసువాయువులో ఆకు పచ్చరంగుగాను వుంటుంది.

1815 సం॥లో విలియం ప్రాట్ ఆనే అంగ్లకాస్త్రజ్ఞుడు ఉదజని పరమాణువు భారం వొకటి గనక పృష్టిలోని ప్రతి ధాతువుకు అదే వునాడి, దానినుండే మిగతా ధాతువులన్నిటి నిర్మాణమని వ్రాసించాడు.

1920 సం॥లో రూథర్ ఫర్డు కాస్త్రజ్ఞుడు చేసిన పరిశోధనలద్వారా ప్రోటాన్ (అంటే ఎలక్ట్రానును పోగొట్టుకున్న ఉదజని పరమాణువు) పృష్టిలోని ప్రతిపదార్థానికి మూలకణమని నిర్ధారణ చేశాడు.

న్యూట్రాన్ :

1920 సంవత్సరంలో రూథర్ ఫర్డు పరమాణు నిర్మాణంలో వివిధమైన విద్యుచ్ఛక్తిలేని, ప్రోటాన్ తో సమమైన రాశికలిగిన కణం వొకటి వుండి వుండాలని వ్రాసించాడు. ఆకానికి

పోజిటివ్, సెగటివ్ శక్తులు లేనందువల్ల న్యూట్రాన్ అనే పేరు పెట్టాడు. విద్యుచ్ఛక్తి లేనందువలన పదార్థంలో స్వేచ్ఛగా దూసుకుపోయే శక్తికలిగి వుంటుందని వ్రాసించాడు.

మరి 12 సంవత్సాలు జరిగిన పరిశోధనల్లో న్యూట్రానును గుర్తించటం సాధ్యంకాలేదు. ఈ 12 సంవత్సరాల్లోనూ పరమాణువులు కొన్ని శిథిలమయ్యే విషయంపై పరిశోధనలు జరిగినవి. 1930 సం॥లో యిద్దరు జర్మన్ కాస్త్రజ్ఞులు స్వతస్సిద్ధమైన ఓకరణ విసర్జనాధాతువు పోలోనియంనుండి వెలువడే కిరణాలు బెరిల్లియం అనే అతిలేతక, పటుత్వం గల లోహాన్ని శిథిలం చేయగా బెరిల్లియంనుండి అతినిశితమైన 'గమ్మా' కిరణాలు ప్రసారం కావటం మారారు. ఈ గమ్మా కిరణాలు స్వతస్సిద్ధ ఓకరణ విసర్జనాధాతువులనుండి వెలువడే కిరణాలకన్న 5 రెట్టెక్కువ శక్తివంతంగా వున్నవి.

1932 సం॥లో ఫ్రెంచి జొలియట్ దంపతులు యీ శాస్త్ర ప్రసారం పదార్థంలో యింకి పోవటాన్ని గురించి చేసిన పరిశోధనా ఫలితాల్ని బయల్పరచారు. వారు పరిశోధన కుపయోగించిన సాధన వొక ఓకరణ విసర్జనాధారమైన ధాతువు (పోలోనియం) బెరిల్లియం లోహం, విద్యుత్పరిశోధక యంత్రం. (ఓకరణ విసర్జనను గురించి ముందు ముందు వ్రాయబడుతుంది).

పోలోనియంనుండి వచ్చే 'గమ్మా' కిరణ ప్రసారం బెరిల్లియంమీద పడ్డప్పుడు విద్యుత్పరిశోధక యంత్రంలో విద్యుత్ప్రవాహం కనుపించింది. కాని బెరిల్లియానికి విద్యుత్పరిశోధకయంత్రానికి మధ్య కిరణాలు ఇంకిపోయే తెరపెట్టినప్పుడు విద్యుత్పరిశోధక యంత్రంలో విద్యుత్ప్రవాహం ఆగింది. కాని మధ్యవుంచిన తెర ఉదజని ధాతువు కలసిన పదార్థమైనట్లయితే విద్యుత్పరిశోధక యంత్రంలో విద్యుత్ప్రవాహం ఎక్కువైంది. ఆ మధ్యకున్న తెర ఉదజని ఎక్కువగావుండే మైనం అయినప్పుడు విద్యుత్పరిశోధక యంత్రంలో అదివరకుకన్న రెండురెట్టె విద్యుచ్ఛక్తి ప్రసరించింది. దానికి కారణం వొకటి వుండాలి.

(సశేషము)

జనవాక్యం

సంపాదకునికి ప్రకటనార్థం పంపించిన లేఖలు యీ శీర్షిక క్రింద ప్రచురితమవుతాయి. లేఖలు స్లుప్తంగా, కాగితానికి ఒక పక్క వ్రాసి పంపాలి.

డాక్టరు పట్టాభిగారి ఛలోక్తులు

‘స్వరాజ్యం వచ్చినందువల్ల, స్వానవత్రాలను అచ్చువేసేవారు, నాయకుల చిత్రాలను గీస్తున్నవారు, పూలచేరగాళ్ళు, మంగళవాయిద్యాలవారు బాగుపడుతున్నారు.’ అని డాక్టరు పట్టాభి సీతారామయ్యగారు స్వెల్లూరు మ్యూజిసిక్ సన్ స్వానవత్రానికి సమాధానం చెప్పుతూ అన్నారు. వైదిషయాన్ని డాక్టర్ గారు ఛలోక్తిగా అన్నారు అని ‘ఆంధ్రప్రభ’ మార్చి 24 వ తేదీన పెద్దపెద్ద అక్షరాలతో ప్రకటించింది.

డాక్టర్ గారు సూచించిన వైపుల్లికార్తికులు ఎప్పుడూ పనిచేసినా అన్యవస్త్రాలను కరువే. దిటిష్ ప్రభుత్వం వున్నప్పుడు ఎలా చేస్తున్నారో యిప్పుడూ అలా చే.

ప్రస్తుత చరిత్ర ఋజువుచేసే సత్యం ఏమిటంటే, స్వానవత్రాలను అందుకునేవారు, మేళతాళాలతో వరుసగా చెండెల్లబళ్లమీద పూచేసేవారు, దండలువేయించుకొని ఫోటోలు తీయించుకునేవారు, వీరే స్వరాజ్యం వచ్చిన తరువాత బాగా బాగుపడుతున్నారని; పదవీవ్యామోహం తీర్చుకుంటున్నారని; లోటి సోదరభవంతులను మరి భవంతులుగా చేస్తూ చేతభక్తి వాళ్ళ పరం చేస్తున్నారని.

ఇచ్చే ముప్పాపలా దబ్బులతో మంగలి మేళగాడు మేడగట్టించగలడా? పది అణాల దబ్బులతో పూలచేరగాడు పొలం కొనగలడా? చీకాచింతాపడి చేతనాయకుని చిత్రం పూర్తి

చేసినా చిత్రకారుడు చికిగుడ్డలతో తయారు! ఇక స్వానవత్రాలను అచ్చువేసేవారి సంగతి చెప్పనవరంలేదు: అందరికీ యిప్పుడుగా వుంటే కాని ‘అచ్చాఫీసు’ పనివాడు నడవలేడు.

మాటోటి పేదవార్ల ప్రాణాలతో డాక్టరు పట్టాభిగారికి ఛలోక్తు లేమిటి!

విజయవాడ జి సంజీవరావు

పార్వతీపురం తాలూకాలో

ధాన్య సేకరణ

మదరాసు ప్రభుత్వము ధాన్యం ధరలు నిర్ణయించి మార్చి నెల దాటిన తరువాత ధాన్యం విక్రయించిన వైతులు బస్తాఒకటికి పన్నెండు అణాలు ధర క్షింపబడునని ప్రకటించినది. ఇలా ప్రకటించినందువలన వైతులు తమ అదనపు ధాన్యమును మార్చి నెలలోగా విక్రయించురని, ధాన్య సేకరణ చురుకుగా జరుగునని ప్రభుత్వము ఆశించియుండవచ్చు. పార్వతీపురం తాలూకాలో మార్చి నెలలోగిరివరకూ ధాన్య సేకరణ ఏజెన్సీ లేకను, సమర్థులు కాకను - అనేక గ్రామములలో సేకరణ ప్రారంభించలేదు. వైతులు ప్రభుత్వముచే ఏర్పాటుచేయబడిన ఏజెంటునకుమాత్రమే ధాన్యము విక్రయించాలి. ప్రభుత్వం ఈ పేక్షవలనను-ధాన్య సేకరణ ఏజెంటు అనమర్తతవలనను జరిగిన కాలహరణమువలన ఇటువైసి సేకరింపబడు ధాన్యమునకు మార్చి నెల దాటినదనేమిషచే ధరతగ్గించడము అన్యాయము.

వారి ధాన్యమునకు బోనస్ చెల్లించకపోయిన
మాన ప్రభుత్వపు పౌరసామన్యత రైతులను నష్ట
పరుచడము ఆశ్చర్యము.

కావున ధాన్యసేకరణ విధానము ఫలవంత
మగుటకు ధాన్యంధరలు తగ్గించబడవని ప్రభుత్వం
వెంటనే ప్రకటించాలి. ఏజంట్లు వరైన ధరలు
చెల్లించుటకు వెంటనే ఉత్తరువులు జారీచేయిం
చాలి. లేదా ఇతరుల సేరమునకు రైతులు నష్ట
పడుదురు. అధికాహారోత్పత్తికోసే ప్రభుత్వము
ధాన్యం ఉత్పత్తిదారుని నష్టపెట్టరాదు.

లఖనాపురం బాబు పరాంకుశం

‘సామాన్యని’ రచనలు-

చాలకాలమునుండి ‘తెలుగు స్వతంత్ర’లో
పంపుబడితంలాని వివిధ విషయాలపై విభిన్న
దృక్పథాలు వివరించి, ‘సామాన్యము’ పేర
వారం-వారం వ్యాసాలు ప్రచురించబడు
తున్నాయి. రచయిత నిశిత మేధస్సు గత
మానవ చరిత్రను విమర్శనా దృష్టితో చూడగల్గి,
తదనుభవముతో వర్తమాన మానవసంఘటాని
మంచిచెడ్డలను పరీక్షించి, కాస్త్రీయ దృక్పథంతో
భవిష్యత్తును పర్యాలోకించేందుకు చేసే ప్రయ
త్నమే ఈ వ్యాసపరంపర ఆనడంగా సుదేహం
లేదు.

కాని ఈ సామాన్యని రచనలు ఎంతవరకు
సామాన్యల కర్ణచూతాయనే ప్రశ్న యిటీవల
ఒకరు ‘తెలుగు స్వతంత్ర’లో వేశారు. సామాన్య
మానవులకు అర్థమయ్యేది బాగా భజాత్రీగార్లు
కేకలూ, తామమర్సాల మోకలూ కాబోలు!
ఇవి అర్థమయితే మనం మారాలిపొస్తాడే అనే
భయం లేకపోతే, మనకూ సామాన్యలకుంటే
జ్ఞానమన్నా ఉండవడంలా ఆనుమానం లేకపోడే
కొంచెం శ్రద్ధతో ఓకింను కలిపి ఆలోచిస్తే అర్థం
కాకపోవు.

యీ రచనలు సామాన్యలకున్నా, సామా
న్యలకంటే ఎక్కువమకునేవార్లకూ, బాగుచేస్తు
న్నామని మురిసిపోయేవార్లకు సరేమంగా చదివి
అర్థంచేసుకో గల్గితే చాలా లాభం. తప్పెట్లు
తాళాలూ తామమర్సాల మోకల్లానంది
ఒక్కసారి బైటపడి నేడు తన సంఘం మీ

ఉందీ! తనకేం కావాలి! తనక్కావలసిన మంచి
ఎలా లభ్యమవుతుంది! అనే చాలా చిక్కు
ప్రశ్నలకు సమాధానాలు ప్రకాంతంగా చెప్పు
కుంటారు.

కిసాన్ మజ్దూర్ ప్రజారాజ్యం అని పలక
రించే ప్రముఖులు వార్ల రాజ్యంలో కిసాన్లకూ,
మజ్దూర్లకూ ఉన్న వ్యత్యాసాలు వ్యత్యా
సాలుగానే ఉంటాయని తెలుసుకోవడం
అవసరం.

కమ్యూనిస్టులు, కలకత్తా కాన్ఫరెన్సులో
తప్పులు దిద్దుకున్న తరువాత విజృంభించి అవలం
బించిన కార్యక్రమంతో దేశంలో రాబోయేది
కమ్యూనిజంగాదనీ, తాము తాముగానే ఉంటే
కొంతకాలానికి ఈదేశంలో కమ్యూనిస్టులుండరనీ
గుర్తించటానికి ఈ సామాన్యని రచనలు
చదవడం అవసరం. (అయితే ఆనేకాన్ని పదలం
కర్తాకనే.)

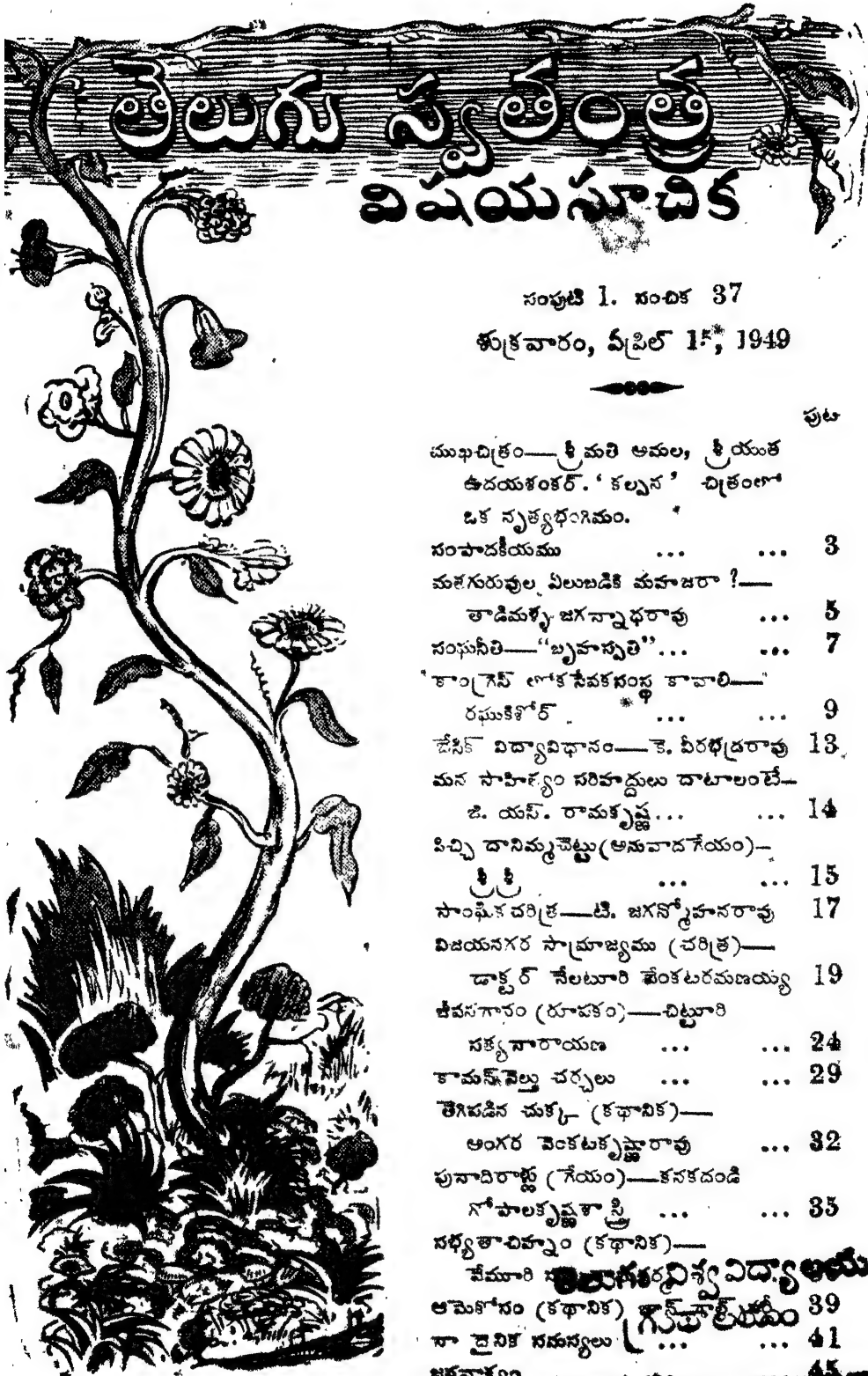
మద్రాసు

నందిని

వివాహాలు - కమ్యూనిస్ట్ జీ. ఎం.

‘తెలుగు స్వతంత్ర’ ఏప్రిల్ 1 వ తేదీ
సంచికలో జనవాక్యం కిన్నికేంద ఒక ఏలూరు
వాస్తవ్యులు కమ్యూనిస్ట్ జీ. ఎం. ను బలపరుస్తూ
‘కొందరు (బ్రాహ్మణులని వారి వుద్దేశ్యము)
మనమంతా ఒకటే కాబట్టి కమ్యూనిస్ట్ జీ. ఎం.
రద్దపరచమంటున్నారు. అట్టివారంతా వర్ణాం
తర వివాహముల కంగీకరిస్తారా?’ అని ప్రశ్ని
చారు. ఈ ప్రశ్న హాస్యాస్పదమైనది. కమ్యూ
నిస్ట్ జీ. ఎం. మన, వర్ణాంతర వివాహములకును
ముడిపెట్టుటలో ఏమీ ఆర్థంలేదు. వివాహము
చేసికొనుట ఆనవది వ్యక్తిగత అభిప్రాయము
మీద ఆధారపడి ఉంటుంది. ఆవ్యక్తి తనకు
నచ్చిన పిల్లను గాని లేక ఆమెకు నచ్చిన పిల్లవా
నినిగాని వివాహము చేసుకొనుట సమంజసము.
దీనికి, కమ్యూనిస్ట్ జీ. ఎం. కు సంబంధమేమిటి?
ఇప్పటివోజ్వాట్టో ఎంతోమంది విద్యార్థులు, విద్యా
ర్థినులు (ముఖ్యంగా) కులం పాటించకుండా
ప్రేమించి వివాహములు చేసికొనుట మనము
మాత్రం చూడటంలేదా?

ఏలూరు జం. వెంకటేశ్వరరావు

తెలుగు స్వతంత్ర విషయసూచిక

సంపుటి 1. సంచిక 37

శుక్రవారం, ఏప్రిల్ 15, 1949

పుట

ముఖచిత్రం—శ్రీమతి అమల, శ్రీయుత ఉదయశంకర్. 'కల్పన' చిత్రంలో ఒక నృత్యభంగిమం.

సంపాదకీయము ... 3

మనగురువుల విలుబడికి మహాజరా!—

తాడిమళ్ళ జగన్నాథరావు ... 5

సంఘనీతి—“బృహస్పతి”... 7

‘కాంగ్రెస్’ లోకసేవకసంస్థ కావాలి—

రఘుకిశోర్ ... 9

జేసిక్ విద్యావిధానం—కె. వీరభద్రరావు 13

మన సాహిత్యం సరిహద్దులు దాటాలంటే—

జి. యస్. రామకృష్ణ ... 14

పిచ్చి దానిమ్మచెట్టు (అనువాదగేయం)—

శ్రీశ్రీ ... 15

సాంఘిక చరిత్ర—టి. జగన్మోహనరావు 17

విజయనగర సామ్రాజ్యము (చరిత్ర)—

డాక్టర్ నేలటూరి శేంకటరమణయ్య 19

ఉపసాగం (రూపకం)—చిట్టూరి

నత్యనారాయణ ... 24

కామమేలెల్లు చర్చలు ... 29

తెగిబడిన చుక్క (కథానిక)—

అంగర వెంకటకృష్ణారావు ... 32

పునాదిరాట్ట (గేయం)—కనకదండి

గోపాలకృష్ణకావ్యి ... 35

సభ్యతాచిహ్నం (కథానిక)—

జేమూరి ... 39

ఆమెకోసం (కథానిక) ... 41

నా దైనిక నమస్కలు ... 41

జనవాక్యం ... 45

రేపు (ఏప్రిల్ 16) కందుకూరి వీరేశలింగంగారి జయంతి.

స్వతంత్ర

సంపుటి-1
సంచిక-87

ఏప్రిల్ 15, 1949

ప్రచురణ:
ప్రతి శుక్రవారం

అడకత్తెరలో ఆంధ్రరాష్ట్రం

నిర్మిదమైన నిరాశ మానవ మనస్తత్వానికి విరుద్ధం. భవితవ్యం తలచుకొని భర్తూ హర్తూలు నిర్మించుకొనడం వ్యక్తులకెంత సహజమో, జాతీకి అంతే సహజం. సజాచ్యవయం యేది వాంఛిస్తున్నదో తెలుసుకొని, ఆవాంఛకు ఫలస్థితి కలిగించడానికే కృషి చేస్తున్నట్లు ప్రజలకు సమ్మించడంలో కృతకృత్యులైనవారు నాయకులకు సజావరణ లభిస్తుంది. అలా సంతరించిన నాయకత్వం బట్టిక వేరగాఢంగా వేళ్లు పాతుకుపోయి, తన బలంపట్ల విపరీతమైన నమ్మకం పెంపొందించుకుని, సజాచ్యత్వ స్వరూపాన్నే సంకులం చెయ్యడానికి ప్రయత్నిస్తుంది.

ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రంలోని ఆంధ్ర శన యీనాటిది కాదు. ఆ ఉద్యమం, ముప్పైయేళ్లు పైగా నిండి, ఉద్బంధమైన వారందరి సహకారాన్నీ సంపాదించుకున్నది; ప్రత్యేకరాష్ట్ర ఆవశ్యకత, నిర్మించిన తర్వాత దానికి లభించజోయే ఆర్థికస్థానత, ఇవన్నీ కూలంకషంగా, యీషణ్యాత్ర సంశయానికైనా తావు లేకుండా, నిరూపించబడ్డాయి. జాతీయ కాంగ్రెసు నియమావళిలో ఏనాటి నుండో ఆంధ్రభూమి ప్రత్యేకరాష్ట్రంగా వ్యవహరింపబడుతోంది; అయినా,

స్వాతంత్ర్యం లభించిన తర్వాత జాతీయ నాయకులు పూర్వోత్తర విరుద్ధమైన మనస్తత్వం ప్రదర్శించడానికి వెనుదీయటంలేదు. కమిటీ నివేదిక సారాంశాన్ని వ్యాఖ్యానిస్తూ, రాష్ట్రపతి పట్టాభి ఆంధ్రుల కిచ్చిన సలహా పూర్వోత్తర విరుద్ధమైన ప్రవర్తననే రుజువు చేస్తుంది కాంగ్రెసు గణానుచి ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణం అత్యవసరమని మోషించిన ధీశాలి, కొద్ది మాసములలోపలే ప్రత్యేక రాష్ట్రం ఏర్పడి తీరుతుందని వ్యాసనం చేసిన ప్రజ్ఞానిధి, మదనాసు పట్టణం విషయంలో ఆంధ్రుల హక్కులు విస్మరింపబడవని అభయమిచ్చిన ప్రతిజ్ఞాశీలి, చివరకు వీటన్నిటిని విస్మరించి, నెహ్రూ-పటేల్ నాయక ద్వయ నిర్ణయాలన్నిటికీ అనుగుణంగా శిరశంపనం చెయవలసి వచ్చింది. అంతే కాదు: ఆ నిర్ణయాలను తూ. చా. తప్పకుండా అంగీకరించమని ఆంధ్రలోకాన్ని అభ్యర్థించవలసి వచ్చింది.

ఇండియా ప్రభుత్వం స్థాయించిన అసమగ్రాంధ్ర రాష్ట్రానికి కంగీకరించి ప్రజలు సంతృప్తి చెందాలి: లేదా, రాష్ట్రసమస్య తిరిగి వాయిదా వేయబడుతుంది. జనాభిప్రాయమంటే, రాష్ట్ర శాసనసభలోని ఆంధ్రసభ్యుల అభిప్రాయ

మని ప్రధాని శ్రీకుమారస్వామిరాజా విస్ఫుప్తం చేశారు. ఆ సభ్యుల్లో ఆనేకులపై ప్రజలకెట్టి విశ్వాసం ఉండో అందరికీ తెలుసు. నేటి ఆంధ్రశాసనసభికుల్లో ఏ కొద్దిమందో మినహాయిస్తే తక్కిన వారంతా తమ పదవీవ్యామోహ ప్రదర్శనంవల్ల, ముతా రాజకీయాలవల్ల, ప్రజలకు ప్రాతినిధ్యం వహించే హక్కు వినాడో కోల్పోయారు. అటువంటి వారా, రాజోయే ఆంధ్రరాష్ట్రానికి సరిహద్దులు నిర్ణయించేది ?

రాజకీయమైన యీ ప్రవర్తిక నిర్మించి ఆసలు ఏ ప్రాథమికసూత్రాల ననుసరించి రాష్ట్రానిదోశన బయలుదేరిందో వాటికే ఆచ్ఛాదన కల్పించారు. ఒకేభాష, ఒకే సంస్కృతి కల్గిన ప్రజానీకం నివసించే ప్రదేశం ఒక రాష్ట్రంగా నిర్మిస్తే పరిపాలనా సౌకర్యం ఏర్పడుతుంది; ఆర్థికంగా, సాంఘికంగా, సర్వతోముఖంగా అక్కడిప్రజలు అభివృద్ధి చెందడానికి కలుపుతుంది; అందువల్ల భారతదేశానికి మరింత పుష్టి చేకూరుతుందిగాని నీరసం రాదు. ఈ సూత్రాన్ని అంగీకరించి నప్పుడు, నిర్మిస్తే సంపూర్ణమైన విశాలాంధ్ర నిర్మించాలిగాని, కొన్ని భాగాలు చేర్చకండా బయట ఉంచడం ఏవిధంగా సమర్థిస్తారు? నైస్థికంగా గంజాం, కొర్రాపుట్టి జిల్లాలు, బళ్లారి చిత్తూరులతో సహా దత్తమండలాలు, తెలంగాణా, ఇవన్నీ ఆంధ్రరాష్ట్రంలోని భాగాలే. ఏ ఉన్నతాధికారుల, రాజకీయనాయకుల నిర్ణయాలైనా యీ సత్యాన్ని తలక్రిందులు చేయలేవు. వారిమధ్య కొన్ని ఒడంబడికలు జరిగి

సంతమాత్రాన ఆంధ్రరాష్ట్ర సహజ స్వరూపం హతాత్తుగా మారిపోదు. ఈ విధంగా రాష్ట్రాన్ని ఖండఖండాలుచేసి, ప్రజాభీష్టానికి వ్యతిరేకంగా, ఆంధ్రేతరులకు ధారపాయ్యడానికి ఎవరికీ హక్కులేదు.

ఇక మదరాసు పట్టణం విషయం. కమిటీ నివేదికలోన బొంబాయి మద్రాసు పట్టణాల భవితవ్యం గురించి వేర్వేరు నిర్ణయాలు జరిగాయి. బొంబాయి ఎవరికి చెందుతుందో అనే విషయం అంత స్పష్టంగా తెలుసుకున్న నాయకత్రయం మద్రాసు విషయంలో భిన్నమై ఖరి. అవలంబించవలసిన అగత్యం ఎలా ఏర్పడింది? మద్రాసు పట్టణంపై ఆంధ్రులకి గల న్యాయమైన హక్కులను ఆంధ్రప్రజలపయైన విడనాడడానికి ఎవరికీ ప్రాతినిధ్యం లేదు. మద్రాసు ప్రభుత్వంలో ఉన్న ఆంధ్ర ప్రతినిధులు, రాష్ట్రపతి పట్టాభి, దీనికి సమాధానం చెప్పవలసి ఉంటుంది. ఎప్పుడో సుదూర భావికాలంలో యీ సమస్య పునర్నివర్తించబడుతుందనే హామీ తృప్తికరమైనది కాదు. ఒకసారి నిర్ణయం జరిగిన యిటువంటి సమస్యలు తిరిగి విమర్శకు తీసురావడం అంటే ఏమిటో చరిత్రతో పరిచయం ఉన్న వారందరికీ తెలుసును. ఏ టీ. ఐ. భారతదేశంలో సుస్థిరమైన ప్రభుత్వాలు ఏర్పడి, నిజమైన ప్రజాస్వామికం వర్ధిల్లాలంటే, విశాలాంధ్ర రాష్ట్రం నిర్మించక తప్పదు అంతవరకూ ప్రజలు సంతృప్తి చెందరు. ఎంత త్వరలో ఆంధ్రనాయకులిది ముఖ్యంగా గుర్తిస్తూ, దేశానికంత మేలు.

మతగురువుల ఏలుబడికి మహజరా?

తాడిమిళ్ల జగన్నాథరావు

“మనలను సరియైన మార్గంలో నాయకత్వం వహించి నడిపించగలవారు ఒక్క మత ప్రవక్తలే. వారి స్వాధీనహితమైన, నిష్కల్మషమైన నేవ మనకు అత్యంతావశ్యకమైనది. వాతే మనలను సరియైన త్రోవలో పెట్టగలరు. ప్రస్తుత పరిస్థితులలో శ్రీ ఆరవిందులు, రమణ మహర్షి మున్నగువారు దేశనాయకత్వాన్ని వహించాలి” అని జయప్రకాశ్ నారాయణ వెనుక ఉపన్యసించినట్లుడు ఆయనను అందరు తోటివిధాగాను విమర్శించారు. జయప్రకాశ్ యొక్క భావాలు రాజకీయరంగాన్ని వదలివేసి ఆధ్యాత్మికరంగం వైపు మొగ్గుతున్నాయని అంతా భావించారు. సోషలిస్టు పార్టీమీద, దాని ఆశయాలమీద దాడిచెయ్యడానికి ప్రతికలు ఆయన వ్యక్తపరచిన భావాలను వినియోగించుకున్నాయి. కాని ఇటీవల భారతప్రధాని పండిత నెహ్రూ సహితం దాదాపు ఆదేవిధమైన భావాలను వ్యక్తపరిచాడు. ‘రాజకీయనాయకులు సమయోచిత వర్తనలు! వారు తమ జీవితంలో నీతినియమాలకు అంశగా ప్రాధాన్యం యివ్వరు. అందుచేత మనకు మార్గ దర్శకులుగా రామకృష్ణ పరమహంస, గాంధీ మహాత్ముడు మున్నగువారే లుండాలి. వారి బోధనలు మనకు ఆశయాలగా ఉండాలి. విదేశములలో భారతదేశభావాలని వ్యాపింపచెయ్యడంలో శ్రీ వివేకానందస్వామి ఒనరించిన నేవ ప్రస్తుతం మన విదేశ రాజుబారులు చేస్తున్నవనికి వివిధంగాను తీసిపోదు.’ అంటూ పండిత నెహ్రూ శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంస జన్మదినోత్సవ సందర్భంగా ఉపన్యసించారు. గొప్ప రాజకీయ నాయకులైన నెహ్రూ, జయప్రకాశ్ లు పెట్టించిన భావాలనుబట్టి మనకొక సంశయం తప్పక కలుగుతుంది. రాజకీయ నాయకులకు సమయోచితవర్తన, స్వాధీనము, పార్టీ కక్షలు మున్నగువి ఉండడం సహజమే. వారు నీతి నియమాలకు ప్రాధాన్యం ఇవ్వరన్న విషయం కూడా యథార్థమైనదే. అందుచేత వారు నాయకత్వాన్ని

వహించతగరా? వారి స్థానాన్ని మతప్రవక్తలకు ఇయ్యవలసినదేనా? ఈ ప్రశ్నలకు సరియైన సమాధానాన్ని సాధించడం నులభమైన విషయం కాదు.

ప్రపంచచరిత్ర చూస్తే మనకొక సత్యం గోచరిస్తుంది. ఎప్పుడైతే రాజకీయపాలన అంగోగలిగానుండి, ఆక్రమాలు చెలరేగి తద్వారా ప్రజల సాంఘికజీవనం పతనం చెందుతుందో అప్పుడే మతప్రవక్తలు బయల్పడుతారు. వారి బోధనలు ప్రజల విశ్వాసాన్ని చూరగోనే సమయం అదే. క్రీస్తు, మహమ్మదు మొదలైన మతప్రవక్తలు బయల్పడిన కాలాలలో ప్రజల సాంఘిక, రాజకీయ జీవనం అంగోగలిగా ఉండేది. ప్రజలలో మూఢనమ్మకాలు, పరిపాలనలో అవినీతి ప్రబలంగా ఉండేవి. అలాటికాలంలో వారు వారిబోధల ద్వారా ప్రజావిశ్వాసాన్ని పొంది ప్రజాజీవనాన్ని నూతనపంథాలో నడిపించారు. వారి జీవితకాలాల తర్వాత యావత్తు పరిపాలనా యంత్రం పూర్తిగా పరివర్తన చెందింది. కాని తరువాత చరిత్రచూస్తే క్రమంగా పరిపాలనా యంత్రం మతగురువుల వద్దనుండి తిరిగి రాజకీయ నాయకులకు సంక్రమించింది. యూరప్ లో పోపునకు, రాజ్యపాలకులకు జరిగిన సంఘటనలలో క్రమంగా పోపుఅధికారం నన్నగిల్లి రాజకీయ అధికారమే వ్యాప్తిచెందుతూ వచ్చింది. అన్ని రంగాలలోను అధిపత్యం వహించిన మతగురువుల పరిపాలన క్రమేపీ పోయి తిరిగి పాలనాధికారం పూర్తిగా రాజకీయ నాయకుల హస్తగతం కావడానికి కారణమేమిటో యోచింపవలసివుంది. ఇలాగే మధ్య ప్రాచ్యంలో రాజకీయాధిక్యమును సాపాదించిన మహమ్మదీయ మతగురువులు, కాలిఫలు, క్రమేపీ తమ అధికారాన్ని జార విడుచుకొని రాజకీయనాయకులకి తిరిగి ఆ అధికారాన్ని సంక్రమింపజేశాడు. దీని కంతటికీ కారణం పరిపాలనాధికారం, అది ఎవరిచేతు

అలాగేనున్నను, క్రమేపీ దుర్మార్గతన, అవినీతిని ముప్పుతుంది. అధికారం అవినీతి ముప్పుతుందనే సామెతకు లోబడని ప్రభుత్వం మనకు చరిత్రలో ఎక్కడా కానరాదు. ఒక పార్టీ ఎంత ఉదారమైన ఆశయాలను బోధించినా పరిపాలనాధికార స్వీకరణానంతరం ఆ పార్టీ తన ఆశయాలను అన్నిటినీ సాధించుకోడానికి అనేక ప్రతిబంధకాలంటాయి. రాజకీయమైన చిక్కులు అనేకం ఆడ్డుతగులుతాయి. సూక్ష్మంగా అలాచిస్తే ప్రస్తుత రాజకీయవర్గాలలో, వాటి విధానాలలో వతన మారంభమయింది. అలాటి పరిస్థితులలో మతప్రవక్తలకు అధికారం సంక్రమించేసినా ఫలితం ఒకలాగే ఉంటుంది. ప్రజానీకాన్ని ఉద్ధరించడమే తమ ఆశయం అని అన్ని పార్టీలు చాటుకుంటున్నా, ఆ ఆశయాన్ని ఆచరణలో పెట్టే విషయంలో వివిధరాజకీయ పార్టీల దృక్పథాలు సంఘర్షించడం జరుగుతోంది. తద్వారా పార్టీకక్షలు ఏర్పడడం, ఒకే పార్టీలో వివిధముతా లేర్పడడం సంభవిస్తోంది. పరిపాలనాధికారం పొందిన పార్టీ తన ముతాదార్శనే సంతృప్తిపరచడానికి ప్రయత్నించడంలో తదుపరి పరిపాలన సాగుతోంది. ఈ విధంగా స్వప్రయోజనాలతో సమయోచితంగా నడచే ప్రభుత్వాలను తొలగించి, స్వార్థరహితంగా పనిచేసే ప్రభుత్వాలను, ప్రతిష్ఠించడం ఎలా అన్నదే ప్రశ్న. దీనికి అనేకులు అనేక విధాలైన సాధనాలను సూచిస్తున్నారు. కొందరు సూచిస్తున్న మార్గాలు నవ్వు కల్గిస్తున్నాయి. మహాత్ముడు ఇండియన్ యూనియన్ ప్రథమ అధ్యక్ష పదవి నొక పేద హరిజన బాలికకు ఇవ్వాలని సూచించాడు. ఆట్టి వ్యక్తి వర్గకాలక్ష్యాలకు దూరంగా ఉంటుందని, తద్వారా ప్రభుత్వం నిష్పాక్షికంగా జరుగవచ్చని మహాత్ముని తలపు. గ్రామపంచాయతీల ఎన్నికలలో చీలికలు, అవినీతి పెరుగకుండా చూడడానికి పీలుగా ఆచార్యరంగా ఆ మధ్యన ఒక పద్ధతి సూచించారు. ఆ పద్ధతిప్రకారం గ్రామంలోని పెద్దమనుష్యుల పేర్ల నన్నిటినీ చీటిలపై వ్రాసి ఒక పెట్టిలో వియ్యాలి. ఆ పెట్టిని బాగా కుదిసి, చీటిలన్నీ సద్దుకున్నాక ఒక చిన్నబాలకుని కళ్ళకు గంతులు కట్టి ఎందరు ప్రతినిధులు కావాలో అన్ని చీటిలు

తీయించాలి. అట్లా వచ్చిన చీటిలలోని పెద్ద మనుష్యులు పంచాయతీదార్లుగా నియమింపబడాలి. ఈ పద్ధతి చాణక్యుని అర్థశాస్త్రంలోనూ ఉందనీ, ఇందులో నవ్వులాటకు ఆస్కారం లేదనీ కొందరు సూచించారు. ఏమైనా నవీనభావాల రీత్యా ఈ పద్ధతిని ఆచరణలో పెట్టడానికి అనేకులు అంగీకరించరు. అయితే యిక స్వార్థరహితులు పరిపాలనా నిర్వాహకులుగ ఉండేటట్లు చెయ్యడం ఎలాగన్నదే సమస్య. దానికి మిగతాదేకాల పరిస్థితులు ఎట్టున్నా, మనదేశంలో మటుకు మత ప్రవక్తలు నాయకత్వం వహించ వలసినదేనా? పండిత నైహూ చెప్పినట్లు ఇతర దేశాల్లో భారతదేశ ధ్యానిని వ్యాపింప చెయ్యడానికే వివేకానందుడు చేసిన కృషి మరి ఏ ఇతర హిందూదేశ రాయబారి కృషి తీసిపోదు. రాజారామమోహన రాయలు, శ్రీరామ కృష్ణ పరమహంస మున్నగు వారు చేసిన సాంఘిక సేవ, మరి ఏ ఇతర ప్రభుత్వ సాంఘిక చట్టానికి తీసిపోదు. గాంధీ మహాత్ముడు గావించిన శాంతియుత సమరం, మరి ఇతర స్వాతంత్ర్య యుద్ధాలను తీసికట్టు కాదు. మహాత్ముడు మతాన్ని, రాజకీయాలను బోడించి రాజకీయాలను చక్కని దృక్పథంలో నడిపించారు. హిందూదేశం ఆధ్యాత్మికదేశం. రాజకీయాలు, మతం అట్లుకొని ఉంటాయి. ఈ వైకారణా లున్నంతమాత్రాన మన దేశాన్ని నడవగలవారు మతప్రవక్తలేనని చెప్పడం ఆచరణ యోగ్యమా అన్నదే ప్రశ్న. రాజకీయ నాయకుల స్థానాల్లో మత ప్రవక్తల నుంచాలా? అసలు అలా ఉండడానికి వారు అంగీకరిస్తారా అని అనుకుంటే అంగీకరించరనే చెప్పవలసి వస్తుంది. ఒకానొకనాడు రాజకీయాల్లో వైచెయ్యిగావుండి, విసిగి, యోగిగామరిన ఆరవందుడు తిరిగి రాజకీయరంగంలో దుమకగలరా? అది సంభవంకాదనే అనాలి. ఒకవేళ మనం మత ప్రవక్తలనే నాయకులుగా పరిణింపించారేమట్లా పరిపాలనా యంత్రాన్ని పెడితే వారుమటుకు అవినీతికి లాగుకొని హమీ విమిటి? పోవ, కాలిఫలు తమ రాజకీయాధికారాన్ని నిలపుకోగలిగేరా? ఉదాహరణగా మన రాష్ట్ర రాజకీయాల్లో రమణ మహర్షి

శిష్యుడైన కెడ్డెయ్యార్ ఎంతవరకు రమణ మహర్షి ఆశయాలను ఆచరణలో పెట్టగలిగాడు? సర్వజన సమ్మతమైన, నిష్పక్షిక నాయకత్వం వహించగలిగాడా? మహాత్ముని శిష్యులైన అనేక కాంగ్రెసు వాదులు అయిన ఆశయాల ప్రకారం నడచుకొంటున్నారా? వీటన్నిటిని బట్టిచూస్తే అవినీతి, దుర్మార్గక ఆణేవి అధికారంపల్ల కలిగే వేనని లేలుతుంది. ఇవి వ్యక్తుల మనస్తత్వాలను బట్టి కొంత హెచ్చు తగ్గుగా కలుగుతూ ఉండవచ్చును. అంతవరకూ ఎందుకు. కవిశ్రమైన మత సాక్షి లెన్నిటిలో నేడు గుట్టు, అవినీతి ప్రబలటం లేదు? హిందూ ధర్మాదాయల చట్టం చెయ్యడానికి కారణం ఆడేకదా!

మత గురువులు బోధించేవి కేవలం ఆదర్శాలే. వాటిని తాకిత వ్యవహారాలరిత్యా సాధించ

వలసిన వారు రాజకీయవాదులే. మత ప్రవక్తలు, తమ కవిశ్రస్థానాలను పదలి నాయకులుగా బయల్దేరితే వారూ రాజకీయవాదులే అవుతారు. అప్పుడు వారుకూడ నేటి రాజకీయవాదుల మాదిరి సమయోచిత వర్తనలుగా తయారవుతారు. కాన పరిపాలన నిష్కల్మషంగా జరగాలంటే వ్యక్తుల మనస్తత్వాలు మారవలసిందేకాని నాయకులలోమార్పు జరిగినంతమాత్రాన పరిపాలనా యంత్రంలోని అవినీతిపోదు. మహాత్మునకు, కాంగ్రెసునకు ఉన్నటువంటి సంబంధమే మతప్రవక్తలకు, రాజకీయనాయకులకు ఉండాలి. వారి ప్రబోధాలలోని కవిశ్రతను గుర్తిస్తూ, పరిపాలన నిష్కల్మషంగా జరిపించడానికి కాంక్ష, సామర్థ్యం ఉన్న రాజకీయనాయకులు కావాలి.

సంఘనీతి

ఏప్రిల్ 10వ తేదీ ఆంధ్రప్రదేశ్ లో గోపీ చంద్ గారు రాసిన వ్యాసం మేధావులందరూ చదవవలసింది. అయితే గోపీచంద్ గారు సంఘసీతిని గురించి కొన్ని ముఖ్యవిషయాలు ఒదిలేతారని నా నమ్మకం.

సంఘసీతి ఆచరణలో అనేక మార్పులు చెందుకొంటుంది. కాని ఈ మార్పులను మనం సాధారణంగా గుర్తించము. అయినా మన ప్రవర్తన ఈ మార్పులప్రభావానికి లోనవుతూనే వుంటుంది. అదృష్టవశాత్తూ— లేక దురదృష్టవశాత్తూ—మనం ఈ మార్పును గమనించు గనక, మనప్రవర్తనను మనం సరిగా విమర్శించు గనక, మార్పులేని, అచంచలమైన, ఆదర్శయంతమైన సీతి ఒకటుండని- మనం దానికే కట్టుబడి నడుచుకుంటున్నామని విశ్వసిస్తాం.

సంఘసీతి ఉత్పత్తి విధానంమీద ఆధారపడి దానితో పాటే మారుతుందని కమ్యూనిస్టులు నమ్మి నట్లుంటే అది పూర్తిగావిజం కాదని మనం రుజువుచెయ్యవచ్చు. వర్గాలమధ్య సైతిక వైవిధ్యంలేదని కాదు: ఒకే వర్గంలోకూడా వ్యక్తి

గత భర్తణ లున్నచోట సైతిక వైవిధ్యం గోచరిస్తూనే ఉంటుంది. ఉదాహరణకు శోభిత్ కెక్కిన దాయాదులు ఒకరి సర్వనాశనం ఒకరు కోరతారు. అదే విధంగా రెండు చేకాల మధ్య యుద్ధం సంప్రాప్తమైనప్పుడు ఒక చేశంలోని మత గురువులు మరొక చేశంలోని ప్రజల చావు కొరకు బహిరంగ ప్రార్థనలు జరుపుతారు. ఈ విధంగా సంఘర్షణతోకూడిన సమాజంలోని వ్యక్తులూ, వర్గాలూ, కులాలూ, జాతులూ తమ సన్నిహితులపట్ల ఒక విధమైన సీతి, విరోధులపట్ల మరొక విధమైన సీతి అవలంబించటం జరుగుతూంటుంది.

ఏక్షణాన ఏవివ్యక్తులూ, వర్గాలూ ఏమై వివ్యక్తులకూ, వర్గాలకూ శత్రువులుగా నిలబడతారు అనేది ఆయా వ్యక్తులనుబట్టి, వర్గాలను బట్టి, పరిస్థితులనుబట్టి మలభంగా నిర్ణయించవచ్చును. వ్యాపారం విరివిగా సాగే సమయంలో ఒకరితో ఒకరు పోటీబడి ధరలు

తెగగోసేవర్తకులే సరకులు కరుతై పోగానే ఒకరితో ఒకరు చేరి ధరలు పెంచేస్తారు. అదేవిధంగా

ఈ యుద్ధంలో మన శత్రువులుగా వుండినవారు మరొక యుద్ధంనాటికి మన మిత్రబృందంలో చేరిపోవచ్చు.

ఆచరణలోకి వచ్చే సీతి సంఘర్షణను బట్టి మార్పులు చెందుతూ వుంటుందని ప్రత్యక్షంగా కనబడుతుంది గనక వర్గపోరాటం పురస్కరించు కొని కొంత నైతిక వైవిధ్యమూ, దానిలో మార్పులనుబట్టి సీతిలోకూడా మార్పు ఏర్పడుతుందను కోవటంలో తప్పేమీలేదు. అయితే మార్పు చెందని నైతికసూత్రాల మాటేమిటి? 'అబద్ధం అడరాదు, హింస కూడదు, అందరూ సుఖంగా వుండాలి, వర్గవిభేదాలు నశించాలి' ఇటువంటి నైతికసూత్రాలు ఎవరైనా వల్లె వెయ్యవచ్చు. కాని అందరూ అన్ని వేళలా నీటిని ఆచరణలో పెడతారంటే, అది కలలో మాట. ఒకవేళ ఎవరైనా తాము వాటిని ఆచరిస్తున్నామని చెప్పినా అమాయకులు తప్ప నమ్మరు. భాషంలో పగుళ్ళున్నంతకాలమూ రెండురకాల మతవిశ్వాసాలూ, రెండురకాల దేశభక్తి ఎట్లా తప్పవో, అట్లాగే రెండురకాల సీతికూడా తప్పదు-వైకొకటి, లోపల ఒకటి. వైకొకటి ప్రకటించే మత విశ్వాసాలు ఒకటి, ఆచరణలోపెట్టే మత విశ్వాసాలు వేరొకటి; దేశంపేరిట ప్రజలను బలి చేసే దేశభక్తి ఒకటి, దేశం కోసం బలి అయ్యే దేశభక్తి మరొకటి; ఇతరులను వంచించేందుకు ప్రకటించే సీతి ఒకటి, స్వార్థంకోరకు అమలు జరిపే సీతి మరొకటి. ఈ రేడాలు కాంగ్రెసు పరిపాలనలో ద్యోతకమవుతున్నది శ్రీ గోపీచంద్ గారు చూపనే చూపారు.

ఇక సాధనాలమా, సాధ్యాలమా గల సంబంధం గురించి ఒక్కమాట. దుష్టమైన సాధనాలద్వారా క్రమమైన సాధ్యాలు లభిస్తూ అనేది కేవలమూ తార్కికమైన ప్రశ్న. తార్కిక దృష్టిలో గాంధీజీ సిద్ధాంతాన్ని కాదనగలవారు వుండరు. అయితే ఆచరణలో చూడవలసిన విషయం సాధ్యానికీ సాధనం అనుసరించునదా అని. ఈ విషయం కూడా నైతిక దృష్టిని బట్టి భిన్నంగా వుంటుంది. జమీందారీలను పరిహారంలేకుండా రద్దుచేయటం

ఉచితమా అంటే జమీందారులు సహజంగా కాదంటారు, రైతులు అవునంటారు. పరిహారం లేకుండా జమీందారీలకు ప్రభుత్వం రద్దుచేయడమే జరిగితే, ఎవరు మెచ్చుకుంటారో ఎవరు విమర్శిస్తారో మనం ఊహించవచ్చు. ఒకరినైతిక దృష్టికి సరిగా కనబడే సాధనం మరొకరి నైతిక దృష్టికి హేయంగా కనిపిస్తుంది. అందరు మానవులకూ సమాన హక్కులూ, సమాన అవకాశాలూ, వర్గరాహిత్యమూ, దోషిని విధానం ఆంశంకావటమూ అనే సాంఘిక నైతిక ఆదర్శాల్ని ప్రకటించడం ఒక్క కమ్యూనిస్టుల జన్మహక్కికాదు, కాంగ్రెసువారుకూడా అదే ఆదర్శాల్ని ప్రకటిస్తున్నారు. అయితే ఈ ఆశయాన్ని నిజంగా సఫలంచేసే ఏ మార్గం అవలంబించినా అది సీతి బాహ్యమని నోరు బాదుకునేవారు ఉండనే వుంటున్నా. కేపిటలిస్టు విధానంకేంద్ర వ్యక్తిస్వాశంశ్రయం వివిధంగా అమలు జరుగుతున్నదో శ్రీ గోపీచంద్ గారు చెప్పారు. కాని నిజంగా వ్యక్తిస్వాశంశ్రయంలో కూడిన ప్రజాస్వామికం ఎవరు అమలు జరుపదలచినా కేపిటలిస్టు వర్గాలు ఆ ప్రయత్నం సీతి బాహ్యంగా వుందని విమర్శించవచ్చు. తాను పెట్టక, అడుక్కులినా నివ్వని ఆమ్మ చెప్పేసీతి అజగ్ర స్తనంవతుగా వుండి తిగుతుంది.

రష్యాలో అమలు జరిగిన పద్ధతులు ఏ దేశపు మధ్యతరగతివారికీ పూర్తిగా రుచించకపోలేదానికీ తగిన కారణం వుండనేవుంది. అదేమిటంటే రష్యాలో విప్లవం జరిగినది క్రామికవర్గం తరఫున. అక్కడి రాజకీయాలలోనూ సాంఘిక స్వరూపంలోనూ ఆ క్రామిక విప్లవచ్ఛాయలు వుండనే వున్నాయి. అటువంటి ఛాయలు లేకుండా నరైన మధ్యతరగతి వాసనతోకూడిన సాంఘికవ్యవస్థ నిర్మించాలంటే మధ్యతరగతి వారు కొత్త విప్లవపంథా తయారుచేసి అమలు జరుపవచ్చు. అయితే దాన్ని అమలు జరిపేటందుకు అవలంబించే విధానాలు సీతియుతమైనవో కావో మధ్యగతివారే నిర్ణయిస్తే బాగుంటుంది. కాని మధ్యతరగతి సీతికి నిముఖాలుగా వున్నవారుమాత్రం నిర్ణయించరాదు.

కాంగ్రెస్ లోక సేవక సంస్థ కావాలి

రఘు కి శో ర్

కాంగ్రెసులో అవినీతి పెచ్చు పెరిగిపోయిందని రాష్ట్రపతి యొదలుకొని నాలుగణాల సభ్యుని వరకూ అదేవనిగా పలకరిస్తున్నారు. విశేషమేమంటే అవినీతికి నిలయమైన కాంగ్రెసు వాడులే అవిషయాన్ని గురించి అతిగా వాపోతున్నారు. ప్రతిఒక్కరూ గాంధీజీ సిద్ధాంతాలనే వేదికలనుండి ఎలుగెత్తి చాటుతున్నారు.

అవినీతి, కచ్చడుకతనం అంతకంతకు విచ్ఛల విడిగా వివారంజేస్తోంది. రాష్ట్రపతి అంతటి వ్యక్తి హిందూసమాజంలో అభివృద్ధికరమైన సంస్కరణలను ప్రతిఘటిస్తున్నాడు. పర్మిమిట్టకు పరు వెల్లేవారు పరు వెత్తుకునేవున్నారు; పవవులకోసం ప్రాకులాడేవారు ప్రాకులాడుకూనే వున్నారు. కాంగ్రెసు అధికారులంతా మోటారుకార్లలో తిరగడమే ముచ్చటగా భావిస్తున్నారు. అందుకని ధనికవర్గానికి, కాంగ్రెసువారికి భేదం వశించి పోతోంది.

అవినీతిని తగ్గించు అభిమాయుని :

పాపం బాపూజీకనిన స్వప్నాలేమవనున్నాయో అర్థంకావడంలేదు. ఈ సుప్లనంతా మాసి గుండెబ్రదలై చావకుండా ముందుగానే మహాత్ముడు స్వర్గోన్ముఖుడవడం గూడా కొంతవరకు మంచిదే ననిపిస్తున్నది. అయితే కాంగ్రెసు భవిష్యం యేవిధంగా పరిణమించనున్నది? కాంగ్రెసు భవిష్యత్తుపై దేశభవిష్యత్తు ఆధారపడి ఉంది. కాంగ్రెసు తప్పుడుమార్గంపడితే దేశం అనోగతి పాలుగాక తప్పుడు. దేశం అనోగతి పాలైతే మహారాజకీయపార్టీ తర్రైతగలదనేది నిస్సందేహం. ఈనాడు ఆంతర్జాతీయ రాజకీయరంగంలో భారతదేశపు పాత్ర ఎంతో ప్రముఖమైనదని అందరూ గుర్తిస్తున్నారు. భారత నాయకులు బాపూజీ ఆశయాలను అమలులో పెట్టడానికి

ప్రయత్నిస్తున్నారనీ, భారతం బాపూజీ దేశమనీ యిప్పుటికీ పరదేశీయులవిశ్వాసం. కానివాస్తవాన్ని గుర్తిస్తే ఈనాడు భారతదేశం జ్ఞాన్ మార్కెట్ గానూ దేశమైంది. ఎంత దుర్భాగ్యుడైనా, ఎన్ని మోసాలుజేసినా సంపాదిస్తున్నా, నాలుగుడబ్బులు చేతిలో వున్నవాడికే కాంగ్రెసులో పలుకుబడి గల స్థానం లభిస్తోంది. ఒక్క కాంగ్రెసే కాదు. కాంగ్రెసులో లీనమైయున్న అన్ని ప్రజా సంఘాలూ అలాగే కనిపిస్తున్నాయి. గైరు సంఘాల్లో గైరుకు స్థానంలేదు; వ్యవసాయ కూలీ సంఘాల్లో వ్యవసాయ కూలీకి ప్రాతినిధ్యం వూర్యం. కార్మికసంఘాల్లో కార్మికులకు చోటు వూర్యం; విద్యార్థి సంఘాల్లో విద్యార్థులకు సముచితమైన ప్రాతినిధ్యం సన్నగిల్లిపోతోంది. ఈనాడు త్యాగంలేని శ్రీమంతులు కాంగ్రెసుకు ఆద. త్యాగశీలులు కాంగ్రెసులో లేకపోలేదు. కావలసినంతమంది వున్నారు. కాని వారి త్యాగానికి విలువ వచ్చింది. వారి కష్టాన్ని దోచుకునేవార్యు పెచ్చు పెరిగిపోయారు. స్వాధీనహితమైన గాంధీభక్తుల నిస్వార్థ సేవను సామాన్య ప్రజలవరకూ పోసేకుండానే కాంగ్రెసులోని శ్రీమంతులే మృష్టాన్నంలా భోంచేస్తున్నారు.

పనవీరత్వపుల పటాటోపం:

ఇక కాంగ్రెసు సామర్యప్రజల కంటే సేవ జేయ గలంబుతుంది? నిశ్చయితగల సేవకులకు కాంగ్రెసులో యెలా స్థాన ముంబుంది!

కేంద్ర ప్రభుత్వంవారు కాంగ్రెసు సంఘాల, వాటి ఉప కాఖల, వ్యక్తుల సహాయాన్ని, సహకారాన్ని యెంతగానో అభిస్తున్నారు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలను అభివృద్ధికర మార్గాలపై నడిపించుటకు యత్నిస్తున్నారు. అయితే కాంగ్రెసు సంఘాలు కేంద్రప్రభుత్వ కార్యకలాపాల కెంత

వరకు తోడ్పడు తున్నాయి? కేంద్రప్రభుత్వపు ఆదేశాలను రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు, మంత్రులు, శాసన సభ్యులు యెంతవరకు పాటిస్తున్నారు? ఈ విషయాన్ని తలచుకుంటే గుండె బగులు తోంది. కాంగ్రెసు సంఘాలు, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు హోరా హోరిగా యుద్ధం చేసుకుంటున్నాయి. అక్కడ నైహూ, బజేలు ప్రభృతులు యెంతగా వాపోలే యేలాభం? దీనికంతకూ ఒకటే కారణం. త్యాగం లేని వారు కాంగ్రెసులో పెత్తనం జేస్తున్నారు. మరళూరాయళ్లు కాంగ్రెసులో అధికారం చేజిక్కించుకున్నారు. ముసలివాళ్లకు నాయకత్వపు మోహం మెండై పోతున్నది. కుర్రవాళ్లకు ముసలివారిపై శ్రోధం యినుమడిస్తోంది. తిప్పలికంగా యువకులంతా కాంగ్రెసునుండి విడివడవలసి వస్తున్నది.

గాంధీజీ కడపటి ఆదేశం :

కాంగ్రెసు భవితవ్యాన్ని గురించి బాపూజీ తన ఆఖరి సందేశాన్ని వినిపించాడు. మనముదిరం విన్నాం. మనమే కాదు, యావత్ప్రపంచమూ విన్నది. సాంఘికంగా, ఆర్థికంగా విప్లవాత్మక పరిణామాలు రావాలన్నా రాయన. అందు కనుగుణంగా జాతీయకాంగ్రెసును రూపొందించాలని ప్రకటించారు. మహాత్మాని ఉవాచ ప్రకారం జాతీయ కాంగ్రెసు లోకసేవక సంఘంగా పరివర్తన జేందాలి; పరిశుద్ధమైన ప్రజాసంస్థగా పరిణామం జేందాలి. మహాత్మాడు మన నుండి విడిపోయాడు. అంతటితో లోకసేవక సంఘపు చిట్టా బట్ట దాఖలయింది. మరి యెప్పటికా చిట్టే.

కాంగ్రెసువర్గాల కాలుష్యం :

మల్లీ పావలా సభ్యులను చేర్పించడంలో అక్రమం, సభ్యత్వపు పుస్తకాల పంపిణీలో అన్యాయం, తిప్పలికంగా పోటీ సభ్యత్వ పుస్తకాల ప్రత్యక్షం, పోటాపోటీతో శేర్లు వ్రాయడం, దబ్బు కలిగిన శ్రీమంతు డొక్కడే సభ్యత్వాన్నంతా జమకట్టడం, ఆ తర్వాత ఎన్నికల యుద్ధం, ఎన్నికాధికారి లంచగొండితనం, పోలింగు అఫీసర్ల పోకిరితనం, చెచ్చినవారి ఓట్లు

పోలుగావడం, బ్యాజెట్ పెట్టెల అవ్యక్తిం, అపీల్స్ జేయడం, ఎలక్షన్ ట్రెజ్యూనరీలో మళ్లీ-కుస్తీపోటీలు, యిదే వరక. మరల రాష్ట్రదబ్బా, తాలూకా సంఘాల యెన్నికల రణరంగం-అందులో మైసారిటీవర్గాల వాకొట్టు, పోటీ సంఘాల నిర్బంధం, రాష్ట్రసంఘాల నిర్ణయాల్ని అఖలభారత సంఘం రద్దుగావించడం. దాంతో ప్రజల్లో కాంగ్రెసుపాటే తీవ్రమైన అసంతృప్తి కాంగ్రెసువాదుల యెడల నిరసన అనాటికా నాడు పెచ్చుపెరిగిపోతోంది. ఇవన్నీ బహిరంగ సత్యాలు. ఇన్నీ కాంగ్రెసువాదుల తక్కువెక్కువ కాలుబెడతారో అక్కడల్లా ప్రత్యక్షం. గ్రామ కాంగ్రెసు సంఘం దగ్గరనుండి అఖలభారత సంఘం వరకూ; పంచాయతీబోర్డు దగ్గరనుండి రాష్ట్ర, కేంద్రప్రభుత్వాలవరకు చర్చితచర్చిణా మాతూనేవున్నాయి. ఈనాడే మహాత్మాడుంటే ఎంతవాపోయేవాడో. వివిధ కాంగ్రెసువాదుల-కాదుకాదు- నాయకుల ిరణులను జూస్తుంటే ఆశ్చర్యం కేస్తోంది.

‘రామరాజ్య’ నినాదం :

మహాత్మాడు కాంగ్రెసు ఆశయం రామరాజ్యమన్నాడు. ఇప్పుడు మన నాయకులు గూడా దాన్ని ప్రతిఘటించరు. అయితే దానికి వింతవింత నిర్వచనాలిస్తూ-రామరాజ్యమంటే వేదకాలపు రాజ్యమంటాడోక నవాబున ఘరానా కాంగ్రెసు ఆగ్రహాయకుడు; రామరాజ్యమంటే సమాకార ప్రజారాజ్యమంటాడు మరోనాయకుడు; రామరాజ్యమంటే సర్వశ్రామిక ప్రజారాజ్యమంటాడు మూకొనాయకుడు. వీటన్నింటికీ ఒకేనిర్వచనమంటాడు వేరొకనాయకుడు. ఈ రాజ్యాల్లో యే రాజ్యమయినో అర్థంకాక గుడ్డు మిటకరిస్తున్నారు. సామాన్య జనం, ఒక పెద్దనాయకుడిచా ప్రవచించాడు:

‘మన హైందవ పౌగాణిక పంచాయతీ రాజ్యం అదర్భమయింది. అందు మాదిగవాడు చెచ్చిన జంతువుల తోళ్ళునుపూని మనకు పాద రక్షలు యిస్తున్నాడు. చాకలివాడు మన మైల నంతా శుద్ధిజేసి మానవుల ఆరోగ్యాన్ని కాపాడుతున్నాడు. మంగలివాడు ముర్ర శుభ్రపరచు

తున్నాడు. పోరాహితుడు చచ్చినవారికి స్వర్గాన్నిస్తున్నాడు. పూజారి భక్తిభిక్ష పెట్టుతున్నాడు, జ్యోతిష్కుడు భూతభద్రవ్యూహ వర్తమానాలను మన కళ్ళెదుట నిలుపుతున్నాడు. వీరందరకు కృషీవలులు భుక్తి గడుపుతున్నారు. ఇదే అచ్చమైన సహకార ప్రజారాజ్యం. సినలైన సోపలిజం, అనలైన కమ్యూనిజం, ఇదే గాంధీయ రామరాజ్యం' అని పెద్దపెద్ద కమిస్టలు చెప్పాడు. ఇలాంటి రాజ్యమే రామరాజ్యమైతే దానికో నలాం అంటున్నారు కొందరు. పోలే ఇంకోసాయకు డిలా ప్లేటు ఫిరాయిస్తాడు. కూలీలలోకివచ్చి కూలీ రాజ్యమంటాడు, రైతులలోకివచ్చి రైతురాజ్య మంటాడు, పెట్టుబడి దార్లమధ్య విందు లాగిస్తూ పెట్టుబడిదార్లలేక పోలే సమాజమే లేదంటాడు. చదువుకొన్న వారివద్దకు వెళ్ళి మీరే సమాజానికి జీవగ్రా అంటాడు. విద్యార్థులమధ్య 'ఓ విప్లవ విద్యార్థి! నీవే లేకపోలే సంఘం గొడ్డుబోతు'దంటాడు. ఆడవాళ్ళ మధ్య 'మీరే శక్తిస్వరూపిణులు, కాళికాదేవతలు, అంబలు, జగదంబ'ని దండకం ప్రారంభిస్తాడు. సనాతనాచార్యులలో 'మీరే లోపిస్తే సమాజం కణ్డెంలేని ఆశ్వమాతు' దంటాడు. ఇది ధోరణి! పై చెప్పు 'ఇది నా మాటలుగాదు, బాపూజీ సంచేకాలు, జాతీయ కాంగ్రెసు ఆదర్శాలు' అంటాడు

ఇంకోగమ్మలైన నాయకులున్నారు. 'ప్రజా సేవకులారా! మీరు కర్మ చేపులు, మీది నిస్వార్థ సేవ (అంటే తనది కాదన్నమాట), మీవంటి వారు ముతా రాజకీయాలతో సంబంధం పెట్టుకోరాదు (అంటే తన కుండవచ్చు). మీరు అణాకానీతో పాట్లు నింపుకోవాలి. నిరాదంబరంగా వుండాలి (ఆ మహాశయుడు పొందూరు ఖాదీ, స్పెన్సరు భోజనం సేవించవచ్చు). త్యాగమే మీ భాగ్యం, ఓర్వే మీ సంపద. బాగాకష్టపెట్టండి దేహాన్ని. ఆకాశం బ్రద్దలయేటట్లు ఆరవండి (అంటే ప్లోగమ్మ). పదలపు ప్రాకులాట మీ పనికాదు (చూది). మీకింకా అనుభవంలేదు' ఇది ఆయన ధోరణి.

ఆత్మసంశోధన అవశ్యత:

ఇవన్నీ కాంగ్రెసు సిద్ధాంతాలేనా? బాపూజీ ఆదర్శాలేనా?

జాతీయ విప్లవకాలంలో కాంగ్రెసువాది దొక ధోరణి. అది జాతీయ పోరాటంలో త్యాగాలు చేయడమే. జాతీయ విప్లవానంతరం యింకో ధోరణి. అంటే సంఘం సంస్కరణ. ఆర్థిక రంగంలో అభివృద్ధికరమైన మార్పులు. ఇదే లోక సేవకసంఘపు విధానం. అయితే ఆమార్పుల వైపు కాంగ్రెసువాదులు కన్నెత్తినా చూడడం లేదు సరికదా వ్యక్తులలోమాత్రం విపరీతమైన మార్పులువచ్చి వడ్డాయి. ఆ మార్పు లేమంటారా! ఆ రోజుల్లా త్యాగాన్నే ప్రధానంగా పెట్టుకొనేవారు, ఈ నాడు స్వార్థాన్నే ప్రధానాశయంగాపొందించుకొంటున్నారు. ఆ నాడు బాధ పడడమే ముఖ్యం. ఈ నాడు భోగాలనుభవించడమే ప్రధానం. ఆ నాడు కాంగ్రెసులో రెండు ముతాలు. ఈ నాడు అవి ఎన్ని ముతాలుగా చీలాయో నిర్ణయించడం ఎవరికీ తరముగాదు. ఈ ముతాలు నిర్దిష్టమైన సూత్రాలపై సాగిపోవు. ఈ నాడు ఒక ముతాలోనున్న వ్యక్తి రేపు యింకొక ముతాలో. ఇది కేవలంవ్యక్తి గతలాభాలకొరకే.

అయితే ఈవిధంగా కాంగ్రెసును నిశితంగా విమర్శిస్తుంటే అనేకమంది ఆగ్రహపరవశులు కావచ్చు. ఈరోజుల్లా కాంగ్రెసునువిమర్శించడం ఒక అలవాటైపోయిందని తుడిచిపేసుకోవచ్చు. అవును. కాంగ్రెసువాదులకు ఆవినితీ యేవిధంగా అలవాటైపోయిందో కాంగ్రెసేతరులకు విమర్శించడం గూడా అలాగే పరిపాటైపోయింది. అందులో తప్పేమిటి? అయినా యిప్పటికీ కాంగ్రెసు సిద్ధాంతాల యెడల, కాంగ్రెసు ప్రణాళికల యెడల నాకు భక్తిశ్రద్ధలు సడలలేదు. అయితే యీనాడు అధికారంలో నున్న కాంగ్రెసువాదుల ప్రవర్తన సంస్థయొక్క విశిష్టతకే భంగకరం. ప్రజల్ని కాంగ్రెసుకు దూరం చేస్తున్నారు. ఇది నాలాంటి కాంగ్రెసుజ్ఞుమాన్ని వాంఛించే అనేకమంది యువకులకు చాలా బాధగా పరిణమిస్తున్నది. విరోజా కా రోజా

కాంగ్రెసునుండి ఆనేకమంది యువజనులు, విద్యార్థులు క్రమేపీ నిర్గమిస్తున్నారు,

ఖడ్గరుధారుల ఖ్యాతి :

నేనొక వర్షాయం రైలు ప్రయాణం చేస్తున్నాను. ఖాదీదుస్తులలోనే వున్నాను. నా బ్రక్కన మిల్లుబట్టలు ధరించివున్న యిద్దరు సామాన్యమైన చదువురాని వ్యక్తులు కాంగ్రెసు సంస్థకు, వ్యక్తులకు దూషించుకొంటూ నవ్వుకొంటున్నారు. నేను పూరకుండలేక కాంగ్రెసును నమస్కరించబోయాను. అందులో ఒక వ్యక్తి నా పమాధానాలు చెవినిపెట్టకుండగానే ఖడ్గరుకట్టివారిని నమ్మరాదని సూత్రీకరించాడు. రెండవ వ్యక్తి మొదటివ్యక్తిని వారిస్తూ 'అలా మాట్లాడితే ఆరెస్టుకేయిస్తారు. పూరుకోవోయ్' అన్నాడు. మిగతా ప్రయాణీకులంతా పొట్టచెక్కలయ్యేటట్లుగా నవ్వారు. నాకు సిగ్గుచదలలో, యేడ్వాలో ఆర్థంకాలేదు. ఆ తర్వాత ఆ కంపార్టుమెంటులో ప్యాసెంజర్లు ఒకరితో ఒకరు నాగురించి గుసగుసలాడుకొంటున్నారు. 'నేనచ్చట మరి నిలవలేక ప్రీషర్ రావడంతోనే మరో కంపార్టుమెంటు చేరుకొన్నాను.' ఇది నా స్వానుభవము. ఇంతేకాదు. ఆంగ్ల ప్రభుత్వ కాలములో దొంగలాభాలను విచ్చలవిడిగా సంపాదించినవారంతా ఈ నాడు కాంగ్రెసుకు దుయ్యబట్టుతున్నారు. దీనికి కారణం ప్రస్తుతం కాంగ్రెసు వర్గాలలోని బలహీనతయే. ప్రతిబల

వహ్నిలు కాంగ్రెసుకు నవాలుకేస్తున్నాయి. ప్రజలను రెచ్చగొడుతున్నాయి. అరాచకానికి దార్లు చేస్తున్నాయి.

యువకులు ముందుకు రావాలి :

రాజకీయవాదికి రానురానుసంఘంలోగౌరవం నశించిపోతోంది. రాజకీయాల యెడ ప్రజలకు ఆభిరుచి సన్నగిల్లిపోతున్నది. అమెరికాలో రాజకీయవాదిని మోసకారిగా భావిస్తారు. గౌరవం యివ్వరు. కారణం ఆదేశంలో రాజకీయాలకు ప్రజలకు సన్నిహితత్వం లేదు. మన దేశంలోనూ అట్టి పరిస్థితులు అనతికాలంలోనే రాకమానవని విస్తున్నది. ఆ తర్వాత వనోజున ఓటింగు విధానమున్నా ప్రయోజనంవుండబోదు. ప్రజలు రాజకీయవాదుల్ని శత్రుపరీక్ష చేయబోరు. ఏ కొద్దిమందో ఎన్నికలలో పాల్గొంటారు. ఆభివృద్ధి నిరోధక వర్గాలు రాజకీయాధిపత్యం చేపడతారు.

కాంగ్రెసువాదులు అతిత్వరగా పేల్కొననట్లయితే కాంగ్రెసు భవిష్యత్తు కాశ్వతంగా లేనట్లే. అందుకు పాతనాయకత్వం, పాతముతాలు బ్రక్కకు శత్రుకావాలి. కొత్త నాయకత్వం కాంగ్రెసు నాక్రమించుకోవాలి. గడచిన రెండు మూడుసంవత్సరాల అనుభవం ఆనుసరించి దేశానికి నాయకత్వం వహించాలి. అందుకు యువకలకం ముందుజవేసి కాంగ్రెసు భవిష్యత్తును ఆభ్యుదయమార్గంలో దూపించాలి.

రానున్నది

రానున్నది యేది నిజం ?

అది వాకటే, సోషలిజం.

కలపండోయ్ బుజం బుజం,

కదలండోయ్ గజం, గజం.

అడుగడుగున యెడద నెత్తు

మడుగులుగా విడవండోయ్,

“ దా శ ర థి ”

పడిపోయిన గుడి గోడలు
విడిచిపెట్టి నడవండోయ్.

ఉదయాకాశ పతాకం
ఎదలో కదలాడె నేడు,
హృదయావేశ తటాకం
నదిలా పారలాడె నేడు.

రానున్నది యేది నిజం ?

బేసిక్ విద్యావిధానాన్ని ప్రవేశపెట్టాలని ప్రభుత్వానికి గట్టిగానే ఉంది. కాని డబ్బులేక అక్కడక్కడ మాత్రమే శిక్షణాలయాలు నెలకొల్పింది. ఆ రేయారైన కొద్దిమంది, తగిన పరికరాలు లేకనేమో, పాఠశోవనే పోతున్నారు. ఈ సంస్కరణలు తొందరగా అమలుపరచాలంటే ఏం చెయ్యాలి?

బేసిక్ విద్యావిధానం

కె. వీరభద్రరావు

విద్యా విధానంలో సంస్కరణావశ్యకత దేశంలో మొలకెత్తటమూ, తద్వనభర్తనల్లా నలినలని మహాత్ముని వార్ధా విధానంగా రూపొంది చిగిర్చి బేసిక్ విధానంగా ఫలింపటమూ జరిగి ఎంతోకాలం అయింది. కాంగ్రెసు, అధికారానికి వచ్చి ఇంతకాలమైనా, విద్యా సంస్కరణల్లో ముందంజ వెయ్యటలేదు. ఇటీవల నెకండరీ విద్యగా స్క్రెటెరియట్, కాలేజి యెట్కోర్సులనీ, పౌరశిక్షణ సాంఘిక శాస్త్రాలనీ ఏవో కొన్ని మార్పులు జరిగినాయి. కాని ప్రాథమిక విద్యలో మాత్రం ఎప్పటి పాత పురాణమే సాగుతోంది. విద్యాకాఖా మంత్రుల సమావేశాల్లో కూడా ఉపన్యాసాడంబరమేగాని ప్రాథమిక విద్యకు జాతీయ ప్రభుత్వ వాసనైనా తగలటమే లేదు.

బేసిక్ విధానాన్ని ప్రవేశపెట్టాలని ప్రభుత్వం గట్టిగా సంతకం చేసింది కనిపిస్తుంది. కాని అధికమైన స్తామతులేదని ఏవో కొంచెం మొత్తం బడ్జెటులో కేటాయించి అది ఖర్చుపడేలాగ అక్కడక్కడ ఉపాధ్యాయులకోసం శిక్షణాలయాలు నెలకొల్పింది. అక్కడ తయారైన ఆ కొద్దిమంది ప్రాథమిక విద్యాసాగరాన్ని తిరిగి ప్రవేశించి తగిన పరికరాలు లేకనే ఏమో నూతనత్వం ప్రదర్శించలేక పాత నీళ్ళలోనే కాలక్షేపం చేస్తున్నారు. ఈ ఖర్చుపడిన సొమ్ము వ్యర్థమన్నమాటే గదా! ఇంతకన్న డబ్బు వ్యయంచేసి బాగా విజయవంతంగా సాగించేందుకు ప్రభుత్వానికి అధికంగా త్రాణలేదు; అది ఇంతలో కలిగే సూచనలేదు.

ఈ పరిస్థితుల్లో ప్రభుత్వమూ, బేసిక్ విద్యా విధాన శాస్త్రవేత్తలూ కొంచెం ఒక రకమైన

ఉదారత వహిస్తే తొందరగా సంస్కరణలు అమలు పరిచే అవకాశం కనిపిస్తుంది. మొగ, ఆర, మనలి, ముక్క ఉపాధ్యాయులంతా 2, 3 సంవత్సరాలు అశ్రమవృత్తి నవలంబించి తమ్ము సేవించి ఈ నూతన పవిత్రమంత్రోపదేశం తమ వద్దనే పొందాలని బేసిక్ శాస్త్రపండితులు భావించకూడదు. ఈ నూతన విధాన సిద్ధాంతాలను వీలైనంత లేలిక భాషలో ఉదాహరణ పూర్వకంగా ప్రచురించాలి.

అయితే బ్రెయినింగ్ స్కూళ్ళలో ఉన్న పెద్ద పెద్ద ఉపాధ్యాయులే ఈ నూతన విధానానికి ప్రోత్సహించే పుడు శిక్షణ బాహుళ్యంగా ఎలా జరుగుతుందని సూచించడవచ్చు. వివిధ విధానమైనా థీరీ (Theory), ప్రాక్టికల్ (Practical) అని రెండుభాగాలుగా ఉంటుంది. ఒక రకపు విద్యావిధానంలో శిక్షితుడైనవాడు ఎంతగానూ అపూర్వ విధానమునైనా కొంచెం కష్టంతో థీరీ వరకైనా అవగాహన చేసుకోగలడనే భావం కొంచెం దూరం ఆలోచించినా ద్రువపరచుకోవాలి. ప్రస్తుత ఉపాధ్యాయులు కేవలం పశుతుల్యులే అయితే నూతన విధానం మాత్రం వారిని ఉపాధ్యాయులుగా చేయగలదా! విషయాల (Subject) వారిగా ప్రాంతీయ భాషలలో విశేష వివరాల (Details)లో పుస్తకాలు ప్రచురించి పరిశీలకు వై)పేటుగా పెళ్లి అవకాశం ఉపాధ్యాయులకిస్తే వారు ప్రయత్నిస్తారు. కృతార్థులైన వారికి ఒక అదనపు ఇంక్రిమెంటంటే—అల్పసంతోషాలు—ఇంకా ఎక్కువగా ప్రయత్నిస్తారు. అదిగా అంత ఫలప్రదం కాకపోయినా క్రమక్రమంగా ఎక్కువమంది కృతార్థులౌతారు. ఈ పద్ధతిలో యిప్పుటి

దేయినింగు స్కూళ్ళలో ఉపాధ్యాయులందరు ఉత్తీర్ణులై క్రమంగా నూతన విధానం అక్కడే బోధనలో ప్రవేశపెట్టి నూతన విధానంలోనే ఉపాధ్యాయులను తయారుచేస్తారు.

ఇక ప్రాక్టికల్ -craft సహితం - విషయం. తరిఫీదు పొందిన పరిశ్రాధికారులు నెలనెలా జరిగే సెంటరు క్లాసుల్లో విషయాల (subject) వారీగా అదర్బపాఠాలిస్తే ఉపాధ్యాయులు నూతన విధానాన్ని గ్రహించటమే కాకుండా అందులో అభిరుచికూడా కలిగించుకుంటారు. ఢీలీలో ఉత్తీర్ణులైనవారికి ప్రాక్టికల్ ఈ పరిశ్రాధికారులు జరుపవచ్చు. లేక స్పెషల్ సెంటర్లు నియమించి ప్రత్యేక పరి

శ్రాధికారులచే జరిపించవచ్చు. ఈ విధానం ప్రోత్సది కాదు. నేత మొదలైనవి నేర్చే ఉపాధ్యాయులకు పిల్లలకు పాఠంచేపే ప్రాక్టికల్ పరీక్ష ఈ విధంగానే జరుగుతున్నది-ప్రస్తుతంలో.

కనుక ఈ విభమైన అవకాశాలు ఉపాధ్యాయులకు లభించజేస్తే త్వరగా విద్యావిధాన సంస్కరణలు చౌకలో అమలు జరుగుతాయి. 'చాక'కి 'చాక' పరుకే తయారౌతుందనే తక్కువదృష్టితో చూస్తే ప్రయోజనంలేదు. పరీక్షల ప్రమాణం (Standard) హెచ్చుగా పెట్టుకుని సరుకునాణ్యం చెడకుండా చూసుకోవచ్చు.

మన సాహిత్యం సరిహద్దులు దాటాలంటే—

జి. యస్. రామకృష్ణ

తెలుగు భాషగాని రచనలు ప్రచారవృత్తికి చాలా వెనుకబడి వున్నాయి. ఈ భాష అతిపురాతన కాలంనుంచివున్నా, ఈ సాహిత్యాన్ని అనాటికానాడు పెంపొందించ ప్రయత్నించే వారు తక్కువమంది లేకపోయినా, పరభాషల లానికి ఈ సాహిత్యాన్ని కర్ణమూ చేసేవారు లేకపోవుటచేత ఈ నాడు మన ఉత్తమ రచనలు సరిహద్దులుదాటిపోలేక వెనుకబడివున్నాయి.

ఇంతవరకు ఎంతగానో అభివృద్ధిచెందుతూ వచ్చి, ఈ సాహిత్యాన్ని పరభాషలలానికి తర్జుమా చేయడానికి తగిన ప్రయత్నాలు రచయితలు చెయ్యలేదు. తగిన ప్రోత్సహం ప్రజలు ఇవ్వడంలేదు. తెలుగు పుస్తకాలు కొనడం ఆలవాటు లేదు. అటువంటివృద్ధు సాహిత్యపరులు, రచయితలు ఎంతవరకు మన సాహిత్యాన్ని వృద్ధి లాకి తీసుకొని రాగలరు? సాధారణంగా 'సాహిత్యపరులు' అనగానే, చాలామట్టుకు అర్థికంగా బాధపడేవారే కనబడతారు.

ఆంధ్రులమంతా మాతృభాషాభివృద్ధికి తగిన ప్రోత్సహం ఇవ్వడం నేడు ఎంతైనా అవసరమంది. తెలుగుభాష ఇంకా ఎంతగానో అభివృద్ధి అవలసివుంది. మన సాహిత్యం మన భాష లోనే గాక, పరభాషలలాకూడా ఎంతగానో

ప్రచారం జరగవలసివుంది. అప్పుడుగాని మన రచనల మాధుర్యం, వాటిలోనిపాఠాలు పరభాషలవారికి తెలియవు. ముఖ్యంగా, ఈ రోజున ఆంగ్లంలోనికి, హిందీలోనికి మన ప్రముఖ రచనలు అనువదించవలసి వుంది.

మన భాషను చూసి, మనలో మనం మరిసిపోతూ, దానికి ఎంతగా అందచందాలను తీర్చిదిద్దినా, మన సరిహద్దులను దాటనంతకాలం మన సాహిత్యం వికసించదు. మన ప్రక్కనున్న తమిళ సాహిత్యం విదేశ భాషలలానికి తర్జుమా చేయబడి, వివిధప్రచారం పొందుతున్నది. వివసాంపైన మధురభాష 'తెలుగు'. మన సాహిత్యాన్ని మనమే పెట్టుకొని కూర్చుంటే, దాని రుచి ఇతరులకు ఎలా తెలుస్తుంది?

ఇక- ఈ నాడు విద్యార్థులు, యువకులు హెచ్చుగా చవకబారు నవలలు, పిట్ట కథల పత్రికలు చదవటానికి; సినిమాతారలబొమ్మలతో కూడినపత్రికలుచూడటానికి గల శ్రద్ధలో కనీసం వదిలివేయకయినా ఉత్తమ రచనలు, ఉత్తమ పత్రికలు కొనగలిగినంతవరకు కొని, చదవడానికి ముగించడం జరిగినపుడే, మన సాహిత్యంలో రచనలు వివిధగా వెలువడడానికి వీలుంటుంది.

పిచ్చి దానిమ్మచెట్టు

రచన : ఓడిస్యూస్ ఎలిటిస్

అనువాదం : శ్రీ శ్రీ

తెల్లగా వెల్లవేసిన ఈ వసారా...
అనుకూల దక్షిణ వాయువులు ప్రసరించే అందమైన గదుల వెలుపల
ఉట్టే వెలుతురులోకి ఉరికేడి
ఈపిచ్చి దానిమ్మచెట్టేనా, చెప్పవూ?
ఉయ్యాలలాగే గాలుల గుసగుసలాగా
సారవంతమైన తన సంతోషాన్ని వెదజల్లేది
ఎవరు చెప్పవూ, ఈపిచ్చి దానిమ్మచెట్టేనా?
ఉదయవేళ అప్పుడే తొడిగిన మొగ్గలతో
ఉగ్రుణూ ఉవ్వెత్తుగా తన రంగుల పింఛం విప్పి
నిజయగర్వ రోమాంచంతో పలికేది
చెప్పవూ ఈ పిచ్చి దానిమ్మచెట్టేనా?

పాలికాపు బాలికలు పొలాలలో నగ్నంగా
నిద్రబద్ధకపు ఊతులు దులిపేస్తూ
లవంగాలు తమ పసిరిక చేతులతో సోగుచేసేటప్పుడు
చెప్పవూ ఈపిచ్చి దానిమ్మచెట్టేనా
సూర్యకాంతిని వాళ్ల కట్టల కెత్తేది?
వాళ్లు పిలుచుకునే పేర్లని పాటలతో ముంచెత్తేది?
చెప్పవూ ఈపిచ్చి దానిమ్మచెట్టేనా
ప్రపంచపు నీడలతో పోరాడేది?

తమలాడి దినం తన్ను ఏడు నిగనిగని రెక్కలతో అలంకరించుకొని
అనంత సూర్యబింబంచుట్టూ ఆకాశ సహస్రాలను చుడుతున్నప్పుడు
చెప్పవూ ఈపిచ్చి దానిమ్మచెట్టేనా
వెయ్యికోరడాలు పుచ్చుకొని
దాడుతీసే గుర్రాలను జూలలాగి నిలబెడుతుంది?
ఒకసారి విహవంతో, ఒకమారు విభ్రమిస్తూ
ఈపిచ్చి దానిమ్మచెట్టేనా చెప్పవూ
విదో నవాకాప్రభాతాన్ని ఎలుగెత్తి చాటుతుంది?

ఓహో చెప్పతూ ఈపిచ్చి దానిమ్మచెట్టేనా
 సుదూరంలా వరవల్ల తొక్కుతూ
 వెయ్యిపడవల్ని కడుపుతో ఉన్న కడలిలాగ
 ఇకరుల అడుగుబాడ లేరుగని తీరాలకు
 విరగబడే కరటాలు పంపుతూ
 చెప్పతూ ఈపిచ్చి దానిమ్మచెట్టేనా
 ఆకుల పోకెట్లరుమాలు ఊపుతుంది ?
 సకొత్త నిప్పులు చెరుగుతుంది !
 చెప్పతూ ఈపిచ్చి దానిమ్మచెట్టేనా
 తేటతెల్లని గాలికి తెరచాప లేస్తుంది !

నిర్లక్ష్యంగా ప్రమాదకరంగా
 ద్రాక్షలకల వీలీల శిఖరాలమధ్య
 విందులతో వీరావేశంతో
 ఎవరు చెప్పతూ ఈపిచ్చి దానిమ్మచెట్టేనా
 ప్రపంచపు నడంమీద వెలుతురుతో విరుచుకుపడి
 రాక్షసి తుపానుల ప్రసారాన్ని ప్రతిఘటించి
 చెప్పతూ ఈపిచ్చి దానిమ్మచెట్టేనా
 పంటలలో పంటలలో సరిగంచులు దిద్దిన
 ప్రత్యామ్నస పనులువచ్చని సింహపుజాలు పట్టుకొని
 దివసకాంత కట్టుకున్న పట్టుబీరని
 చాతాత్ముగా జార లాగివేస్తుంది !

వైత్రమానపు రవికలుధరించి శ్రావణమాసపు విబందిధ్వనించి
 చెప్పతూ ఆడుతునే పాడుతునే ఈవిడ
 మనకి మతులు పోగొట్టే ఈవిడ
 బీభత్సాన్ని పట్టుకొని ఊపేసి
 కాటుక చీకటి నీడలు రాల్పించి
 సూర్యుడి గోలెంటా మత్తెక్కిన పక్షుల్ని పొంపిస్తే ఈవిడ
 సమస్తవస్తువుల హృదయాలలాగా
 మన ప్రగాఢ స్వప్నాల గుండెలలా
 వికాలంగా తన రెక్కలు విప్పకునే ఈవిడ
 ఎవరు ఈపిచ్చి దానిమ్మచెట్టేనా ?

* సాంఘిక విషయాలను పురస్కరించుకొని వ్రాయని ఆర్థిక చరిత్ర నిష్ప్రయోజనము, రాజకీయ చరిత్ర దురదృష్టవశాత్తూ.

సాంఘిక చరిత్ర

టి. జగన్మోహనరావు

సాంఘిక చరిత్ర అంటే రాజకీయాలు మినహాయించి వ్రాసిన ప్రజల చరిత్ర అని చెప్పవచ్చు. ఒకవిధంగా చరిత్రలే వీ ప్రజల చరిత్రనుండైనా రాజకీయాలను వదిలివేయటం కష్టం. అనేక చరిత్రగ్రంథాలలో సాంఘిక విషయాలు పేర్కొనబడటం లేదు. రాజకీయాలకు ముఖ్య నూత్రమే ప్రాధాన్యమివ్వబడుతోంది. అందుచేత వైవిధ్యానికి వ్యతిరేకంగా రాజకీయ విమర్శలేమాత్రం సాంఘిక సమస్యలనే ఉద్ఘాటిస్తూ వ్రాయబడిన చరిత్రలు కూడా ఉపయోగంగా వుంటాయనవచ్చును. అవి రాజకీయ చరిత్రలాగానే అంటులకు కన్నీపుచ్చవచ్చును.

ఈ రెండురకాల చరిత్రలేకాకుండా ఆర్థిక చరిత్ర అని మరొక విధమైన చరిత్ర బయలుదేరింది. సాంఘికచరిత్రను సర్దిగూర్చిన మేము వాలంటే మూడవరకపు చరిత్ర ఎంతో ముఖ్యం. ఆర్థిక చరిత్రకులనుండి సాంఘికరంగం కనూరవుతుంది. ఆ విధంగానే సాంఘిక చరిత్రకులనుండి రాజకీయరంగం కనూరవుతుంది. కనుక సాంఘిక విషయాలను పురస్కరించుకొని ఆర్థికచరిత్ర నిష్ప్రయోజనమని, రాజకీయచరిత్ర ఆర్థము కాజాలదని అనటం ఒక నగ్నసత్యం.

సాంఘికచరిత్ర కర్తవ్యం ఆర్థిక రాజకీయ చరిత్రలను సన్నిహితంచేయుట మాత్రమేకాదు. దానికి ఒకవిధమైన విశిష్టత కలదని చెప్పాలి. ప్రజల దైనందిన జీవితచరిత్రను వర్ణించునదే సాంఘికచరిత్ర. దీనికి నిర్దిష్టమైన సరిహద్దులు లేవు. మానవుని చరిత్రతోపాటు ఎంతో వికాలమైనది. చంఘులలోని వివిధవర్గాలమధ్య వుండే ఆర్థిక సంబంధం, సాంసారిక చరిత్రకులు, గృహజీవితవిధానం, ప్రజల కష్టసుఖాలు, ప్రకృతి యెడల మానవునియందుండే భావాలు, నిత్యజీవితంలోని చరిత్రకులనుండి ఆకారమును పొందిన ప్రతియుగంలోని నాగరకత, మతాచారాలలోను

సాహిత్యంలోను సంగీతంలోను మరియు కళలలోను నిత్యంకలుగు మార్పులు—యివన్నీ సాంఘికచరిత్రను నిర్మిస్తాయి.

జరిగిపోయిన కాలంలోని మానవుని చరిత్రను మనం పూర్ణంగా తెలిసికోగలమా అనేది ఒక చిక్కు ప్రశ్న. చరిత్రకారులు ఎక్కువ శ్రమపడి తమ పాండిత్య ఫలితంగా ఎంతో జ్ఞాపకమును మన కందచేశారు. దాన్ని అంశటిని చదవాలంటే కొన్ని యుగాలు పడుతుం దనిపిస్తుంది. కొన్ని లక్షలమంది వ్యక్తుల జీవితచరిత్రలు చదివితేనే గాని ఆ వస్తువునంతటిని గ్రాహ్యంచేసుకోవడం కష్టం. సాంఘిక చరిత్రకారునికి అటువై న కొన్ని సామాన్యమాత్రాలు వెనకెప్పుడో జరిగిన సంఘటనల నాధారంచేసుకొని వుంటాయి. అమాత్రాలలోని యధార్థం తెలుసుకోవాలంటే యాచిన్న చిన్న సాగుటనలకుదాటి వెళ్ళవలసి వుంటుంది.

పూలచృష్టితోపాడిన జ్ఞానాన్వేషణ నిజమైన నాగరకతకు జీవనాధారము. మానవుని యందీ జ్ఞానాన్వేషణ తత్పరతను పెంపొందించు వాటిలో సాంఘికచరిత్ర ప్రధానమైనది. ఊహశక్తిని కలుగజేయుటయే ఆసలు చరిత్రయొక్క అందము. మనందరకు మన పూర్వులనుకూర్చి తెలిసికోవాలనేకోరికఉంటుంది. వారినిత్యజీవితం, వారి కష్టసుఖాలు తెలిసికోవటం మనకెంతో ఉత్సాహంగా వుంటుంది. చారిత్రిక పరిశోధకుని కార్డయిలు డ్రై యాస్ డస్టు (dry-as-dust) అంటాడు. అయినా యీ వ్యక్తి ఒక కవి అనే చెప్పాలి. అతను తనతోటివారికి తనను అనందాన్ని కలిగించిన కవిత్వాన్ని వ్యక్తపరచలేకపోవచ్చును. కాని పూర్వం ఎన్నడో జీవించిన మానవుల జీవితంలోని యధార్థవిషయాలను తెలిసికోవాలనే కోరిక ఆతని ప్రధానగుణం. గలించిన ప్రపంచంతో కలసిమెలసి వుండాలని ఆతని ఆశయం. అండ్లకేయ నవల రచయిత

వార్టర్ స్కూల్ తనజీవితాన్ని 'డ్రైయాజ్ డబ్బు' గానే ప్రారంభించాడు. అవిధంగా అతనికి సాందర్యం కనిపించింది. అంటే స్కూల్ ఆ గలించిన ప్రపంచంలో పురాతన దుర్గాల్లా సామాన్యప్రజలకు తెలియని జీవనం గడిచే స్త్రీలను గురించి, వీరస్వర్ణానికోసం తహతహలాడే వీరులను గురించి తెలిసికోవాలనే కుతూహలాన్ని కలిగిన మనిషి. ప్రతి ఉత్తమ చరిత్రకారునివలె కార్లయిలు గూడ యీ దృష్టినే కలిగినవాడు. సాహిత్యసీమలో యిటువంటి వైకాన్ని ప్రశంసించినవారిలో అతను ముఖ్యుడు. అతనిోకవియంకొంచెముపేక్షించి చెప్పాడు. గలించిన కాలంలోని మానవుని జీవితాన్ని తెలియబరచే ఏదన్న విషయాన్ని నా డ్రైయాజ్-డబ్బు' అనబడే చరిత్రకారుడు తెలిసికొంటాడు. ఈదన్న విషయాలే పెట్టి వ్రాసిన కవిత్వంకంటే ఉధురంగాను, స్కూల్ వ్రాసిన నవలలకంటే ఆదరిగాను ఉంటాయి. పూర్వ కాలపు నాగరకతను తెల్పు మానవుని జీవితంలోని కొన్ని సంఘటనలు ఎంతో ముఖ్యమైనవి కార్లయిలు భావం.

'గలించిన కాలం' అనే మాటలో చాలా అర్థం యిమిడివుంది. ఆమాట ఒక విధమైన విచారాన్ని వైర్మల్యాన్ని తెలియజేస్తుంది. అందులో అన్ని విధాల కవిత్వం వుండవచ్చు. జరిగిపోయినకాలానికి మన కాలానికి దూరం ఎక్కువైనకొలది ఆ అర్థం ఎక్కువవుతుంది. చరిత్ర నిజమైన కవిత్వం. యథార్థమైన సంగతులు వలెన దృష్టితో చూస్తే, కల్పితాలకంటే గంభీరంగా వుంటాయి.

చరిత్రను పూర్తిగా పసికలనా దృష్టితో చదివినప్పుడు భూతవర్తమానాలు రెండు సమాన ప్రాధాన్యాన్ని పొందుతాయి. చరిత్రకారులు గలించిన మానవుని ప్రపంచంలో మునిగి లేలంతుంటారని సామాన్యంగా ప్రజలలో తప్పుడు అభిప్రాయం ఒకటి వుంటోంది. కాని నిజంగా చరిత్రకారులకు రూపంలేని యీ గలించిన వ్యక్తులే ఆకారాల్ని, భావాల్ని, ఉద్దేశ్యాల్ని పొందుతారు. వారి వైనందిన జీవితంలోని విషయాలను సమగ్రంగా తెలిసికోటానికి చరిత్రను బాగ్రత్తతో చదవవలసి వుంటుంది. వారివృత్తులు,

వారిఆలవాట్లు తెలిసికోవటపుడు ఆకాలపు వ్యవసాయదారుడెంత ముఖ్యమో, భర్తరాకోసం వేచివుండి ఆకనివడ్డనుండి పూరిలోని వార్తలను విసాలని కుతూహలంగావుండే గృహిణిమోడ అంతముఖ్యమని చెప్పాలి. ఒక యుగంలోని పద్ధతులు, నాగరకత ఆకాలపు మనుష్యులకే తెలియకపోవచ్చు. అందుచేతనే చరిత్రరచయితలవై గొప్ప భారంవుంది. గలించిన యుగాలలోని నాగరకతలోని కొన్నిగుణాల నర్థపతంగా చేసే బాధ్యత వారిది. అచారాలెప్పుడు ఒకమాదిరిగా ఉండవు. సంఘానికి పునర్జీవితాన్ని కలుగజేయు యీ మార్పులవిధానాన్ని, సంఘంలోని వ్యక్తులందీ మార్పులవలన గలిగిన ఫలితాలు మున్నగునవి తెలిసికొనవలసి వుంటుంది.

తన పూర్వుల జీవితాన్ని అర్థంచేసికొన్నప్పుడే మానవుడు తన నాగరకతను తెలిసికొంటాడు. ఆ జ్ఞానమే నాగరికులైనటువంటి, అనాగరికులైనటువంటి మానవులలోని లేడాను వ్యక్తపరుస్తుంది. మరచిపోయిన మన పూర్వులచరిత్ర తుట్టుగా తెలిసికోటం సామాన్య విషయంకాదు. పీడలను నిర్మించి సముద్రాలపై ప్రయాణసాధ్యంచేయటంకంటే ఆసాధమైనదని చెప్పవచ్చు. చారిత్రిక దృష్టి సాధించుటకు సత్యం అవసరం. కవితాదృష్టి, మూలాధారం. కనుకనే చరిత్రయందు విజ్ఞానదృష్టి, సాహిత్యదృష్టి మిళితమై వున్నాయి. అంటే విజ్ఞానానికి ఆధారమైన యథార్థవిషయాలనే చరిత్ర గూడ సంగ్రహిస్తుంది. అంతటితో చరిత్రకు జీవం చేకూరదు. మానవుని జీవితం విభావతం చేయాలంటే చరిత్ర యీ యథార్థవిషయాలను మెరుగుపెట్టాలి. అందుకు చరిత్రకారుడు కవి హృదయాన్ని కలిపివుండాలి.

సాంఘికచరిత్రలోని అందం యిదే. మానవ జీవితం యింతవరకు ఎన్నోయుగాల నావరించుకొంది. ఇంకా ఎన్నో యుగాలవరకు సాగిపోతుంది. ప్రస్తుత నాగరకతను అర్థంచేసుకోటానికిగాని, రాబోవు నాగరకతా విధానాన్ని నిర్ణయించటానికిగాని మానవుని పూర్వచరిత్ర--ముఖ్యంగా సాంఘికదృక్పథంనుండి- వ్యవస్థగా తెలిసికోవాలి.

(ఆధారం : G. M. Trevelyan)

విజయనగర సామ్రాజ్యము

ద్వార సేవకుల సేవకులముద్ర

(క్రిందటి సంచిక తరువాయి)

ముమ్మడిబల్లభునితో హొయ్యల రాజ్యము తుదముట్టినది. కన్ననూరు కుప్పరణక్షేత్రమున నతని సైన్యము సర్వనాశనమైనది; అతని చెఱవలన బొక్కనము కూన్యమైనది; మరణముచే రాష్ట్రము నాశమైనది. మరణానంతర మతని కుమారుడు విరూపాక్ష బల్లభుడు రాజ్యాధిపతియై క్రీ. శ. ౧౩౩౩ వ సంవత్సరమున బట్టాభిషేకము జేసికొనెను; కాని యతనికి బలములేదు; కోశములేదు; నిర్వాహకత చాలదు. శత్రుబాధలేకపోయిన నతడును దన పెద్దలవలే రాజ్యము జేసియుండును. కాని రాజ్యమునకు సంధించిన విపత్తు నాధారపఱచు కొని కొందరు నాయకులును సామంతులును ద్రోహము చేయగడగిరి. వారిలో సఖ్యము జేసి కొని హొయ్యల రాజ్యాక్రమణ కదియె యను కులసమయమని తలచి విజయనగర రాయలైర్తి వచ్చెను. విరూపాక్ష బల్లభుడు రాష్ట్రసంరక్షణ కేమి కట్టుబాట్లు చేసెనో తెలియదు. హొయ్యలరాజ్యములో నూటికి మించిన సంఖ్యగల పట్టణములను దాను జయించి శత్రువుల యధికారమును గొలగించి విడిపించితినని బుక్కరాయలు దన కాసనములందు జేవ్వకొని యుండుటచేత దేశము విజయనగరము వారికి నులభముగ స్వాధీనపడలేదని తెల్లచుచున్నది. హొయ్యల దళము లేకమై రాజ్యసంరక్షణకు బ్రయత్నపడకున్నను అడుగడుగునకును కర్ణాటకులు విజయనగర సైన్యముల సరికట్టుచుండిరి. కాని ప్రయోజనము లేకపోయెను. విరూపాక్ష బల్లభుని పట్టాభిషేకము జరిగిన మూడు మాసములలోపల హొయ్యల రాజధాని ద్వారసము

ద్రము బుక్కరాయలకు స్వాధీనమైనది. రాష్ట్రమంతయు వశపడుటకు మఱి మూడేండ్లు పట్టినవి. హొయ్యల రాజ్యముతోపాటు తుళువ దేశముగూడ రాయల యేలుబడి క్రిందికి వచ్చినది. ఇట్లు హొయ్యల తుళురాజ్యములను సాధించిన పిమ్మట క్రీ.శ. ౧౩౩౬ వ సంవత్సర మార్చి ౧౯ దినాడు హరిహరరాయలు శృంగేరియందు విద్యాచీర్థ శ్రీపాదుల యధ్యక్షతక్రింద విజయోత్సవము సల్పెను. ఆ యుత్సవకాలమున నచటికి హరిహరరాయలును అతని తమ్ములును కుమార్తెను అట్లొండ్లును సామంతాది సమస్త నియోగివర్గమును వచ్చిరి. హరిహరరాయలు వెక్కు దానముల నిచ్చెను. వైద్యోగిని విజయముల మూలమున రాయరాజ్యము విశేషముగ లెంపంది, పూర్వసముద్రము మొదలు పశ్చిమ సముద్రము వఱకును వ్యాపించెను. హరిహరరాయల పట్టాభిషేక కాలమున చిన్న సంస్థానమైయుండిన విజయనగరము మఱి పది యేండ్లకు విస్తారమగు రాజ్యమై మారెను. హరిహరరాయలు పూర్వ పశ్చిమ సముద్రాధిపతి యాయెను.

మధురసుల్తానుపై దండయాత్ర:- హొయ్యలరాజ్య ధ్వంసమువలన విజయనగర రాయలకు సంపాద్యమైనది వారి యేలుబడి యందుండిన రాష్ట్ర మొక్కటియేకాదు; రాష్ట్రముతోగూడ బల్లభ రాయల యాశయములును నన్యరాష్ట్రములతోడి వారి సంబంధ బాంధవ్యములును సంక్రమించినవి. దాక్షిణాత్యహిందువులకు నాయకుడైన ముమ్మడిబల్లభుడు హిందూ స్వాతంత్ర్యపునఃప్రతిష్ఠకై మధుర సుల్తానుతో బోరుచు రణరంగమున నిహతుడాయెకదా. ఆ యుద్ధేశముతోడనే నూతన హిందూసామ్రాజ్య

ప్రతిష్ఠకు గడగిన విజయనగరరాయల కాకని ప్రయత్నమును గొనసాగించుట యవశ్యము కర్తవ్యమాయెను. మఱియు బల్లభరాయని మరణానంతరము ద్రావిడదేశమున మహమ్మదీయుల యాటోపము పెచ్చెను; సంబువరాయలు మధురనుల్లానుతో యుద్ధమున నోడి బందీకృతుడాయెను; కొండమండలమంతయు మరల మహమ్మదీయు లాక్రమించుకొనుటకు సిద్ధమై యుండిరి. కావున హరిహరరాయలు ద్రావిడదేశ హిందూజన సంరక్షణకొఱకు మధురనుల్లానుపై దండవెట్టవలసివచ్చెను.

ఈ దండయాత్ర వృత్తాంత మంత విశదముగ దెలియదు; కాని ముఖ్యాంశములు స్పష్టముగ విదితమగుచున్నవి. దీనికి ముఖ్యసాధిపతి ఖమ్మరావుల పుత్రుడు కుమారకంపణ్ణ. సైన్యమంతయు నేకవాహినిగ నడువలేదు; రెండు పాయలై సాగినది. ఒకటి బళ్ళిమోక్షరమున కుమారకంపణ్ణ నాయకత్వము క్రింద ముఖ్యులు నుండి బయలుదేరి తూర్పుకనుమలలోని లోయ మార్గములగుండ కూచి చేసిపోయి తిరువణ్ణామల ప్రాంతమున విడిసెను; అచటినుండి కుమారకంపణ తమ్ముడు సావణ కొంత దండుతో బయలుదేరి చోళదేశమును జొచ్చి కరూరు ప్రాంతసీమల నాక్రమించుకొనెను. మఱియొకటి యుత్తరమున నుడయగిరినుండి మొదటి కంపణ్ణ కుమారుడగు వీరసావణ్ణ యాధిపత్యముక్రింద వీరదేశముగుండ కంచిమీదుగ నడచిపోయి చోళ మండలము బ్రవేశించి తంజావూరు ప్రాంత భూముల నాక్రమించుకొనెను. విజయనగర సైన్యముల రాకను విని సుల్తాను దన సైన్యములను గూర్చుకొని వారి నెదిరించి తఱిమివేయుట కొఱకు వచ్చెను; ఉదయగిరి సైన్యములతో నతనికి భీమసంగ్రామము నడచినది. ఉదయగిరి సామంతులలో బ్రముఖుడైన సాగువమంగి పరాక్రమమువలన మధురసేన పరాజయము నందెను; సుల్తాను బందీకృతుడాయెను; సంబువరాయలు చెఱునుండి విముక్తుడై వీరసావణ్ణ సాగువమంగుల సహాయమువలన కుమారకంపణ యనుగ్రహము నకు బాత్రుడై నిజరాజ్యమున నుప్రతిష్ఠితుడాయెను. ఈ కారణమున వీరసావణ్ణయు సాగువ

మంగియు సంబువరాయ స్థాపనాచార్య యను బిరుదును బడసిరి.

మధురపై దండయాత్ర ఇట్లు జయప్రదముగ గొనసాగినది. సుల్తాను యుద్ధమున బరాజితుడగుటయేగాక శత్రువులచే బట్టుబడి చెఱుసాల జిక్కిను. మధుర మహమ్మదీయరాజ్య మనాథయైనది. అమీరు లాంబోరులతో గలహింపు చుండిరి. రాజ్యస్థితి యిట్లరాజకమై విజిగీషా పరులైన శత్రువుల జైత్రయాత్రాప్రయత్నముల కనుకూలమై యుండినను తురక దొరతనమును గూలద్రోసి హిందువుల యధికారమును మరల నెలకొల్పుటకు వలనుపడలేదు. దీనికి ముఖ్య కారణము భారతీయ రాజకీయ వాతావరణమున గలిగిన మార్పు. క్రీ. శ. ౧౩౫౧ వ సంవత్సరమున ఢిల్లీ సుల్తాను ముహమ్మదు బిన్ తుగ్లూకు పరమేశ్వరుడాయెను. అతనికి సంతతి లేక పోవుటవలన నతనియనంతర మతని జ్ఞాతి ఫిరోజు కాహు తుగ్లూకు ఢిల్లీ సింహాసనము నధిష్ఠించెను. ఫిరోజుకాహు సుల్తాన్ ముహమ్మదువలె యుద్ధప్రియుడు గాదు; అతనికి హేళావియు శస్త్రసామర్థ్యములు గల దళనామకుమీను గాదు. కాని నిష్టమైపోయిన సామ్రాజ్య భాగములను మరల సాధింపవలయున్న యాసమాత్ర మాతని విడువలేదు. కావున ఢిల్లీ సామ్రాజ్యపీఠముపై సుస్థిరుడై నెలకొనిన తరువాత దక్షిణ హిందూస్థానమున నూతనరాజ్యములను బామకొల్పిన ప్రభువుల కందఱికిని దిన యాధిపత్యము నంగీకరించి కప్పము గట్టవలసివని ఫర్మానాల నంపెను. అట్టి ఫర్మానా యొకటి మధురకు క్రీ. శ. ౧౩౫౩ వ సంవత్సరమున జేరినది. అప్పటికి మధుర సుల్తాను విజయనగర సైన్యముచే బట్టుబడి చెఱుపోయి యుండుటచే నమీరులందఱేకమై యోచనచేసి ఢిల్లీ సుల్తాను ఫర్మానాను దిరస్కరించి పంపివేసిరి. కాని వారికి బెదురుగల్గినది. ఫిరోజు కాహు తమ రాజ్యమును జయించుటకు బ్రత్యక్షముగనో గూఢముగనో ప్రయత్నము సేయునన్న శంక వారి హృదయములందు నాటినది. అది యట్లుండగా విజయనగర సైన్యము లేనిమిదమున నైన దమవైబడి పూర్ణాహుతి పేయగలవని వారికి నిశ్చయమైనది. ఈనిబత్సమయమున శత్రువులను నిగ్రహించి తమ యధికారమును నిల్పు

గల నాయకు డెవ్వడును దనువారిలో గాన
 రాలేదు. ఇక తమకు రక్షణకలుగు మార్గమెద్ది?
 యని చింతించుకడగి. వారిదృష్టి దేవగిరివైపునకు
 బారిసది. సుల్తాన్ అల్లావుద్దీన్ గంగూ తమ
 శత్రులకు శత్రుడు. కావున అతడు తమకు సహజ
 మిత్రుడు. అతని సాశ్రయించిన తమకు
 గల్గియుండు కష్టములను తరించి గట్టెక్కు
 టకు సాధనము దొరుకకపోదని వారు నిశ్చ
 యించి, తమలో ముఖ్యులైన వారిని దేవగిరికి
 రాయబార మంపిరి. సుల్తాన్ అల్లావుద్దీను వారి
 యెడ నముఖుడై రాయబారమును జీతగించి
 వారితోడి సఖ్యమున కొడబడెను. మధుర మహ
 మ్మదీయులతో స్నేహముదనకు లాభకారియని
 యత డెఱుగును. విజయనగరరాయల యధికార
 మనుసిన మలిశయించుచుండెను; హొయ్యలను
 జయించి కర్ణాటకమును పురురాజ్యమును గబళించిరి.
 హొన్నాపురు సుల్తాను వారి కాశ్రితుడు; క్రీ. శ.
 ౧౩౪౭ వ సంవత్సరమున హరిహరరాయల నైస్య
 ము లతనితమ్ముడు మారుపనాయకత్వమున చంద్ర
 గుప్తయిండి బయలుపెడరి వనవాసి కదంబరాజ్య
 మును జయించి స్వాధీనపఱచుకొనెను. తన
 త్రోవృద్ధికి వారి ప్రాబల్యమును దగ్గించుట
 యశ్యంతావశ్యకము. క్రీ. శ. ౧౩౪౮ వ సంవ
 త్సరమున దన పట్టాభిషేకమైన మరుసటి వర్ష
 మున నొకదండయాత్రను విజయనగర గడిదేశము
 వై సాగించియున్నను, నందువలన దనకు విశేష
 లాభముగల్గినదికాదు. మధుర వారితో సఖ్యము
 గుదుర్చుకొనిన విజయనగరరాయలతో యుద్ధ
 మున వారు సహాయ భూతులు కాగలరు. కావున
 అల్లావుద్దీన్ వారిరాయబారము నంగీకరించి తన
 యజ్ఞుని (కుర్బతే హసన్ గంగూను) మధురకు
 సుల్తానుగ నియమించి యచటి కంపి, మధురపై
 వడచుచుండు విజయనగర దండయాత్ర సాఫల్య
 లొలుకు నైస్యములతో దేవగిరినుండి బయలు
 పెడరి కృష్ణాతుంగభద్రలయంతర్వేదిపై గూచి
 చేసెను. హరిహరరాయలకు మహమ్మదీయు
 లతో సుభయపార్శ్వములనుండియు నేకకాలమున
 యుద్ధము సేయుట భరమాయెను. కావున మధుర
 దండయాత్రను దాత్యాల్లికముగ నాపి, మధుర
 తురకలకంటె బలాధికుడైన బహమనీ సుల్తానుతో
 బోరాటము సేయుటకే తన యావచ్చిని విని

యోగించెను. ఈ యుద్ధపుత్రాంతము మన కింకను
 స్పష్టముగ దెలియరాదు. సుల్తాను అల్లావుద్దీను
 హసన్ గంగూ విజయనగరరాయల నోడించి
 తుంగభద్రవర్యంతముగల రాష్ట్రమును స్వాధీనము
 చేసికొనెనని మహమ్మదీయ చరిత్రకారులు
 వ్రాసియున్నారు. విజయనగర శాసనము లందు
 హరిహరరాయలు సుల్తాను నోడించి విజయు
 డాయెనని చెప్పియున్నది హైదరాబాదురాజ్యము
 లోని శాసనములన్నియు బ్రకటింపబడిన
 గాని ఈ యుద్ధమెట్లు తుదముట్టెనదియు నిర్ధారిం
 చుటకు వీలులేదు; కాని కృష్ణా తుంగభద్రల
 యంతర్వేది యంతయు గాకపోయినను బాల
 భాగమునైనను హరిహరరాయలు గోలుపోయిన
 ట్లున్నది.

ఈ యుద్ధము జరుగుచుండగనో లేక యది
 ముగిసిన తరువాత అల్పకాలమునో హరిహర
 రాయలు దేహము చాలించెను. ఇతని మరణము
 క్రీ. శ. ౧౩౪౯ న సంభవించెనని చరిత్రకారుల
 యభిప్రాయము; కాని యుడిసియందొక శాసన
 మున నితడు శా. శ. ౧౩౪౭ నకు సరియైన
 దుర్ముఖువర్ష ఫాల్గుణ శుక్లపక్షము నందింకను
 రాజ్యము సేయుచుండినట్లు చెప్పి యుండుటవలన
 క్రీ. శ. ౧౩౪౭ వ సంవత్సరమున నితడు సజీ
 వుడై యుండెనని తెలియుచున్నది.

పట్టాభిషేకము చేసికొనిన పిమ్మట హరిహర
 రాయలిరుపదేండ్లు విజయనగరమును పాలించెను.
 చరమదశయందు కృష్ణాతుంగభద్రాంతర్వేదియం
 దును నంతకింక నుత్తరమాదును గొంత రాష్ట్రము
 నప్తమయిపోయినను హరిహరరాయల రాజ్యా
 రంభమున లేన్న సంస్థానముగ నుండిన విజయ
 నగరము తూర్పు పశ్చిమ సముద్ర
 తీరముల దాకు విస్తారరాజ్యమై యభివృద్ధి నంది
 నది. ఈ యభివృద్ధి యంతయు హరిహరరాయల
 మూలముననే కలిగినదని యెంచరాదు. రాజ్య
 సంపాదనయందును బ్రజాపాలనయందును అతని
 సోదరులును వారి పుత్రులును అతనికి జోడ్పడిరి.
 మొదటి తమ్ముడు కంపణ, క్రీ. శ. ౧౩౪౩ వ
 సంవత్సరమున ఉదయగిరికి రాజ్యాధిపతిగ నియ
 మించబడెను. ఇతడు క్రీ. శ. ౧౩౪౪ వ సంవత్స
 రము పఱుకును నా రాజ్యవ్యవహారములను విచా
 రింపుచుండి కాలధర్మము నందెను. ఇతనికి వేద

భౌవ్యోక్త మాయణమాధవాచార్యుల తమ్ముడు సాయణాచార్యులు మంత్రియై కార్యమునందును ఖడ్గమునందును దోడై యుండెను. కంఠణకు బుత్తులిద్దఱు కలరు. పెద్దవాడు పీఠకావణ్ణి. క్రీ.శ. ౧౩౪౬ వ సంవత్సరమునుండి తండ్రికి రాజకార్య నిర్వహణయందు తోడై దశసాయకుడై యుండెను; క్రీ.శ. ౧౩౫౦ వ సంవత్సరమున గుమార కంఠణకు ప్రాపుగ మధురపై దండయాత్రను నడపెను. రెండవ వా డిమ్మడి సంగముడు. ఇతడు సాయణాచార్యుల శిష్యుడు. తండ్రి మరణానంతరము దనయన్నతో గూడ సీత డుదయగిరి రాజ్యమును గొంతకాలము బాలించెను. హరిహరరాయల రెండవ తమ్ముడు బుక్కరాయలు. ఇతడేరాజ్యాభివృద్ధికి ముఖ్యకారకుడు. కాననము లందితడు పాండవమధ్యముని వంటివాడని ప్రశంసించబడి యున్నాడు. ఆద్యమునుండియు నితడు శ్రీరామునికి సామిప్రవలై దోడునీడయై సంచరింపుచు సర్వకార్యములందును చేదోడు వాడోడై మెలగుచుండెను. మొట్టమొదట నితః డుదయగిరిని జయించెను; ఆచట దన కుమారుని విరూపణ్ణుని పాలకునిగ నియమించి, హొయ్యల రాజ్యగడిప్రదేశమున గలహముపుట్టగా నచటికి తోయి పెనుగొండను సాధించెను. తరువాత క్రీ.శ. ౧౩౪౩ వ సంవత్సరమున హొయ్యల రాజ్యమునై నైలిపోవుచు విరూపణ్ణుడుదయగిరి నుండి పిలువనంపి పెనుగొండ నతని కప్పగించి దిగ్విజయయాత్ర వెడలెను. క్రీ.శ. ౧౩౪౩-౧౩౪౬ ల మధ్య హొయ్యల రాజ్యమును సుతూర్ణముగ జయించి స్వాధీనపఱచుకొనెను. కొంత కాలము బుక్కరాయలు యావరాజ్యపదము నధిష్ఠించెను; తరువాత రాయ పదమును బడసి హరిహరరాయలతో గలసి రాజ్య పాలన మొనర్చెను. బుక్కరాయలకు పుత్రులు పలువురు గలిగిరి. విరూపణ్ణు కుమారకంఠణ్ణు లింతకుముందు పెక్కినబడి యున్నాడు. పీఠగాక హరిహర భాస్కర భవదూర సాయణులు సుప్రసిద్ధులు. అందఱును రాజ్యాభివృద్ధికి నిరంతరము గృహి నేయుచు దను తండ్రికి సర్వకాలములందును ననుకూలులై తోడ్పడుచుండిరి.

బుక్కరాయలకు పెనుకటివాడు మారకు ఇతడు మొదట చంద్రగుప్తిరాజ్యమును బాలించుచుండెను. తాను హరిహరరాయలక్రింద యువరాజుగ నుంటినని యితడు చెప్పుకొని యున్నాడు. ఇని బుక్కరాయలు రాయపదమును బొందిన పిమ్మటనైయుండవచ్చును. మారకు క్రీ.శ. ౧౩౪౬ ప్రాంతమున దండువెడలిపోయి వనవాసికదంబరాజ్యమును జయించెను. ఇతనికి చౌండక మాధవుడు మంగ్రియు సేనాధిపతిగను నైయుండి రాజ్యపాలనమందును రణరంగమందును సహాయభూతుడైయుండెను. మాధవమంత్రి గొప్ప విద్వాంసుడు. మతముచే నతడు నైపుడు. కాశీవిలాసక్రియాశక్తి శిష్యుడు. ఆగమము లాతనికి గరతలామలకములు. వైవముబ్రచురించుటకొఱకతడు సూతసంహితకు వ్యాఖ్యానమును రచించెను.

హరిహరరాయల కడగొట్టు తమ్ముడు మద్దవ ఇతని చరిత్ర మనకేమియు దెలియదు. హరిహరరాయలతోగూడ నితడు ముల్కాగలు రాజ్యమును బాలించుచుండిన ట్టాకానొక కాననమందు జెప్పియున్నది.

వైదేక్కొనిన తమ్ములును వారి పుత్రులును అనుచరులును గాక హరిహరరాయలకు రాజ్య పాలనయం దనేకులు మిత్రులు హితులు మంత్రులు మున్నగువారు తోడ్పడియున్నారు. పీరియం దగ్రగణ్యుడు విద్యారణ్యస్వామి. బుక్కరాయలకు ఉదయగిరిని జయించుటకు సహాయభూతుడైయుండిన మాయణ మాధవాచార్యులే సన్యసించినపిమ్మట విద్యారణ్యులను నామము ధరించిరినియు, గావున మాధవాచార్యులును విద్యారణ్యులును నేక పురుషులే కాని భిన్నవ్యక్తులు గారనియు బ్రాచీన కాలమునుండియు నొక ఇతిహాసము వరంపరగవచ్చుచున్నది. మాధవాచార్యులచే విరచితములైన పరాశరమాధవీయాది గ్రంథములయందు దేవేంద్రునికి బృహస్పతి యెట్లో తానునట్లే బుక్కరాయలకు కులగురువునని జెప్పియున్నాడు. విజయనగరస్థాపనయందు సంగమ రాజపుత్రులకు మాధవ విద్యారణ్య స్వామివారొనర్చిన మేలింకకుముండే పట్టింపబడియున్నది. రాజ్యస్థాపనతో దనకార్యమంతయు సుతూర్ణముగ ముగిసినదని యాయన

యనుకొనలేదు. ప్రారంభదశయందు మాధవ విద్యారణ్యుల విజయనగర సంస్థానమును గంటిని రెప్పవలె సంక్షించుచుండెను. కాని రాష్ట్ర పాలనయం దాయన అవంతమేనియు జోక్యము గలిగించుకొనలేదు. మంత్రమాత్ర సహాయండు. భర్తృద్ధరణమెట్లు సేయవలయునో, రాజ్యము నెట్లుభివృద్ధిపరిచివలయునో, రాజధర్మమెట్టిదో తెలియజెప్పఁచు సంగమ రాజపుత్రులకు ఆయన మార్గదర్శకుడాయెను. మఱియు వైదిక ధర్మపునః రుద్ధారణక్షత్రియులగువారిముఖ్యధర్మమని దెలియ జెప్పి ష్టేచ్ఛదోహవసన్నమై మాసిపోవుచుండిన ఆర్యధర్మమును మరల నెలకొల్పి హిందూ మతమునకును సంస్కృతికిని యమూల్య మయిన సేవయొనర్చి సంగమరాజపుత్రుల కీర్తిని అచంద్రార్కతారకస్థాయిగ నిలిపెను. మాధవ విద్యారణ్యుల వారి మహోద్యమమున నాతని యనుజన్ముడు సాయణాచార్యులవారు దోడ్పడిరి. సాయణాచార్యులు వేదవేదాంగపారంగతుడు. సర్వశాస్త్రవికారదుడు. ధనుర్వేదకుశలుడు. వేదార్థమును విశదీకరించుట కాయన వేదములకన్నిటికి వ్యాఖ్యానమును రచించెను. ఈ కార్యమునందు దాక్షిణాత్య విద్వాంసుల సేవలూయనకు దోడ్పడిరి. మాయణ పుత్రులకృషివలన వైదిక ధర్మము మరల భారతభూమిమనలెక్కిన్నది. వీరి ప్రాతాపమువలన విద్వాంసులును శాస్త్రజ్ఞులును పెక్కు ప్రాచీనవైదిక శాస్త్రగ్రంథములకు వ్యాఖ్యానములను వ్రాయుటయేగాక నూతన గ్రంథరచనకు గడగిరి. వారి యునికివలన విజయనగరము వాస్తవముగ విద్యానగర మాయెను.

మాధవ విద్యారణ్యుల తరువాత నెన్నదగిన వాడు చంద్రభూషణ క్రియాశక్తి. ఈయనక్రియాశక్తి గురుపీఠమున కధిపతి. రాజకుటుంబమునందనేకు లీతనికడ వైవదీక్షను బుచ్చుకున్న శిష్యులే. చంద్రభూషణాచార్యుడు వేదములలో పాలు వైవాగమములన్నిటిని మధించి యందలిసారమును విశ్లేషముగ గ్రోలిన మహామహుడు. కళానిధి. ఆయన యెఱుగని శాస్త్రములేదు. మతవిషయములందును విద్యావిషయములందును చంద్రభూషణాచార్యులవారి యభిప్రాయములు సమకాలికుల కాదరపాత్రములై యుండెను.

హరిహరరాయల కాలమునను తరువాతను రాజ్యపాలనమందు దోడ్పడిన నుండు లం పెక్కండ్రుగలరు. వీరిచో ముఖ్యుడు అనంతరను. ఇతడు ఆంధ్ర నంద వైదిక బ్రాహ్మణుడు. రాష్ట్రమును పాలకా సౌకర్యార్థము సీమలా వాడులు స్థలములుగ విభజించి, కర్ణికమిరానుల నేర్పఱచి, కావలికట్టుబాట్లు గావించి, పాలనను జక్కని పద్ధతులమీద నడపుటయందు హరిహర రాయల కితడు కుడిచేయివలెపని జేసెను. మఱియు నితడు కృషివలుల మేలుగోరి వ్యవసాయమునకు వలసిన జలమునకు గొడవగాసికుండ పెక్కు చెఱువుల ద్రొవ్వించెను. ఇతని సేవకు మెచ్చి హరిహరరాయ లితనికి దన యాస్థానమున సర్వ శిష్య ప్రధానుని పదమిచ్చి చిక్క ఉడయలను బిరుదమిచ్చెను.

(సశేషము)

ది ఇండియన్ బ్యాంక్

లిమిటెడ్

హెడ్ క్వార్టర్స్ : మదరాసు

(Estd:

1907

కారీచేసి చందావేయబడిన

మూలధనం రూ. 72,00,000

అడిగిన మూలధనము. రూ. 53,00,000

రిజర్వ్ ఫండ్ రూ. 62,00,000

అన్నిరకాల బ్యాంకింగ్

వ్యవహారాలు చేయబడును.

యన్. గోపాల అయ్యర్,

కార్యదర్శి.

జీవనగానం

జుట్టూరి సత్యనారాయణం

సత్యం : ఒకగీతం!

మధు : ఉహూ.

సత్యం : పాడవూ! బ్రేమలుతున్నాను.

మధు : ఉహూ.

సత్యం : ఏమిటి! ఎంత కాలాని అడిగేను! ఒకపాట పాడుకుందా! కల్పవంతి నీకెంపు పెదవులు కదిల్తే ఆ కోరిక పెదవులొనుంచి వస్తటి మధులగానం విన్నట్టే నాకెంత వుత్సాహం! ఎంత ఆనందం! పాడవూ మధూ.

మధు : పాడను. ఒకపాటయినా రాదు, యీ వుదయకాలేలా పాడాలంటే నా కవల పాటే రాదు.

సత్యం : రాదూ!

మధు : నిజంగా రాదు.

సత్యం : మరి మనవూరి వదమటికొందమీద కూర్చుని—సాయంత్రం వెట్టు పొడుగ్గా నీదయి చావుకవి-కొందనీద దేవాలయశిఖరమీద వడుతుంటే, అప్పుడు మన దేవాలయపు భవ్య స్తంభం చివరి గంటలు మందంగా జోళాడు తూంటుంది—

అప్పుడు నిన్నెవ్వరూ యీ పాట పాడు, అది పాడు అనకుండానే నీ యిష్టం వచ్చినట్లు పాడ తావు. నేను ఎప్పుడోడిగా పాడవు! ఏం.

మధు: అవును అదే చిత్రం-నేను పాడాలనుకొన్నా సరే ఒక్కొక్కప్పుడు నా కే పాట రాదు. ఎవరో బలవంతంగా నన్ను పాడనివ్వనట్టుంటుంది.

సత్యం: అయితే కాని మధూ! నీ కన్నీ పాటలు అంత క్రావ్యంగా ఎలా వస్తాయి! నీ కెవరు నేర్పుతారు?

మధు: నా కెవరు నేర్పుతారు? నా కెవరితోనూ మాట్లాడాలని వుండదు అసలు. ఊరికే వీవో అలాచిహ్నా, నీ పెదవులమీది మందహాసం నీ చెక్కిళ్ళ నునుపు ఎప్పుడూ చూస్తూవుండాలని వుంటుంది. ఇంకా నీ కళ్ళోగాని లేజన్ను ఎప్పుడూ నాకొసా వెతుక్కున్నట్లు భావించుకొంటే ఎంతో బాగుంటుంది. అవును కాని, నీ పెదవుల మీది నిరంతర మందహాసం నీ కెవరిచ్చారు?

సత్యం: ఎవరిచ్చారో చెప్పరా? ఎవరో? ఎవరో? నీకు అన్ని పాటలు ఎవరు నేర్పారో వారు! నిన్ను రోజూరోజూ ఉదయమనక సాయంత్రమనక ఎప్పుడూ నాదగ్గరకి ఎవరు వచ్చుతారో వారు!

మధు: కానీ సత్యం! ఒక్కొక్కప్పుడు నీ పాదాలు నా హృదయానికి హత్తుకోవా లనుకుంటాను. జన్మజన్మలకీ నీకు కృతజ్ఞారాసుగా వుండాలి అనుకుంటాను. నీకు 'మధు' అంటే జన్మలకీ అలాంటి సుబంధం యిష్టమే?

సత్యం: ఇష్టంకదూ! మధూ! ఇష్టం! ఇష్టం! ఇష్టంకంటే ఎక్కువైన యిష్టం!-

మధు: నేను స్వర్గంలోవున్నా యిత అనందం పొందివుండను నీ సముఖంలో స్వర్గం అనుభవిస్తున్నా. రా- దగ్గరగా రా- సత్యం- పాట కఠీకమైన ఆనందం, సౌఖ్యం పొందుతున్నా నివ్వుడు. ఇప్పుడు ఏపాట పాడినా వెలిలిగానే కనబడుతుంది నాకు. నీ ప్రేమ ఆనే గానంలో మునిగిపోతున్నా!

సత్యం: ఇంత సుందరమైన **తెలుగు సెక్రెట్స్** వాచించుకోనయినా లేదు. ఎందుకు నాకు **గుండా లెటు** పాటలు?

మధు: నీ వికాలమైన వక్షస్థలానికి నా శిరస్సు చేరుస్తున్నాను.

సత్యం: లభ్యంకాని నీ శిరస్సు, అనమానమైన నీ నేత్రాలు, సాటిలేని నీ బుకాలు వరుసగా ముద్దులతో- అభిషేకం చేస్తున్నాను.

మధు: అణచరాని, ఆర్థంగాని ఒక శక్తి. నీకు హత్తుకుపోమ్యని చెపుతుంది నాకు. సత్యం! యీకా గట్టిగా నలికివెయ్యి నీ కాగిలిలో-

సత్యం: (అరమూకలు పడ్డ 'మధు' పెదవులపై ముద్దు పెట్టుకుంటు) మధూ! నువ్వే నేను! నేనే నువ్వే!

[తెర]

౨

మధు: నీలో కలసిపోయాను.

సత్యం: నీలో కలసిపోయాను.

మధు:

పాడుపుకొండపై

మిల మిల మెరిసే

అరుణకాంతిలో

జీవకళలలా

మెరిసిపోదాములే!

కడలిగర్భమున

వినీలకాంతిలా

కలసిపోదాములే!

సత్యం: నిర్మల గంగా ప్రవాహినిలాగుండి నీ చాక్కు.

మధు: గంభీరమైన కడలికి నీకూ సామ్యం వుంది.

సత్యం: ఏ తృప్తి ఏకాంతా లేకుండా నీ కంకితంచేసుకున్నాను జీవితం.

మధు: ఏ పూర్వపుణ్యంవల్లనో నీలోనికి చేర్చుకున్నావు.

సత్యం: నాకు కావలసినది ఏమిలేదీక- నీతో ఆకాశ విధిలోని కెగిరిపోవటం తప్ప.

మధు: అమృతంచేత పురర్జివి నైసట్లు

అహంతిలో, ఆకాశములో లేజన్నులో గోచ

తమోదు సంఖ్య.....

రించే గంభీరత నీకండ్లలోనూ కనబడుతుంది యిప్పుడు-

మధు : కళాశీలివైన నిన్ను నా తలపులలో మగ్నముచేసి, నా హృదయ సింహాసనమున నధిస్థితునిచేసి, నా కన్నులలో నింపుకున్నాను. అదే చాటి లేజన్ను.

సత్యం : సత్యమును పెనవేసికొన్న నీ జీవితమును చుట్టివేసి నిన్నులము కొంటాను.

మధు : తల్లి 'పాప'ను కాగిలించినట్లు.

3

మధు : ఎవరు నీవు!

సత్యం : నీ పెరుగవా!

మధు : ప్రేమవిహంగము లెక్కలు చప్పుడు చేయకుండా ఆకాశంనుండి దిగివచ్చినపుడు— నువ్వు దానిపై నెక్కి వచ్చావా! అప్పుడు నాకు కనబడలేదే? నువ్వా! నిన్ను నేనెరుగుదును. నేను పుట్టినప్పటినుండి ఎరుగుదును. అంతేకాదు— అది సరికాదు— జన్మాంతరముల నుండి ఎరుగుదును.

సత్యం : తెలుసుండి ప్రశ్నలు వేసేవారి కెవరు చెపుతాడు?

మధు : ఎవ్వరూ చెప్పరా?

సత్యం : చెపుతారా?

మధు : ఏమో! ఎందుకు చెప్పకూడదు? విశ్వంలో నాకు తెలిసిన ప్రతి సుందరవస్తువునూ మళ్ళీ మళ్ళీ ప్రశ్నిస్తాను మళ్ళీ మళ్ళీ సమాధానం పొందుతాను.

సత్యం : నేనూ సుందరవస్తువులలోని ఒక వస్తువునా?

మధు : కాశేమి!— నీ సౌందర్యము నన్ను హత్తుకొంటున్నది. చిన్నతనపు చిలిపి చేష్టలు వదలుతున్న కరంగరాజా విచారించేటప్పటి సౌందర్యమును జ్ఞప్తికెచ్చే నువ్వు—

సత్యం : అగు!

మధు : ఎందుకు! ఎందుకు నీకా సౌందర్యం! ఎందుకు నాకి లేనిపోని కలత! ఏమీ లేదబ్బాయి! ఏమీలేదు! నువ్వే సౌందర్యానివి— చిత్రకళాని— సంగీతానివి— అన్నీ. విశ్వంలోని సుమస్త సంతోషమూ, కాంతి— మరి విజ్ఞానమూ—

సత్యం : అన్నీ నువ్వే—

మధు : నువ్వు సత్యం, సుందరం—

సత్యం : నువ్వు సత్యంకంటే— సుందరంకంటే మేధురమైన 'మధు'.

మధు : సత్యం!—

సత్యం : మధు! నా హృదయం - హృదయంలోని సౌహార్దం.

మధు : నేనాస్థానానికి తగుదునా సత్యం! చెప్పు. ఆవేశంతో— కాంక్షతో— ఆకలోపుండే యీ నేను ఆ స్థానానికి ఎట్లా అర్హత సంపాదించుకొనేది! సత్యం! విజంగా నన్నుకూడా— వట్టిమనిషిని 'నిర్మలం' చేసివేసే— అచంచలమైన ప్రేమతో నింపేశావు.

సత్యం : నువ్వే—

మధు : కాదు సత్యం! కాదు. నువ్వేచేకా నీ పని— యీ ప్రపంచంలో ఎవ్వరూ చేయలేని ఆ పని చేశావు. అదే చూడు— నేను వట్టి ఆకలో పాపలా నీవొట్లో నిదురపోవాలి అనుకుంటాను. నీ కట్టూ, అనంతమైన నీ మననూ యింకేమీ దర్శించకుండా నాలానే నిల్చుకోవాలి అనుకుంటూ దురాశతో నిద్రపోతాను. విశ్వమంతా అలముకొని రక్షించే నీ వికాలభావంలో ఏ మూల యిముడగలను!

సత్యం : అదేదో చిత్రం! నువ్వలాగంటావు. నువ్వంటున్నదేమో! అయినా— నిజమే, ఒక్కొక్కపుడనుకుంటాను నువ్వు లేనపుడు 'నేను విశ్వమే అయిపోదాను'— కాని అది సాధ్యమా— ధవళమై జ్వలించే చంద్రుని చూపుకొనూ, ధగధగ వెలిగే సూర్యుని రీక్షితలోనూ వుండే భావమే నీలోనూ చూస్తాను. ఎందుకూ— అంత ఆవేదనతో అట్లా కుమిలిపోతావు!

మధు : చల్లచైన నీలోని అమృతం తాగి సుఖించేందుకు.

సత్యం : పాపాయి కన్నిమాటలు వచ్చునూ— కాని ఎందుకంత ముగ్ధగా వుంటాడు?

మధు : అమృత మాటలు అమృత నోటితో నేర్పితే నేర్చుకోవాలని.

సత్యం : నువ్వు అంతే!

మధు : నేనూ అంతే—

సత్యం : ఏం— ఎందు కలా అయినావు— నీవు 'పాపాయి'వే. నేను అమృతా! అదే సందేహం—

నేనే-ఆ మాతృత్వానికి తగిన-పీ-ఆకర్షే నా-
తుంటేనా?

మధు: లేదా! ఉంది, సత్యం. నమస్త
శక్తులూ కలిసి నిన్ను చేకూరు చేవతలు. భూమి
మీద-అదృష్టవంతుల కన్యతలూ-నా కిచ్చారు.
ఎవరో యిచ్చేకారు, నిన్ను నా కిచ్చేకారు.

సత్యం: ఏమో! మధూ! ఎంత చిత్రంగా
మాట్లాడుతావు! నిన్ను మొదట చూచినప్పటి-
నుంచీ ఏదో జ్ఞప్తికి వస్తూంది నాకు. స్పష్టము
కాని ఏదో భావము - అప్పటినుంచీ కలత పెడు-
తుంది. మధూ! మిత్రులతో, బంధువులతో -
లోకంతో పోల్చి చూదామనుకుంటాను నిన్ను-
నాకు సాధ్యంకాదు. శిల్పి సృష్టించే బొమ్మనూ,
కవి సృష్టించే మహా గీతాన్నీ దాటి పోయావు.
దేవీ! ఆమూల్యముగ నీ సౌందర్యమునకు, ఆపూర్వ
ముగ నీ సౌహృద్యమునకు ఏదో కొరత ఉన్నట్లు
యీ భయంకరభావము - కికాచిలా నన్ను
వెన్నాడుతుంది. మనః పరివర్తములేని నావ్రా-
మాతో నీ గుణరత్నరాశిని విభాగించటం సాహ-
సమే! ను - భన్నపడకు, నిజమో ఏమో -
తోచినప్పుడు చెప్పుకోవద్దా! నానీ వెళ్ళి
పోదామా!

మధు: వద్దు!

సత్యం: చల్లని వెన్నెలలో చిన్నమబ్బులు
తెక్కిపెడుతూ ఆడుకొందమా!

మధు: ఉండు.

సత్యం: నా ఒళ్లో పడుకో నిచ్చేదా?

మధు: ఉం.

సత్యం: రా-యిట్లా దగ్గరగారా యిక్కడకు.
వీణ వాయిచడం జ్ఞప్తికితెచ్చే నీవేళ్లు ఎంత
అందంగా ఉంటాయి మధూ!

మధు: చెప్పు! స్వల్పచిత్రంలో వింటాను.
ఇప్పుడు మాట్లాడు. నీ నోటినుండివచ్చే ప్రతి
మాట - యీ హృదయకోశంగా దాచుకోవా-
లనీ! - నీ దగ్గరేవుంటే ఏమీ భయంలేకుండగా
దాచుకోవచ్చును. అవునా!

సత్యం: ఉం హం!

మధు: సవ్యతావేం!

సత్యం: మధూ! ప్రేమంటే ఏమిటి చెప్పు!

మధు: చెప్పనా, (సత్యం పెదవి ముద్దు పెట్టు
తుని) యిది.

సత్యం: అది ముద్దు.

మధు: ముద్దుప్రేమా ఒకటే!

సత్యం: ఒకటే! ఒకటూ - ఏమో!

మధు: ఒకటే, చూడు - నువ్వు గాఢంగా,
మధురంగా యీవక్షం నీపెదవులతో తాకినపుడు
గులాబీపూవులతో ఒత్తినట్లుంటుంది. అనందంతో
సోలిపోయి కళ్లులేలవేసి - అమరత్వంపొందే -
అట్లాంటి ప్రేమకదూ! ఇది ప్రేమే - కాదనకు
సత్యం! ఇది ప్రేమే.

సత్యం: కాదనటం లేదు.

మధు: ఇంక నిద్రపోదాం -

సత్యం: ఊం

(తెర)

౮

మధు: నిన్ను చూస్తేనే నాకు చాలు.
పొంగిపోగలను. నీవెందుకలా కంవరచడతావు!
నిద్రలోలేచి ప్రకాంతంగా నిద్రించే నీ ముఖం
చూస్తున్నదా- చూస్తున్నాడీ- ఆ కాంతిలో
ఏదో - ఆనందశృంగీ-ఉండు హుం అదేదో కల్లో-
లంలా ఆగువడుతుంది. నేనప్పుడు భగ్నమై-
భయంతో వణికిపోయి నిన్నే కావించుకు-
వడుకోబోతాను. నిర్మలమైన రాత్రినేల
యిట్లా ఎన్నిసార్లు నిద్రాభంగం చేశానో?

సత్యం: అదేదో అలవికాని ఆనందశృంగీ
మనల్ని వెన్నాడి చంపుతోంది.

మధు: ఆనందశృంగీ! నాకలావుండదు. కాని
ఏదో పతనమైపోతున్నట్లుంటుంది. అదేదో నాకు
తెలియదు. ఏం- అట్లా ఆయిపోతున్నావేం!
ఎందుకూ? వీణవాయిచనా! నాపాట శ్రుతిగా
కలిసి పాడేదా?!

సత్యం: ఇప్పుడువద్దు మధూ! యీనుందర
గానం- యీ వికలాపనిలోని సౌందర్యం నాకు
కాదు.

మధు: ఏం సత్యం! అట్లా ఆయిపోతావు!
సత్యం: అవునుకానిమధూ!—మనం పడు-
కొనేది ఎక్కడ?

మధు: మేడమీద- యీ గదిలో- యీ
తల్పంమీద.

సత్యం: చెబుతున్నా విను. నేను స్వయంగా
చూచాను, చెట్లకింద పడుకునేవాళ్ళని. వాళ్ళలా
నేనూ-

మధు : (ఆశ్చర్యపడుతుంది)

సత్యం : అసలనుకునేవాడిని వాళ్ళలావుందా మని. కాని అలాంటిది తెలిసింది వాళ్ళూ మత్స్య సేనా యంత్రకంటే యింకొకవిధంగా బతకవచ్చు వని. అట్లా ఆశ్చర్యపోతావే? వాళ్ళకీ మనకూ పమానమైన సుఖంగావుండే యిట్లు కట్టుకో వచ్చును.

మధు : మరి ధనం కావాలి?

సత్యం : మన కింత ఎందుకు?

మధు : అంటే?

సత్యం : ఓముగ్ధాడే! అంటే ఏమీలేదు.

మనం- అంటే నీవు నేనూ, బీదలూ, కార్మికులూ కర్షకులూ అంతా మనుష్యులమేనా?

మధు : ఆ—

సత్యం : అందరం గాలి పీలుస్తున్నామా? నీరు త్రాగుతున్నామా?

మధు : గాలి పీలుస్తున్నాం-నీరు త్రాగుతున్నాం-భోజనం చేస్తున్నాం!

సత్యం : లేదు! అది లేదు. భోజనం చేయటంలేదు. కొందరు భోజనం చేయటంలేదు. చేయటానికి తిండి ఏదీ-లేదు-వాళ్ళకి దొరకనివ్వటంలేదు. దొరికితే గాలిలా నీళ్ళలా వాడు కొనేవాడే-కాని వాళ్ళకి తిండిని కొందరు ఎదుకో దొరకనివ్వరు!

మధు : మరి వాళ్ళెలా బతుకుతున్నారు-ఓ, ధర్మంవల్ల-చౌసా?

సత్యం : ధర్మం-ఏం ధర్మం-వాళ్లు బతకటంలేదు. వాళ్లు బతికేటంత ధర్మ మెవ్వరూ యివ్వరు.

మధు : మరి?

సత్యం : ఏమీలేదు - వాళ్లు చాపటానికి మాత్రమే పుట్టారు. వాళ్లు చస్తున్నారు. ఈ ధనికుని-యీ దురాశాపరుని అర్థనాహోమంతానే వాళ్లు జీవితాలు లయం!

మధు : అంటే?—

సత్యం : అంటేనా? అపసరము లేనంత ధనము పొగుచేసికొని కొన్ని అధర్మ సూత్రాలతో దానిని బంధించి అడిస్తున్నారు-కొందరు. ఈ భూదేవి తమ స్వంతం అని దౌర్జన్యంగా ఆక్రమించుకున్నారు.

మధు : అసలది వాళ్ళదా?

సత్యం : వాళ్ళదీ కాదు-నీళ్ళదీ కాదు-అందరిదీ. ఆ భావమే నశించింది అందరిలోనూ.

మధు : అందు కేం చేయాలి?

సత్యం : అందుకేం చేయాలి?—అదే-అదే విషయం రాత్రింబగళ్లు తలపోసినా తీరని సమస్య. నామా-నా దుఃఖానికీ, తీరని ఆ పేద నకూ యిదే మూలా. ఎప్పుడో ఓరోజు వస్తుంది- అనాడు అన్నీ చక్క నవుతవి అనుకుంటా. ఎన్నోవాళ్లు వృథాచేశాం. ఇప్పుడేం తో శీఘ్రంగా చేయాలి ఎన్నోపనులు మొదట మనం పీటిని వదలివేయాలి.

మధు : అవును సత్యం! వదలివేయాలి. ఇదిగో పదిలేస్తున్నాను ఈ రోజునుంచి నాకీ ఆధరగాలేదు అక్కరలేదు. సామాన్యమైన దుస్తులు తప్ప నాకేమీ అవసరం లేదు. సామాన్యమైన ఆహారంకంటే ఎక్కువ ఏమీ తినను. ఇదిగో - హృదయంతో కొరుకుంటున్నాను- నన్నాశీర్వదించు. నీ ఆదుగుచాయలలో రాసి- నేనూ యీ విశ్వ సేవలో మగ్నమైపోతాను. ఏ అజ్ఞాతసీమలకైనా పోతాను. ఈ సేవే నీవు-సత్యం!

సత్యం : దేవీ! పోతున్నాము. ఇదే మొదలు. ప్రయాణము సాగిద్దాము విశ్వసేవలో యిద్దరమూను.

మధు : అవును మహాకవీ! అవును జ్ఞాప్తికే వస్తున్నది. అనాటి పాటలు అవి నిజమై పోతున్నవి.

జాగుసేయక దేవి లేచిరావమ్మ
ఆలెల్లి నేవకైపోవాలి మనము.

సస్యశ్యామలవర్ణ వస్త్రముందాల్చి
కాంతులు కురిపించు లిలకంబు దిద్ది
దివ్యలేజస్వినీ వెడలిపోవాలి
జాగుసేయక దేవి లేచిరావమ్మ !

[తెర]

(తరువాయి వచ్చే సంచికలో)

కామన్ వెల్ చర్చలు

పసిఫిక్ ఒడంబడికను గురించిన ఆలోచన నిర్మాణాత్మక విధానం కాదు; కమ్యూనిజం ఆకర్షణ కది సమాధానం కాదు. అది భయాందోళన సూచిస్తుంది. ఆసియా ప్రజల జీవన ఆయప్రమాణాన్ని అభివృద్ధి చెయ్యడానికి ఎంతమాత్రం తోడ్పడలేదు. వ్యావసాయిక యంత్రసామగ్రి అవసరమైన చోట, తుపాకు లిస్తానంటుంది. నీటి పారుదలకు ఆనకట్టలు అవసరమైన చోట, యాటంబాంబ్ ప్రయోగాశ్రయాలు నిర్మిస్తానంటుంది.

కింగ్ అట్టేబరునెలలో ఈ ప్రకటన జరిగిన కామన్ వెల్ రాజ్యాల సమావేశం జరిగిన సాగింపుగురించి చర్చించడానికి ట్రిటన్ ప్రత్యేకంగా పంపిన రాయబారులు అట్టేరియా, న్యూజీలండ్, పాకిస్తాన్, సిలన్, ఇండియా, దక్షిణాఫ్రికా, కెనడా దేశాలు సందర్శించడం సబబుగానే ఉంది. అయితే, అది యీ సమయంలో జండర్బ్యవద్దం ఆసియాలో జరుగుతున్న సాగుటల ఉద్బృతాన్నిబట్టి అని విశవమవుతోంది; ఆసియాభండపు ప్రతి భాగంలోని వివిధరూపాలుగా, వివిధస్థాయిల్లో సాంఘిక విప్లవమొకటి ప్రవర్ధమాన మవుతోంది. ఈ దూతల లక్ష్యం-ఆ విప్లవవాహిన్ని ఆరికట్టడానికి యత్నం చెయ్యడమా? లేక సాంఘికంగా వెనువెంటనే అనన్యమైన మార్పు రావలసిన అవసరం గుర్తించి, మహద్భావంతో సహకారం నెరవేరడానికి మార్గాలు, సాధనాలు వెదకడమా? శ్రేష్ఠతరమైన నవీన సామ్రాజ్యభావనను ప్రతిబింబించే మాత్రంకోసం అన్వేషిస్తున్నామని వాళ్లు ప్రకటన చేశారు. ఈ రాయబారులు వాస్తవంగా బృష్టిస్తూన్నది-విప్లవానికి ఆయువుపట్టుగా ఉన్న ఆసియా భూభాగంమట్టా పూర్వారచన పరంగా చక్రబంధం నిర్మించడానికి అనువుగా నుదురు కొన్న దేశాలమధ్య కొన్ని కొత్త మిత్రత్వసంబంధాలు మాత్రమే అయి పూరుకునే ప్రమాదం ఉంది.

డా॥ ఇవాట్ సూచించినట్టు-కామన్ వెల్కు చెందిన ఎనిమిది సభ్యదేశాలలో ఐదు అగ్నేయ

ఆసియాలోను, పడమటి పసిఫిక్ ప్రాంతంలోను ఉండడం; ఆ విధంగా ఆ దేశాలకు భౌగోళికంగా అధిక ప్రాధాన్యం రావడం వాస్తవమే. కాని వాటి ఆంశరంగిక రాజకీయాలను మాత్రం అలక్ష్యంచెయ్యడానికివీలులేదు;నిజానికి, ఆసియా భూభాగంమీద ఉన్న దేశాలలోని సాంఘిక సమస్య తెలుపబడినట్టే-వాటి పరిణామం యిప్పుడా ప్రభుత్వాల నాయకులతో చర్చించబడుతున్న ఒడంబడికలకు కష్టతరం గావించడమే కాకుండా, ఆ ప్రధానం చెయ్యగలదు కూడా. ఆసియాలో కలిగే అసౌదస్యపు పరిణామాలనుండి అట్టేరియా, న్యూజీలండులకు కొంతకాలం వరకు రక్షణ కల్పించవచ్చు; కాని తక్కిన పసిఫిక్ ప్రాంతాన్ని అధికసంక్షోభం ఎదుర్కొన్న పక్షాన్ని, తామిప్పుడు అనుభవిస్తూన్న రాజకీయ ప్రళాంతి, అధికసాభాగ్యము కాలనియతి లేకుండా కొనసాగడానికి వలకు పడడన్న యధార్థవిషయం ఆ దేశాలు ఉపేక్షించడానికి వీలేదు.

సామ్రాజ్యవ్యవస్థకు యిప్పటివంటే సమ్మతి కరమైన నిబంధనావళిని సూచించడం, కమ్యూనిజం ప్రాబల్యాన్ని జయప్రదంగా నిరోధించడానికి దోహదపడుతుందని భావించడం తెలివి తక్కువ. రైతాంగంపట్ల దాని ప్రయోజనం శూన్యం. పాశ్చాత్యుల ఆధిపత్యం వారికి స్వాతంత్ర్యవమే; ఆ అనుభవమీద పాశ్చాత్యులగూర్చిన వారి అభిప్రాయాలు ఆధారపడి ఉంటాయి. కామన్ వెల్ రాజ్యాల వరపుర సంబంధబాంధ

వ్యాటకు చెందిన పరిణామాత్మక విధానాల గురించిన ధృత్వాప్యమైన మాత్రికరణాలు, మాటలు ఎంత చాకచక్యంతో పొదిగినప్పటికీ, పార్లమెంటులో ప్రకటనలు చెయ్యడానికి లక్షణంగా ఉండవచ్చు. రైతాంగానికి కావలసినవి—భూధాన్యాలు, కాంటి గౌరవాలు, ఆస్తిలియా మ్యాజీలెండులను మినహాయిస్తే, ఆసియా జనాభాలో ముస్లింకవంతు రైతాంగమే ఉంటారు. సామ్రాజ్యం మూలభావంలో ఉదారమైన పరిణామం వచ్చి ఉండవచ్చు— యీ సందర్భంలో అతిప్రధానమైన మార్పులు చెయ్యడానికి బ్రిటిష్ గవర్నమెంట్ నిజంగా యోచిస్తుండవచ్చు— కాని తరతరాలుగా సాగిన ఐోపీడి విధానం, ఎంత ప్రేక్షణ్యంతో ప్రచారం చేసినా మాయని మచ్చ. ఈ ప్రయత్నం ఫలప్రదం కావాలంటే: ఖర్యవసానంలో అవలంబించే విధానం జనసామాన్యపు అక్కరలు తీర్చేదిగా ఉండాలి. స్వాతంత్ర్యం సాధించుకున్నట్టిగాని, సాధించడానికి సిద్ధంగా ఉన్నట్టిగాని దేశాలలో యీ సిద్ధాంతం మరింత నిజమవుతుంది.

ఈ దృక్పథంతో చూసినట్లయితే, ఫసిఫిక్ ఒడంబడికను గురించిన ఆలోచన నిర్మాణాత్మక విధానం కాదు; కమ్యూనిజం అక్కర్లే నది తగ్గించలేదు. అది అకారణభయాన్ని సూచిస్తుంది. ఆసియాప్రజల జీవన ఆయప్రమాణాన్ని అభివృద్ధి చెయ్యడానికి గవ్వెత్తు కూడా ఉపకరించలేదు. వ్యావసాయక యంత్రసామగ్రి అవసరమైనచోట, తుపాకు లిస్తానంటుంది. సీటి పారుదలకు ఆనకట్టలు అత్యవసరమైనచోట, యాంటంబాయి ప్రయోగాగ్రయాలు నిర్మిస్తావంటుంది. సైనికసహాయం కమ్యూనిజాన్ని ఓడించలేదనడానికి ఏదైనా నిదర్శనం అవసరమైతే, అది చైనాలో ఆమెరికా విధానం పూర్తిగా విఫలంకావడంతో కనిపిస్తున్నా ఉంది. పశ్చిమరాజ్యాలు భారంవహించి ఏర్పాటుచేసే రక్షణపుటాడంబడికలో, సైనికసహాయ మొక అంగంగా విధిగా ఉండగలదు. కాబట్టి, ఆ ఒడంబడిక ఆసియాలోని యితరప్రాంతాలలో వేరు ఫలితాలు కలిగిస్తుందని నమ్మడానికి ఏలులేదు— చైనాలోకంటే ఎక్కువ కాలం పట్టితే చట్టవచ్చు వంటే.

స్వాతంత్ర్యోద్యమాన్నో, సాంఘిక విప్లవాన్నో నమర్చించే యీ విధానమయినా, యే సంస్థ అయినా - దానిమీద కమ్యూనిస్టు ముద్రవెయ్యడం యారోజాల్లా పరిపాటికావడం వల్ల, ఇండియా - ఆగ్నేసియాల కమ్యూనిస్టు పార్టీలవ్వడే ప్రజలమైన రాజకీయసాయకత్వం సంపాదించుకున్నట్టే తరుచు ప్రాపించడం జరుగుతోంది. కాని అది నిజంకాదు. ప్రాంతీ సామ్రాజ్యకత్వం బలవంతంగా తెచ్చిపెట్టిన యుద్ధంలో కమ్యూనిస్టులు ప్రతిఘటనను నడిపించడంవల్ల, జాతీయకక్షలన్నిటితోటి సహకరించడంవల్ల - వీట్ నాప్ రిపబ్లిక్ లో కమ్యూనిస్టుపార్టీకి అజమాయిషీ వచ్చింది. ఇతరచోట్ల, నిరుట్టి మార్చి నెలలో కలకత్తా మహాసభ నిర్ణయించిన ప్రత్యక్ష విప్లవాత్మకమైన పార్టీవిధానం యెలా పరిణమించిందంటే: బర్మాలో, చిన్న కమ్యూనిస్టువర్గము కఠినజాతీయత త్యాన్ని రెచ్చోట్టడం ద్వారా సంక్షోభపరిస్థితులకు; మలయాలో, రాజకీయరంగంలో భయోత్పాదక చర్యలకి; ఇండో నీషియన్ రిపబ్లికులో, బాధ్యతారహిత విప్లవానికి; ఇండియాలో, పారిక్రామికప్రాంతాలలో ఫలం ప్రదంగాని సమ్మెలకి - దారితీసింది. ప్రతిప్రాంతంలోనూ, మికవాదులైన కమ్యూనిస్టు సాయకులు విదేశీయమైన జోక్యంవల్ల దేశీయమైన కమ్యూనిజానికి తగలిన దెబ్బను గుర్తించారు; కమ్యూనిజమంటే లోపల అభిమానమున్న చాలామంది, పార్టీలివ్వడు నడుస్తూన్న తీరునుచూచి, వీటికి ప్రజామోదంలేదనీ, అవి ఫలకూన్యమైన పోరాటమే తెచ్చిపెడతాయనీ అర్థంచేసుకున్నారు.

అయినప్పటికీ, ఇండియా - ఆగ్నేయ ఆసియాలలోని రాజకీయ వైతన్యం పొందినయువకులందరూ మార్క్సు సిద్ధాంతవాదులనీ; చైనా కమ్యూనిస్టుల విజయం, మా సియాంగ్ 'నూతన ప్రజాస్వామ్యం' వారిలో చాలామందిని లోగోన్నాయనీ గుర్తించక తప్పదు. అటువంటి విధానం పశ్చిమభండంతో సహకరించడానికి వ్యతిరేకంకాదు; అయితే పాశ్చాత్యులతోటి సహకారం ఈ దేశాలని సోవియట్ రష్యాతో యుద్ధంలోమాత్రం యిరికించకూడదు. ఈ విధంగా—కత్తులు నూరుకుంటూన్న సిద్ధాంతా

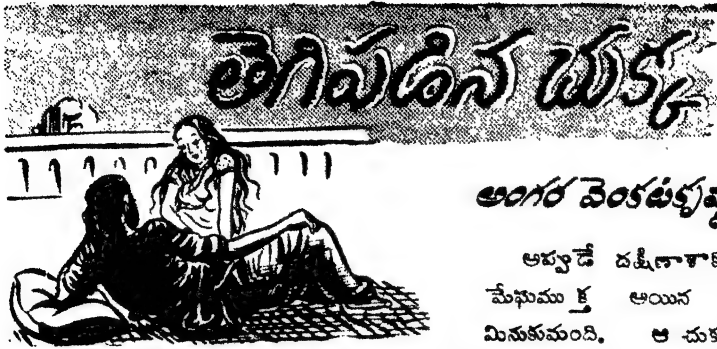
అతో, కడుపునిండా లిండిలేని ప్రజాసీకాలతో కట కట లాడుతున్న ప్రపంచంలో—తన ఆనంద భాగ్యమైన జనసందోహాలతో, అపారమైన వస్తు సంపదతో— అసియాఖండం సామరస్య సాధనకీ, కాంతిస్థాపనకీ సహాయభూతం కాగలదు. కాని ఖసిఫీట్ ఒడంబడికమీద ప్రస్తుతం కనిపిస్తున్న దీక్ష, యుద్ధం అనివార్యం అన్న భావాన్ని ప్రోత్సహిస్తోంది; కమ్యూనిస్టు చైనా కిది, యూగోస్లవి సోవియట్ సోహద్దుచెయ్యడానికి ఒడంబడిక పరిస్థితిని కల్పిస్తోంది. అటువంటి సైనిక సహకారానికి ఒడంబడికానికి ఆగ్నేయ అసియా దేశాలకు అమెరికా విధానంలో అంత విశ్వాసం లేదు. ఇండియాలోను, ఆగ్నేయ అసియాలో కొన్ని ప్రాంతాలలోను మంచిపేరు గడించు తున్న టెలిస్కోపి లేబర్ ప్రభుత్వం, కమ్యూనిస్టులకు వ్యతిరేకంగా క్షేత్రయాత్రపేరిట, కామన్ వెల్తు రాజ్యాలను యుద్ధానికి సన్నద్ధ మయేటట్లు పురికొల్పడానికి తన ప్రతిష్టకు వినియోగించుకున్నట్లుంటే, అది దారుణ పరిణామాలకు దారితీయగలదు. సామ్రాజ్య వ్యవస్థకు సూంపించిన యీ నవీన భావన రాబోయే యుద్ధంలో కొరగాని మిత్రత్వ సంబంధంకూర్చడంకన్నచేసే ఉపకారమింకాకటిలేదా?

ఆగ్నేయ అసియా ప్రజలు తమ దేశాలను పునర్నిర్మించుకోవడానికి, తమ ప్రత్యేక పరిస్థితుల కనుగుణంగా సామ్యవాద వ్యవస్థను పెంపొందించుకోవడానికి, ఎక్కడవీలైతే ఆక్రమణ, వారితో సహకరించేవనికి పూనుకోవలసిన తరుణంవచ్చింది. క్రితం డిసెంబరు నెలలో ఆస్ట్రేలియాలో సమావేశమైన అసియా దూరప్రాచ్యాల ఆర్థిక విషయాల విచారణ సంఘం కొన్ని ఉపయోగకరమైన తీర్మానాలుచేసింది. ఈ సంఘానికి కార్యనిర్వహణాధికారంలేదు. ఇది కేవలం యింకొక అంతర్జాతీయ వాస్తవాంశ నేకరణ సంస్థమాత్రమే కానవిషరముందా! ఈ సంఘపు ప్రతిపాదనలలో ఇండియా, ఆగ్నేయ అసియాలు చుట్టివచ్చిన ప్రత్యేక రాయబారులు చర్చించడగ్గ ఉపయోగకరమైన ప్రాతిపదిక ఏదీలేదా? లేక యీ నాశన నామ్రాజ్యానుబంధపు ప్రతినిధులు కేవలం సైనిక సమస్యలను గురించి చర్చించడానికి మాత్రమే వచ్చిన యుద్ధ సందేశహరులేనా? ఈ

వరకే ఇండో-చైనా, ఇండోసిషియా, మలయా లలో వలసరాజ్య ప్రజలమీద యుద్ధంసాగిస్తున్న పశ్చిమభాదం యిప్పుడు ప్రపంచయుద్ధానికి ప్రయత్నాలు చేస్తూన్నదని నిరూపించడానికి యీ రాయబారాలను దాఖలాగా వినియోగించుకుంటే, క్లిష్టస్థితిలోని రాజకీయయుద్ధ నాయకులను విమర్శించడానికి వీలుందా?

పారిశ్రామికదేశాలు యీ ఖండానికి భారీ యంత్రాలు, ముఖ్యసాధనసామగ్రి యిచ్చితోడ్పడవలసిన అవసరాన్ని అసియా దూరప్రాచ్యాల ఆర్థిక విషయాల విచారణసంఘం సూత్రప్రాయంగా అంగీకరించింది. పారిశ్రామికాభివృద్ధి నలహా సంఘం స్థాపనవిషయమై సోవియట్ ప్రతినిధి సుముఖత్వం ప్రదర్శించాడు. ఇతర నిర్మాణాత్మక యోచనలతోపాటు - వరదల నిరోధాని కొక కార్యాలయం నెలకొల్పడాన్ని గురించి (ప్రతి సంవత్సరము యీ ప్రాంతంలో వరదలవలన విశేషమైన జననష్టము, ఆస్తి నష్టము జరుగుతూఉండడం కద్దు), సాంకేతిక విద్యావిషయకమైన శిక్షణ నివ్వడానికి క్రితం డిసెంబరులో అంతర్జాతీయ కార్మిక సంస్థ (I. L. O.) మొదలు పెట్టిన పథకం గురించి చర్చించడం జరిగింది. ఆర్థికాభివృద్ధికి ప్రధానమైన సాధన సామగ్రిని, భారీయంత్రాలను విగుమతిచేసుకోవడానికి చాలిన ధనసంపత్తి యీ ప్రాంతానికి లేదని విచారణ సంఘం గుర్తించింది. అందుచేత పెట్టుబడి పెట్టగల వ్యక్తులవలన, పునర్నిర్మాణాని కార్యక్రమాలకు అవ్వలిచ్చే ఇంట్లోనేషనల్ బ్యాంక్ వంటి పరపతి సంస్థలవలన సమూహదేశ సౌకర్యాలను వినియోగించుకునే నిమిత్తం అసియాదేశాలు నిర్దిష్ట కార్యప్రణాళికలను నిర్వహించుకొనవలసిందని యింకొక ఉపయోగాత్మకమైన తీర్మానం ద్వారా సిఫారసుచేసింది. ఇవి కార్యరూపమైన సహకారానికి దోహదంచేసే నిర్మాణాత్మక యోచనలు. ప్రాబల్యంకోసం జరిగే వెనగుబాటలో సిద్ధాంతాల పరంగాను, సైనికప్రాధాన్యాల పరంగాను బాంబుల ప్రయోగ స్థలాలవడానికి బదులు—వైవిధ్యంగా అయితే, అసియా దూరప్రాచ్యాల కాంతియుతమైన అభివృద్ధికి, పశ్చిమభాదంతో సహకారానికి తాపాలు కాగలవు.

—'New Statesman and Nation' నుండి..

తెగివడిన చుక్క

అంగర వెంకటప్పయ్య రావు

డాబామీద వెళ్లితా చదువని ఆకాశంపై గారడీ చూస్తున్నాను. బహుళపంచమి రాత్రి. మలయమారుతం ధనవంతుడి నలీమణి కారులా వెన్నెలవిహారం చేస్తున్నట్టు గర్వాలసంచాన విశేషాలు చూపిస్తుంది. తెల్లని ఆంచుగల కోమల నీలజలదఖండికల నడుమ చంద్రుడు దాగుడు మూత లాడుతున్నాడు.

ఆప్పుడు కలిగింది నాకు సందేహం! ఈ వెన్నెల ఎంగోమంది హృదయాలలో వుల్లాసం కలిగించింది. ఎందరు విరహజనులూ దీనిలో కరకర వేగిపోయారు. విరహవృద్ధలే లేని కవులు, 'వివిరహాస్తుడేని' అని ఎన్నో ఊహించు కుని విలపించేరు—

ఇక యీ జ్యోత్స్నా వికాసంలో ప్రవాస దుఃఖతులు మొట్టలు కొట్టారు. ఇంకా యింకా ఆజ్ఞాతవృత్తులూడా తల్పుకురి భోరున ఏడ్చేరు ఎందరో!

అయితే ఒక్కగాని ఒక్కమానవుడు-కవిశ్వుం కోసం కవిగాని మానవమాత్రుడు, వైచారందరూ బాధపడే రుణాకిణాంకం, మతపకాలరవికూడా కనిపెట్టలేని స్ఫటిక హృదయుడు 'బహుళ పంచమి జ్యోత్స్నా' భయపెట్టుతోంది' అని ఆశ్రోశించాడు.

ఎందుకు 'భయపెట్టుతుంది'?—ఎందుకు!

మేఘాలు పరుగెడుతున్నాయి - యవని కాభ్యంతరము ఆవృతమృదు పొందుతున్నాడు చందమామ - వెలుగు నీడలమధ్య, లేచిపడు తూన్న కనురెప్పలతో - కితికితలపెట్టే చిరుగాలి చిక్కుడుకాయలవంటి ప్రేక్షకరీరంమీద పరుగెడుతున్నా, లోచనాలు పని చేయక పోయినా, సందేహం సందడిస్తోంది.

అప్పుడే దక్షిణాశాఖాంబా. కరాళ మేఘముక్త అయిన ఒక లేతచుక్క మినుకుమంది. ఆ చుక్క నా వెంటే చూస్తూన్నట్టు - అది యే వో ఆ వ్యక్త భావాలని నాలో చెప్పుకుందామని, హృదయభారం ఆ విధంగా తగ్గించుకుందామని ప్రయత్నిస్తున్నట్టుంది.

నేనా కరాళమేఘముక్త అయిన ప్రవాళ తారవెంపు చూస్తూంటే, ఆవేదనానిలంవల్ల పూగి పూగి ఒక్కసారి 'రాలివెత్తురు క్రమ్మకుంటూ పేలిపోతుండే'మో అని భయం గొలిపి—అనుకున్నట్టు పుటుక్కున తెగి జరజర జారిపోయింది.

నేను పూసిరి బిగబట్టి చూస్తున్నాను—డాబామెట్టవంటి మేఘశకలలోపానాలమీంచి శరవేగంతో జారి పడుగల్గి—నా ఆశ్చర్యం యినుమడించేట్టు తక్కిమనివచ్చి నా ముందు పడింది.

ఆ చుక్క! ఒక చక్కని పథ్నాలుగేళ్ల చుక్క! యెందు బుగ్గలమీద మెగిసే కన్నీటి బొట్టు ఆమె దుఃఖావస్థ తెలియజేకాయీ—సంస్కార హీనమైన జుట్టు, యెంపకు చేరడేసి కళ్లలోంచి హృదయంగా! దూకుకుపోయే చూపులు, ఆమెలో ప్రవృత్తమైన పుద్రేకాన్ని తెలియజేస్తున్నాయి.

నే నామెకు చావమీద కూచోమన్నాను.

గాభరాలూ నే నా టిల్లపేరు అడగలేదు.

అంచేత ఆమె అప్పటికీ యిప్పటికీ చుక్కే!

'నీ సందేహం తీర్చడానికి వచ్చాను' అని కొంచెం దగ్గరగా జరిగింది—చుక్కే....

* * *

పదిహేడు నిండ్లకిందట నా తండ్రి సదా రిజిస్ట్రారువని చేస్తూ, సత్యాగ్రహసందర్భంలో వుద్యోగానికి రాజీనామా యిచ్చి కాపురస్థలం అయిన రామగిరి జమీందారి

గ్రామం చేరుకున్నాడు సకుటుంబంగా. అప్పటి నుంచి ఆయన గాంధీగారి ఆడుగుబాడలలో నడుస్తూ దేశసేవకీ, ప్రజాసేవకీ తన జీవితాన్ని అర్పించేవాడు.

ఉద్యోగరాహిత్యంతో కొంతరాబడి తగ్గినా, స్వగ్రామంలో చిన్న భూమిచెక్క వుండడం వల్ల కేవలం దరిద్రం అనుభవించే అవస్థకట్టలేదు మా కుటుంబానికి.

కాని మా తండ్రి ఈనికీ ఆ జమీందారుకు ఏమీ అనుకూలంగా లేదు—గాంధీగారు వుప చేశించిన నత్యం, అహింస అక్షరాలా అమలు జరిపే అచంచల స్వభావుడే కాకుండా, మా తండ్రి మంచి నైతికపుష్టి కలిగిన సమాజపీరుడు. మా కల్లితోటే అతనికి కాంతలమీద మోహం పోయింది. స్వాతంత్ర్య సమరయోధుడుకాగానే, కనకంమీద కూడా ఆక నశించి పోయింది. అంచేత వివిధ పరిస్థితులలో జమీందారు మా తండ్రిని స్వకష్టస్థులుగానీ చెయ్యడానికో లేక కార్యరంగంనంచి విరమించ చెయ్యడానికో, ప్రయోగించిన ఆస్త్రాలు ఏమీ పనిచెయ్యలేదు.

దేశరాజకీయాలను క్రమంగా అనుసరిస్తూ, వుద్యమాలు కప్పిపోకుండా దీక్షగా పనిచేస్తూ, స్వగ్రామంలో గొప్పవైతన్యం కలిగించి, నిద్రిత మానవుల్ని మేలుకొలిపి, జమీందారుకు పరమ శత్రువు- సింహస్వప్నం ఆయేడు.

మా భూముల్ని జమీందారు స్వాధీనపరచు కున్నాడు—ఇంట్లోంచి వెళ్ళగొట్టేడు— చర్విత చర్చణంగా చెప్పడంకన్న, ధనవంతుడు ధన హీనులమీద జరిపే హింసాకాండ అంతా జరిపేడు.

దరిద్రం అనుభవిస్తూ లాఠీ దెబ్బలుతింటూ, కైళ్ళు అలంకరిస్తూ, ఆవమానం అనుభవిస్తూ మా తండ్రి ఆ గ్రామంలో కొంతమంది ఆదరమే ఆధారంగా, దేశసేవే తన పరమావధిగా, దేశ ముక్తి తన పరమలక్ష్యంగా, సత్యాహింసలు తోడుగా జీవితం సాగించేడు!

మొదటిసారి కాంగ్రెసు పదవులు స్వీకరించి నప్పుడు ఎన్నికలలో మాతండ్రి పడ్డ కష్టం, జమీందారు జరిపిన దారుణాలు కలుచుకుంటే గుండెలు యిప్పటికీ దద్దరిల్లుతాయి.

(ఆమె నేత్రాలు వెన్నెల్లో మెరిశాయి. నేను వింటున్నాను ఊపిరి బిగబట్టి.)

అప్పటికీ నాకు ఎనిమిదేళ్లుంటాయి—మిడిమిడి జ్ఞానం. కాని దేశభక్తివాసన గల వాతావరణంలో పుట్టడంవల్ల, చేతులు బోడించడం తెలిసిన నాటినుంచి ప్రతి వుదయం మూడు రంగుల

జండాకు మొక్కేం ఆలవాటు అయివుక దడంచేత—నా లే గుండెలలో కూడా

చివేవో భావాలుపుడుతూండేవి.

చదువు, గుస్కారం, పరిజ్ఞానం లేకపోయినా అహింసాతత్వం నాకు అంత నచ్చింది కాదు - పోలీసువాడు మా తండ్రిని తాళితో కొడుతూంటే ప్రక్కనున్న యిటికెదద్ద పుచ్చుకుని వాడితల ఎదుకు చగలగొట్టలేదని మా తండ్రితో వాదించేవాన్ని.

కాలానుసరణంగా వయస్సు ఆయన రుధిరంలా కాంతరం పోషించుస్తూ, నా నెత్తు రులా పుండ్రేకతరంగాలు రెచ్చగొట్టింది. నాకు చచ్చాలుగేట్లు వచ్చాయి.

చరిత్ర పురాణాదియుగాల్లో ముందెన్నడూ అహింసకు గెలవలేదని-ధన బలగర్వితులైన నరరూప రాక్షసుల్ని దారుణ హింసామార్గాన్నే జయించాలని తండ్రితో వాదించేవాన్ని.

దేశనాయకులు కదవులకు రాజీనామాలు పెట్టి అధితులైపోయారు - అప్పుడు మా తండ్రి కూడా జైలు అలంకరించేడు—

నిలవడానికి నీడలేని పరిస్థితిలో, తండ్రి జైలు పాలైపోగానే, నాలో ఒక మహాభీకరశోక దేవత గజ్జకట్టిన కాల్యతో నర్తించింది.

ఏళ్లు కార్డు పరుగెడుతూంటే - పెద్దపెద్ద మోటార్లలో కప్పులు సానర్లు గలగలమంటుంటే టిఫిన్ బీరలు ఒయ్యారంగా వీచి షికార్లు చేస్తూంటే - వ్యక్తంశ్రం వివరీకావాలి, త్యాగం ఎవరు చెయ్యాలి అని నన్ను నేను ప్రశ్నించుకుని వచ్చేను.

రోజుకు పదిహేను గంటలు నూలు వడికిలే నాకు ఒక పూట తిండి దొరకడం కష్టం అయ్యేది.

హతాత్తుగా వినకడ్డని ఆగస్టు విప్లవ శంఖారవం! నాలో అణగివున్న ప్రతీకారాన్ని ప్రజ్వరిల్లి నాల్కలు జాపింది. విసిరి వారేకా రాట్నం ఒకమూల. నడుం బిగించి విప్లవరంగంలో చూకా! పేరుగెడుతూన్న నాకెదురుగా ఆకాశం మీద ఝాన్సిదేవతగుట్టమీదకృపాణపాణితో ప్రత్యక్షం అయి నన్ను దీపించింది.

(ఆమె నేత్రాలు అగ్నికుండావలరె వెలిగాయి. ఆమె ప్రవాళాధరం గుందింది పోయింది. కాని మరునిమిషం ఆమెముఖం విమచ మేఘాచ్ఛాదికం అయింది.)

కాని, కాని నాజీవితమునుంచి విష్ణవాగ్నిలో భస్మం అయింది. నావలె ఎదరెందరో వుడుకు నెత్తుటి యువజనులు నేటి శ్వతంత్రభారతానికి బలి అయిపోయేరు.

తెల్లటోపీకి ఎట్లటోపీ నేడు సలామలు చేస్తూంది- ఇద్దరు బట్టలకి సీమనూలు సూటులు కాళ్ళు పిసుకుతూన్నాయి. కాని-

(ఆమెకు మాట పెగలడంలేదు- వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తుంది.)

కాని నాతండ్రి ఆరోగ్యంచెడి- వృద్ధావస్థలో, పక్షిలా అల్లాడుతున్నాడు. ఇద్దరు తువ్వార్లు అమ్ముకుని వచ్చే కమిషన్ అడ్డు పెట్టుకుందికి ప్రయత్నిస్తున్నాడు మృత్యువుకంట పడకుండా!

(ఆమె బావురుమని ఏడ్చింది - నా గుండె దహించుకుపోయింది. కాని ఏం చెయ్యగలను!)

అనిత్యమైన అనత్యమైన యీ వెన్నెలలో మరుగుపడిపోయి, చరిత్రహీనంగా వున్న నా శోకమయ జీవితాన్ని కనిపెట్టే ఆత దెవరో 'బహుళవంశమి బోధ్యం' భయ పెట్టుతోంది' అని విలించి వుండాలి-నీ సందేహం తీరిందో లేదో గాని నాగోడు కొంత చెప్పుకుని నా హృదయభారం తగ్గించుకున్నా. ఇక నెలవు" అని ఆమె వచ్చినమార్గాన్నే మేఘశకల సోపానాలెక్కి ఆకాశంలో అంతర్ధానం అయింది.

'ఇదిగో యిదిగో - మీ తండ్రి ఎక్కడున్నాడు?' అని అరిచాను.

'వెల్లకిలా కాండోలా పడుకుని పాడు కలలు కనకపోలే ఒత్తిగలిపడుకోరాదు' అని చెప్పున చరిచింది ఒక్కచరువు 'విచ్చారి'.

ప్రేమ అంటే ప్రేయసీప్రియులు ఒకరి కళ్లల్లోకి ఒకరుచూస్తూ కూర్చోడం కాదు. ఇద్దరూ కలిసి ఒకేలక్ష్యంవేపు దృష్టిసారించడం-(ఒక పాశ్చాత్యుని)

పునాది రాళ్లు

కనకదండి గోపాలకృష్ణశాస్త్రి

మా బ్రతు కెగుడు దిగుడు
మణిగియుందు మడుగున
అందరము నొకగుట్ట బిడ్డలమె రాళ్లమే

ఉంటిమో యుడిగితిమొ
కంటి కగపడరాము
వెలుగు బాడలు లేవు
వేడి బాడలు లేవు
కష్ట సుఖముల భేద
మిష్టమయి మరచితిమి

అందరము నొకగుట్ట బిడ్డలమె రాళ్లమే

అంబరము నొరసికొని
సంబరము మెయి మరచి
దినరాజు రేరాజు
దిన్య శోభలలోన
తలక్రిందుల యిపోవు
గులక రాళ్లల్లార!

అందరము నొకగుట్ట బిడ్డలమె రాళ్లమే

ఒరులు కదిపినగాని
సిరి సంపదలు లేవు
అన్నమో సున్నమో
అందరకు నొకటియే
పరులు నవ్వినగాని
భయము గొన మిసుమంత

అందరము నొకగుట్ట బిడ్డలమె రాళ్లమే

వాన వరదల నేల
వ్రాలిపడునది మీరె
పిడుగులకు భిన్నమయి
చెడిపోవునది మీరె
వమేమి యెరులయిన
మేమె యటు లుండునది

అందరము నొకగుట్ట బిడ్డలమె రాళ్లమే

ఎన్నెన్ని మాపయిని
కన్నెత్తి నిలచినవా
అన్నియును కూలినవి
మన్నులో కలసినవి
వానకో వరదకో
వజ్ర పాతమునకో

అందరము నొకగుట్ట బిడ్డలమె రాళ్లమే

మేడ గోపురము పయి
మింట మెరసిన యంత
మిఠొకరు మేమొకరు
కాము కాలే మెపుడు
శాశ్వత మ్మిది యొకటె
సత్య మిది యొక్కటే

అందరము నొకగుట్ట బిడ్డలమె రాళ్లమే అందరము నొకగుట్ట బిడ్డలమె రాళ్లమే

సభ్యతాపాఠ్యం

వేమూరి సుబ్బరామశర్మ

ఆ రోజున ఎండ తీక్షణంగా ఉన్నది. కొద్ది కొద్దిగా వేడిగాలులు సాగినై. తేలుగూడా ఖాళీగాలేదు. నడక సాగటం కష్టమనిపించింది. శరీరం వేడెక్కుతున్నట్లునిపించి ఒక రిక్షాను సమీపించాను. ఆ రిక్షావాదు ముఖంమీదదాకా తలగుడ్డ కప్పకుని కాళ్ళను ఒక విధంగా ముడుచుకొని రిక్షాలోపల కునుకులేస్తున్నాడు. నా అవసరం, వాడి అవసరం మనస్సులో ఉంచుకుని నెమ్మదిగా వాడిని కట్టిలేపాను. అనేకసార్లు ఆ సమయానికి వాడి బండిమీదే ఆసీనుకు వెళ్ళటం చేత, కట్ట నులుముకుని ఒక్కసారిగా లేచి, తలగుడ్డ సరిచేసుకుని రిక్షాకి కట్టిన మువ్వ మ్రోగించాడు. నా స్థానంలో నేను కూర్చున్నతర్వాత-వాడు ఎండలోను, నేను నీడలోను-రిక్షాకదిలింది.

నేను పనిచేసే ఆఫీసు బజారుకు మైలు, మైలున్నర దూరానికి తక్కువ ఉండదు. బజారులో వెళ్ళాల్సినది మాత్రం మూడు ఫర్లాంగులే ఉంటుంది. కాని రిక్షామువ్వ ఇక్కడే ఎక్కువ సార్లు ధ్వనిచేయవలసి ఉంటుంది. ఒక మలపు తిరిగిన తరువాత ఎత్తువల్లాలు అంతగాలేని రోడ్డు మీద రిక్షావేగం హెచ్చింది.

రిక్షావాడు శరీరాన్ని దాచుకోలేదు. అతని నల్లని శరీరం, మంటలు తిరిగి బండబారిన కండలు, జబ్బలు ముండుబెండలో కాలుతూ మెరుస్తున్నై. వేగంతోపాటు అతని వీపుమధ్యగా, రెండు పర్వత సానువులమధ్యగా పారే నెలవిరు మాదిరిగా, వెన్నుపట్టెమీదుగా ఘర్మజలం ప్రవహించి అతని బట్టను తడుపుతోంది. ఈ దృశ్యం చాలిగా, బాధాకరంగా కనిపించింది గాను. ప్రపంచంలో క్రమము కన్గ ఫలం కల్గితోందా; మానవుడు దిన

దినానికి నాగరికు డౌతున్నాడా—అనే సందేహాలు కల్గినై. ఆలోచనలలో మునిగిన నేను కొద్దిగా జేర్లబడి రిక్షాలో ఒరిగాను. ఎండతీవ్రత వల్ల కాబోలు నా కనురెప్పలు బరువై కాగ్రడవస్త, నిద్రావస్థకాని స్థితిలోకి వచ్చిపోయి-ఒక చిన్న కారు కనురెప్ప పాటులో ముమ్మ దాటి పెద్ద ధూళిని, పొగను లేపి పోయింది.

రిక్షా రెండు నిమిషములాని మరల మువ్వ మోతతో కదిలింది.

రిక్షావాడు కారు నుద్దేశించికాబోలు యిట్లున్నాడు- 'అబ్బ, ఈ కారువాళ్ళకెంత పొగరు! ఆసలు, యంత్రాలన్నీ ఇంతే- మనుష్యుల కళ్ళలోను, నోళ్ళలోను దుమ్ముచల్లుతై. అంతే నంటావా ఆశ్వమా!'

ప్రక్కమహాదగా ఒక ఆశ్వశకటం రిక్షాతో పాటు నడుస్తోంది. అవధిలేని ఆకర్షంతో వాళ్ళ ఇద్దరి సంభాషణ విన్నాను.

ఆశ్వం రిక్షావాని వంకరు తల త్రిప్పి, 'ఏమో మనుష్యుడా మాట్లాడేది. ఆవునవును. కార్లు, రైళ్ళు, విమానాలు వచ్చింతర్వాత అన్నింటితోపాటు గుడ్డుపుబండి అవసరం గూడా చాలా తగ్గిపోయిందిలే' అన్నది.

ఆశ్వం నడిచింది. దానికి రిక్షావాడు కొద్దిగా నవ్వాడు. ఆశ్వానికి కోపం, ఉక్రోషం కల్గి, 'ఎందుకట్లా ఇతిలిస్తావ్ మానవుడా! నీ బ్రతుకుకు నువ్వగుడా ఇతరులకు చూసినవ్వడమా. మీ మానవుల బుద్ధి వక్రమార్గాల్లాకి ప్రవహిస్తున్నదనడానికి నీ ఇప్పటి పరిస్థితి చాలు తార్కాణంగా' అని ఎత్తిపొడిచింది.

తెల్లబోయిన రిక్షామానవుడు, 'నా కర్ణమకు లేదు నువ్వు చెప్పేది. ఏం, మానవుడు తన

మ స్త్రీష్కృతాని ధారపోసి మోక్షోధించి అణు
శక్తులను గూడా బట్టబయలు చెయ్యడంలేదా ?
అని అన్నాడు.

‘ఓం విచ్చివాడా! మానవుడిని ఏవేవో చేశా
డని వెనకవేసుకు వస్తున్నావు గాని నీ సంగతి
నీకర్థమైందా! ఒక నామానాన్ని సృష్టించిన
మనుష్యుడే ఇంకో మానవుడిమీద సవాళి చెయ్య
డానికి దానిని ఉపయోగించడం గూడా బుద్ధి
కుశలతే అంటావు కామా ?’ అని ఎగతాళి
చేసింది ఆశ్వం.

రిక్షవాడు ఎక్కువ కాలం ఆలోచనకు
వ్యర్థం చేయకుండా, ఇట్టా అన్నాడు : ‘వలే
ఈ రిక్షాని బజారులో ఉంచితంగా,
బహుమానంగా మా హేమకారుకి ఇచ్చారను
కున్నావా? రెండు పచ్చనోట్లు పారవేస్తేగాని
ఈ రిక్షా రాలేదు. రోజూ ఆయనకు నాకు
వచ్చేదానిలో ఆర్థరూపాయి యిస్తూ వుంటే
రెండు సంవత్సరాలైన కర్వాత బండి నాస్వంతం
చేసేస్తాడు. డబ్బును వడ్డీకి అప్పియ్యడమన్నా
ఇదైనా ఒకటే. అంతే.’

మధ్యలో ఎందుకుని ఆశ్వం ‘ఇంకేం స్వంతం
గూడా ఆవుతుందీ, చాలా బాగున్నది. శాశ్వ
తంగా పతనమై మానవత్వాన్నే మరచేందుకు
విడిపించుకునే నీలులేని ఆపకాశం కల్పించాడు
మీ హేమకారు! ధనం వడ్డీకిచ్చినా కొంత
పహించవచ్చు. కాని అది నీ స్వంతమవడం
ఎంత కుటిలత్వంతో కూడుకున్న తంత్రం
ఉన్నది’ అన్నది.

చిన్న బుచ్చుకున్న ముఖంలో రిక్షావాడు:
‘ఎందుకలా ఎగతాళిచేస్తావ్. నాకూ ఏదో
బాదుగ నస్తోంది. ఎలాగో అలాగు గడుస్తోంది.’

ఆశ్వం సకలించి ‘ఈ వేదాంతం నీకుకూడా
అబ్బిందీ. చేత కాని త నాన్ని, నీదికాన్ని
త్పత్తిలో ఎందుకు కప్పిపుచ్చుకుంటావ్? సిగ్గు
లేదా నీకు అమాట లనడానికి? ఎట్లాగో అట్లాగు
వరి పుచ్చుకుంటున్నావా-నీ గుడిసె ప్రక్కనేగా
నా యజమాని ఉన్నది; ఎన్నిసార్లు నీ భార్య
పక్షులంబడుకున్నదో నాకు తెలియదను
కున్నావా?’

వెలాతెలాపోయిన రిక్షావాడు దగ్గుత్తికతో
‘అంతా తెలుసా నీకు!’ అని మాత్రం అనగలి

గాడు. అప్పటి ఆకని ముఖం పాపానాలను
ద్రవీపజేస్తుంది.

‘అన్నీ తెలుసు. ఒక్కమాట విను. నీ రోజూ
ఆదాయమంతా కలిపితే నేను రెండుమార్లు
రైలుస్టేషనుకు వెళ్లి తిరిగి వచ్చినందుకేవే బాడ
గలో సగం ఉండదు.’ అన్న ఆశ్వం మాటలకు
వాడు దీనంగా నెమ్మదిగా, ‘పశువుతోగూడా
సామ్యంలేదా-నాకు, ఈ మానవుడికి!’

‘అఁ లేకేం - డేనిలోకూ సమానత్వం
లేకపోయినా నీస్థితి, నాస్థితిమాత్రం సమానమే
బట్టరాగడం...’

ఆశ్వం మందగమనాన్ని చూసి బండివాడు
తన చర్చాకోలును విసరాడు. అది బాధతో,
‘అబ్బ...ఓ మానవుడా, ఇక వెడతాను’, అన్నది.

‘ఒక్క సందేహం తీర్చిపో ఆశ్వమా,’ అని
జాలిమాపులు మగిసించాడు రిక్షా మానవుడు.

‘కాదుకాదు-ఆశ్వం మనిషికన్న త్వరగా
పరుగెత్తుతుంది; లేకపోతే నా యజమానిని
చూశావా - ఆ మానవుడి ఆభిమానానికి చెబ్బ
తగులుతుంది. వెడతాను...నీ అనుమానాలు
వెనుక వచ్చే వృషభం తీరుస్తుందిలే,’ అని గంభీ
రంగా సకలించి టకటకమంటూ ఆశ్వశకటం
పరుగులీసింది.

ఆశకటం అట్లా సోవడం, ఒక వృషభ
శకటం దానిస్థానే తయారవటం ఒక్కసారిగా
జరిగినై. ఇదంతా ఏకో చిత్రంగా స్వప్న
నీమల్లో విహిస్తూన్నట్లున్నది నాకు. రిక్షావాని
లోని మానవత్వాన్ని మేలుకొలిపేందుకు
వృషభం ఏంమాట్లాడుతుందో అని ఆశ్చర్యంతో,
శ్రద్ధతో చాళ్ల సంభాషణ విన్నాను.

రిక్షావాడు, ‘ఏం వృషభమా! నా అనుమా
నాలు తీర్చుతా?’ అని ప్రశ్నార్థకంగా ప్రక్కకు
చూశాడు. వృషభం మాట్లాడేను.

‘ఏం మాట్లాడే? నీకు మాటలురావా?’
అని నాలుగైదు మాట్లు అరచిన తర్వాత ‘ఓ!’
అని మాత్రం నిరసనగా విదిలించింది.

‘ఎందుకట్లా అసహించుకుంటున్నావా?’-
అన్న వాడిమాటల్లో ఆశ్వంవలెనే పరిహాసం
చేస్తుందనే భయం లేకపోలేదు.

పుష్పభంబునకొట్టి, ముక్తై న ఇట్లా అంటూ కదిలించి, అసహ్యంకాక మరేమివుండాలి మీమీద! మానవుల మనస్సు మీదనేకాకుండా, మానంమీదగూడా ఆధికారం చలాయించటం సిగ్గోబానిసలవ్యాపారాన్ని గుర్తుకు తెస్తోంది. ఏదో..”

మధ్యలో అందుకుని కొద్దిగా వికసించిన ముఖంతో రిక్తావాడు, “ఆ, నా అనుమానం సరిగా అక్కడే-నాగరకత, ప్రజాస్వామ్యం, సామ్యవాదం- ఇవన్నీ నిజంగా ప్రపంచంలో అమలు జరుగుతున్నాయా?”

మానవుడిని ఎగతాళిచేయడానికి ఆదమ దొరకిందనే సంతోషంతోకాటాలు పుష్పభంబుడను కదిలించగా గంటలు మ్రోగినై. ఇట్లా జవాబు చెప్పింది- “ఓయి అమాయకుడా! ఆ మాటలన్నీ, మనదానికి మకరందాన్ని మరిపిస్తే. అంతే అది ఆధికారంలోకి వచ్చేందుకు ఒక మానవుడు ప్రజలమీద పెదజల్లే మత్తుమంత్రాలు; పడక కుర్చీలో రాజకీయ శాస్త్రజ్ఞులు అనుభవించే పగటికలలు. ఈ విషయాల్లా ఉహాకీ వాస్తవికానికి మధ్యనున్నదూరం ఇంతా అంతా కాదు. ఆ పదాలను అడ్డంగా పెట్టుకుని ఎంత ద్రోహం జరుగుతోందో తెలుసా! ధనికుడు ఇంకా ఇంకా విశ్వరూపంతుడౌతున్నాడు; పేదవాడు ఇంకా ఇంకా నిరుపేదగా తయారై శత్రువశిష్టువౌతున్నాడు.”

రిక్తావాని ముఖంలో ఆకారేఖలు మెరిసిస్తే; విహదపు చీకటులు విడిపోతున్నై. అతడు “ఎలే మరి దీనికి నివారణోపాయం ఏమిలేదా” అని ప్రశ్నార్థకంగా అన్నాడు. తన అనుమానం పూర్తిగా తీరుతుందనే ఉత్సాహంతో.

“అన్నింటి విషయం నేను చెప్పలేను; కానీ నీ అవస్థకు ఒకటే ఉపాయం. అది ప్రభుత్వం రిక్తాలను బహిష్కరించటమే. ఎలే నీజీవనం ఎట్లాగడుస్తుందని నీ సందేహం. దానికి ప్రభుత్వమే త్రోవ చూపాల్సి ఉంటుంది. వ్యక్తిగతంగా ఎవ్వరూ ఏమీ చెయ్యలేదు.” అని పుష్పభం

బాప్పే సంగలని రిక్తావాడు శ్రద్ధతో విని ఇంకేం ప్రశ్నించడానికి బుద్ధిపుట్టక ఈ మాటలు మాత్రం అన్నాడు: ‘అబ్బ, నీకన్నీ విషయాలు తెలుసు. అశ్వంకంటే తెలివిగల దానివల్లే ఉన్నావే!’

‘నీకు తెలియని సంగతులన్నీ వింతగానే కనిపిస్తాయి. సరే, నే వెడతాను. ఎక్కువసేపు మాట్లాడిలే మీ మనుష్యులకు అనుమానాలు అధికమూతై...ఎనా ఇంత నెమ్మదిగా నీతో నడచే అలవాటుకూడా లేదు. వెడతాను,’ అని పుష్పభంబేగంగా నడక సాగించింది.

రిక్తావాడుకూడా వేగం మార్చింది, ‘మళ్లీ జన్మలో తప్పకుండా నువ్వు మానవుడై పుట్టు పుష్పభమా,’ అని దీవన పూర్వకంగా అన్నాడు చివర మాటలుగా..

వేగం తగ్గించి పుష్పభంబంకారుగా, ‘వద్దు వద్దు; మానవజన్మ ఎంత విహదభరితమో అర్థమైంది. రిక్తావాడుగానే జన్మిస్తే అది విహదతమమైన స్థితే బౌతుంది. ఇంక నేమీ మాట్లాడకు. వెతుక మహిమం వస్తుంది. నీకు సరియైన స్నేహితుడు దొరుకుతాడూలే.’ అని ఎగతాళిగా గంటలు మ్రోగించుతూ రిక్తావానిని దాటిపోయింది.

రిక్తా మానవునిగుండే దిగజారి పోయిందనే అనుకున్నాను. వాడు ఒక్కసారిగా పెద్ద నిట్టూర్పుతో ‘లేదులేదు, నేను భరించలేను. నా మానవత్వం ఎంత బెబ్బలిన్నదో నా కర్థమైన దిష్పడు. మహిమంతోకూడా పోల్చుకొని ఇంకా ఇంకా మమిలిపోలేను.’ అని పెద్దపెద్ద అంగలేస్తూ బరుగులేడుతున్నాడు. అతగాడి వేగానిక నా శరీరం బాగా కుదిరి, కదిలించినట్లయింది. నే నప్పటిదాకా చూస్తున్నవృత్త్యం, చింటూన్న మాటలు అంతకంతకు దూరమై అదృశ్యమైస్తే.

‘అయ్యోగారూ, దిగండి బాబూ’ అంటూన్న రిక్తావాడి కేకలు నన్ను పూర్తిగా భాగ్రదవస్థలోకి తీసికొనివచ్చిస్తే. కళ్ళు నలుముకుంటూ ఆశ్చర్యంతో కంగారుగా లేచి నిలబడ్డాను. నా చేయి జేబులోనిదిపోయి ఒక పాపలాను వాడికిచ్చింది; నా కళ్ళు మేడమెట్టు నెక్కి అసీనులొనికి దారి తీసిస్తే.

ఆమెకోసం

అశాంతత్రం అతనికి భోజనం సరిగా సయించలేదు. పొగచుట్ట కూడా సగంకాల్చి పారే కాదు వికారపెట్టడంచేత. మేడమీద ఉన్న పిల్లల పదకగనిలోకి నెమ్మదిగా చేరుకున్నాడు. గదిలో ఒక గుడ్డినీపం వెలుగుతోంది. ఆ కాంతిలో ఒక చేతిని తలక్రింద పెట్టుకొని నిద్ర పోతూన్న తన మనమరాలి ముఖం అస్పష్టంగా కనిపిస్తోంది. చూస్తూ కిటికీలో కూర్చున్నాడు. గుర్రాలసాలలో ఒక గుర్రం గిట్టలలో ఘామి తన్నుతూ చప్పుడుచేసింది. ఆ పసిపాపూ నిద్ర పోలే ఎంత బాగుంటుంది!

కిటికీతలుపులు తెరచి బయటకు చూశాడు. అప్పుడే చంద్రోదయం ఆపుతోంది. అంత ఎర్రని చంద్రుడిని ఎప్పుడూ చూసిన జ్ఞాపకం లేదు. దూరంగావున్న చిన్న ఆడవి, పచ్చటి పొలాలు మాసిపోయే చివరి సూర్యకిరణాలలో కునికిపాట్లు పడుతున్నాయి. సౌందర్యదేవత ప్రకృతిని ఆలు మును పోయింది. అది అతనికి చాలా ఆనంద దాయకం. 'నేను చాలారోజులు జీవించాను.' అత డాగ్‌చనంగా వడ్డాడు. 'అన్ని ఆనుభవాలూ పొందాను. సౌందర్యం అంటే తెలుసు నని అంటారు నన్నెరిగినవాళ్లు. ఈ రాత్రి చంద్రుడిలో ఏదో స్ఫూర్తిస్తోంది.' కళ్లు మూసుకున్నాడు. ఆమె. ఆమె సౌందర్యం. ఇక తాను కళ్లు తెరవననే ఆలోచన ఆపకొంది. ఆలాగే ఆలోచిస్తూ అందులో నిమగ్నుడై పోయి కొద్దిగా కునికిపాట్లుపడ్డాడు. గభాలన లేచాడు ఆలోచనలోనుంచి. తన ఆరోగ్యం పాడయిపోయింది. డాక్టరుకి చూపించాలి. కాని ఈ వయస్సులో! వెన్నెల కనగదిలోకి పాకుతుంది. నీడలు, నీడలే

కదులుతాయి రాత్రి. పక్షులు, చెట్లు చేమలు అన్నీ నిద్రపోతూ తమ నీడలని వదులుతాయి చంద్రుడికి. ఆ నీడలే మెల్లమెల్లగా పాకి తోటగావున్న పెద్ద దుంగపైకి జేరుకుంటాయి. జ్ఞాపకం వచ్చింది. ఆమె, ఆమె ప్రియుడు. వింత ఆలోచన. ఆమె యింకా జీవించివుందా? ఎప్పుడేనా వస్తుందా? మూర్తీభవించిన విశ్వలావణ్యం ఆమె. తాను ఆతగా ప్రేమించాడు! ఈమనగలికనాగా ఆమె శనవ్రక్కని కనబడుతో వుంటేచాలును; ఆమె ఎంత అందకత్తై! లేచి నుంచున్నాడు. అనుకోకుండానే కిటికీ నూచలని గట్టిగా పట్టుకుంటే ఆలోచనలన్నీ విడిపోయి బాహ్యప్రపంచం జ్ఞాపకం వచ్చింది. నెమ్మదిగా మనమరాలి నుంచందగ్గరనుపోయి నుంచున్నాడు. పాప నెమ్మదిగా కనిలింది. తనని తీక్షణంగా చూస్తూండడం కనిపెట్టికట్టు. తన గదిలో అద్దం ముందు నిలబడి తన ప్రతిబింబం చూసుకున్నాడు. నొక్కుకుపోయిన బుగ్గలు. ఎముకల పోగు. కొద్దిగా రయం కలిగింది. కాని అతనిది లొంగి పోయే స్వభావం కాదు.

ఉదయాన్ని లేచేసరికి నీరసంగా కనిపించింది. డాక్టరుకోసం కుసుమ పంపించాడు. బయట తిరగవద్దని, చుట్టలు కాల్చడం మానమని డాక్టరు సలహా నిచ్చాడు. తనకిమాత్రం ఆలా చేయడం ఏమీ కష్టంలేని పని. కావలసినవన్నీ తన దగ్గరకే తీసికొచ్చి పెడతారు సేవకులు. అస్పష్టతగా ఉంటే పొగ వాసన కిట్టినే కిట్టదు. పొద్దున్న అంతా అలాగే మంచంమీద పడుకున్నాడు. చుర్రక పేజీలు త్రిప్పుతూ ఏమీ

తోచక. తన పెంపుడు కుక్కకూడా మంచం ప్రక్కగా నేలమీద వదుకుంది తోడుగా.

భోజనంతోకూడా ఒక బెల్లిగాం తీసుకొచ్చాడు వంటవాడు.

‘నీ వుత్తరం అందినది. వెంటనే వస్తున్నాను. సాయంత్రం నాలుగున్నరకు కలుసుకుంటా.’

ఆమె వస్తుంది. జీవించి ఉన్నదన్న మాటే. తననువదలి వెళ్లిపోలేదు. వస్తుంది ఆసాయంత్రం. శరీరం పులకరించింది. నుదుటిమీదకి చేయి పోసిచ్చి చూసుకున్నాడు అవ్రయత్నంగా. వేడిగా వుంది.

కొద్దిగా మాత్రం భోజనం చేయగలిగాడు. మిగిలినవన్నీ పక్కకు త్రోసి పారేసి కూర్చున్నాడు కదలకుండా, పనివాడు భోజనంబట్ల శుభ్రంచేసి బయటకు పోయేవరకు.

ఆమె వస్తుంది. హృదయం వేగంగా కొట్టుకుంది. వెనువెంటనే కొట్టుకోవడం మానేసినట్టు న్నుంచింది. ఆమె వస్తూవుంటుంది. మూడుగంటలయింది. పాప పాపాలు చనువుకుంటూ వుంటుంది గదిలో. పనివాళ్లు నిద్రపోతూ ఉంటారు. నందడిలేకుండా లేచి మేడక్రిందికి దిగివచ్చాడు. సావడిలో ఒంటరిగా పండుకొన్న పెంపుడు కుక్క వెంబడించింది. దుస్తులు చేసి కొని బయటికి వచ్చాడు. ఆమెను తోటలోనే కలుసుకొని ఆహ్వానిద్దామని అతని వుద్దేశం. ఎండ ఎక్కువగా వుండడంచేత అంతదూరం పోలేనని భయం కలిగి దగ్గరగా వున్న చెట్టునీడని కుర్చీలో కూర్చున్నాడు నవ్వుతో. కుక్కకూడా యజమాని ప్రక్కనే కూర్చుంది. పక్షుల కూతలతో, ఎండనీడల సమీశనంతో ప్రకృతి ఆనందదాయకంగా వుంది. నిమిషాలు సంతోషంతో చెలరేగి చరుగులేత్తు తున్నాయి. ఆమె వస్తుంది. తనను వదలి వెళ్లిపోయిందనుకున్నాడు. కాని ఆలాగు చేయలేదు. వస్తుంది. ఆలోచనలో పడ్డాడు. చెట్టచాటునుంచి తన చేపు వస్తుంది. ఒక్కొక్కరంగా వ్రాగుతో. గడ్డిపూల మధ్యనుండి సొందర్య జీవితలాగు. తనుమాత్రం కదలడు. ఆమె తన దగ్గరకి వచ్చి అంటుంది—‘కొద్దిగా ఆలస్యం అయింది క్షమించా’—అని. ప్రక్కనే వున్న

ఉయ్యాలలో కూర్చుంటుంది, తను చూడడానికే అనువుగా. ‘ఆరోగ్యం బాగా వుండేది కాదు. కాని ఇప్పుడు బాగానే వుందిలే’ అంటాడు తను. పెంపుడు కుక్క ఆమెవైబడి పాకులాడుతుంది. తన యజమానికి ఆమె అంటే చాలా ఇష్టం అని తెలుసు దానికి.

చెట్టుకింద చట్టగావుంది. పచ్చిక బీడులో ఆవులు మేస్తున్నాయి తోకలతో యీగల్ని తోలుకుంటూ. తోటలోనుంచి ‘లె పం డ ర్’ వాసన కొట్టింది. ఓ. అందుచేతనే తుమ్మెదలు (పెద్ద తుమ్మెదా చిన్న తుమ్మెదా అన్నీ) అంత కులాసాగా ఎగురు తున్నాయి, లేనె తాగుతూ. తను మాత్రం అంత ఆనందంగా ఇదివరకెప్పుడూ ఉండలేదు. హృదయం గంతులేస్తూ వుంది లేనె త్రాగి.

నూదలసాలలో గడియారం నాలుగు గంటలు కొట్టింది. ఒక అరగంటలో ఆమె వస్తుంది. ఈ లోపుగా చిన్న గుర్రు తీసికోవచ్చు. రాత్రి బొత్తుగా నిద్రలేకపోయింది. ఆ తరువాత శరీరం ఎంత లేలికగా నయిగా వుంటుంది! అప్పుడు ఆమెని కలుసుకోడానికి ఆహా ఎంత బాగుంటుంది! కుర్చీలో వెనక్కు ఒరగి కళ్లు మూసుకున్నాడు.

* * *

ఒక గులాబీరేక గాలికి ఎగిరి అతడి మీసాల మీద నిలిచింది ఉచ్చాస నిశ్శాసాలకు కదులుతూ. టోపీమీద ఒక తుమ్మెద నాలింది. శాలి బూట్లమీదికి ఎండ పాకింది. నిద్రలో అతడు ముందుకు చాలాడు.

గడియారం నాలుగుగంటల పదిహేను నిమిషాలు కొట్టింది. పెంపుడుకుక్క లేచిచూచింది యజమానివైపు. కాలు కదిపింది లేపడానికి. యజమాని కదలలేదు. లేచి తొడలమీదకు దూకి చూచింది ముఖంలోకి. తొందరగా క్రిందికి ఉరికి యజమానివైపు లేరి బారచూచింది. మొరగడం మొదలు పెట్టింది పెద్దగా. అతడి మీసాలమీద నిలిచిన గులాబీ రేకు అలాగే నిలిచిపోయింది చలనం లేకుండా!

(అనువాదం: జి. సత్యమూర్తి)

నా దైనిక సమస్యలు

1

ప్రతి మానవుడి జీవితంలోనూ యేదోవాక కొరత వుంటూనే వుంటుంది. సామాన్యంగా ఆ కొరతకూ డబ్బుకూ ముడిపెట్టతూ వుంటారు. ధనమూలమిదం జగత్ అని వాదిస్తారు. దానితో యెడటివాళ్ళనోళ్ళ యిట్టై కట్టేస్తారు. కాని నాకు ధనంతో నిమిత్తంలేదు. మానవత్వాన్ని గ్రహించి సంఘకాలహ్యన్ని కడిగివేయటానికి ప్రయత్నించటానికి పనికిరాని యీ పిరికిపందలు యెంత ధనవంతులైనా ఏమీ ప్రయోజనము లేదు.

నేను పుట్టినది మధ్యతరగతి కుటుంబములో. పెరిగింది, యీనాడు జీవచ్ఛవములా పెరుగుతున్నదీ మధ్యతరగతి కుటుంబములోనే. అమ్మకు యిష్టము లేకపోయినా, నాన్న బలవంతుడైనా మూడవపూరంవరకు చదివినాను. పెద్దదాన్ని అయినాను. చదువు వద్దనే విషయములో అమ్మ నోరు పెద్దవయింది. నాన్న కాదన లేక పోయాడు. చదువుకు స్వస్తి చెప్పాను. వెలికి వెలికి గుమాస్తా వుద్యోగము చేస్తూన్న వాక బి. యు. కి యిచ్చారు నన్ను. నిత్యపంజాంటి పంబంధమని వేనోళ్ళ పొగడారు. మా కారదంత అదృష్టవంతురాలు భూతలంగానే లేదన్నారు. రత్నంలాంటి పిల్లవాడిని తెచ్చారు మీ నాన్న, యింక అంతా నీ అదృష్టాని వున్నది అన్నది అమ్మ. అవును. అమ్మహుటలు యెప్పటికీ ఆబద్ధము కావు, అంతా నా అదృష్టములోనే వున్నది. ఆనలు అదృష్టమనేది వుంటేగా జరగటానికి. రెండు సంవత్సరాలు నా భర్తతో కాపరంచేశాను. మా సంసారాన్ని చూసి రతీ మన్మథులన్నారు, చిలకాగోరింక లన్నారు. ఇంకా యేమేమో అన్నారు. అన్నీ నిజమే ఆ రెండు సంవత్సరాల్లో.

అదృష్టదేవత రెండేళ్ల యేకదీక్షగా మా భార్య భర్తలను అంటిపెట్టుకుంది. మూడో

యేడు ప్రవేశించింది. యీ ఘోరం జరుగుతుందని కష్టమైనా అనుకోలేదు. అదృష్టదేవత మమ్మల్ని కాశ్యకంగా వదలి వెళుతూ నా భర్తను మృత్యువేదక కర్పించి పోయింది. అంధకార కూపమైన జీవితాన్ని భగదధికాయమానంగా మెరిసే వెలుగను కొని ద్రమించాను. అనంతపహ్లా అనేక ఆశుభవాలతో లాలించి కొండ శిఖరాల కెక్కించి, యిప్పుడేవస్తూ నుండమని చెప్పి మాయమైపట్టయింది నా బ్రతుకు. రేకేర్తిన లజ్జాభారంతో కుమిలిపోయాను. పెళ్ళి నాడు నీఅంత అదృష్టవంతురాలు లేదని పొగడినవారే యీ సంఘటన జరిగిన తర్వాత నీ అంత దురదృష్టవంతురాలు భూమిమీద పుట్టబోదన్నారు. ఆ నా డాబళింగా పొగడిన నోటితోనే యీనాడు నా దురదృష్టానికి నన్ను దూషించారు.

పదోరోజున నా ఆలంకారాలు కాశ్యకంగా తీసివేసేముందు నాముఖం చూడటానికి అనేకులు సందేహించారు. తమ పుస్తెలకు పసుపురామకొని పసుపుకొమ్మలు కట్టుకొని చాటు చాటుగా తిరిగారు. కొంతమంది నన్ను పురుగుమాదిరిగా చూశారు. ఆ నాడు నాతో మాట్లాడటానికి తవాతవాలాడే నా బంధువర్గము, స్నేహితురాండ్రు, యేకకంఠంతో నేనొక అదృష్టహీనురాలనని వుద్ఘాటించారు. కొంతమంది యీ రోజు వరకు నా ముఖము చూడలేను. ఆనందమయ జీవితమున ఆదిమ ఘట్టమయిననూ సాంకముగా ప్రారంభించకపోగా అంతిమఘట్టము ప్రవేశించినందుకు నా దురదృష్టమేనని నన్నునే నిందించుకున్నారు. విచారముతో కుమిలిపోయే నా హృదయం విచ్చిన్నం కావలసిందే. కాని కాలేదు ఈ అనుమానంతో కుమిలిపోయి విరక్తి చెంది బావులకు చెరువులకు కరుగైతేదుగుండె నిబ్బరంతో మనసు చిక్కపట్టుకొని నా పుట్టింట్లోనే జీవితకేహన్ని గడుపుతున్నాను. నాతోటివారంతా భర్తలతో కాపురంచేస్తూ, విడ్డ

అనుకంటూ, పెళ్లిళ్ళకూ పేరంటాలకూ ముస్తాబై
కులుకుతూ ఒక్కొక్కరంగా పోతూవుంటే
నామనస్సు దేవినట్లు అవుతుంది. ఇదివరకుదాకా
కులుకురించేవారంతా నన్నిప్పుడేవరూ కులుకు
రించరు. ఆపూర్ణో నన్ను వివాహాది శుభకార్యాలకు
భోజనానికి కూడా పిలువరు. వీధివెంట
పూచేగొంపు వస్తుంటే నేను పెరటిలో వుండవల
సిందే. నా పూర్వజన్మ సుకృతంవల్ల నాకీ
కాశ్వత కళంకం దాపురించిన మాట వాస్తవమే.
నాభర్త పోయినాడనే దుఃఖము జన్మతః నేను
జీవించి వుండేంతవరకూ వుండేదే. నా స్థితిని
చూచి బాలిషదేది లేకపోగా, నన్ను చూచినందు
వల్ల, నాతో మాట్లాడినందువల్ల, నన్ను వాళ్ల
యింటికి పిలచినందువల్ల నేను వారిని పీక్కు
తిగటాననో, నమలి మింగుతాననో వాళ్లభయం.
మా ఆమ్మ, నన్ను నవమానములు మోసి
కన్నది. నేనూ అందరి మోసిరిగానే పెరి
గాను. అందరూ రిసేవదార్థములేంటున్నాను.
నా వివాహము కాస్త సమృతముగా, వైభవ
ముగా జరిగింది. ఆ రోజున నన్ను వీళ్లంతా
అనంతవథానికి యెత్తి బ్రహ్మరథం పట్టినవాళ్లే.
నేనూ వీళ్లమాదిరి సంసార సౌఖ్యాన్ని కొంత
వరకు అనుభవించాను. నేను భర్తతో కాపురము
చేయనని మొరాయించలేదు. నాకు భర్త అవ
సరంలేదని పెంకి నమాధానము లివ్వలేదు. కాని
నా కిగలి పట్టింది. నాకూ మానాభిమానాలు,
దీమనెత్తురు లున్నవి.

అటువంటివ్విధము నందు నన్ను యివినవలయుననిగా గౌరవించకకయిననా, నీచులనుచూచి నట్లుగానూ, కూరలనూ పురుగును చూచినట్లుగానూ యెందును చూస్తారో నాకర్థం కావడం లేదు. ఏదీకను నేను చేసిన అవచారం యేమిటి?

విశంతువనగానే యీ విధముగా మా ద
బడాలా? ఇంక నా జీవితమంతా తోటివారి
పట్టుకూ, తిరస్కారాలకూ గురికావలసిందేనా!
ఈ విధంగా నా సోదరీమణులు యొకమంది
కృశించిపోతున్నారో యెవరయినా అగాధిం
చారా! యింక మాకు గత్యంతరము లేదా!

విజయవాడ

మా. శౌరద

మాది ఆర్థికంగా చితికిపోయిన సంసారం. మా పూర్వికులవ్వరూ మా భావిజీవితానికై ఏ ఒక్క స్థిరమైన విరాట్టూ చెయ్యలేదు. వాళ్ళకే మమ్మల్ని గురించిన ఆలోచన లేకపోయింది. మా తండ్రిగారు నా మూడవయేటనే చనిపోయారు. అప్పటినుంచి మా తాతగారు (తల్లి తండ్రి) నన్ను పెంచి చదివించారు. నేను స్కూలు ఫారం చదువుతుండగా ఆయన కూడా మరణించారు.

మా తాతగారు బ్రతికున్నప్పుడు ఆయనవద్ద, మా అమ్మగారు హిందీ నేర్చుకున్నారు. తరువాత ఆమె విశారద స్వాగతయారు. మా తాతగారి మరణానంతరం సంసారభారం మా అమ్మగారి భుజస్థంభాలపై పడ్డది. ఆమె హిందీ ప్రైవేట్లుచెప్పి, వాటివల్ల వచ్చే కొద్దిరాలడితో కుటుంబం నిర్వహిస్తూండేవారు. ఆమె ప్రైవేట్లు చెప్పడం కొందరి నచ్చలేదు. 'అదేమిటి? అదది రోడ్డుమీద పెళ్ళి ప్రైవేట్లు చెప్పడమేమిటని వ్యాఖ్యలు సాగించారు. సోదరు నొక్కమగ్నూరు విరగబడి చూడడం ఆరంభించారు. ఆమె మాత్రం లక్ష్యపెట్టక అనిధంగా నన్ను స్కూల్ ఫైనల్ వరకూ చదివించారు. స్కూల్ ఫైనల్ లో మా పాఠశాలకు ప్రథముడనుగా స్వాగతయ్యాను. పైచదువులేనిదే ఉద్యోగం రాదు. అందులోనూ బ్రాహ్మణు డండే.

భావికార్యక్రమాన్ని గూర్చి తీక్షణంగా ఆలోచించాం. మాకు ఆప్తులనబడేవారి సలహాలు పొందాం. 'ఎక్కడై నా గుమాస్తాగా చేరమనీ, డైరూ- హెడ్డుహాండ్మా నేర్చుకోమనీ, పెద్ద పరుగులకు పోవద్దనీ, అందనిప్రాణులకు ఆర్రు చాచవద్దనీ, పరుగెత్తి పాలుత్రాగేకంటే నిలవబడనీ, త్రాగడం మంచిదనీ' ఎవరికి తోచిన సలహా వారిచ్చారు.

ఆ సమక్షమున మే మా డోక్టో ఒక బిక్షి కల్
పాతకాల స్థాపించారు.. అదృష్టం కలిసి రావ
డంవల్ల దాంట్లో సివిల్ యింజనీరింగు డిప్లొమా
కోర్సులో నాకొక సీట్ లభించింది. మూడేళ్లు
చదవాలి. సీట్ రావడం ఒక ఎత్తు, చదవడం
ఇంకొక ఎత్తున్నా! అంతా సిరికిమందుపాకారు.

దిగడికారు. జడిపించారు. కాని మా అమ్మగారు మాత్రం చట్టినచట్టు విడువక నన్ను ప్రోత్సహించి ఆ పాఠశాలలో ప్రవేశపెట్టారు. పుస్తకాలూ, అవీ కొన్నారు. ఏ లోటూ జరుగకుండా చూశారు. అట్లానే, ఆ యిబ్బందులలోనే నా స్కూలుకూ, యింటికీ కావలసినవి సర్దసాగారు.

చదువునిమిత్తం సహాయానికని ఒకరిద్దరు ధనవంతులవద్దకు వెళ్ళాను. 'రేపు, మాపు' అని బ్రష్టి, బ్రష్టి ఒకాయన మూడుసెలల తరువాత రూ 50 నిచ్చాడు. మా స్కూలు మా యింటికీ సరిగా మూడు మైళ్లుంటుంది. నడచి వెళ్ళడం అసాధ్యం. అందుకు నైకిత్ కావాలి. 'ప్రాద్దున్నే పికారుగావెళ్ళి, సాయంత్రం చల్లబాటుచేర వచ్చేయ్ నడచి' అని పెద్దలు లెరుగా సలహా లిచ్చారు. మేం వెళ్ళి అడగకపోయినా వాళ్లు మాత్రం సలహాలివ్వకమానరు పాపం! ఈయిబ్బందులలోనే సెలకు రూ 10 ల చొప్పున వాయిదాల ప్రకారం యిస్తామనే నిర్ణయంతో ఒక నైకిత్ కొనుక్కోవలసి వచ్చింది. వచ్చే రూ 50 ల జీతంగా 10 నైకిత్ పోగా మిగతాది ఖర్చు పెట్టాలి. ఒక్కొక్కరి సలహా వింటూంటే బుర్ర తిరిగిపోయేది. చదువు జరుగదేమో అనిపించేది.

ఇట్లా ఉంటూండగా నా అదృష్టంకొద్దీ మా అమ్మగారికి బాలికాపాఠశాలలో హిందీ ఉపాధ్యాయిని పని లభించింది. కొంచెం ఒడుదొడుకులు తగ్గిస్తే, రెండు సంవత్సరాలు గడచినై. ఇక ఈ మూడో సంవత్సరంలో యిప్పుడు మూడుసెలలు గడచాలి. ఇంటిపన్ను, స్కూల్ జీతం అన్నీ ఒకేసెలలో ముంచుకువస్తాయి. చాలా కష్టంగా ఉంటుంది పరిస్థితి.

ఎక్కడైనా అప్పుచేద్దామంటే అప్పిచ్చే వారులేరు. 'అప్పిచ్చువాడు, వైద్యుడు' అనే పద్యం స్ఫురణకువచ్చి చట్టణం పదిలేద్దామని పిస్తుంటుంది. అప్పుతెస్తే తీర్పుకోవడం ఎట్లా అనేదొకసమస్య. 'దినదిన గండం, వెయ్యేళ్ళు ఆయుష్షు' అన్నట్టుంది నాచదువు పరిస్థితి. ఇంత వరకూ ఎన్ని ఆటంకాలు వచ్చినా చదువు ఆగలేదు. ఇక అగదని నానమ్మకం. అయినా అప్పు చేవ్వడు ఎట్లానా అనే భయంవేస్తుంది. ఏం

చెయ్యలేక బాధపడ్తుంటాను. ఈ చదువే నా దైనికసమస్య అయిపోయింది.

కాకినాడ మూరేమండ రామారావు

3

నేను నివసించేది ఒక చిన్న గ్రామంలో. ఇతర గ్రామములలో పోల్చి చూస్తే జనసంఖ్య యెక్కువే కాని గవర్నమెంటుకు చెల్లించవలసిన భూమి కన్ను కొద్దిగా తక్కువ. భూమి పన్ను యెక్కువ వచ్చు గ్రామములకు యిచ్చినన్ని సౌకర్యములు మా గ్రామములపంటి తక్కువ పన్ను చెల్లించు గ్రామములకు యివ్వరిని కొందరు చెప్తారు. పూర్వపు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువలె నేటి మన పెచ్చూ ప్రభుత్వముకూడ పాక్షికముగా న్యవహరిస్తుందా? అని నా సందేహము.

మామూరుకు యెట్టి వైద్య సౌకర్యమూ లేదు. ఆసుపత్రి అవసరమువస్తే పది మైళ్లదూరములో నున్న తాడేపల్లిగూడెం ఆసుపత్రికా కేంద్రమునకు వెళ్లవలసి వుంటుంది. పోనీ యెవరినైనా తక్కువ డిగ్రీలో డాక్టరు పట్టా పొందిన వైద్యుని తీసుకువద్దామా అంటే మామూరు రావటానికి యేవరించుకుంటారు. అయిష్టత చూపుతారు. ఒకవేళ మా అదృష్టము కాగుండి వస్తే వారం పదిరోజులలో లెరుగు ప్రయోజనము సాగిస్తారు. అడవారు ప్రసవశాలలో కూడు బాధచూస్తే మా నిస్సహాయతనుకూర్చి, ప్రభుత్వపు అనాదరణనుకూర్చి యేమేమో ఆలోచనలు పరంపరగా హృదయంలో పుడుతుంటాయి. ఈ సంగతి లోగడ రెండు మూడు సార్లు 'లేఖ' శీర్షిక క్రింద ప్రచురించవలసినదిగా వార్తా పత్రికలకు యిచ్చాను. అయినా మాగోడు వినేవారు కన్పించటము లేదు.

పోనీ ప్రసవపు సమయమునకు డాక్టరుగారిని తీసుకవద్దామంటే ఆయనకు ఒక మంచి గుర్రపు బండి రానుపోను కుదర్చటం, యిచ్చటకు వచ్చి నందుకు కొంత నష్టపరిహారం (యితర పనులు చాల పోతాయి కనుక), చికిత్సచేసినందుకు బిల్లు మొత్తం దగ్గర దగ్గర నల్లై రూపాయలు ఖర్చు పెట్టవలసి వుంటుంది. సరే ఆయనలో, నన్ను సర్వంట్లు వస్తారు. వాళ్లకు కొంత యిచ్చి

సంతోష పెట్టాలి. మొత్తం డాక్టరుగారు ఒక సారి వచ్చి వెళ్లినందుకు యాభై రూపాయలు ఖర్చు పెట్టాలి. ప్రాద్దీతే లేచి పొలా వెళ్ళి ఇట్టి చాకిరి చేస్తేనేగాని యింటిలో కుండలు దింకిలు కొడతాయి. ఇట్టుభుక్తికే చూసుకోడమా! అటు డాక్టరుగారి కొసా తిరగడమా!

ఈ లాంటి జైనిక సమస్యలు చూచి పట్టలేని నిస్పృహతో, ఎప్పటికైనా మార్పు రాదా అను తైర్యముతో వుజ్వల భవిష్యత్తుకోసం యెదురు చూస్తున్నాను.

అవసాదు అడివి రామచంద్రరావు

4

అక్షరాభ్యాసం చేయించలేని ఇంటిలో పుట్టాను. ఆరవయేటనే నెలకొక్క రూపాయి వేతనంపొంది, గృహభారంతో కుగిసిపోతున్న తండ్రితో సహకరించాను. ఇప్పటికి ముప్పైయేళ్లు పయస్పాచ్చింది. నా 13 వ యేడొచ్చే సరికి పుస్తక విక్రయకర్తలవద్ద, అందించే వుడ్డో గంటా పేర్లుగుర్తిచే చదువు అప్పింది. అక్కడ 17 వ యేడొచ్చేసరికి వ్రాయడం, చదవడం వచ్చింది. అయితే యీ చదువు యే కొక్కరి సహాయంతో అర్జించిందీ గాదు. ఇక వ్యాసాలు, కథలు, పుస్తకాలు వ్రాయాలని కాంక్ష. గృహ భారం అధికమైపోతున్నా వుపవాసాలు సాగిస్తూనే 2 యేండ్లు వచ్చేసరికి చాలా కాంక్ష తీరింది. వ్రాసినవన్నీ అచ్చుకావ దానికి తైల్వే పుస్తక ప్రకాశకుల సహకారు ఎక్కువైంది. ఇంకా మాసపత్రికలు తాచి చ్చాయి. ఎన్నిరకాల మారుచేరులకోనో యి వి ని ం డి పో యే వి. ఇట్టానే యే తక్కువమొత్తం అర్జించుకొన్నా, స్వతంత్రజీవ నమే పరమావధిగా పెట్టుకొని ఎక్కో వ్యాపారాలు చేశా. ఎన్నింటా అభివృద్ధియే; ఇంటిలో దారిద్ర్యం తొలగిపోయింది. ఈ స్థితి మా దారి ద్ర్యం గుర్తించిన అనూయూపరులప సేవనగా, వికాలహృదయులప అశ్చర్యంగా వుండేది. నా దినదివాళివృద్ధిలో నాకాంక్షలు చాలా యాడే రాయి. సంస్కరణసంఘాలు మొదలు దేశంలో అన్నిసంఘాలకు అవకాశం చిక్కినంతలో తెర చాలు నాయకత్వం వృద్ధిపొందింది. సంపాదన

అభివృద్ధి అట్లే వున్నందున వ్యయం హద్దు మీరింది. ఈ వ్యయభారం నివ్వలమైంది యేటి కామగదా యను సంకృప్తిగా వెనుకమాత్ర తొలగిపోయింది. ఆదాయానికి వృత్తి వర్తకమే. ఇక యుద్ధపురిసాలు, యేదిపట్టినా బంగారమే. డబ్బు దాచుకొనే బుద్ధికి దూరమైన నాకు, ఎన్నిఖర్చులు అవుతున్నా మిగులుతూనే వుంది.

ఇంత సంపాదనలో ప్రభుత్వపు యావత్తు టాక్సులు చెల్లించేవారిలో నికరంగా నేనొకడ ననే అనుకోడం కూడా వుండేది. అంతా జాగ్ర త్తగానే వ్యవహరించాను! వినాదు యే దాంది కమును ప్రదర్శించలేదు, ధాన్యకీరవనం తప్ప. ఇక 1945, 1947 ల్లో వచ్చింది తలకు మించిన వ్యాపారనష్టం. బాగా పతనం జరిగింది వున్నది పోగా, తీర్పులేని రుణాలు సహించలేని అనూయూపరుల లోకం, దూరంగా అలాంటివే శక్తిగలవారు, సాటి వర్తకులు యేమేమో అనుకున్నారు. లోకులు సామ్రే వెచ్చించామన్నారు. భుక్తి దూరం కాగా, నానాబాధలుచదుతూ నేటికీ, ఇన్కం టాక్సు, సేల్సుటాక్సు స్వల్పమొత్తాలు కట్టవలసి మిగిలిపోతే, విధిగా వాచిచర్యలకు కల్యాగ్గక తప్పేమల్లం కన్నడవు. మొదలంటా యెగవేసే వారికి యేదిక్కులు కన్నడవు. విండ్లకరబడి నాలాగల ప్రభుత్వవస్తుల క్రమరూపం నిరూ పించినా మార్పులేదు. ఎన్నిరూపముల్లో యెన్నో సహాయాలు పొందినవారు కూడా, యీ పత నానికి భేదపడకపోగా, అందరికీ అడిగిందే తద వుగా ఖర్చుపెడితే చిక్కులురావా అన్నారు. ఏమిటో చిత్రం మరి! భావిలో యేమి కానున్నదో!!

విజయవాడ సతీతజీవి

క్రిందటివారం యీ శీర్షిక కింద ఉత్తమరచనకు 10 రూపాయలు బహుమానం పొందినవారు: బి. యస్. పి. రావు, జూలూర్ పేట.

ఈ వారం ఉత్తమరచన బహుమతి వచ్చేవారం ప్రకటించబడుతుంది-[సం.]

జనవాక్యం

సంపాదకునికి ప్రకటనార్థం పంపించిన లేఖలు యీ శీర్షికక్రింద ప్రచురితమవుతాయి. లేఖలు క్లుప్తంగా, కాగితానికి ఒక పక్క వ్రాసి పంపాలి.

అడకత్తెరలో ఆంధ్రరాష్ట్రం

సెప్టెంబరు-నవంబరు-దెసెంబరు కమిటీ ఆలోచించి, ఆలోచించి ఒక నివేదిక తయారుచేశారు. నివాసికి, ధార్ కమిటీవారి రిపోర్టుమీద పట్టచేసిన 'ఇంప్రూవ్మెంట్' ఏమీ లేకపోయినా, తెలివైనవాళ్లు గాబట్టి, ఒక తమాషా చేశారు. 'భాషాప్రయుక్తంగా రాష్ట్రం నిర్మాణంచేస్తే విమరుతుందో' గూడలానికాను, ముందు మద్రాసు రాష్ట్రంలాని ఆంధ్ర, ఆంధ్రతెర భాగాన్ని విడనొట్టివేలాదాం... అన్నారు. ఆయితే, ఇలాగే వెంటనే జరుగుతుందనుకొనటానికి స్కారంలేదు. రాష్ట్రాన్ని పునర్నిర్మాణం చెయ్యవలసి వచ్చినప్పటిమీట ఇది. ఇక 'ఆంధ్రరాష్ట్రం, యింకో వస్తున్నది, వచ్చే ఏప్రిల్ నాటికి...' అని మన మద్రాసు మంత్రులు చెప్పటంలో ఆంతర్యం ఏమిటో విశదంగా లేదు. ప్రాచీనరాజా దానికి ఉంటుంది గాబట్టి, తెలంగాణా ప్రజలు, కోరుకున్నప్పటికీ, నూతనంగా ఏర్పడబోయే(?) ఆంధ్ర రాష్ట్రంలా చేరటానికి ఏటులేదు. (స్వయం నిర్ణయ సూత్రం...?) వైగా, ఆంధ్రులు గనక మద్రాసు నగరాన్ని ఒదులుకొనకపోయినట్లయితే, ఆంధ్ర రాష్ట్రం ఇప్పట్లో రావటానికి ఏటులేదు. కాబట్టి, మనకివచ్చే ఆంధ్రరాష్ట్రం ఎట్లా ఉంటుందో ఉపాచారకోవచ్చును.

క్రిమార్తుల కమిటీ రిపోర్టు బైటపడిన తర్వాత, 'నర్వంట్(?) అఫ్ ఇండియా

సిస్టెమ్'కి చెందిన శ్రీ కోదాండరావుగారు, 'ఇక భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రా'వ్యవస్థ అపి వెయ్యండి!...మనం మొదటిసారి, చివరసారికి గూడ భారతీయంగా ఉందాం' అని ఒక విన్నపం చేశారు. ఈ 'భారతీయులు' అనేది ఏమిటో అర్థంకాకుండా ఉన్నది. 'మగవాళ్లు, అడవాళ్లు అక-డి...అంతా మనుష్యులమే అనండి' అన్నట్లుగా ఉంది. కోదాండరావుగారి దండోరా ప్రపంచాన్నంతా కబళించటానికి నోరు తెరచుకొని వస్తున్న నాజీజాన్ని ప్రతిఘటిస్తున్న అవాతరపు సాటియల్లో, 'క్విట్ ఇండియా' ఉద్యమాన్ని లేవనీసి, బ్రిటిష్ వారిని ఎదిరించిన యీ కాంగ్రెస్ ఆగ్రహాయకులు—యీ నాడు అత్యవసరంగా ఉన్న రాష్ట్ర నిర్మాణాన్ని వాయిదా వెయ్యటానికి, 'చేశాం ముందుక పోతున్నా' అని కారణం చెప్పటంలో ఎంత వరకు ఆశ్చర్యంవలెకుండా ఉన్నది? ఈ కల్ల బొట్ల కారణాలకు మోసపోయి, మన నాయకులు సెదలకుండా ఉరుకులారా? లేక, సత్వర వికలాంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణానికి అనువైన పద కాన్ని తయారు చెయ్యటానికి పూనుకుంటారా?

మద్రాసు మనవికాకుండా పోతున్నదే, అని బాధపడవలసిన ఆవసరం ఒకటున్నది. మద్రాసు మనకురాకపోవడం (అన్యాయమైనా) అక్రమా మాత్రంగాను, మనము కల్పకుంటే లక్ష మద్రాసు నగరాలు నిర్మించుకోగలం. శరీరానికి బాధలేకుండా, కుల్లిపోయిన వేలు నరికివేసినట్లే, మద్రాసు ఒదులుకొని అయినా

సత్యరథాష్ట్ర) నిర్మాణానికి ఏలు కలుగుచేసికో వలసిన అవసరం ఉంది.

బ్రిటిష్ వాళ్లు వెల్లిపోతూ, ఇండియాకు 'సంస్థానాల సమస్య' ప్రసాదించిపోయినారు. ఇక ఇండియా గవర్నమెంటు వాళ్లు (ఒకవేళ ఇన్స్ట్రక్షన్లు లేతే) ఆంధ్రరాష్ట్రం ఏర్పరుస్తూ, మద్రాసు రాష్ట్రం లోని ఆంధ్రుల సమస్య సొకటి మనకి ప్రసాదించబోతున్నారు. 'సంస్థానాల సమస్య' పరిష్కారం అయిపోతున్నట్టే, ప్రస్తుతం ఏర్పడబోయే ఆంధ్రరాష్ట్రంలోని రాని ఆంధ్రుల సమస్యగూడ, వారి సహాయనందరితోటి, మనం పరిష్కరించుకోగలం. కాబట్టి, ఏదో ఒకటి, ముందు ఆంధ్రరాష్ట్రం రావటం ప్రధానం.

వారైరు

'నడింపల్లి'

౨

అగ్రనాయక శ్రయనిర్ణయం ఏమో చేస్తుందని ఎదురుచూస్తే థార్ కమిటీయే మేలనిపించజేసింది. మన పట్టాభిగారు రాజకీయ మరంధరులు కాబట్టి మిగిలిన వాతో ఏకీభవించక తప్పలేదు. 'పట్టాభిగారివంటివారే దౌనస్యపును మద్రాసు వదులుకోవా'లని ఆర్థిక మంత్రిగారి ఉద్ఘాటన, 'పదవులు తాత్కాలికము'లన్న రామస్వామి శెట్టియారు మాటలు వేదవాక్కులు. తన కోసం ఆంధ్రులు మద్రాసు వీడవలెనని గోపాలశెట్టిగారనుట తెలుగు వారికి 'బద్ధబి పెట్టు—పట్టాభిగారు మిగతావానితో ఏకీభవించెదరని అగ్రనాయకశ్రయం ఏర్పడ్డనాడే అనుకున్నాము. అలాగే అయింది. ఈశ్రీమూర్తులు ఏర్పడ్డనాడే రాష్ట్రం గగనకుసుమ మని అనుకున్నాము. అలాగే మనమేమనుకుంటే అలాగవుతున్నది. ఇప్పుట్టో ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణానికి ఆప్తమ శని వదలదు. శనియేకాకుంటే భావా ప్రయుక్త రాష్ట్రనిర్మాణానికి పునాదివేసిన పట్టాభిగారు ముభావాన్ని తొక్కిముగా చూపడ మెందుకవుతుంది?

కొవ్వూరు

'ధర్మశ్రీ'

3

రాష్ట్రం కావాలని మిలిమిరి ఆందోళన చేసేటట్టుయితే, మా ఇచ్చానుసారంగా—అంటే గంజాం

“పవళక్కొడి” తమిళచిత్రంలో అభినేత్రి టి. ఆర్. రాజకుమారి

కోరాపుట్టి మున్నగు ప్రాంతాల మినహా—విభజించిన భాగమే మీకు దక్కుతుందనిన్ని, లేదా రెన్నాళ్ళపాటు—అంటే యీ క్లిష్టచోట్లగులా దాటిపోయేవరకు—కాస్త పీకికపట్టి ఉన్నారా, మీరు కోరినట్టుగా సక్రమంగా, న్యాయరీత్యా రాష్ట్రం లభిస్తుందనిన్ని ఆంధ్రుల నుద్దేశించి ఉపదేశించిన నాయకశ్రయ చర్యను పూర్తింప వలసిందే. దాని వెనువెంటనే మద్రాసుపై గల హక్కులు ఆంధ్రులు పదిలబోవాలని హెచ్చరించడం, ఆంధ్రులయొడ రీతని అవచారము. బొంబాయి నగరాన్ని ఎవరికి చెందమనడా ప్రత్యేకంగా విభజించాలనిమాత్రం అన్నారు. మద్రాసు లో తమిళులతో ఆంధ్రులున్నట్లు, బొంబాయిలో మహారాష్ట్రీలతో గుజరాతీయులున్నారు. ప్రాంతీయరీత్యా వగు ఆధారాన్ని బట్టి (ఆంధ్రులకు ఆస్థాయం జరుగుతోందని తెలిసికూడ) మద్రాసు చిక్క తమిళులకే చెందాలని తలచిన కాంగ్రెసు అధిష్టానవర్గము.

అటువంటి ప్రాంతీయతకాగ్నే అనేక అదా
రాల్నిబట్టి మహారాష్ట్రలకు చెందవలసిన బొం
బాయి నగరాన్ని మాత్రం కూడా వున్న గుజరా
తీయులను తృప్తిపరచటంకోసమై ప్రత్యే
కంగా విభజించాలని తీర్మానించింది ఇటువంటి
పక్షపాతంతో కూడుకున్న కాసనాలు అమలు
పరచిన కాంగ్రెసు హైకమాండనే పెద్దలలో
ఆంధ్ర అగ్రాసనాధి నాయకు లిద్దరుండికూడా
పై విషయంయెడల పల్లెత్తుమాట అడ్డంకి చెప్పక
పోవడం చూస్తూంటే ప్రాంతీయతతో నిమిత్తం
లేకుండా వారు వ్యక్తిగతంగా సంచరిస్తున్నారని
తెలుస్తుంది. ఇవ్వాలే మద్రాసుపైగల హక్కును
వదలుకోమన్నారు. రేపు రాష్ట్రీవాంఛ తగదని
మాట్టలు చెప్తారు. అన్నింటికీ మనం గంగిరెడ్డలా
తల లూపవలసిందేనా? ఇప్పటికైనా జరిగి
పోయిన అన్యాయాన్ని, జరగబోతున్న పక్ష
పాతాన్ని ఆంధ్రనాయకులు తెలుసుకుని ఉమ్మ
డిగా ఒక గమ్యాన్ని నిశ్చయించుకోవడం తప్ప,
గత్యంతరంలేదు. లేకపోతే అనాదిగా వారి
పై వెట్టుకున్న ఆశలు, చాళియెడలగల నమ్మ
కంతోకూడిన గౌరవం, ఆంధ్రుల హృదయకుహ
రాలనుండి తొలగిపోయే నినాలు రాగలవు.

విశాఖపట్నం డి. జనార్దనరావు

ఒక కాంగ్రెసు సేవకుని అనుభవం

నేను 1920 సంవత్సరం నుండి కాంగ్రెసు
వానిని. 1929 లో మా నాయనగారి పేరుతో
శ్రీ గురునాథ గ్రంథాలయము స్థాపించి భాషా
సేవ చేయుచుంటిని. మా గ్రామ ధాన్య సేకరణ
సందర్భమున, కాంగ్రెస్ కే నా యింటిమీద,
ప్రజాప్రభుత్వమునగున్నా నిట్టి పుధావీరని
వ్యక్తులు దాడి చేయించి కొన్నివేల గూఢాయిల
నవ్వు మొనర్చిరి. ప్రజాపరిపాలనయందుకూడా
కాంగ్రెసువారు నవ్వువదుట శోచనీయము. ఇట్టి
కష్టనష్టములతోనైన కాంగ్రెస్ సేవ, భాషాసేవ
ఏమరక చేయుచున్నాను. నిక్కమైన ప్రజా
ప్రభుత్వము ఏనాడు పరిపాలన చేయునో కదా!

కృష్ణాపురం కోన ఆదినారాయణవర్మ

నేటి పరిక్షలు

ఈ లోబ్లాస్ట్ యే పులిక తిరుగవేసినా,
ప్రస్తుత విద్యావిధానం గురించి, అది యేవిధంగా
మార్పు చెందాలి అన్న విషయంగురించి ఒక
సంపాదకీయమో, ఒక ప్రముఖుని ఉపన్యా
సమో తరుచు చూస్తుంటాము. భావి భారత
సౌభాగ్యం ప్రస్తుతం యావత్ యువకుల కిచ్చే
విద్యమీదే ఆధారపడి వుండన్న విషయం పలు
పురు విద్యాపేత్రలు దానియందు చూపే శ్రద్ధను
బట్టియైనా మనం చూపించవచ్చు. వాదాలు,
వివాదాలు యెక్కువగా వినిపిస్తున్నాయి కాని,
మన విద్యావిధానంలోని ఆసలు లోటుపాట్లను
యెవరు గుర్తించినట్లు కనబడదు. విద్యాబోధన
లోనే ఎన్నో నష్టాలు కనబడుతూంటే, ఆ బోధన

“వేలెక్కా” తమిళ చిత్రంలో

ఒక సన్నివేశం

మాతృభాషలో మాత్రమే, పరాయి భాషలో జరిగితేనేం? మనస్సును గరపే యీ బోధనా ఫలితము భాష మార్చినంతమాత్రాన తగ్గి పోతావా? పౌరశిక్షణ పాఠ్యభాగములలో చేర్చినంతమాత్రాన విద్యార్థులకు క్రమమైన నడవడి కలుగుతుందనుకోవడం పొరబాటు.

హిందూదేశంలోని యీనాటి విద్యా విధానంలో రెండు గొప్ప లోట్లు కనిపిస్తున్నాయి. విద్యార్థిని పరీక్ష చేసే వుడు అతని బుద్ధి కుశలతను పరీక్ష చెయ్యకుండా, జ్ఞాపకశక్తిని పరీక్ష చెయ్యడం మొదటిది. ఈ విద్యావిధానం అతనికి క్రమమైన నడవడిని, ప్రవర్తనను నేర్పు లేకపోవడం రెండవది.

మన దేశంయొక్క విజ్ఞానం అభివృద్ధిచెంది, వికాసవృత్తులకు యేర్పడి, హావకర్షణకు రావాలంటే బాలరయొక్క సహజశక్తులను పెంపొందించ జేయాలి. అది అత్యావశ్యకం. విద్యా విధానంలోని లోట్లు, అంటిమ లక్ష్యములను యేర్పకోవడంలోని లోట్లు మనల్ని మన దేశానికి గాని, వికాస ప్రపంచానికిగాని మన ధీశక్తిని వినియోగించనియ్యకుండా అటంకం గలిగిస్తున్నాయి. విద్యార్థియొక్క అంతర్గతమైన శక్తులన్నీ అతని లోనే అణగారినాయి వుంటున్నాయి. వాటిని యేవిధంగా వినియోగపరచాలా, అభివృద్ధి పరచాలా అతనికి తెలియదు. ఉపాధ్యాయుడు తెలియచెప్పడు. తెలియచెప్పడానికి అవకాశం లేదు. కారణం? పరీక్షలే మన పైకెక్కుతాయి. ప్రత్యేకకాస్త్రాలలో అభిరుచిగలిగి, కృషిచేసి నూతన విషయములను కనిపెట్టిన విద్యార్థులెవరైనా వుంటే వారు యీ విద్యా విధానం వలననే సాధించారనుకొనవలసరాలేదు. ఇది లేకపోయినా వారు కొనసాగించి వుండేవారు.

ఒక వంద విషయాలనుకంటెక్కు చేసి, వాటిని వినియోగించి, నిత్యమూ తన సెమిన్కూనే నమస్కలంగా వేటిని పరిష్కరించలేని విద్యార్థి కంటే, కొద్ది విషయములను జ్ఞాపకముంచుకొని, తన బుద్ధి కుశలతతో వాటి నుపయోగించి తన నమస్కలము పరిష్కరించుకొనే విద్యార్థి వెయ్యి రెట్లు మెరుగు. వివిధవిషయములు మన మెదడులో నిలువచేసుకొనడం అంటిమ లక్ష్యంగా ఉపయోగపడదే. ఇంతవరకూ, బ్రిటిష్ వారు

మనల్ని అలాచనా పటిమలేసి, విషయ విభేదం తలుగల గుమాస్తాలుగా తయారుచేసి ఉపయోగ పరచుకొన్నారు. కాని ప్రపంచరాజ్యాలలో తలమానికముగా హిందూదేశము యీ నాడు యెన్నబడుతూ వున్న వుడు, పూర్వపథ్యతే యిప్పుడుమాడ ఆచరణలో వుండాలా? ప్రాత విద్యావిధానమనే విషవృక్షాన్ని కూకటివేళ్ళతో క్రద్వి పారెయ్యాలి. పరీక్షాపద్ధతిని సంస్కరించాలి. ఉపాధ్యాయుల సహాయం ఆక్కరలేకుండా విద్యార్థులు తమ నమస్కలము తామే సాధించడం మొదటి నుంచీ అభ్యసించాలి. ఈ మార్పు కాలక్రమేగా జరగాలిగాని విప్లవం వల్ల జరుగదు.

పామర్రు

'సూరి'

లా కాలేజీ మార్పు

ఆంధ్రా యూనివర్సిటీ లా కాలేజీని బందరు నుండి వైశాగ్ కు మార్చబోతున్నాడు. విశాఖ పట్నంలో హాస్టలు సౌకర్యం లేకపోగా విడిగా యిండ్లయినా దొరకటం కష్టం. విశాఖపట్టణం తరుగుప్రాంతమగుటచే హాస్టలులో భోజన సౌకర్యంలేదు. సీటిసౌకర్యం సంగతి అలాంచిందిలే. విశాఖపట్టణములో సీటిబాధ చెప్పరానిది. మచిలీ పట్నంలో లాకాలేజీకి అనేక బిల్డింగులు అభ్యంతరం కాగలవు. లాకాలేజీ బందరు నుండి వైశాగ్ మారులు కాలేజీ విద్యార్థులకు, పుపాధ్యాయులకు కూడా యిష్టము లేదు. ఎక్కువో చాలా దూరానవున్న వైశాగ్ వెళ్లుట కన్న మద్రాసు లా కాలేజీకి వెళ్లుట నుభము. అందుచే లా కాలేజీ అభివృద్ధి, విద్యార్థుల సౌకర్యము కోరినట్లయితే ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయాధికారులు లా కాలేజీని బందరునుండి వైశాగ్ కు మార్చరాదు.

బందరు

బలుసు రామకృష్ణారావు

